

SINGVLARIA NOTABILIA

In Regni Neapolitani Constitutiones, &
PARADOXICA DISPVATIO

Ad verum Intellectum cap. 1. cap. si quis inuestitus, qui success. teneant.
& cap. moribus; si de feud. defunct. milit. controu. fuer.

IO. ALOYSII MORMILIS I. C.

Patritij Clarissimi, PHILIPPI III. Regum Maximi, Consiliarij,
& in Supremo Regie Camerae Summaria Tribunali Regni
Neapolis olim Praesidis Integerrimi.

In quibus ferè omnes feudales materiae praecipuè, & dilucidè explanantur.

*Opus exiguum, sed omnibus Iuridicam, maximèque feudalem scientiam profitentibus
apprimè utile, atque proficuum.*

Nunc secundò in lucem editum, & aureis, ac nouissimis Additionibus

HORATII VISCONTI I. C. GIFONENSIS

Olim in Prouincia Calabriae Ultra Auditoris, locupletatum;

*Accesserunt Indices duo, Capit. & Constitut. Regni explanatarum unus, Rerumque
Notabilium alter, locupletissimi.*

Ex Legas

M. M. Cocini

SUPERIORVM PERMISSV.

NEAPOLI, Ex Typographia Dominici Maccarani. **M. DC. XXIV.**

EXPENSIS IO. DOMINICI BOVE.

Imprimatur:

Lælius Taftius Vicarius Generalis.

Aloysius Riccius Canonicus deputatus vidit.

Stephānus de Mari Canonicus deputatus vidit.

PERILLVSTRI VIRO D.
DON FRANCISCO
D'OCAMPO,
CATHOLICAE MAIESTATI IN CASTRO
Capuano à Consilijs, & Generali Campanæ
Moderatori, Integerrimo.

N Ego tibi mortale munus affero, Vir tuo dignissime semper-
terno, cum Ioannis Aloysij Mormilis, Præsidis iam emor-
tui labores offero, quibus laudabiles Regni huius Constitutio-
nes vidimus illustratas? profecto Romanæ beneficentiæ Præ-
ceptor officiosissimus mortale damnauit munus; ne amicus ac-
cipientis animus, credet aliquis, ipsa mortis recordatio, se su-
nestaretur. Sed alius illi Sopho sensus, mens alia. Man-
sura beneficia quærenda nobis præcepit, ut ipsa res euanescentem memoriam exci-
tet, extet, hereat amico, & conuiuat. prudenter ille, ut semper. Publicanæ
aliquando aspexit lucem eruditum Mormilis nostri opus, omnium plausibus ex-
ceptum: at uero (uere Lyricus, Nihil est ab omni parte beatum) erat quod litte-
ratorum industria desideraret, erat unde nouus splendor lumen ad illud deriuare-
tur, & fortasse mortis obiecta nubes fastigiatos labori radios, uel retudiu, uel
ademit. Indices enim, quasi coramentum addidisset Auctoꝝ credo, additus nisi im-
mortalitati fuisset sua satis gloria coronatus. nostra fuit secunda hæc cura, qua
Indices decerpimus duos: obseruantia in te meæ indicia sunt. Animus est, qui
parua extollit, sordida illustrat, magna, & in pretio habita dehonestat. Facili
ad te uenit manu quaecumq. hoc donum: & hoc quidem satis foret, ut grata ex-
ciperes fronte: per, credo, gratum habebis, quando plena manu datur. Etenim
Horatij Visconti Additiones, non uulgare quidem auctarium, habes. nosti
hominem, amasti plurimum, cum mutua certet beneuolentia cognata uirtus quo-
cumque in pectore. Curarum iactabatur fluctibus aliquando Plinius, ne qua Ve-
spasiano

Spasiano dicaret, indigna essent Imperatore. Occurrebat ingens ille Romani nominis vertex, & longius etiam ingenij fascibus submouebat: audentem retardabat conatum verecunda cogitatio, non opprimebat; ausus est tandem, & mundi totius Principem ipsi etiam Natura, augusta operis inscriptione, praefecit. Sunt te digna quae Typis mando, qui fundamentum perpetua commendationis, & fama habes in Iustitia, sine qua nihil potest esse laudabile. Iam ciuilia curas, felix ciuilis felicitatis assertor. quid? teterrimae olim criminum pestes, tua manu, auctoritate tua profligatae, omnesq. ciuili bono aduersantes morbi. Caterum amplissima de te praedicent alij: modestia, pudorq. tuo, non meo seruiendum mihi desiderio puto: & hac ipsum amantis est, non onerare te laudibus. Priores Hispaniae tribuantur partes, quae alumnum extollat suum: commendet litterarum educatrix Bonna, cum te in Hispanico amplissimo quidem Sancti Clementis demorantem Collegio prudentiaque admirabili ciuilis arcana Iuris aperientem fuerit admirata longe, lateque tua vagatur gloria, nec Regni huius finibus continetur. linguam Calabria soluat tuis deuincta officijs; etenim aures, animumque Citoriori illi beneuolentem Prouinciae dicto Audientem exhibuisti. Quiddam sacrum profecto Consultatio est apud Platonem: Gratias Regi Magno, qui cum te à Consilijs in Castro Capuano delegerit, virtutis tuae imaginem in uice posuit. & quasi auctoritate Regia sacrauit. ~~Ite pessum~~ fures, Campania furia ite pessum: penas Moderatori huius ~~dabit~~ deuota neci capita. Nihil in pentatibus uiri huius uenale est, ambitioni peruium nihil. Gratus inuenit animus liberalitatis materiam inter angustias paupertatis. Ingratus uero est qui remotis arbitris agit gratias: publicam igitur animi in te mei significationem habe publicis litteris consignatam. Seruato Posteri monumentum, quod aeternitati pono, consacroque.

Perillustri Dominationi tuae

Addictissimus Seruus

Ioannes Dominicus Boue!

AD LECTOREM.

Iohannes Aloysius Marmilis ab ineunte etate
Iuris prudentiæ studijs, ac humanioribus litteris
sedulam nauauit operam, in quibus eo deuenit,
ut sua etate Primarios, & præclara queq;
ingenia adæquarit. In rebus agendis summa
dexteritate usus, Regis, & Republicæ maiora
munia, tanta equalitate coniunxit, ut Ciuitatis Neapolis, &
uniuersi Regni conuentus Sindici officio quater hucusque functus
nec Patriam in qua ualuit plurimū, in parua quidem re læserit
unquam, & suo Regi tot insignia seruitia præstitit, ut Regni exce-
lentissimi Proreges, supremis honoribus, & magistratibus dignissimo
uiro sub fide, & uerbo Regio, etiam scriptura uallato, Ducis titu-
lum, & maxima queque in Republica onera sponderint. Et
re ipsa dum Regiam incoleret, Regem ipsum, Hispaniæ Principes,
Ministros, & Aulicos ob eius singulares animi uirtutes, morumq;
uenustatem, atq; urbanitatem ad maiora indulgendum deuinxit.
Cohonestatus interea Regiæ Cameræ Præsidis officio, quod ut splen-
didius in benemerito uiro elucesceret, uoluit Regia Maestas, ut
illud ex trium supremorum Consiliorum assensu in seruitiorum
partem daretur. Et dum Præsidem gessit, geritq; integerrimum,
tanto se in eo cum Populorum, Regis, Patriæ, et omnium Nobi-
lium applausu uniuersali exercet, ut antiquissimis, & præclarissi-
mis prædecessorum obsequijs noua eaque notabilia addiderit serui-
tia, maioribus digna muneribus. Ni mirum quod clarissimo ge-
nere ortus, quæ nobilissimum decent Virum prouiderit semper.
Adbuc adoloscens, Sanazarij eius consanguinei leporem, atque
ornatum sectatus, artificiosa, iucundaq; Poemata ædidi, heroico
carmine contexta. Super feudales quæstiones scripsit multa, simili-
ter super Regni huius Neapolitanas constitutiones, & capitula,
singularia quædam congeffit, quibus Respublica municipalis tota
recte, riteq; regitur, & diu promissa ab his, qui prælo familiæ huius,
& insignis scriptoris uiri gesta delineauit, promuntur tandem.
Vtere benigne lector, & ex singulari uiro, singulari prædito ingenio,
singularia cape, ad præcipuas Regni quæstiones, & emergentia
dubia

dubia soluenda, per quam opportuna, & certè necessaria, ut ex operis prælectione conspiciere erit. Regnicolæ multi egregij, probatiq; viri de Iure Regni, Regniq; rebus præcipuis in Regia Camera, Sacro Regio, ac etiam Collaterali Consilio gestis, et usu comprobatis scripsere digna. Sed hæc, quæ modo promuntur singularia Regni, ut nomine singularia sunt, re ipsa singularia esse experimento comprobabis, & ad causarum palmam obtinendam si acilente inter manuum palmas attrectaueris, proficient. Euerè, & Vale.

Fabritius Carrara.

IOANNIS ALOYSII MORMILIS

Juriconsulti Patrioij Clarissimi.

PHILIPPI TERTII REGVM

MAXIMI CONSILIARII, ET IN
supremo Tribunali Regia Camera Regni
Neapolis Praesidis integerrimi.

PARADOXICA DISPUTATIO

ad verum intellectum cap. i. c. si quis inuestitus,
qui success. ten. & cap. moribus; si de
feud. def. mil. contro. fuerit.

S V M M A R I V M.

- 1 **Q**uestionis titulus est. Inuestitura de feudo baroni recafuro an valeat in preiudicium filij, vel alterius agnati succedentis baroni inuestienti in feudo ex pacto & providentia.
- 2 Laici, & clerici feudatarij an diverso iure iudicentur? quoad questionem supra formatam, & num. 7.
- 3 Cap. si quis inuestitus qui successor teneantur, &c. moribus si de feudo defun. quomodo intelligantur in feudo hereditario, vel in feudo ex pacto, & num. 6.
- 4 Feudum hereditarium an cognitum sit iure communi feudorum, & num. 8. & 15.
- 5 Baro an concedere possit ex cadentis vacaturas.
- 6 Feudum hereditarium nunquam dicitur si hereditaria qualitas in inuestitura deficiat, & num. 24.
- 10 Haeres verbum vtrum faciat feudum hereditarium, & num. 14.
- 11 Cap. 1. §. & filientulus de alien. feud. declaratur.
- 12 Haeres, & filius in feudalibus idem significant.
- 13 Feudum dominans an possit esse hereditarium, & dominatum ex pacto, & providentia, seu suffeudum ab eo descendens.
- 16 Haereditas quo tempore ortus, & vita functus.
- 17 Bartolus, & Baldus quo tempore vixerint.
- 18 Cap. 1. apud quem, vel quos, quomodo intelligitur.
- 19 Haeres verbum aliquando pro filio accipitur, & num. 21. & 23. & 26.
- 20 Primus acquirens semper praesudicare potest descendibus etiam in feudo ex pacto, & providentia non hereditario.
- 21 Feudum in dubio an presumatur paternum, seu anticum, vel novum.
- 25 Concessio pro se, & liberis, quid operetur.
- 27 Feudum hereditarium venit in petitione hereditatis.
- 28 Filius an possit allodium acceptare, & feudum ex pacto repudiare.
- 29 Afflicti ratio corripitur?
- 30 Filij in feudo ex pacto quo iure succedant, & an tenentur ad interesse repudiando hereditatem patris num. 31.
- 31 Filius haeres in allodio repudians feudum ex pacto, an a domino cogi possit, ut recipiat inuestituram.

- 31 Filius potest sibi non acquirere feudum ex pacto & non per hoc dicitur repudiare.
- 32 Dominus, & feudatarius an ad imparia iudicentur? & quomodo.
- 33 Contractus feudales aliquando ex parte vna claudicare possunt.
- 34 Inuestito filio in feudo ex pacto non datur pœnitentia neque filius potest feudum repudiare, quod semel accepit per inuestituram.
- 35 Hæres, & videtur verbum quid significant, & num. 41.
- 36 Feudum hæreditarium à iure feudorum incognitum, & num. 41.
- 37 Hæres verbum magistrale fuit non iure feudali cognitum neque expressum.
- 38 C. 1. qui successus teneantur quomodo intelligitur.
- 39 Hæres verbum à iure prolatum differt quando ab homine profertur.
- 40 Hæres verbum pro filio, vel propriè pro hærede accipi debeat, & num. 51.
- 41 Clausula, & cui dederis, quid operetur in feudis.
- 42 Feuda omnia empta sunt hæreditaria.
- 43 Feudum natura hæreditarium an iure communi feudorum fuerit cognitum.
- 44 Feudum seruiens an possit esse diuersæ naturæ à feudo dominante.
- 45 Ratio autem vincit.
- 46 Principiorum error periculosissimus est in omni doctrinarum, & scientiarum genere.
- 47 Mens legis non verborum Crassities est attendenda.
- 48 Prælati, & feudatarii diuersa ratio quæ.
- 49 Nullum ab initio tractu temporis non conualescit.
- 50 L. lex vetigalis ff. de pignor. an procedat in feudis.
- 51 Argumentum an sumi possit à consensu hominis ad consilium legis.
- 52 Feuda in aliquibus casibus concedi, & pignori possunt cum solo legis assensu.
- 53 Actus qui habet legis assensum debet esse perpetuo validus.
- 54 Assensus hominis, quid operatur quando actui feudali superuenit.
- 55 Assensus regulatur à contractu, & recipit limitationes & extēctiones, & limitationes quas recipit, & continet contractus.
- 56 Instrumentum regulatur à natura actus super quo interponitur?
- 57 Assensus domini censetur contractum approbare, & hæredibus prospicere.
- 58 Actus purus feudatarii habet legis assensum, sed si validabitur ab homine, quid operatur hominis assensus.
- 59 Verba ciuili modo esse accipienda quomodo intelligitur.
- 60 Infeudatio sincere, & bona fide facta in feudo ex pacto an valeat, vel in vita concedentis tantum sustineri possit, & quid in hæreditario num. 69.
- 61 Inuestitura de feudo viuentis facta à laico non valet.
- 62 Leges impropriantur, & earum verba, etiã corrumpi possunt ne quid absurdi contineant.
- 63 Hæres non tenetur ex facto nullo defuncti.
- 64 Lex vel statutum addens alteri recipit omnes qualitates eius cui addit.
- 65 Hæres verbum pro filio, & successore accipitur.
- 66 Prælati ideo in successorem nil transfert, quia electione non successione fit.
- 67 Prælati antequam feudum eidem aperiatur an possit inuestituram ab eo factam in firmare.
- 68 Laici, & prælati differentia in infeudando, & differentie plures rationes assignantur.
- 69 Præbende viuentis hominis qua ratione concedi non possunt.
- 70 Prælati sunt administratores, & procuratores rerum Ecclesiæ non domini.
- 71 Succedens in feudo ex pacto an factum sui prædecessoris ratum habere teneatur.
- 72 Vassalli debent esse domino loco filiorum.
- 73 Dominus debet cum vassallis ex bono, & equo, ac benigne agere.
- 74 Mandatum aliquando mandantis morte non extinguitur.
- 75 Infeudatio pura qua ratione iure communi permittitur.
- 76 Fiscus succedens feudatario inuestienti sub conditione an teneatur ratum factum habere si iure deuolutionis eidem non successione feudum aperiatur.
- 77 Succedens baro hæres inuestitoris sub forma de qua disputatur, an ratum eius factum habere cogatur.
- 78 Inuestitura de qua agitur? vtrum conditionalis, vel in diem denominetur?
- 79 Exempla quando regulam restringunt.
- 80 Dies incertus conditio appellatur in testamentis, & quid in contractibus.
- 81 Actus quilibet, vel purus, siue in diem, vel conditionalis est.

- 88 Dies mortis in contractibus non facit conditionem, & limitatur?
- 89 Literarum humanarum pericia debet esse apud Iureconsultos.
- 90 Dicitio, si, an conditionem, vel tempus importet, & quid in dubio num. 91.
- 91 Incertitudo rei deducte in contractibus an faciat conditionem.
- 92 Obligatio an oriatur ex similibus contractibus conditionalibus ante diem mortis.
- 93 Assensus a rege praestitus in regno non hereditario an regis morte expiret, si contra-
hentes in vita non contraxerunt.
- 94 Rex in diminutionem suae Coronae assentire non potest.
- 95 Feudo ad dominum iure confiscationis reuerso quo iure illud retineat, & 96.
- 97 Donatio inter virum, & uxorem iuramento firmatur.
- 98 Euentus posterior declarare solet incerta actus tempore qua declaratio retrotrahitur.
- 99 Qua actione successor non haeres in feudo ex pacto inuestito tenebitur denegans con-
cessi feudi possessionem die mortis feudatarij adueniente illi tradere.
- 100 Feuda viventium solus Princeps concedit.
- 101 Principi nemo dicit cur ita facis nec de eius gestis loqui possumus num. 102.
- 102 Excedentia iure regni conceduntur sicut iure communi, quia in eis nil est im-
mutatum.

NON contemnenda, nec vulgaris, (ut arbitror) eruditionis est, huiusce quaestionis de qua in praesentia pro meis viribus accurate disseram veritatem, aut inuestigare, aut assequi, dabo tamen operam, quantumque in me erit enitar, ut vel scopum veritatis, (quod in animo est) plane ferire, vel saltem caeteris omnibus, qui haecenus de ea scripserunt, ad illam propius accedere.

Ex facto quaeritur, an inuestitura de viventis feudo, quod morte possidentis feudatarij ad Baronem concedentem lege redire debet, usque adeo valida, & firma sit, ut tametsi post Baronis concedentis mortem dies inuestiturae veniat (pure enim fieri non potest, sed neesse est, ut in diem possidentis occasus conferatur) nihilominus successor Baro, nec concedentis haeres, (quia feudum sit ex pacto, & providentia) talem inuestituram ratam fateri omnino teneatur? & prima fronte verius videtur non teneri per tex. apertos, & vulgares in c. 1. in c. si quis inuestitus qui success. teneantur in capitulo moribus si de feu. def. milit. contr. suae. qua iura licet laicis potestate tribuat inuestituras faciendi de feudis viventium eandemque Clericis praecidant, si tamen inuestitor Dominus ante possidentem feudatarium vita excedat, non nisi haeres laici inuestituram observare tenetur, at si non haeres, sed successor est, ut quia feudum sit ex pacto, & providentia in quo filius non esset haeres, palam est non teneri successorem praeteriti do-

48
2

mini inuestiturae subscribere, ut in specie Andr. decidit in d. cap. 1. in extremo ubi ait, nullum tunc inter laicos, & clericos discrimen fieri, sed idem ius in omnibus obseruari. Quare, & Capyc. decis. 121. num. 7. & eius discipulus magnus feudista Camerarius in l. Imperialem §. praeterea ducatus car. 96. litera N. et seq. de prohib. feud. alien. per Feder. tex. illos intelligunt, ut loquantur de feudo dumtaxat hereditario. Quinimmo ex illis Camer. euincere conatur, (id quod nonnulli in quibus nec in postremis Bal. fuit apud Assl. in praelud. feud. num. 84. et seq. praecise antea negabant) feudum hereditarium ab ipso feudali iure ortum ducere, nec esse ad Andree, & aliorum feudistarum inuentum (ut plerique existimabant) referendum. Quibus adiungitur huiusmodi inuestituram, quae de uiuentis feudo fit, quia ex ea mors captatur, ac euentus tristissimi oriri solent, non habere locum nisi in supremo Principe, sicuti concessio uacaturarum in solo Papa, inquit Andr. in d. c. moribus si de feu. defunct. mil. contr. fuer. cui Assl. ibi assentitur, & in c. 2. num. 16. de feud. dato in vi. leg. com. in tit. quae sint regal. in princ. num. 68. & in decis. 292. Quibus adherent Jo: Vinc. de Anna in suo singul. 64. ubi etiam dixit Baronem non posse concedere excadentias uacaturas nisi iux. modum d. cap. moribus, & sic etiam limitat Assl. in cap. 1. col. 8. vers. 62. in titul. quae sint reg. Idemq; Anna in alleg. 45. in fin. & Ann. filius sing. 61. & 98. Bursat. cons. 29 & 30. lib. 1. Hieronym. Scarfur. cons. 1371 & 128. Menoch. cons. 1. num. 419. Intrigliol. de feud. q. 64. centur. 1. Ant. Gamba decis. 67. latissime Rodulf. Solader. in tract. de feud. part. 3. c. 2. per totum Capyc. in inuestit. in verb. feudorum genera. vers. de caducitate successionis per totum, & postremo nunquam satis laudatus Regens de Curte in suo opere feudali fol. 21. à ter. num. 48. & doctiss. de Ponte Regens decis. 11. num. 41. in fine ibidemque Regius Consiliarius eruditissimus Scipio Rouitus num. 41. Et ante eos Octavius Bammacarius Aduocatus primarius in eod. cap. moribus num. 1. & 2. qui alios recenset

5

Verum

Verum his non obstantibus, (quod audeo licet) contrarium
dicendum puto, hanc scilicet investituram, postquam semel, à
Barone iure, ac rectè facta est eius morte minime infirmari,
vel corrumpi, sed omnino etiam quo ad succedentem Baro-
nem, quique in feudo ex pacto, & providentia hæres morienti
non existat, valere, & consistere ex illis ipsis textib. rectè ta-
men intellectis in d. c. 1. et c. si quis investitus qui success. ten.
et c. moribus si de feud. defunct. milit. fuer. contr. Quibus om-
nibus expresse deciditur posse laicos de feudis viventium in
diem futuræ illorum mortis investuras conficere ac teneri
successores investitoribus non superviventibus, illas die mor-
tis feudatarij illucescente ratas facere, quod secus est in cleri-
cis, cum ergo simus in laicis casus iste nullam videtur habere
dubitationem, quia ubi casus legis, ibi nulla questio, nec du-
bitatio superest l. ancille C. de furt. l. illam C. de collat.

Non obstant obiecta, in quorum confutatione consistit pondus
huiusce questionis, & primo non obstat tex. illos loqui de feu-
do hereditario, quia (bona veniant antorum patrum Andreae
primam qui hanc nobis sententiam prius induxit, deinde Ca-
picii, & Camer. aliorumq; qui eam sequuntur) hoc prorsus
erroneum, et falsum esse puto. Quod ut dilucide, & planè do-
ceam, illud principio tenendum est, quod idem Camer. ead.
repet. et loco litera B. & seq. & lit. S. & seq. ex Andrea, &
communi feudistarum sententia scriptum reliquit, nempe feu-
dum nunquam esse aut dici hereditarium, nisi hereditaria
qualitas ipsi investituræ ab homine adiecta fuerit, usque
adeo quidem, ut si ab homine prætermissa, à lege autem subin-
tellecta sit nequaquam feudum censi debeat hereditarium,
sed ex pacto, & providentia, quemadmodum in dubio præsu-
mitur, quia verbum (hæres) à iure subinductum, vel expres-
sum, non eius est virtutis, ut feudum faciat hereditarium,
sed tantum operatur, ut non sit personale, & tunc hæres pro
successore, non autem pro hærede interpretatur. Quæ in feu-
dis expositio, & vera, & germana, est verbi acceptatio, &
significatio c. 1. S. & si clientulus, de alien. feu. qui tex. (ca-
vullentur quantum valint sophiste) nunquam sanè vincunt,
quin

6
quin propriè ad hoc unum factus sit, ut solam qualitatem hereditariam, ex illo verbo excludi nos doceret, quandoquidem nequè ad extraneum heredem nequè ad feminam illud referri posse, satis iam, & in prima rub. & in tit. de success. feud. expressum fuerat, quod quidem rursus admonere si non stultum fuisset, at certè superuacaneum, & alienum ad quem neque Loffred. cons. 4. col. 1. & seq. ubi de hoc latè, sed confusè nimis, & promixtè disceptat, nec ullus alius quem ipse adhuc legerim aduertit in c. 1. in princ. & in §. hoc quoque de success. feud. quem tex. scribentes nostri non minus verè quàm creberrimè de feudo ex pacto, et providentia loqui affirmant, et tamen quem Obert. in initio filium vocat, eundem mox in sequenti §. hoc quoque quasi vim verbi exprimens heredem appellat, ex quo non obscure significari intelligitur, heredem, et filium in feudalibus esse sinonima, idemque per omnia (nisi cum verbum heres ab homine profertur) importantia, quem ipsum in modum expendi quoque potest tex. in §. & quia vers. sed cum hoc iure, cum seq. §. cum verò in prima rub. in cap. 1. in princ. in §. 1. & si. de feud. Marchie in c. 1. §. si quis miles Imper. Lotar. in c. 1. de benef. frat. in c. 1. de grad. success. et in c. 1. de inuest. quam Tinius accipit à Sempronio. Quod et verum est quamuis Loffr. loco iam citato magno labore, nullo tamen ordine contrariam sententiam propugnare nitatur, sed nihil prorsus est, quod assequatur. His, & breuiter & verè positis, primùm quæro quisnam aperuit Ifern. & Amer. illis in tex. inuestituram feudi dominantis pro se, & heredibus fuisse conceptam, & hanc qualitatem ab homine illi adiectam, sic, ut feudum dominans fieri potuerit hereditarium? certè quidem totis illis iuribus de hac inuestitura, deque hoc hominis facto nulla penitus sit significatio, quomodo ergo citra manifestam diuinationem, contra l. fin. C. de contr. empt. dici poterit, feudum ibi esse hereditarium? An fortassis propter verbum (heres,) quod ibi exprimitur? Atqui id non probat, neque sufficit ut feudum hereditarium constituatur. Primo quia verbum illud non hominis inuestientis est, qua sola ratione feudum hereditarium

rium

rium fieri potest, sed compilatoris, et sic legis, quod pro filio,
et successore accipitur, neque tantum, (ut dictum est) præ-
stat, ut feudum hereditarium efficiat. Quod autem illud,
vel ab homine inuestituræ fuerit ascriptum, id quidem facti
est, nec aliter præsumitur, quam si probetur: Secundo quia
licet tex. heredis meminerit nihil tamen est cur de herede in
ipso feudo, ac non potius de herede solum in allodio intelliga-
mus: Immo verò necessario, cogimur sic intelligere, quia
cum verba omnia pro ratione materiæ, et subiecti accipi de-
beant l. si uno in princ. ff. loca. l. fr̄sulam de præscript. ius
feudorum feudum hereditarium minimè nouit, sed vera est 15
sententia illud Andreae, et communi feudistarum Scholæ
attribuentium, quicquid aliter Camer. scripserit, sed malè
nulla lege fretus, nullo aut necessario, aut probabili argumen-
to nixus, quin imò errat temporibus dum Bart. et Bal. no-
stro l. ser. etate superiores facit, qui tamen non modico anno-
rum numero ambobus præstitit: Is enim sub Federico huius
nominis secundo (Cesare in lucem editus Roberti Regis Prin-
cipatu annos circiter 80. natus aut plus, eo ut coniecio cessit
è vita, ut ex eius libris, et veteribus tabularij nostri, quod 16
vulgo Archiuum vocant munimentis diligentissime col-
legi: ac tametsi adhuc mihi eius vitæ incerta sint tempo-
ra, illud tamen certo constat, id quod vulgo à Paride Pu-
teo literarum monumentis traditum, et à cæteris subsequutis
Doctoribus receptum est Andreaui l. serniensem à quodam
Gallo l. Regina temporibus fuisse interemptum, si de An-
drea l. serniense huius qui feuda interpretatus est nepote intel-
lexerunt, nihil esse verius, sin autem de hoc ipso nihil à veri-
tate magis alienum. At Bar. et Bal. longo post interuallo 17
vigerunt, ac Bartol. quidem Joanna. Bal. verò Ladislao
in his oris regnante obierunt. Neque verò ponderatio tex.
cap. 1. apud quem, vel quos; quam ad suam sententiam pro- 18
bandam Camer. facit, et in qua multum sibi placet vllam
vim habet, quia verbum (heres) in eo tex. positum secundum
glos. ibi, quam omnes sequuntur non qualitatem heredita-
riam significat, sed tantum filium iux. tex. dicti cap. 1. §. et 19
si clien-

8
si clientulus de alien. feud. qui filius, quod alienationem in firmare non posset non ex eo erat quod feudum illud esset hereditarium; ut falso existimavit Camer. sed quod alienatio facta fuerat a primo acquirente, ut ex verbis tex. et themate ibi proposito clarè colligitur, qui primus acquirens haud dubie poterat descendentes praevindicare, siue alienando, siue delinquendo, siue feudum esset hereditarium, siue ex pacto Andr. in cap. primo col. 3. num. 10. et seq. de alien. feud. Dec. cons. 586. in fin. non tamen Domino, quia propter merito deciditur (si tamen hoc ibi deciditur) descendentes alienationem rescindere non posse, at Dominum posse, quae, et vera, et ipsissima ratio est illius tex. cui non repugnat id quod obijci fortasse posset nempe feudum praesumi paternum vel antiquum, nisi probetur novum. C. unico ad fin. de grad. success. c. 1. in princ. si de feud. defunct. milit. contro. fuer. inter domin. et agn. quia verū id est in illis terminis ubi scilicet contentio est inter agnatum, et Dominū, cui agnato ius magis fauere, quam Patro, et adhuc ubi feudum de quo est disputatio agnatus possidet; itaque tex. illi loquuntur, ex omnium Doctorum sententia, Coeterum extra illos casus, et cessante alia causa aut fauoris, aut odij ex qua magis unum quam aliud censendum esset, dico feudum in dubio potius praesumi novum quam paternum, quia esse antiquum, maioribus scilicet concessum, est quid facti, et facta non praesumuntur nisi probentur, vulgata l. in bello. §. facte ff. de capti. et post reuer. l. denique ex quib. caus. maior. esse autem novum nihil habet facti quia iam is qui possidet possessor est, et (cum minimè praedo existimandus sit.) credere necesse est ab habente potestatem fuisse investitum, iustumque et legitimum successorem esse magis propria virtute et industria quam (quod minus decorum ei esset) maiorum aut patris: Tum quamvis Obert. de alienatione aperte loqueretur; quae ab ulteriori acquirente facta esset ad huc non obstaret quia ibi non speritur, nec deciditur, si voluisset filius alienationem reuocare, ut non posset, quod nec ibi queritur, sed tantum dubitatur si Capitaneus suum beneficium, siue totum, siue partem alienauerit, et ipse vel heres
eius

9
cius sine herede decesserit, an valeat alienatio, quantum ad
dominum? Et respondet Obert, quia beneficium senioribus
aperitur totum quod facit revocari debet, quare cum de hoc
uno ibi queratur idque solum ibi decidatur non potest ille tex.
ad aliud citari, quia lex non debet allegari, nec disponit nisi
ad id, et de quo, in ea queritur, et dubitatur Dec. in l. si pa-
ter colum. 2. in l. ultima colum. 1. de instit. et substit. in
cap. cum omnes lectura 2. colum. prima de constit. in cap.
in presentia colum. 4. in cap. ad nostram colum. 1. de probat.
stet igitur, nil ibi statui de filio, sed tantum facti contin-
gentiam exponi ut recte tradit ibi glos. 3. in vers. vel si vis
intelligere.

Quo circa cum ex his liquet tex. illum loqui de feudo ex pacto,
et providentia, non autem de hereditario facile apparet lon-
ge aberrasse Camer. illum sibi advocando, qui non modo
sue sententiae non suffragatur, sed etiam contrariam,
magnopere confirmat, ita in quo argutus videri ipse vo-
luit nemo non videt, quam sit arguendus: Nec rursus
quemquam moveat, aut tex. in cap. 1. de eo qui sibi, et he-
redibus suis, aut tex. in c. 1. de duob. frat. a capit. inuest.
quia utrobique verbum heres profertur a lege, et pro filio, 22
et successore accipitur non autem qualitatem hereditariam
designat, quod etiam Bal. sensitse visus est in d. suo consil.
quod legitur, inter lecturas Affl. in preclud. feud. num. 86.
Et seq. quae ratio (opinor) fuit, quare Isernia primum tex.
loqui intellexerit de feudo ex pacto, et providentia,
tum in principio dum illius speciem non in herede, sed
solum in filio, et successore fingit, ac ne verbum qui-
dem de herede aspergit, tum apertius ad medium in vers.
hoc est regulare, cui Bal. sub num. 6. sententia Iacobi Beluis
recte consultata ibi consentit quamvis Aluarot. colum. 3. et
Præposit. colum. fin. Beluis sequi videantur, sed certe cursim
attingerunt, neque digesserunt, ut queritur Salic. de his qui scri-
pta tantum discurrunt, nec in eis contenta digerunt, quos me-
rito filere iubet in l. si ex cautione col. ult. C. de non num. pecu.
Minus tamen sunt reprehendendi quam Affl. qui dum latius
C explica-

explicare voluit meros errores, (quod pace sua dixerim) effudit, ut perspicitur à num. 2. ad 4. Censuit enim (in

23

quo Bal. etiam supracitato consil. numero 920. lapsus est) verbum, heres, de quo in illo tex. inuestituræ ab homine fuisse positum dum ad hominis inuestituram, sub heredis commemoratione factam illum trahit, & nihilominus feudum esse ex pacto & providentia planè, contendit quod est aperte falsum, cum vel suo met testimonio in cap. 1. num. 65. ex quibus caus. feud. amitt. ex crebriori & recepta apud nos sententia verum sit, perpetuo feudum esse hereditarium, ubicumque vel tenuis aliqua heredis, significatio ab homine in inuestitura facta est. Alterum verò tex. scilicet d. c. 1. de duob. fratrib. à capit. inuestit. qui fortius stringere videtur, quod nulla circuitione vititur, sed palam dicit illos fratres eo tenore fuisse inuestitos, ut quamdiu ipsi, vel eorum heredes masculi viuerent feudum haberent; sicque perspicuum videtur esse, verbum heres inuestituræ ab homine fuisse positum, & consequenter feudum ibi esse hereditarium.

24

Quod ego ita quoque intelligendū esse confirmo, ut scilicet loquatur de feudo; & pacto, & providentia non autem de hereditario, quoniam inuestitura ibi concepta fuerat pro se, & liberis, vel descendentibus masculis, & feminis, qui verus erat inuestituræ tenor de quo in c. 1. §. quinetiam Episc. vel Abb. in cap. 1. §. fin. de success. feud. non autem pro heredibus quorum nulla mentio in eo facta fuerat, tantumque verbum heres ex subaudito intellectu iuris veniebat, sed Obert. illam nobis inuestituram referens vititur verbo heres, non quod ab homine expressum fuerit in inuestitura, sed quod filius, & heres sunt synonyma, & in feudis, (ut supra demonstrauimus) idem unum quod alterum importans, quod idem alibi quoque fecit, ut perspicitur in c. 1. de inuestit. quam Titius accepit à Sempronio in c. 1. §. penult. si de feud. defunc. mil. contro. fuer. in c. 1. de feu. non haben. propter nat. feud. Primum autem, quod proposui, ut scilicet Obert. ibi de feud. ex pacto, & providentia solum loquatur ex postremo eiusdem tex. responso non inargute elicitur ac demonstratur.

26

Illud

*Ita modo ante omnia non ignoretur, verbum haeres in eo loco positum sine ulla dubitatione (ut iam saepe diximus) pro successore accipi non pro haerede, sensumque esse, si filia quam is qui decesserat reliquit voluerit succedere in feudo propter investiturae legem, non domino, sed fratri feudum acquiritur, qui sensus quaeque expositio verissima est ut ex his quae mox subiiciam intelligetur. Nunc quod feudum sit ex pacto & providentia ita ostendo; etenim si feudum ibi esset hereditarium, necessario in illa ultima specie fatendum esset filiam hereditatem quoque allodij repudiasse, quia cum, (ut est peritum) feudum hereditarium in petitionem hereditatis veniat, glos. in l. & non tantum ff. de petit. heredit. Andr. in cap. prim. col. 2. prope finem 27
quid sit investit. & alibi saepe, non poterat hereditas pro parte, nempe quo ad allodium, adiri; pro parte vero, nimirum quo ad feudalitatem repudiari l. 1. de acquir. heredit. Atqui cum ibi in solo feudo quaestio proponatur, quomodo possunt sine aperitissima divinatione allodialia, de quibus sit ibi nullum verbum a nobis addi, atque admisceri?*

Quid? quod non ibi solum, sed in omnibus illarum consuetudinum Capitulis, in quibus Obert. de feudo, deq. haerede est loquutus, quos omnes tex. paulo post citabimus, mentionem hereditatis nullam fecit, praeterquam in cap. 1. an agnat. & in c. 1. §. similiter et §. si contentio de Capit. qui Cur. vend. parum ne certum argumentum est ubique eum, verbum haeres pro filio, & successore, posuisse, ac perpetuo, de feudo ex pacto, & providentia intellexisse, de quo etiam loquitur tex. de cap. 1. an agnat. recte docet nos, ibi l. sermone ubi communiter feudistae accedunt, quamvis l. tailiste contrarium frequentius affirmant ut testatur Dec. consil. 445. numero 15. & Arri. Pinell. Lasian. qui ceteros citat in l. prima part. 3. nu. 87. & seq. c. de bon. mater. quae sententia longius certe a veritate abest, quam omnes eius auctores a vera feudalium terminorum cognitione absterunt. Ad haec uniuersam patris hereditatem filiam repudiasse non modo tex. non dicit, verum etiam longe alienum: si a verisimili ut maxime

12
hereditas eris alieni, magnitudine oppressa esset, quia et iam
tum, et multis antè seculis, quàm feudales consuetudines per-
scripta essent, à Iustiniانو mille annis post duodecimam tab.
legem beneficium Inuentarij productum fuerat quo remedio
aduersus omnia hereditatis incomoda facile tueri ab illisque
vindicare se heredes poterant, sicut causa non esset. Cur de-
latam sibi hereditatem unde nihil damni plurimùm verò como-
di referre poterant, repudiarent; quod in filijs maxime et
descendentibus vix unquam sane accideret ac ne vix quidem.
Igitur ut ad ea potius, quæ et frequenter, et facile, quàm ad
ea quæ perraro immò nunquam eueniunt iura aptentur,
iuxta l. nam ad ea ff. de leg. omnino intelligendum est Ober-
ibi de feud. ex pacto et prouidentia, dum taxat loqui, ut quis
possit retenta hereditate allodij repudiari, nam quamuis non
possit filius paternam hereditatem recusare et feudum ex
pacto et prouidentia retinere cap. primo an agnat. non ta-
men e contrario est idem qui potest filium feudum ex pacto et
28 prouidentia repudiare et tamen heres esse patri in allodio ut
tenent. Bal. num. 7. Aluaror. num. 9. Prapof. col. 6. in 3.
limit. Affl. num. 24. in d. cap. primo an agnat. et Iacobi
in Inuestit. feud. in verbo itaq. ipsi num. 3. Cessat enim ratio
d. c. quod solum inductum est in gratiam et honorem patris
ne is iniuria afficiatur; si filius retento feudo illius heredita-
tem non adiret, idque gratie sibi pro patre beneficio, illi re-
ferret, et hæc est vera ratio, quæ Afflictum fugit loco iam ci-
tato ubi nimirum doctus aliqui terminos valde conturbauit
quæq. solius feudi hereditarij propria erant feudo ex pacto, et
prouidentia, vel attribuit vel communicauit, qua ratione
29 cessante quid queso obstat filio quo minus feudum repudiare
possit? Non sanè pactum primi acquirentis, quod quidem
quantum ad acquirentem ipsum attinet sua morte extingui-
tur, quantum verò ad filium, et descendentes ceteros eatenus
ad illos pertinet, quatenus illud acceptent, illoque vti velint;
at si nolint, nec inuito beneficium datur, nec potest liber alii
nolenti queri, l. hoc iure §. non potest ff. de donat. l. inuito
dereg. iur. non obstat prouidentia concedentis, quia cum quor-

sumo

23

sunt personæ totidem censeantur esse donationes unicuique ad vitam factæ l. 3. C. de donat. quæ sub modo, ut copiose explicat Camer. in l. Imperialem §. præterea ducatus car. 9. 4. lit. M. cum multis sequentibus de prohib. feud. alien. per Feder. quemadmodum primo acquirenti integrum fuit feudum non acquirere nec inuestiri, ita quoque par est id ipsum illius descendentes liberum esse, quia cum filij (ut auctor est Soccin. consil. 19. lib. 1. quem sequitur Camer. supracitato loco litera N.) non iure successorio, & uniuersali aut pro hærede, sed proprio iure beneficio dantis in feudum quod à cæteris hono- nis separatur ex propria donatione feudum acquirere dicantur non potest (ut iam dixi) ipsis nolentibus, & inuitis acquiri: Quod amplio non modo si solius accipientis, sed si utriusque, & dantis scilicet, & accipientis fauor & comodum in inuestitura vertetur, verum etiam si domini fauor utilitati recipientis præstet, quia licet filius sit acquirentis hæres nõ patri, tamẽ in feudo est alia persona iuxta glos. in l. 2. §. fin. in verbo ex parte, non longe ab extremo ff. de prætor. stipul. tex. & ibi Bald. et alij in l. cum à matre C. de reiuend. Bart. in l. 2. §. item si in factõ ff. de verb. oblig. nec eiusmodi obligatio hæredes afficit, qui ab ea pœnitus sunt exclusi, soliq. filij ut filij cæteri- que per manus descendentes in ea inclusi ex quo fit ut extremi acquirentis inuestitura ne ad interesse quidem aliquod talis filius domino ut hæres teneatur, tum quia nulla hæredis mentio in inuestitura, nec tacite, nec expresse facta est unde ad hæredes inspectis verbis, ex quibus obligatio oritur quæque maxime inspicienda sunt porrigi non potest l. si ita stipulatus fuero §. penult. ff. de verb. oblig. Tum maxime quia quod filius, & descendentes feudum, ex pacto et prouidentia repudiare possint, est facultas quæ illis oritur ex ipsa inuestitura & contractus forma, qui taliter conceptus est ut apud quemlibet descendentes propria, & seiuncta sit donatio, cui quidem id ex iure inest, ut non possit nolenti acquiri, unde nullus interesse, aut euictioni locus esse potest ex his quæ Doct. notant in l. luitius ff. de euict. in l. damni infecti stipulatio §. 1. ff. de damn. infect. & Rom. consil. 503. in fin. Hinc illud efficitur,

ut

ut quamvis regulariter fas non sit feudatario in preiudicium Domini feudum abdicare ubi infeudatio mutuū commodum, & fauorem respicit secundum Andr. in 1. rub. in extremo, in c. omnes filij num. 7. si de feud. def. milit. contra fuer. in cap. 1. numero 24. de Capitun. qui Cur. vend. in h. Imperialem numero 22. de prohib. feud. alien. per Feder. in consti. errores eorum libr. 3. Andr. Tirac. de retract. proximi §. 37. glos. 1. num. 6. Camer. d. l. Imperialem car. 20. litera V. Tamen vel apud nos, ubi feudum est ex pacto, & prudentia temperant, id singulariter debeat in filio primi acquirentis, ceterisque illius descendentiibus peruenire, ut si post patris vel alterius agnati mortem in feudo succedere atque à domino inuestiri nolint, nequaquam ad id compelli possint quantum vis primi acquirentis in bonis allodialibus heredes sint quantumvis etiam inter sit Domini inuitam inuestituram obseruari, & perennem, ac propriam sibi manere, quia ubi filius in feudo succedere decreuit, non tam dicitur illud repudiare (quod quia nunquam habuit, fortasse repudiare quidem poterat l. 1. §. 1. ff. quib. mod. usuf. amitt. l. si ita scriptum sit §. si sub conditione ff. de leg. 2. & l. non videtur de reg. iur.) quam dicitur illud non acquirere, quod citra omnem fraud. ei licuit l. qui autem ff. quæ in frau. cred. & l. 1. §. utrum ff. si quid in fraud. patron. nec interesse domini inspicietur quia non ob id filius feudum recusat, ut Domino noceat, quod quidem non presumitur l. fluminum, sed ut sibi profit, quæ utilitas non ideo remunerari debet quod domini damnum, & incomodum, inde emergat l. 1. §. Marcellus ff. de aqua plu. arc. quod etiam se per consequentias contingat non attenditur §. legatarijs in ff. de testam. l. 1. ff. de auctor. tutor. Dominus enim magis de sequeri debet quod eiusmodi inuestituram fecerit ex qua heredes feudatarij, non ligarentur, quam de feudatarij filio, & descendentiibus, qui suo potius, quam Domini commodo studuerint, idque agere quod in suam, quam in illius rem esse maluerint.

At certe dicat quis contractus & obligatio claudicabit, quia
 si Do-

si Dominus inuestituram filijs successoribusque feudatarij
 denegare, et infeudationem infirmare voluerit, nequaquam
 poterit sin aut heredes ipsi ab infeudatione discedere volue-
 rint, seq. à Domino inuestiri non sinere omnino poterunt,
 quod nimis inconueniens, & absurdum videtur, quia cum
 dominus, & feudatarius sint corellaria, non debent ad Im-
 paria iudicari, sed pari iure c. 1. de form. fidel. c. 1. §. in quib.
 de consuet. rec. feu. c. 1. qual. dom. propr. feu. priu. l. 1. C. de
 cupress. lib. 11. cum vulgaribus. Respon. nihil esse, cur ab-
 surdum, aut mirum cuiquam videatur contractum aliquem
 claudicare, & ex uno tantum latere constare cum similis clau-
 dicatio, & in iure nostro ciuili habeatur in l. Iulianus §. si
 quis à pupillo ff. de acti. empti. & in feudali apud Andr. in 35
 c. 1. §. de manso prope finem de controu. inuest. Tum omnis
 culpa ipsi infeudanti attribuenda est qui id genus inuestitura
 fecit unde hæc filijs facultas oriatur, qua illi cum utuntur,
 nullã possunt videri iniuriam domino facere arg. l. in diem ff.
 de aq. plu. arcen. limito si iam semel filius elegerit in feudo
 succedere, & inuestituram à Domino acceperit quia simul at-
 que inuestitura in eius persona vim habere cœpit, & radices 36
 agere non nisi mutua voluntate dissoluetur, non aliter ac pri-
 mus acquirens domino inuito feudum refutare, ac promissi ser-
 uitij iugum excutere minime posset. Quæ omnia rectè se ha-
 bent, quamuis sciam quendam magni nominis patronum lon-
 gè aliter aperte respondisse, à cuius ego sententia longissimè
 absum. Fecit tamen illius auctoritas, ut subtilius cuncta ri-
 marer, pleniusque attingerem quàm susceptæ disputationi
 fortè par esset: Alterum verò quod assumpsi nimirum ver-
 bum, heres, nequaquam ab homine in eo tex. expressum fuisse,
 quamuis necessario ex his quæ hæctenus diximus sequatur, ta-
 men ex ratione quoque quæ in tex. ponitur, quæque decisio il-
 la tota nititur rectè probatur, quia (inquit) unusquisque si- 37
 bi suisque heredibus videtur prospexisse, sed verbum videtur,
 tacitam voluntatem importat non expressam l. item queri-
 tur §. qui impleto ff. locat. l. dolia ff. de contrah. empt. l. non
 enim ff. solut. matr. & ex his tex. Aret. consil. 5. primo dub.

Dec.

Dec. in cap. de quo vult Deo colum. 5. sub num. 14. ex. de iudic. Igitur non expressè, et nominatim heredibus profectum etum fuerat, sed tacitè, et ex subinducto intellectu iuris ex h. si pactum ff. de probat.

Nec quod verbum illud tam ad propriam quæ non nisi expressa esse potest, quam ad heredis cautionem, siue perspectionem referatur, quicquam refert, quia non est in iure nouum unum iddemque verbum, et propriè simul poni, et impropriè glo. in l. 2. ff. de offic. pro cons. Andr. in c. 1. §. cum autem de contro. inuest. Dec. in c. 2. col. 4. num. 8. de rescript. in c. quoniam Abbas in princ. de off. deleg. et sic falsum omnino est asseuerare verbum illud heredes ea in inuestitura ab homine fuisse positum, sed verissimum est Obert. esse, id quod eo libentius est admittendum, quia alioquin ratio quam tex. affert, et superuacanea redderetur, et inepta. Sit itaque hoc constitutum feudum hereditarium haudquaquam feudali consuetudini esse ascribendum quippe quod primi Doctor. nostri simulatque verbum heres ab infeudatoribus inuestituræ ad dictum fuit, usurparunt, quod omne à nobis partim quo facilius res tota perspiceretur explicandam omnino fuit accuratius, partim verò quod ea tractatio non indigna mihi visa est, in qua huius me feudalis cognitionis studiosum exercerem, et ingenium acuerem meum. Vnde consequitur, ut cum tex. d. c. 1. qui success. remittitur, et ceteri supracitati heredes appellant, (ut nunquam pro filio, et successore, sed pro herede, propriè, et stricte acciperetur) tamen necessario sit intelligendum in allodio iux. tex. cap. 1. an agnat. non autem in feudo, utpotè illo iure tali inuestituræ formula prorsus incognita, nec dum eò temporis, sed multo post à iuris interpretibus inuenta. Tertio si verum esset ex illo solo verbo, heres, probari tibi feudum hereditarium, sequeretur utique, ut feudo simpliciter concessio nulla heredis ab homine mentione facta, in dubio secundum propriam naturam censendum esset feudum hereditarium, et non ex pacto, quia ratio, quare hereditarium non censetur, illa traditur, quod verbum heres à solo iure prolatum, vel subintellectum, accipitur pro filio,

filio, & successore, non autem pro herede, sed tex. isti, omnesq; ferè in quibus mentio fit de herede qui viginti quinq; sunt. s. tex. in §. cum verò, & §. seq. in 1. rub. in c. 1. §. fin. qui success. ten. in c. 1. §. fin. si de inuest. feu. contr. fuer. in c. 1. §. rursus, & §. item si fuerit quib. mod. feud. amitt. in c. 1. §. hoc quoq; de success. feud. in c. 5. qui success. ten. in c. 1. §. x. ad fin. & §. & si clientulus de alien. feu. in c. 1. de feu. Marchiæ in c. 1. §. fin. apud quem, vel quos in c. 1. §. si quis miles Imper. Lothar. in c. 1. quib. mod. feud. const. pt. in c. 1. §. si verò, qualiter olim pot. feu. alien. in c. 1. §. fin. quis dicatur com. vel mar. in c. 1. de grad. success. in c. 1. de inuest. quam Tit. accepit à Sempr. in c. 1. de vassal. decrep. et at. in c. 1. de eo qui sibi, & hered. suis in c. 1. de duob. frat. & Capit. inuest. in c. 1. §. huius autem generis ex quib. caus. feud. amitt. in c. 1. in prin. quæ sit 1. caus. benefic. amitt. in c. 1. §. moribus §. pen. & fin. si de feud. def. milit. contr. fuer. in c. 1. §. profecto de l. Corrad. in c. 1. de feud. non habent. propter naturam feud. in c. 1. de eo qui fin. sec. agn. in c. 43 §. 1. §. 1. & fin. de not. feud. omnes in quam hi tex. probarent oppositum scilicet verbum heres à iure subinductum, vel expressum verum in feudo heredem importare vixquè ex omnibus illarum consuetudinum capitulis feudum ex pacto, & provid. dari posset, quin feuda omnia de quib. ibi procul dubio essent hereditaria, ut optime probaret tex. in c. 1. §. profecto deleg. Corrad. ubi Obert. inuestituræ exemplum generaliter, nobis proponens, ut si (inquit) habeat sibi suisq; heredibus, non debet dare, ut habeat, ipse & sui heredes masculi, & feminae.

Quod si ineptè peruersas in eo, ut affirmes verbum heres pro vero, & proprio herede accipiendum esse, quæro à tè ubinam feudalis iuris feudum ex pacto, & providentia probari poterit, unde nam illius inuestituræ perspicuum aliquod exemplū capiemus? Quid? quod ipsum feudū hereditariū prorsus rectum esset non autem conditionatū, ut nos Camer. et omnes docent, quippe quod propria feudi natura esset præditum c. 1. de feud. non hab. propter nat. feud. quo in tex. cum sola illa adiectio, (& cui dederis) efficiat, ut feudum propria feudi natura 44

D

carere,

carere censetur, perspicue intelligitur feudum alicui, & hereditibus absq; alia adiectione simpliciterq; concessum propriam feudi naturam continere: Ad hanc autem iuris dispositionem, et significationem feuda dantes, & recipientes presumeretur in dubio se conformare, & sic falsum esset sententia supra relata, quæ tamen communis, & vera est, & eam in omnibus, præterquam in feudo empto sequor, verum est enim omne feudum
 45 emptum esse hereditarium. Ex quibus hætenus constare puto ex verbo, hæres minime probari posse, feudum in illis tex. esse hereditarium. Tum autem, (& hæc est altera principalis ratio) multò id minus ab effectu probabitur, ex eo. s. quod successor laici teneatur, ut hæres, quia inepta est consequentia quam Doctor. ad id probandum inde sumunt, filius (inquiunt,) ut hæres tenetur, ergo feudum est hereditarium, quia etiã in feudo ex pacto, & providentia non potest filius paternam hereditatem repudiare, & nisi inuentarium cõficiat ad omnia paterna onera tenebitur, ut cumq; feudum non sit hereditarium, d. c. 1. ubi Andr. & scrib. not. an agnat.

Quòd. n. in successore prælati, secus sit non ex eo id oritur qd non sit hæres, sed ex alio certè manat, ut post dicam. Nec ergo est, ut illud vulgare aduersetur, qd forsã ab argutiolis obyci posset nimirũ uno præsupposito, cætera omnia habilia censerì, l. qui testamẽto ff. de testam. Dec. in c. cum omnes lectu. 2. Non longe à principio in c. quæ in Ecclesiarũ in princ. de constit. in c. 1. col. 8. ppe fin. de iud. cõf. 6 10. n. 4. & sic appellãdo tex. hæredes eosdemq; de defuncti factò obligari affirmando velut antecedens necessarium præsupponat feudum illud hereditarium esse quia hoc, (ut dixi) nõ sequitur necessario posset. n. quis in cæteris bonis feudatario hæres existere, p indeq; teneri illius facta, & pmissa omnia p̄stare, & tñ feudũ non esse hereditariũ, nec pbat hoc esse qd ab hoc cõrigit abesse l. neq; natales C. de pbat. & data instãtia argumentũ tollitur 1. q. 1. c. sicuti iuri. Tũ id urgeret ubi ex alijs saltẽ iuribus pbari posset feudũ, natura hereditariũ olim fuisse cognitũ, & à feudali cõsuetudine introductũ id qd nusquã iuris p̄babitur, quia nullus est in iure tex. in quo feudũ hereditariũ vocetur, aut de tali iuestituræ formulæ
 46 mentio

mentio fiat, ergo est impossibile, ex illo solo id feudi quod tunc
 nullum prorsus erat significari. Postremo id ipsum hac ra-
 tione non mediocriter confirmari potest, quia dum tex. ser-
 uientis feudi inuestituræ meminit id est eius quam facit domi-
 nus de feudo vacaturo nulla omnino mentio fit de hærede, sed
 tantum dicitur si quis inuestitus, & sic nihil addendo literæ,
 nec ultra requirendo, quam ipsa requirit ex præcepto. Sce-
 uole in l. Gallus §. videndum ff. de lib. & posth. negari non
 potest quin, tex. dum loquitur de hac inuestitura, propriè lo-
 quatur de inuestitura quæ conuenit feudo recto, & ex pacto,
 non autem conditionato, & hereditario, quomodo ergo qua-
 drare poterit sensui, & intellectui cuiusquam bene organi-
 zati, & subtiliter intuentis, secundum quem iura ponderantur, 47
 ut verbis utar Ant. de Butr. in c. inter corporalia colum. 5.
 de transl. Episcopor. ut inuestiens Dominus, et inuestitu-
 ræ formula uti voluerit quæ à propria inuestitura discrepa-
 ret, quæque feudum seruientis fieret ex pacto, & prouidentia si
 sui feudi inuestitura concepta fuisset pro se, & heredibus, ac
 feudum dominans esset hereditarium? cum turpis sit pars
 quæ suo non congruit uniuerso, & membra debent capiti
 conuenire c. ult. de sponsat. duor. c. quæ iure & distinct. in c. 1.
 col. 3. in princip. de controu. inuest. c. 1. col. 2. de contr. inter
 mascul. & femin. de benefic. Loffred. in consil. 1. num. 55.
 quin verisimilius omnino est, dominantis feud. inuestituram
 talem per omnia fuisse, qualem Obert. seruientis feudi inuesti-
 turam esse nobis indicat, recti scilicet & ex pacto, non autem
 conditionati, & hereditarij, & sic cum tex. de hærede men-
 tionem facit, quamuis pro hærede ipso, non autem pro filio, &
 successore acciperetur, tamen ut iam dixi intelligendum est, &
 exponendum in allodio, non (ut vulgò male sentiunt) in feudo
 ex quibus apertè, et (ut puto) verissime concludo, tex. illos 48
 propriè loqui de feudo ex pacto, & prouidentia non autem de
 hereditario valdeq; illos aberrasse, dico, qui contrarium docue-
 runt, & scripserunt quantumuis licet excelluerint, & summi
 viri, maximequè fuerint, auctoritatis, qui tamen & ho-
 mines fuerunt, & ut humani falli potuerunt ex quo illud 49

Platonis admodum scitum est, non auctoritate dicentis, aut multitudinis, sed ratione id quod rectum est iudicandum oportet; Ceterum nota est hoc omni nos contentione extricauimus, quibus adhuc tributa laboris superest. Obstat enim fortius, quod licet verum sit, ut est verissimum tex. illos loqui de feudo ex pacto, attamen loqui videntur eo casu, quo filius est heres in allodio, quia in illis passim, et ubique dicitur heres laici, et heredes laici, quod verbum ut non probat feudum hereditarium, probare tamen videtur succedentem heredem, itaque si ex facto contingat filium, vel agnatum heredem non esse velut deficiente illa qualitate, et finali peristasi, illorum tex. consequens est ipsam quoque dispositionem cessare, et deficere, proinde non teneri successorem non heredem talem inuestituram ratam facere, sed hoc casu, quod in clerico est, et in laico id quoque probari, cum nulla diuersitatis ratio inter unum, et alterum adferri possit, si Andr. credimus qui ita aperte decidit in d. c. in extremis qui successorem cuius sententiam feudistae omnes probant, non tam ratione aliqua, quam ipsi afferant, quam sola Isernicæ plusquam Pitagorice apud nostros homines auctoritate, sed ut sunt errores, facile alij ex alijs nectuntur, ac unus in alium precipitat, ut quæ semel male ponantur in initio, sic quoque cætera peiora sequuntur, usque adeo in omni genere doctrinæ periculosissimus est error in principijs.

Dico igitur hunc intellectum, atque hoc illatum, quod ex sententia quam proximè consutauius descendit magis erroneum, et absurdius esse quam primum. Neque enim illi verbulo magis, quam spiritui, et menti, tex. inherendum erat, ut precipit iure cons. in l. scire leges ff. deleg. in l. et in omnibus de reg. iur. Hinc illorum crassities, qui præcisè literæ inniuntur, non habitæ ratione equitatis, et verisimilis mentis tanquam superstitione Iudaica improbatæ ab Acurf. in l. damni in fecti p. s. si is qui incipias in verbo aliquos ff. de damn. inf. et merito quia non oportet ius civile calumniari, neque verba eius captare, sed quæ mente, quid dicatur animaduertere ait Paul. in l. pen. ff. ad exhiben. tex. in l. 2. §.

tracta,

tractari ad Tertul. tit. l. 1. de reg. Caton. Cuius præcepti dum DD. hic vel casu, vel consilio non recordantur, videre est, unus verbi controuersiam ipsis, vel doctissimis, et in iure civili familiam ducentibus, non parui erroris ansam præbuisse, eosdemque tandem torfisse, et vexasse, quæ controuersia torquere solum Græculos homines contentionis cupidiores, quam veritatis consuevit? Quid? nonne præstat interdum verba ipsa legem prorsus negligere, quam illorum gratia, quicquam iniquum, vel ineptum effundere? non enim tex. legum trabendi, sunt ad sophisticam eo prætextu ne (ut ex præscripto Magico) verbum vllum sine nouo effectu operandi, non hac mente scripsit Ulpianus quanquam scientissimus eleganter ait glos. in l. 1. §. 1. num. 1. ff. de verb. oblig. ne dum unus Obert. ad tam magnum, tanque nobilem iureconsultum sic enim eum appellat Herenn. in l. 11. §. fin. (et nobilissimum Modestinus in l. 4. in fin. ff. de excus. tut.

Quare nos omni superstitione, et contentione deposita, sensumque potius ac mentem legum, quam verborum corticem, et inanem formulam, quo ad eius fieri poterit amplectentes, ut Bal. esse illo tex. faciendum præcipit in l. 3. §. si quis quasi statu liber ff. de condit. caus. dat. et in simili Pompon. in l. sed Celsus §. si fundus ff. de contrab. empt. constanter dicimus verbum illud heres, ut simpliciter, et absolute heredem, in patrimonio designaret, quod an verum sit post intelligitur, non tamen eam vim habere neque eo consilio ab Obert. esse positum, ut in eo finalis ratio, ac tota illa epitas constituantur, cum et ex contextu, et ex hipotesi illorum textuum aperte liqueat decisionem illam non in eo fundari, quod succedens in feudo inuestienti heres existat, aut omnino non existat, ut primo casu succedens tentatur, altero non, sed soli validitati, et inualiditati actus innituntur, ut in laico, quia actus, et inuestitura simul ac ab eo facta est, valet c. si quis inuestienti de feu. dat. in vim leg. comm. c. moribus in primo respon. si de feud. def. mil. contro. fuerit. Affl. decis. 292. Cagnol. in l. fin. num. 133. C. de pact. Jacob. de S. Geor. in inuestitura in verbo inuestituræ talom num. 12. propterea eius successor illam

illam perficere, et explere feudatario vita functo, et sic die adueniente teneatur. In Prædato verò, quia inuestitura, eo non dum feudo sibi aperto decedente iam tum ab ea irrita, nullius roboris, et momenti est, ut probat idem tex. qui cauillari nequit in dicto c. moribus ibi, secus est Ecclesiasticis personis, nam si Ecclesiastica persona, talem faciat inuestituram non aliter valebit, nisi sibi, non etiam successori suo feudum aperiatur, quod et Bal. affirmat in d. i. c. num. 4. 6. et d. e. si quis inuestitus. sub num. 2. vers. 3. nota. cui consentit, idque planius explicat Altarov. in d. c. i. col. 2. vers. not. ex isto tex. casum, et Præposi. col. 2. in 4. not. qui success. teneant. propterea successor in beneficio illam exequi die mortis feudatarij veniente non cogatur.

Itaque ex tex. d. c. moribus intelligendus, supplendusque tex. est in c. i. de cler. qui inuest. feu. ibi sed si sub tempore, vel conditione, quoque feud. sibi aperiatur valebit inuestitura, et sine voluntate vassalli, et c. Id est valebit, si sibi non etiam successori suo feudum aperiatur, sic ut ante vnius conditionis implementum irrita, et nulla sit iux. tex. d. c. moribus non tamen omnino propter implementi spem quam habet si quo ad concedens viuit, et non ultra conditionem purificari contingeret, ut de contractu feudali ex Andr. et alijs scriptum reliquit Camer. in l. Imperialem car. 87. litera M. et seq. et car. 89. litera R. et seq. de prob. feud. alie. per Feder. quam interpretationem, per se iustam, ratio quoque tollende repugnantie plurimum adiuuat c. inter dilectos §. cæterum de fid. infir. alioquin tex. isti apertam antinomiã continerent, nulliquè non cognitum est par esse atque adeo oportere, iura iuribus conciliare unamque legem ex alia supplere, et declarare l. quæsitum ff. de testib. Ratio autem vtriusque dicti evidens est. Primi quidem, quia non debet, quod ritò, et secundum leges ab initio actum est, morte vel alio euentu infirmari, et corrumpi l. 1. §. fin. et l. 2. ff. de itin. act. priu. l. Sancimus C. de admin. tutor. Secundi verò, quia quod nullum est, nullum producit effectum, et quod ab initio non constitit, non potest tractu temporis conualescere l. quod ab initio ff. de reg. iur.

l. 1.

*l. 1. §. fin. ff. commod. & quamvis regula hec in prelati inuestitura de qua loquimur propria quadam ratione perpetua non sit, ut post Bal. (declarat Aluarot loco iam citato,) ac hæres, multoque minus successor ex actu defuncti, & inualiditatis, & solam, & finalem esse illorum tex. decidendi rationem probo primo, quia aut dicimus, laicum inuestituram de viuentis feudo in diem possidentis obitus posse conficere, & hunc, tametsi post inuestitoris mortem dies veniat à iure sustineri, & consistere, aut contra si valet, & consistit, non ne ridiculum est arbitrari, propterea successorem in feudo illam ratam, facere teneri, quod concedentis sit hæres, in allodio? quando (quod est verissimum) omnia quæ in feudo legitime contracta sunt, quæque in vita feudatarij non terminantur, sed à iure ultra vitæ metas proferuntur, transeant cum ipso feudo, illudque comitentur, in quemcumque transeant siue is hæres morientis, domini siue dumtaxat successor sit, prorsus cessante regula *l. lex vectigalis ff. de pignor. c. rursus quib. 55 mod. feud. amitt. & similium* cui regule locus non est ubi actus, sit permissu, aut legis, quemadmodum hic est, de quo tractamus, aut hominis qui quantum ad hoc legi equiparatur Bal. in *l. 1. C. si pig. dat. sit quem Ang. & Salyc. ibi, & Negus. in trac. pign. 3. memb. 2. par. num. 13. sequuntur.**

Porrò decisionem illam Bal. minimè vidit Camer. dum in *d. l. Imperialem car. 7. litera F. & seq. negat posse argumentum sumi à consensu hominis ad consilium legis, aut contra, propterea quod lex, consentit propter unum homo autem consentit propter duo, ut ipse ibi explicat, sed (ut cumque sibi blandiatur) utrumque magis est Sophisticum quam verum. Primum enim non posse scilicet de uno consensu ad alterum argumentari satis refutatur ex *l. Sancimus C. de reb. alien. non alienand. ex l. fin. C. de fideiuf. ex Andr. in cap. 1. colum. 3. prope medium. Qui success. ten. in c. 1. §. de manso col. 1. in extremo de controu. inuest. in constit. violentias colum. 3. in princ. Nec tamen me fallit non esse hoc perpetuum, ut ex eod. Andr. intelligitur in proem. const. col. 5. & seq. in c. 1. sub nu. 3. de feud. dat. in vim leg. com. sed satis est hoc esse regulare.**

neque

nequè nos loqui in casibus exceptis. Alterum verò, nimirum legem consentire propter unum, hominè vero propter duo, abest longissime à vero, quippe cum assentiendo non plenius homo prouidet, quam lex, sed ambo eque, ac præterquam, quod Camer. eam differentiam lege non probat, potest tamen illa in numeris exemplis, improbari, ex quibus duo interim proposuisse contentus ero exemplo Iuliam in l. si ita vulneratus S. pen. ff. ad l. aquil. unum ex iure ciuili, alterum ex feudalibus consuetudinibus depromptum, ecce enim bona restitutioni subiecta, & fideicommissio obligata, quæ non poterant alienari permittit, lex ut vel in causam dotis alienari possint auth. res quæ c. comm. deleg. vel pro redemptione hæredis nulla sua culpa ab hostibus vel prædonibus capti, Dec. in c. qui in Ecclesiarum col. fin. ad med. vers. 7. casus de constit. & tamen quid tantopere ridendum esset, quàm contendere, vel opinari alienationem in altero illorum casuum contractam minus perpetuam minusque firmam esse, quam si ab ipso testatore facultas alienandi data esset?

Rursus, (& hoc est alterum exemplum) feudales consuetudines

57

Regniq; Constitutiones omnem alienationem feudi interdixerunt eadem tamen feudalium bonorum, quæ subinfeudari consueuerunt concessionem, & ipsius quoque feudi pignorationem in aliquibus casibus permiserunt, de quibus Andr. in c. 1. S. quid ergo de inuest. de re. ali. fac. in const. si quis post litem, & in const. in aliquibus, sed quis nam quæso affirmaret unquam pignus in altero ex illis casibus contractum ad concedentis, vel pignorantis dumtaxat vitam coartari, post verò illorum mortem expirare cum verissimum sit concessionem quidem perpetuo manere c. 1. de cler. qui inuest. fec. d. const. diuæ memor. S. fin. Camer. d. l. Imperialem car. 7. litera P. vers. aut, & secundo, & car. 72. lit. 1. vers. concludamus pignus verò usquè adeo creditori satisfiat siue feudum sit hæreditarium, siue ex pacto secundum Andr. in d. const. si quis post litem, & const. in aliquibus col. 7. in princ. ex quibus facile cognosci potest, quòd ubicumque lex actum gerere permittit, actus ille ex legis potestate celebratus, æquè est perpetuus

58

atque

atque si hominis permisso ac voluntate factus esset nisi mani-
 feste constet legem aut hominem arctare illum voluisse ultra
 procedendo, idque nominatim disponendo, ut in l. peto §. prae-
 dium ff. de leg. 2. in c. 1. §. si. si de inuest. feu. cont. sit inter dom.
 & agn. in c. 1. §. rursus quib. mod. feud. amitt. in c. 1. §. si vero
 qualiter olim poter. feud. alien. qui feudales tex. plurimum ne-
 gotij exhibuerunt l. ser. in d. c. col. 3. qui success. ten. Camer.
 loco iam citato, sed certe ita accepti, & in hac ratione consti-
 tuti, & fundati, per quam facile excludi poterant, & vero ni-
 hil obstant. Cæterum legis aut hominis voluntas in dubio li-
 mitata non præsumitur, quin valeat actus, quo fortius, &
 magis, valere potest, l. Iuris gentium §. quod ferè ff. de pac. &
 quin indefinitus potius, quam terminatus l. 1. §. et generaliter
 ff. deleg. præstan. & perpetuus magis sit, quam temporarius
 l. sufficit ff. de cond. indeb. Dec. conf. 204. in fin. conf. 472.
 num. 21. Glos. Paris. tit. 2. §. 57. num. 21. Tiraq. de retract.
 conuent. §. 1. glos. unica num. 39. Capic. decis. 116. Dices tu,
 nil ergo assensus hominis supra assensum legis operabitur.
 Respondeo, aut actus qui fit, penitus à lege est prohibitus, &
 cum actus sit nullus, nihil prorsus efficit voluntas hominis l.
 non dubium c. deleg. Aut verò (quod exempli vim habere vo-
 lo) actus alienationis (ut in feudo) est prohibitus, sed lex ho- 59
 minis consensu accedente illum sustinet, & tunc hominis vo-
 luntas totum facit, cum ipse sit qui dare videatur l. lege obue-
 nire ff. de verb. signif. rectè autem dixi videatur, quia verè,
 & regulariter qui confirmat, non dat glos. in l. & quia ff. de
 iurisd. omn. iud. l. ser. in const. cū circa non procul à fine vers.
 licet. n. lib. 1. ac simpliciter assentiendo illa rōe sibi p̄iudiciū oīo
 infert (q̄ hic dico oīo intellige, & tēpera) quia voluntas sua
 non præsumitur arctata, & sibi non prospexit cum potuerit,
 quare in omnē causam assensisse v̄r quæ ex contractu, cui cō-
 sensus suus est, adhibitus, descēdit arg. l. si seruū §. nunc videa-
 mus in fi. ff. de verb. obli. l. si quis pro eo §. si nūmos ff. de fideius.
 quia assensus regulatur à contractu, & recipit oēs qualita-
 tes, conditiones, extensiones, & limitationes quas recipit, & 60
 continet contractus, ita quidem, ut assensus ab actu, non

- 61 actus ab assensu, regulatur ait *Camer. in l. Imperialem car.*
25. litera F. de prohib. feu. alien. per Fed. cui sententia, suf-
fragatur quod per manus traditur de iuramento, ut intelli-
gatur pro natura actus super quo adicitur totumque ab illo
pendeat, & regulatur tex. in l. fin. C. de non num. pec. Dec.
cons. 240. ad fin. 493. & 600. Atq; in contractu emptionis
inter cœtera, & illud est, ut is qui emit, sibi suisque heredibus
videatur acquirere, siue ad expressim agat, siue tacite ex l. si
pactum ff. de probat. Igitur assensus quoque domini, qui totus
 62 à contractu moderatur, & illi recumbit in hoc ipso contra-
 ctum scienter approbare, & emptoris heredibus prospicere vi-
 detur, & consequenter dominus, vel tacite suum ius remitte-
 re nisi excipiat, vel emptorem certe decipere nisi obseruet,
 unde vel ipso iure, vel doli exceptione à vendicatione feudi ex-
 cluderetur, & hæc est vera, brevis, & lucida ratio, illius que
 stionis quam *Andr. excitat*, & supra quam necesse sit illius
 tractationem longius producere *in d. c. 1. col. 3. 4. & 5. qui succ.*
 63 *tenent.* Aut denique actus pure simpliciter que est permissus,
 & tunc nullo hominis assensu, ad illius firmitatem diuturni-
 tatemque opus est, quippe qui simulatque initus, & factus,
 est vim suam habet: Quod si hominis consensus ad cautelam,
 ut vulgo dicitur illi accedat iuxta notata per *Luc. in l. si quos*
C. de decur. lib. x. talis consensus non ampliabit actum, sed
plus roboris adiunget actui, arctiorumque, & efficaciorum
illum reddet, quemadmodum stipulatio in contractu, & in
stipulatione iuramentum, et Imo: Paul. et Alex. not. in l. mi-
les §. decem ff. de re iud. in l. stipulatio ff. de usur. Dec. in c. 1.
col. 17. in prin. ver. 3. et ultima extra de iud. Etenim quod ait
Camer. non presumi legem 3. præiudicium inferre velle, ve-
rum id quidem est, sed nostre huic sententiæ non aduersatur,
nec enim cuiquam lex efficere videtur. si legem feudo statuit q.
quisq; seruet ad cuius normam, & præceptum, tum dantis, tum
accipientis feuda sua in voluntate accommodare (nisi in infeu-
 64 *datione aperte quid excipiant) censetur, idque solum intelligit*
et hoc est qd dicitur, verba civili modo esse acquirenda in l. si
cui ff. de seruit. teste And. in d. c. 1. col. 4. non procul à primo
 qui

qui success. tenean. Quod si lex prohibendo nulli nocere dicitur, ac illius prohibitio durat in infinitum, nulla ratio est cur, permittendo cuiquam nocere dici possit, eiusque permissionem minus stabilem, & pertmnam esse, quam sit prohibitio. Quæ cum ita sint, vehementer me vereri faciunt, an verum sit, quod Iser. scriptum reliquit, in c. 1. §. sed & res sub nu. 3 per quos fiat inuest. & fortasse si id in ratione subtilius pendatur, & ad diligentiam legum reuocetur, longe verius est in feudationem sincerè bona fide, & sine fraude factam etiam in feudo ex pacto, & prouidentia, & in præiudicium non heredis agnati ratam esse, quam (ut Andr. censuit) in vita dumtaxat concedentis firmam, post illius mortem irritari, quia actus est legitimus, & à iure permissus neq; ad infeudantis vitam limitatus, & proinde perpetuus, nec fraus, aut iniuria fit successor, cui id omne restituitur quod lex, & homo alienari, aut quoquomodo in alium transferri noluerunt hætenus scilicet quatenus ei superest, quod alteri posse concedi statuerunt cum enim, & alienandi feudi prohibitio, illiusq; vel filio, vel proximiori agnato restituendi obligatio, & potestas eiusdem sincere, & bona fide partem sub infeudandi eodem feudalis legis, & consuetudinis fonte deriuentur iniquum est, nec oportet Agnato succedenti hoc indulgere, ex parte quatenus feudum alienare, prohibet, ac restitutioni possidentem obligat legem collaudare, ex parte quatenus subinfeudandi potestatem tribuit, tanquam de iniqua queri, in illo constantem, & perpetuam legem esse velle, in hoc vero volubilem, & temporalem. Cum itaque actus legitimus, qui scilicet legis permissu, & voluntate fit non minus ratus atque firmus sit, & in infinito stabilis, quam is qui hominis assensu factus est, ac inuestitura de qua non disceptamus sit huiusmodi. Quorsum nã, quidue (quæso) deseruit heredem quoq; successorē esse. Immo (si verū amamus) prorsum impertinens & extraneū est. Aut vero dicimus talem inuestiturā non valere, & tunc quia actus nullus est ne heres quidē illo obligatur, quia hæres non astringitur actum defuncti nullū & iualidum, & in vita non ad solutum confirmare

author: Ifern. in l. Imperialem col. 7. in 1. add. de prohib.
 feud. alien. per Feder. in l. 1. col. pen. prope num. 9. qual.
 olim pot. feud. alien. Bar. in l. lutiuss. sol. matri. Bal. in l.
 1. col. 3. post principium v. de inoff. donat. Loffred. cons.
 10. num. 24. & ceteri coaceruati ab Arriso. Pinell. Lusit.
 tano in l. 1. par. 3. sub num. 84. limit. 10. C. de bon. mater.
 ad quod ego tex. assero rotundum in d. cap. si quis inuestitua
 66 qui success. ten. quo dec. dicitur inuestituram de uiuentis feudo
 etiam a laico pure factam non valere proinde nec here-
 dem ex illa obligari. Igitur sola actus validitas, & inualidi-
 tas spectatur non autem num successor heres sit an secus.
 Ad quod ipsum in alio diebus, & sic in fortioribus expendo tex.
 non cauillando, neque corrupendo; in l. si ego s. sed & res
 ff. de iur. dot. ubi quia donatio illa sub conditione facta fue-
 rat, & consequenter in vita donatoris non perfecta, neque
 absoluta, ne heres quidem ex illa obligatur quamuis ibi con-
 trarium, quod benignius est, praecipuo favore dotis statuatur.
 Dixerit aliquis hoc ipsum iura illa decidunt, ut quamuis re-
 gulariter inuestitura morte inuestientis terminetur, finia-
 tur, atque annulletur, si tamen successor in feudo, inuestien-
 ti heres existat, obstringatur quidem illam confirmare.
 Respond. leges statuta, & consuetudines, ad bonum, &
 67 equum esse reuocandas, itaque interpretandas etiam si opus
 sit verba, earum dispositiua restringendo, vel improprian-
 do, ut non contineant aliquid iniquum, vel absurdum l. sci-
 re oportet s. aliud ff. de excus. tut. l. nam absurdum ff. de
 bon. liber. quia iura ciuili modo interpretanda sunt l. si cui
 ff. deseruit. & taliter eorum dicta temperanda, ut non pos-
 sint a sapiente reprehendi, inquit Iulian. in l. Saluius ff. deleg.
 praestan. Sed quid quæso absurdus, quid iniquus, aut inu-
 68 stius quam teneri heredem ex facto defuncti nullo, & inua-
 lido, praesertim in exorbitantibus, & odiosis, & eiusmodi est
 inuestitura, qua & mors ceptatur contra l. fin. C. de pact.
 quæque, (ut Andr. ait d. c. moribus) tristissimos euentus
 afferre solet? cum alioquin regulariter, vel in favorabilibus
 si actus nullus sit non obligetur, profecto nulla recta ratio
 afferri

afferi potest quare statui hoc iniqui iuris debuisse. Quod si unum iniquissime statuitur, nimirum ut contra bonos mores, valeat de viuentis feudo facta inuestitura, quod merito damnat, ac improbum esse existimat Iulianus in l. 2. §. interdum ff. de vulg. & pupill. Et Ulpian. in l. 1. §. si impuberi in extremo, ff. de colla. bon. debet id quidem satis esse neque insuper eiusmodi intellectum nos appingere, quo aliud iniquius addatur quin iniquitates, & absurditates non sunt multiplicandæ, sed secandæ, ut per glos. ult. in c. propterea extra de verb. sign. Io. And. in add. Specul. de instrum. edit. §. 16. vers. fecerit. Quod si rursus dicatur actum, & inuestituram valere, & consistere, sed non nisi heredem ex illa obligari. Resp. satissuperque hanc obiectionem refutatam, à nobis esse supra nunc vero etiam hoc addimus, non posse hunc intellectum illis tex. vlla ratione congruere, nec adaptari, quin ita intelligendo, tum ridicula, & omnis rationis expertis illorum dispositio redderetur, tum quatenus heredem obligari præciperent nullam haberent dubitationem contra l. labeo ff. de suppell. leg.

Quis enim nisi prorsus stupidus, & imperitus dubitaret, quin hæres ex actu defuncti valido ligetur. Probo secundo nam si successor hac ratione teneretur, præteriti domini inuestituram confirmare, quia illius in allodio est hæres, sequeretur utique, ut facta inuestitura à Prælato, eodemque paulo post, feudo non dum aperto vita functo, si ex facto contingeret, (ut plerumque euenit) eundem, & successorem in prælatura, & de mortui in patrimonio, heredem esse, siue ex testamento, siue ab intestato, puta quia illius frater aut nepos sit, teneri quidem factam ab illo inuestituram die mortis feudatarij adueniente ratam facere, quæ sententia multum aliena est à veritate, igitur teneri successorem, aut non teneri, non ex eo descendit, quod mortui, inuestitoris sit hæres, vel non hæres, sed ex eo, quia actus vel validus, vel nullus est. Porro quemadmodum eo casu, quo irrita est inuestitura non distinguitur, utrum successor hæres sit an secus, sed prorsus ac indistincte non tenetur, ita ex contrario ubi valida est, & consistit

69
 sistit ne tunc quidem distinguendum est, sed ex illa omnino, & indistincte obligatur ex vulgata reg. contrariorum. l. inter stipulantem §. sacram ff. de verb. oblig. l. fin. ff. de leg. 3. l. §. contra ff. de vulg. & pupill. Probo id ipsum tertio, quia dubitandi ratio in illis tex. non ex hoc oriebatur si successor inuentienti heres existeret, vel si feudum esset hereditarium, aut ex pacto, sed ex l. fin. C. de pact. Sanè questionis erat utrum sicuti iure feudorum infeudatio sincere & bona fide omni casu fieri poterat, tam in feudis hereditarijs quàm ex pacto, ut probat tex. in c. 1. §. sed & res per quos fiat inuest. ibi feudum tamen cui libet dare potest, nisi fiat in fraudem nostrae consuetudinis, & in c. 1. §. si vero ibi quod & ipsum sincere bodie & sine fraude licet ei facere, qual. olim pot. feud. alien. quae infeudatio etiam domino inuentiente mortuo non expirabat, nec fas erat successoribus illam firmare parato feudatario illi seruire Andr. in c. 1. §. de manso sub num. 15. de controuers. inuest. c. 1. col. 12. num. 29. quib. mod. feud. amict. c. 1. col. 1. sub nu. 2. vers. sed tum quando qual. olim feu. pot. alien. c. 1. sub num. 33. quae sit prima causa benef. amict. c. 1. §. praeterea in addi. de cap. Corrad. An inquam ita quoque fieri posset de feudo viuentis obstante reg. d. l. fin. & respondet Obert. ampliando illam ex iure communi infeudandi potestatem etiam in viuentis feudo, sub distingue tamen interpretatum, & laicum de qua in tex. & sic praecipuus horum textuum veluti scopus est an valeat, vel non valeat inuestitura, quo ad inuentientem dumtaxat, & inuestitura propter dispositionem d. l. fin. in quo uno, & questio formatur, & decisio questionis vertitur, non autem quoad succedentem domino in feudo, quia quantum ad illum habemus dispositione aliorum textuum (in quibus hoc omne relinquitur) decidentium inuestituram à Domino factam morte non extinguere, sed etiam successorem sequi, modo (ut iam dixi) sincere & bona fide facta sit, & feudatarius seruire non deneget, quod hic non negatur, sed per alia iura praesupponitur quorum iurium dispositio generaliter quidem in hoc tex. locum sibi vendicat, ita ut omnes illorum qualitates in hoc translate, atque

atque transfusa esse censatur lex enim vel statutum addens
 alteri, recipit omnes qualitates eius cui addit Dec. in c. pru- 70
 dentiam §. 1. in princ. de off. deleg. quemadmodum, et lex
 interpretans locum in omnibus casibus in quibus locum sibi
 vindicat lex interpretata Andr. in c. 1. col. 3. ad mod. vers.
 unde interpretans de contro. inuest. in const. violentias col.
 fin. ad fin. verb. videtur veritas in const. cum circa col. 2.
 circa fin. et in const. quam plurimum col. 1. ad med. Arct.
 cons. 14. col. 2. ad fin. consil. 59. col. fin. ad finem.

Igitur sicuti ante hunc tex. omnino licebat inuestituram sincere,
 et bona fide facere, nec morte concedentis expirabat, siue
 successor inuestienti extitisset heredes siue non ubi scilicet de
 feudo infeudatio fieri possit. constantius, est defendendum il-
 lam morte infeudantis non extingui siue successor illius heres
 sit, siue non sit, facit tex. et ibi glos. in vers. per partem in
 cap. Abbate sane de reiud. lib. 6. et quod ex eo tradit Capyc.
 decis. 121. num. 12. et seq. Quamuis autem hic solus casus
 quo succedens est heres exprimat, non tamen casus ex-
 cluditur quo secus esset, tum quia nulla ratio afferri potest,
 quomobrem non idem sit in uno quod in altero ex his que
 late supra differuimus, tum etiam quia fit hic heredis men-
 tio non quidem conditionaliter, vel taxatiue sed gratia
 maioris frequentis, et crebrioris usus propter tex. d. c. 1. an
 agnatus unde non excluditur, quin idem quoque sit, etiam si
 non sit heres iuxta glos. in auth. cassa c. de sacro. Eccles. Dec.
 consil. 70. col. 2. in fin. Curti. cons. 11. col. pen. Tiraq. de re-
 tract. proxi. §. 2. glos. 1. num. 19. §. 20. glos. unica num. 4.
 nisi malimus dicere, et forte verus verbum illud heres, pro 71
 filio, et successore ibi accipi quam expositionem in feudalibus
 perpetuam et veram esse satis est a nobis suprademonstra-
 tum, pro qua etiam expendo tex. d. c. 1. si quis inuestitus ibi et
 hoc intelligendum est in vassallis, qui feudi successionem non
 habent, et sic non dixit heredem, sed successorem ex quo etiam
 non insubtiliter dici posse puta. Obertum illo potius verbo,
 quam alio ad solam differentiam Prælati esse usum, ut signi-
 ficaret, quantum in layco heres a successore differat, tantun-
 dem

dem Prælati successorem à successore laici differre, ita ut verus successor laici, si ad Clerici successorem conferas heres nō immeritō appellari potest.

72 Idquē ex eo facile est intelligere, quod Prælatus nihil prorsus in successorem transfert, quia electione fit, non successione c. ad decorem de instit. At laicus ut cumque in feudo quis proprie, & absolute sit successor, transfert in illum sanguinem cuius causa feudum ad eum deuenit, licet etiam hereditaria qualitas non transferatur eius sanguinis, ergo pro successore Clerici in quem nihil transfertur successor laici etiam heres rectè dici possit quamuis nō me fugiat hoc ipsum verbum heres aliquando Obert. etiam in Prælato usurpasse, ut perspicitur in c. 1. in extremo de Alien. feud.

Ex his falsa redditur decidendi ratio, quam glos. & Andr. ad hūc tex. afferunt ut s. Prælatus successor, idcirco non teneatur, præteriti Prælati de viuentis feudo factam inuestituram obseruare, quia Prælatus non est heres, sicut in laicis, nisi eo casu quo pariter laicus non esset heres, ut in feudo ex pacto, & prouid. in quo iddem in laicis affirmant, quod in clericis, sed certè aliter hoc se habet, quia hanc rationem nusquam illa hora respexerūt, nec (Citra maximas absurditates de quibus latè supra) respexisse potuerunt, sed de una actus validitate, & inualiditate (ut hætenus diximus) cogitarunt. Quæ est finalis, illorum capitulorum ratio cui maxime innituntur, & fundantur.

73 Quæ cum ita sint consequens erit dicere fas esse Prælato, antequam feudum ei aperiatur factam inuestituram infirmare, quam (quia iure non consistit, & est irrita) potest is idem, qui illam concessit reuocare l. 1. C. de liber. caus. l. quemadmodum C. de agric. & consi. l. post mortem ff. de Adepr. Andr. in c. 1. sub nu. 13. qui success. ten. quod in laico, eiusquē siuē herede siuē successore contraria ratione secus est ut verè in eo opinantur Andr. & seq. Aff. nu. 24. & cæteri at in Prælato falsò. Ratio autem cur tam varie inter laicum, & Prælatū statuatur, ut Prælati inuestitura non valdat, nec ad successorem transeat laicum certe, omnino duplex est. Præ-

74

quidem

quidem quod huiuscemodi inuestitura propter votum captanda mortis, quod inducit, longe detestabilior est in prelati quam in laicis, unde ius canonicum, sollicitudinem de uiuentis beneficio acrius prohibet, uehementer usq; execratur, quam ciuile toto titulo, de concess. preben. cum alijs Iuris Pontificij locis multis quos colligit, et pulchre tractat Franc. Duare. in eleganti illo libello de Saeris Ecclesie ministerijs et benef. lib. 6. c. 1. Quare sicut uiui, superstitisque hominis benefici collatio prohibetur, eiusque promissio interdicta, et ab initio funditus nulla est, quamuis in tempus quo mortuus fuerit beneficiarius conferatur c. 2. c. relatum et c. ex tenore ex. de concess. preben. pari ratione et feudi collatio, eius qui adhuc uiuit, nulla erit quamuis in tempus possidentis occasus conferatur, quia de uno ad alterum argumentum sumitur auctore Gomes. in Regula de annali possessio. nec sane quicquam cause erat propter quod si in laico receptum esset, ut huiusmodi inuestitura consisteret, et vim habere, id ipsum quoque in ecclesiasticis, quos maior iustitia, equitas et religio decet reciperetur, ad quod tex. in d. c. 2. de preben. et in c. 3. § sed diuersum de alien. feud. Quid est ergo, quarec aliquis, quod in Prelati inuestitura hisce moribus introductum sit? Respondes hoc inquam, ut quamuis ipso iure talis inuestitura non consistat, possit tamen tractu temporis ex iure ipsi Prelato superueniente confirmari, contra l. quod initio ff. de reg. iur. cum vulgar. licet hoc non tam temporis cursu, quam ex ipsius Prelati voluntate fieri recte existimauerint. Bald. Aluarott. et Prepos. in d. c. 1. qui success. ten. Quo magis id quod paulo ante scripsimus posse prelatum ante quam iusei superueniat penitere, et inuestituram infirmare, verum redditur atque confirmatur. Ratio autem differentie, quam inter prohibitionem concessionis prebende, et feudi vacaturi Andr. affert in d. c. 1. col. 5. in fin. qui success. ten. leuissima certe est, ne dicam falsa. Quia non frequentia petitionum, ut Andr. putat, in causa fuit, ut prebende uiuentis hominis collatio prohiberetur, sed qualitas concessionis, quia de re uiuentis, propter votum captanda mortis, quod inducit ut expresse dicitur in dicto c. 2. de Preb. que

potissima, & finalis ratio, eque in illis viget, atque in feudis, unde idem ius, quanquam enim frequentia petitionum in præbendis causam præbuerit prohibitioni, tamen causa illa solum est impulsiva nō finalis, unde licet in feudis cesset, quia tamen stat finalis, non ideo cessat, sed viget dispositio l. 1. §. secundo loco, & ibi glos. in ver. causam ff. de postulan. Andr. in const. defensas col. 2. in princ. Dec. in c. postulasti in 4. notab. de rescr. in c. cum cessante in princ. de appell. tex. in l. si non lex Elia sentia ff. de hered. instit. Petr. de Anchax. in conf. 2. in fine. Altera verò est ratio, quia (ut recte tradit Bal. in d. c. si quis inuestitus sub num. 2. ver. 3. noto & d. c. 1. nu. 3. qui success. tener.) in sola administratione consistit, ut qui rerum Ecclesie non dominus sed administrator, & procurator sit c. 2. de donat. Dec. in c. edoceri in princ. 3. notab. de rescript. in c. significasti col. 4. nu. 9. de elect. Dominium autem est penes Ecclesiam l. iubemus §. scientes, & §. si quando & l. fin. de Sa. oros. Eccles. l. serm. in c. 1. §. mulier in utend. in prima addit. de capit. Corrad. Atqui laicus est tunc Dominus, et habet utile dominium plenum, & absolutum tantum effectus, & virtutis ut præferatur dominio directo contra Andr. in c. 1. circa princ. de feu. dat. in vi. leg. dom. in cap. si quis per 30. col. 1. ad med. si de feu. defunct. mil. contr. fuer. in c. 1. ad med. de controu. inter masc. & fem. de benef. in l. Imperialem §. insuper ad fin. de prohib. feud. alien. per Feder. in const. instrumentorum robur col. fin. circa princ. & in const. in locis demanij in fin. lib. 3. nimirum ergo si prelati inuestitura eius morte annihilatur extinguitur, & resoluatur laici vero etiam post mortem valeat, consistat, et seruetur, quod & Bal. apertissime placuit in d. c. 1. nu. 3. qui success. ten. iuxta qd est, id qd Andr. scribit in const. mulier que dotariū, vers. sed nūquid locationes, & presentationes lib. 3. His non aduersatur regula c. 1. de success. feu. c. Titius si de feu. fuer. contr. c. 1. §. sedet res per quos fr. inuest. quibus præcipitur nō teneri successorem factū defuncti prestare in omni feudo recto nō hereditario, et in laicis, quia id procedit in facto nullo, & inualido, siue ut significantius loquar non permissio,

76

77

quo conditio feudi fit deterior, non autem in legitimo valido atque permissio q̄ potius sit consuet̄e, ac utilis gestionis, quam damnos̄e, & non necessariae alienationis, quodq; feudi conditionem haud mutet, sed illud in suo statu, & qualitate conseruetur c. 1. S. e contrario de inuest. de re alien. fac. ad q̄ confirmandum multa proferre possem, sed ne longius abeam, non ne ipsa infeudatio feudi iam constituti, & concedi soliti est perpetua, & infinite durat etiam feudo dño deuoluto, prorsus cessante regula legis l. uectigalis rursus, & similibus hac una ratione quod à iure probata, & permissa est, propterea q̄ non tam alienationis, quam simplicis consuet̄e, & debite administrationis actus fit, & uera, & concordat omnium sententia de qua C. amor. d. l. Imperialem car. 7. littera F cum multis sequent. Igitur & hac quoq; de uiuentis feudo facta infeudatio, quia à iure eadem permissa, & his tex. introducta est, tamen si prius concessens, quam concessit feudi possessor. ab hominibus eripiat̄ur perpetuo ualebit, ipsos què in feudo successores siue heredes, siue meri successores infeudatoris sint, planè sequetur. Porro quod modo diximus huiusmodi inuestituram, & concessionem esse actum id quidem haud temere scripsimus, quia debet Baro si minus rigore iuris; ac certe equitate subfeuda sibi deuotuta, & aperta potius alteri ad consuetum seruitij, & fidei committis onus concurre, et extra manū suam ponere quam sibi retinere, & mense adiungere, ut egregie in Imperatore scripsit Bal. in c. 1. S. si uerò in extremo qualiter feu. alien. pot. cui rectè assentitur Anton. Corset. in tract. de excell. et potes. reg. quest. 78. & male ab eo Ass. num. 7. ibi dissensit, saltem ut dixi equitate iuris amore, & gratia uassallorum, quos quidem Domini in filiorum loco habere debent, affectione paterna illorum com- 78 modis prospicientes inquit Sanctiss. Imper. in l. si quis filium C. de inoff. testam. eorumque commoda, uel priuate sua utilitati anteferre, idem ait in l. unica S. pen. C. de cada. toll. & cum illis ex bono, & equo, ac benigne agere, secundum 79 Bal. consil. 429. quidam nobilis libr. 1. non autem stricto iure, & ut inter infestios, ut Pauli uerbis utar in l. se

id quod S. si quas ff. de iur. dot. quales his nostris temporibus sunt complures, qui subiectos sibi homines hostilem in modum vexant iniquissimis iudicijs irretiunt, & persequuntur omnemq; adhibent curam, operam, & diligentiam, ut viam inueniant quo iure, quaque iniuria expilent illos, tanta auiditate, ac siti, ut illorum, vel sanguinem (ni Christianissimi nostri Principis potestas respiceret) facile exorbere velle videantur.

Dicit aliquis mala est argumentatio ab infeudatione, de qua Doctores illi loquuntur ad hanc, de qua nos in praesentia tractamus, in illa actus per omnia absolutus, & perfectus praesupponitur, nec quicquam tam concedenti domino, quam recipienti feudatario agendum restat. nam & Dominus pure inuestiuit, quem de feudo quod iam sibi apertum apud se erat, & feudatarius pure recepit, ac illius dominiū est consequutus, nec quicquam moriente Domino agendum superest, quo non infeudatio vndiq; absoluta dici possit, in hac autem contra, nam si Dominus possidenti feudatario non superuiuat actus vix inchoatus, ac ne inchoatus quidem dici potest tantum abest, ut perfectus sit. Primum enim concedens nondum concessit rei dominium adeptus est deinde sub conditione futurae mortis feudatarij concessum feudum possidentis inuestitura ab eo facta est, & conditio (ut peritum est) nil ponit in esse. Igitur quantum ad dominum ne ceptus quidem actus dici potest, nec sanè minus quantum ad recipientem feudatarium non etiam tantundem est dicendum quippe qui nequè dominium, nequè possessionem antequam tenens feudum uiuente domino inter homines esse desierit sit consecutus, sed, solum illam speculam iisdem casibus, & conditionibus expositam, quare minus recta & erronea esse videtur omnis que his in infeudationibus vltro citroquè ducitur argumentatio.

Respond. satis abundeq; esse hunc actum, atque hanc inuestituræ formam à iure introductam, agnitam & approbatam, eodemq; iure de concedentis praemorientia (ut ita dicamus) fuisse cogitatum, ad hoc ut sit perpetua, & usque duret exemplo mandati, quod licet regulariter morte extinguatur, ta-

men si de mandantis morte cogitetur, & post illam confertur, morte non resoluitur, sed etiam post illam durat, tex. in l. si vero §. idem Marcellus ff. mandat. Dec. in c. relatum col. fin. de off. deleg. sicut enim lex pura in feudationem adinuenit, quæ non quia actus purus, & perfectus est, sed quia administrationis, & legitimus morte infeudantis non expirat. ita quoque eadem lex hanc conditionalem infeudationem (si tamen conditionalis est, quod ego prorsus nego, ut paucis, sed dilucide mox demonstrabo) introduxit, quã, & quia actus est item legitimus & in feudo iam constituto, & concedi solito, non alienationis sed simplicis consuetæ, & quandoque debite, & necessarie administrationis, neque à iure ipsius infeudantis, vitæ circumscriptus eadem ratione conuenit, morte infeudantis non extinguatur tametsi conditionalis & non perfecta esset, et quia etiam ita lex scripta est ait Vulp. in l. prospexit ff. qui et à quib. facit tex. in l. usufructus in fin. ff. de stip. seruator.

Hoc loco antequam extremo sub laborum fine vela traham, apte cadit scrupulum illum amouere, qui iuris quosdam peritos male habuit. Is autem est, nam quia hæc inuestitura (ut ipsi putant) & conditionalis est, & non nisi conditionaliter fieri potest d. c. si quis inuestitus, Andr. in d. c. 1. circa principium qui succ. tenean. ~~Inde fieri uisum est, ut si pendente conditione inuestitor decedat, eius morte ita quidem inuestitura extinguatur, ut quamuis postea conditio existat, nisi tamen succedens Baro heres inuestitoris sit, ad quem inuestitura transeat, quique ut heres, illius personam interim sustineat, non obligetur, quia existente conditione non est persona, quæ ex inuestitura obligari possit l. postquam in principio ff. ut leg. nom. cau. tex. in l. quoties in fine ff. de nouat. ex quo decidit Bal. in eod. c. 1. num. 4. qui succ. tenean. qd si Baro qui huiusmodi inuestituram fecit antequam conditio existat, crimen maiestatis commiserit, & illius feudum publicatum sit extante postea conditione non teneri fiscum talem inuestiturã ratam facere ex quo etiam illud emanat, quod & Bart. & cæteri frequenter tradunt in l. si quis pro emptore~~

emptore ff. de usu capion. Bal. in l. si pater (C. de Inoff. donat. ut scilicet corrumpatur dispositio si tempore existentie conditionis actusque absolutionis ambo extrema habilia non sint, ut pote, re in eum casum, incidente, a quo incipere, non possit l. existimo in princ. l. pluribus §. et si placet ubi scriberet. not. ff. de verb. oblig. omnia enim paria permanere debent in id tempus, quo conditio extat, ut acquiratur ei cui aliquid acquirendum est, eleganter Paul. ait in l. si solus §. item si seruus ff. de acquir. hered. Immo vero etiam si successor Baro heres inuestitoris sit, non tamen tali inuestitura obligari videtur, tum quia post mortem in feudantis incipit, feudi dominum discedere ab eo qui in feudauit, tum multo magis, quia pendet in feudatio in diem mortis possidentis feudatarij, et cum sequitur conditio mortis iam heredis dominium est a quo illud discedere non posse inuito eo fatendum est tex. (per locum à speciali) in d. l. si ego §. si res ff. de iur. dot. ad quem collimat tex. in l. quod sponsa C. de donat. ante nupt. nos vero diuina in primis ope huius contrarij dolos ambagesque resoluemus; Dico igitur ut quamuis prima facie hæc multum urgeant, tamen quia natura in profundo veritatem (ut ait Democritus) penitus abstrusit, et prorsus cuncta rimando nihil obstant.

83

Etenim illud primum incipio sciendum est, inuestituram de qua nunc loquimur nequaquam conditionalem esse (ut vulgò putant) sed in diem nempe illum quo morietur feudatarius, qui concessum feudum possidet, quæ dies ut incerta sit quando (non enim per omnia incerta est, cum metam habeat à iure prestitutam, ad annum centesimum, qui finis vitæ longevi hominis est ait Caius in l. an ususfructus ff. de usufruct. et l. fin. C. de Sacros. Eccl.) est tamen certa an, quia certum est illum omnino moriturum ait Vlpian. in l. I. §. dies autem, in l. heres meus in princ. ff. de condi. et dem. ex quo bene sequitur ut hæc inuestitura in diem mortis possidentis feudatarij collata, quo ad cætera omnia etiam pura iudicari debeat arg. tex. in l. I. ff. de in diem adiecti qui tex. (ut hæc obiter attingam) quamuis loqui videatur de die, et certa, et non multum

tum longinqua puta intra Kl. Martias, ut exemplificat iure cons. in l. 1. eodem tit. idem tamen est, si pactio illi in eatur in diem, & incertam, & longinquam modo omnino exituram, quia rub. illa generalis est neque ad certam, vel incertam, aut ad breuem, vel laxiorem diem coarctata, unde, & generaliter accipienda est licet nigrum strictius loqueretur rubro. Andr. in rub. quæ sint reg. in princ. in const. Sancimus col. fin. vers. licet lib. 3. & communis est opinio teste Dec. licet solus ipse interdum ab ea discrepauerit in l. 1. num. 4. & seq. ff. si cert. pet. in rub. de const. lect. 1. num. 13. & lect. 2. col. 2. ad fin. cons. 5. 8. num. 3. 5. 27. col. 4. in princ. etenim non est, ita, quia quod d. l. 1. (quæ ex omnibus legibus illius tit. sola certi tēporis, & præfiniti meminit) de Kl. Mart. mentionem faciat, id quidem exempli loco scriptum est, cœterum ad omne tempus illa pactio accomodabitur, ait in simili Vlpian. in l. damni infecti stipulatio ad fin. ff. de damn. infecto, & Modesti. in l. scire oportet §. pen. ff. de excus. tutor. quia exempla (præsertim obiter adiecta) non restringunt maxime cum thema legis eiusque ratio generalia sunt facit tex. in l. regula §. & licet ff. de iur. & facti ignor. l. si ita vulneratus §. pen. ff. ad l. aquil. quod exemplum iure cons. ab eo potius, quod & frequenter, & facile quam ex eo quod perraro euenit ponere voluit vulg. l. nam ad ea ff. deleg. verum namque est (quod negari non potest) illam pactionem, & legem frequentius, breui, & certo temporis curriculo à cōtrahentibus circumscribi, quam diuturno, & incerto, quod quidem ut fatemur, ita magnopere ab illis dissentimus, qui negant non etiam ad longinquum, & incertum tempus, sed omnino extiturū illam protrahi posse; quam opinionem sane non veram inuexit nobis summo ingenio exquisitaque iuris doctrina quiddam quem ego non sequor, neque enim possem cum me ratio in contrarium vocet, nec ipse quicquam affert, quamobrem merito id probari debeat, tum hæc sententia utilitati rerum consentanea est, ut Vlpianus verbis utar in l. si remunerandi §. fin. ff. mand. propter utilitatem promiscui usus ait Paul. in l. si quis mancipijs

cipijs §. si impubes ff. de inst. act. cuius maxime interest con-
 trahendi facultatem, non astringi, sed relaxari l. nemo ex-
 terus C. de iud. l. 2. ff. si à par. quis fuer. manu. et arg. l.
 qua ratione §. hoc quoque ff. de acquir. rer. dom. l. in re mā-
 data C. mand. et contractus legem ex conuentione accipit l.
 contractus de reg. iur. l. 1 §. si conuenerit ff. de pos. l. legem C.
 de pact. et quamuis dies incertus omnino exiturus actum
 conditionalem faciat l. heres meus §. 1. de condi. et de mon.
 sic ut dies incertus appelletur conditio in l. talis scriptura §.
 sed si sub conditione ff. de leg. 1. Id tamen verum est in testa-
 mentis, non autem in contractibus gl. ult. et ibi Ias in l. sub
 conditione ff. de cond. ind. Bart. in l. stipulatio ista §. incer-
 ta vers. venio ad secundam in l. ita stipulatus num. 41 ff. de
 condi. et de mon. ibi conditionem in testamento facit, non
 ergo in contractibus, quia inclusio unius, est alterius exclu-
 sio l. cum prator ff. de iud. quem tex. ita ad hoc ponderat Soc-
 cin. in l. 1. ff. de cond. et dem. ut quam differentiam corro-
 borandam nouiter ego tex. expendo in l. cedere diem ff. de
 verb. signif. iuncta l. 1. in princ. et d. l. dies Incertus ff. de
 cond. et dem. Vlpian. in d. l. cedere diem, actum omnem
 diuidit in partes tres, in parum in diem, et sub conditione,
 itaque in contractibus nullum ab eo discrimen nulla diuisio
 inter certam, incertamque diem constituitur. Idem vero in
 d. l. 1. trimembrem hanc diuisionem altero in testamētis mē-
 bro auget, nempe diem secat aut incertum, aut in incertum,
 igitur cum in testamentis distinguat, in contractibus verò
 non distinguat, satis aperte indicat eam ob causam in testa-
 mentis illam diei sectionem fuisse necessariam quod dies incer-
 tus conditionem in testamento facit ut Pap. d. l. dies incer-
 tur. Quod et ipsum nō usq; quaq; et sine ulla distinctione re-
 cipiendum est sed demum quando in ipsius grauati persona
 dies adscriptus est d. l. heres meus in principio et §. 1. ff. de
 cond. et demonstr. id quod procul dubio in causa fuit cur iu-
 reconsultus sub uno illo conditionalis dispositionis termino
 diem quoque incertum non concluderet, sed alio distincto pro-
 prioq; termino ab illo, tanquam diuerso separauerit ob id
 scilicet

scilicet quod non semper, nec per omnia conditionem in testa-
 mento facit, quod quia in contractibus equè non est propte-
 rea in illis nulla distinctione opus fuit, unde cum lex non di-
 stingat, nec nos in illis distinguere debemus. vulg. l. de pre-
 tio ff. de public. sed ut generaliter disponit, quod ubi stipula-
 tio in diem contracta est, ita id generaliter accipiendum
 est, siue dies incertus, siue certus ex reg. l. 1. §. et generaliter ff.
 de reg. iur. l. 1. §. quod autem ff. de aleat. quæ procedit quam-
 uis alias maior ratio in uno casu vigeret, quam in alio, et
 quæuis etiã odiosa penalis et exorbitans sit dispositio Andr.
 Tirac. de retract. proxim. §. 1. glo. 14. nu. 101. et seq. ex qui-
 bus prædictis, quæ verissimè est diem mortis in contractibus nul-
 lo pacto conditionem facere, quod tamen dupliciter limitan-
 dum. Primo nisi stipulatio et conditionaliter concepta sit 88
 et hoc animo contrahentis fuerit ut facerent conditionem,
 tunc enim non tam diei incertitudo, quam contrahentium
 mens et voluntas efficit, ut id conditionale sit, quod alias per
 se non esset, quod quidem fieri ab illis potest l. in conditionibus
 §. 1. ff. de cond. et demonstr. et idem Paul. Castren. in l. 3.
 ff. de leg. 2. Dec. consil. 2. col. 3. ad med. quemadmodum
 quoque versa vice fieri a contrahentibus facile potest, ut con-
 ditio, quæ de iure inest, haud inest, ut quæ actus alioquin
 per se conditionalis ~~putatur~~ ff. glo. 4. in leg. qui se debere ff.
 de cond. ob caus. Alex. cons. 61. numer. 5. atque hoc plane
 casu, neque alio legimus, itaque accipiendi sunt Doct.
 qui affirmant stipulationem si morieris conditionem facere
 Imol. in leg. si pupillus §. qui sub conditione ff. de nouat.
 Tason. in d. leg. quodcumque §. non solum Paul. Castr. in
 leg. stipulatio ista §. incertam ff. de verb. obligat. quando
 scilicet stipulatio conditionaliter concepta, et hoc animo
 contrahente sunt, ut faciant conditionem alioquin proce-
 dit regula leg. si pupillus §. qui sub cond. ff. de nouat. ut qui
 sub conditione stipulatur, quæ omnino extitit a est pure sti-
 pulari videatur, ut quid quæso morte exploratius, neque ve-
 ro quidam ex scribentibus quantumvis præcipue authorita-
 tis audiendi, aut sequendi sunt qui textum illum restrin-

gunt in conditione, quo non modo quoad existentiam verū
 etiam quoad diem certa sit contra glos. ibi que optime loquitur,
 89 et est verissima, quia prorsus diuinant nec tam tex-
 lum exponunt quam corrumpunt, et à vera sua sententia
 plane detorquent, cuius ratio, et reg. quod à nemine video
 animaduersum propter bonarum litterarū apud nostri or-
 dinis homines repudiatum, et contemptum studium, unde
 scilicet errores omnes qui in hac disciplina hactenus ad-
 missi sunt, et irrepperunt tanquam ex faete, et capite ma-
 narunt Nam latina lingua recto usu, et proprietate ver-
 borū magni illi veteres Iureconsulti nostrarum legum au-
 thores vsi sunt, quibus nescio quid sit elegantius cōstat enim
 apud optimos latinitatis authores particulam si que suapte
 vi regulariter conditionem facere, tamen futuro tempore, et
 facto quod extitutum est adiectam non conditionem, sed tem-
 pus indicare Virg. S. Aneid.

*Præterea si non a diem mortalibus alium. Aurora extulerit
 radiisq; retexerit orbem. Prima citæ struchris ponam certa-
 mina classis. I deo vi.*

90 Hec quantum inter se bellum si lumina vitæ attengerint quæ
 tas acies stragesque ciebunt; quibus locis verbum illud si
 non conditionem, sed tempus importare, ac exponi, ubi pri-
 mum aduertunt, et annotarunt in omni elegantis do-
 ctrine genere politissimi; iure merito elegantissimus K^l
 pian. ait, qui sub conditione stipulatur, quæ omnino extitu-
 ra est, ut si Titius morietur centum dare spondes, quamvis
 prima facie, et vulgari, quadam opinione propter dictio-
 nem, si quæ vulgariter conditionem facit, sub conditione sti-
 pulatus videatur, tamen re, et veritate pure inquit stipu-
 latus videtur, et aduertè, quia non dixit pure stipulatus,
 videtur, ut scilicet significaret talem stipulationem, vere nō
 esse puram, sed in diem. Ratio decisionis est, quia ut iam
 dixi dictio si adiecta tempore, et facto omnino extituro la-
 tine, et proprie non conditionem indicat, sed tempus etiam
 si incertum sit. Quare cum hoc casu dictio illa condi-
 tionem non significat, nihil est circumscripta voluntate

contra-

contrahentium unde omnino stipulatio conditionalis repu-
 tari possit, etiã quod si de illorũ mēte ex alijs appareat voluif-
 se eos conditionalem stipulationem inire, in dubio enim non
 presumitur l. 1. ff. de cond. et demonstr. l. eum qui calen. de
 verb. obligat. indubitate lex contractus seruabitur quan- 91
 tumuis dura l. Lucius in fine ff. de depos. l. prospexit ff. qui
 et a quib. itaq; illorum menti et voluntati stabitur quæ
 in omni materia est potior verbis c. intelligēti de verb. signif.
 l. non tantum §. si sub conditione ff. de honor. possess. contr.
 tab. l. scire oportet §. aliud vers. sed et si maxime ff. de excu-
 sation. tut. quare hoc casu conditionalis erit dispositio, at
 primo par a ceterum, haud dubie hanc latini sermonis con-
 suetudinem non suo, sed temporum illorum vitio ignorauit
 Bart. in leg. 1. numer. 3. de condit. et demonstrat. loqui-
 tur in ultimis voluntatibus, in quibus propria quadam
 ratione, neque tamen perpetuo, ut paulo ante dixi id ve-
 rum est leg. aut quodcunque §. penultim. ff. de verbor. obli-
 gat. quæ in cōtractibus loquitur et multo minus id probat, ut
 recte nos docet Soccin. dicta leg. prima sub numer. 4. de
 condit. et demonstr. Nunc longius quam institueramus
 euagati eo tandem, unde digressi sumus reuertamur. Itaq;
 secundo limitatur, nisi ultra diei incertitudinem, alia quo-
 que quæ in promissionem deducuntur incerta sint, ut cum
 quis fructus qui ex fundo percepti fuerint, promittit hæc
 enim maxima incertitudo conditionem sapit, ait Alciat.
 in dicta leg. cedere diem numer. 19. de verbor. significat.
 et verum est his duobus casibus exceptis, licet alias Doctor. #
 variari an ante diem mortis oriatur obligatio, quod ne-
 gat Bart. in dicta leg. stipulatus numer. 41. de verbor. obli-
 gat. tamen diuersa opinio affirmatiua, non modo verior
 sed et crebrior est teste Alciat. dicta leg. cedere diem numer. 92
 18. quam sententiam ab impugnatione Bart. in dicta lege
 prima C. ut actio ab hered. et contra heredes recte vindic-
 cat. Oldr ad. conf. 114 factũ tale est sub n. 3. cui omnino as-
 sentiendũ puto quicquid Imol. et Soccin. aliter distinguant
 in d. l. 1. ff. de cōdit. et demonstr. quorũ distinctio non est reci-

pienda, quia nec iure probatur, nec sensui communi qua-
 drat, & per omnia idem est utroque casus. Per que colligi-
 tur supra relatum sententiam, ut dies mortis in contracti-
 bus conditionem non faciat communem quoque esse, & verissi-
 mam quamvis eam Loffred. cons. 9. col. 1. & 3. magno mo-
 limine conuellere conetur, sed frustra ut ex his quae modo di-
 xi facile est, intelligere. Hic apparet luce clarius inuestitu-
 ram, de qua agimus non conditionalem esse, sed in diem cui
 sententiae, non refragatur tex. c. si quis inuestitus, ibi nam
 si quis facit inuestituram pure de alieno feudo non valet ha-
 bita inuestitura, quasi tex. innuat ut illa inuestitura quae
 post mortem feudatarij conferatur, & valida est conditiona-
 lis sit, quia verbum illud non opponitur conditioni, sed diei
 mortis, & est sensus. Inuestitura pure facta, id est post, vel in
 morte possidentis non collata irrita est, non tamen sequitur, ut si
 in illius mortem conferatur, conditionalis sit, quia ut iam
 dixi omnes isti casus purus in diem, & sub conditione inter
 se longe differunt, qui enim purus est, nec in diem, nec con-
 ditionalis est, qui in diem siue certum, siue incertum, sed om-
 nino exiturum, nec per omnia purus, nec conditionalis. Qui
 vero conditionalis, neque purus, neque in diem est, licet, &
 ad certum, & ad incertum diem conditio limitari potest, quo-
 rum omnium, ut ipsi inter se varij, & dispares sunt, ita ef-
 fetus ipse varius, et dispar est, ut eleganter explicati iure con-
 sultus in d. l. cedere diem de verbor. significat positi o igitur in-
 uestituram, de qua loquimur non conditionalem esse, sed in
 diem eo quis quae so non videt obiecta illa quae inexpugnabi-
 lia ~~momenta~~ videbantur, per quae infirma esse, & im-
 becillia nulloque negotio prompte dissolui posse. Atque adeo
 per se ipsa ruere loquuntur enim, & procedunt in actu ue-
 re conditionali, in quo neque cessit, neque venit dies penden-
 te adhuc conditione, quia conditio nihil ponit in esse. si quis
 sub conditione ff. si quis omis. testa. nos autem loquimur
 de actu in diem in quo cessit dies, sed nondum venit, & in quo
 quia quoad cetera omnia purus iudicatur proprie locus est
 regulae supra dictae, ut quod rite, & secundum leges ab initio
 actum

adsumi est morte, vel alio eventu infirmari, et corrumpi non debet. l. 1. §. si. et l. 2. ff. de itin. act. priuat. l. sancimus. C. de admin. tutor. facit. tex. in c. si cui de prebend. in 6. et quod scribit Capic. decis. 121. num. 10. et Bald. d. c. si vero Archiepiscopus num. 3. qui succe. teneantur ex quibus falsus. errasse videtur esse Cam. in d. l. imperialem car. 47. littera E. et seq. in eo quod affirmat. in regno non hereditario assensum prestitum à rege illius morte expirare si impetrantes in Regis assentientis vita non contraxerint, est enim contra tex. d. c. si cui contra Capyc. et Bald. in locis iam citatis. hæc tamen opinio seruari potest, ut procedat illo casu tantum quo Camera loquitur, nempe cum Rex in diminutione coronæ assensum præstat quod facere non potest. non obstat id quod Bald. tradit in d. c. 1. num. 4. qui succe. ten. quia illa decisio accipienda est secundum dictam l. quoties ff. de nouat. quam Bald. citat iuxta doctrinam Bart. in l. non solum §. liberationis verbo ff. de liber. leg. Atqui is idem Bald. in l. fin. sub num. 15. versiculo ego autem dico. C. de contrah. emp. legem illam intelligit procedere in conditione potestatiua ex facto confiscati non autem in casuali, aut mixta, quam vere hoc intelligat non dico ad hanc quidem questionem quam modo tractamus utrum id sit, nec ne non valde pertinet satis est enim sita Bald. illam intelligere igitur in casu in quo ipse loquitur in dicto c. 1. necessario intelligendum est investituram ultra mortis diem sub eadem potestatiua conditione ex facto infeudantis Domini fuisse factam, quem admodum is idem Bald. d. l. quoties intelligit à qua ut dixi illa decisio intelligenda est, nos vero loquimur ubi investituræ nulla extrinsecus conditio inserta est, sed dum taxat in diem iuxta tex. d. cap. 1. qui succe. tene cum ceteris supra citatis facta est. Alioquin si simpliciter, et indistincte acciperetur omnino falsa esset, cum ex his quæ supra scripsimus, quæ omnia non minus in fisco locum obtinent, quam in priuato iux. glos. in l. item veniunt §. in priuatorum ff. de petit. hered. Andr. in rub. de consuet. rec. feu. ad med. de stat. cont. liber. eccles. §. diffidamus col. 1. in fine. Dec. cons. 131. num. 3. tum ex alijs nonnullis

nonnullis ex quibus illa decisio labefactatur quæquidē nunc
 omitto, quia non hoc mihi proposuit, ut omnium quæ in scri-
 bendo sese offerunt veritatem accuratius exquirā, ita enim
 nullus unquam fieret scribendi finis satis est in fortioribus,
 95 **¶** magis necessarijs hoc fecisse interim, quo magis legentes
 me non fortuito, sed consulto, et cogitato hoc dixisse et affir-
 maffe credant, scire eos volo, illa me non ignorasse nimirū
 feudo ob delictum confiscato illud ad regem non iure aliquo
 translationis vel transmissionis, sed iure dominij, et virtu-
 te legis feudalis ab initio concessionis feudi illi impressæ velut
 ad sua initia reuerti, et resolui ex I ser. in c. 1. col. fin. ad
 med. vers. sed si in terra sua de cōtr. feud. apud par. term. in c.
 1. §. huius autē generis col. 1. in principio, quæ sit prim. caus.
 benef. amit. Bart. de cap. in constit. sancimus circa princ. lib.
 3. scripsit, et patronum ad commissum non habere omnino
 lucratiuam causam quin propter titulum infeudationis ad
 hoc onus fidelitatis factæ cōseatur potius reuerti ad rē suam
 et ius antiquum recuperare quam lucrari, et de nouo ac-
 quirere. Ad extremum ne illud quidem mente excidat, quod
 96 **¶** nonnulli doctor: tradiderunt hoc causa defunctis fidei pro-
 prie esse locum regule c. 1. §. rursus quib. mod. feud. amit.
 cap. 1. §. quid ergo de inuest. de re alien. fact. leg. vectigali ff.
 de in diē adicet; ut resolutio iure dator ius etiam acceptoris
 resoluatur, ut Andr. scribit in d. §. quid ergo col. 1. et ce-
 teri doctor, quos colligit et citat Arr. Pinell. Lusitan. in l. 1.
 p. 3. num. 72. C. de bon. mat. Ex his tamen omnibus Bald.
 sententiam minime sustineri palam dico et breuitati studē
 do ne accessiones operibus ipsis sint longiores contra id quod
 Arist. fugiendum præcipit primo ethic. Non obstat regula
 l. quod sponse C. de donat. ante nupt. quia procedit ubi dona-
 tor ex professo in id temporis donationem confert, quæ lex illā
 prohibet, et donandi potestatem aufert merito non valet id
 quod à casu nostro prorsus longè abest quando quidem non
 modo inuestituram de viuentis feudo in tempus mortis possi-
 dentis feudatarij ius conferri non prohibet, verum etiam id
 præscribit, ac percipit, sic ut aliter facta nulla sit, unde licet
 causa

causa contingat inuestitori Domino feudatarium possiden-
 tem superuivere, non tamen ius est inuestituram quæ ab ini-
 tio rectè consistit resolui argumento tex. in fortioribus in l.
 item illa §. quod adijcitur ff. de const. pecun. quia causam et
 originem spectamus l. qui id quod ff. de donat. l. filius fam.
 C. ad maced. Tiraq. de retract. prox. glos. unica numer. 4.
 et s. non autem quod emergit inquit Acurf. in l. vendicatio
 ff. de rei vend. Andr. in c. 1. §. porro col. 5. sub num. 28. quæ
 sit prima causa benef. amitt. in l. imperialem §. fin. col. pen.
 prope finem de prohib. feud. alien. per Feder. in constit. col.
 prima in princ. nec aduentitij casus computandi sunt, ait
 Sceuol. in l. Iustinianus ff. qui et à quib. facit l. verū §. locu-
 pleti in princ. ff. de minor. hinc in simili receptum scimus ut
 quamuis regulariter donatio inter virum et uxorem in sus- 97
 pensio sit irritaturque si cōtingat donatarium donanti mor-
 te anteuertere l. à marito c. de donat. inter vir. et uxor. ni-
 bilominus si iuramentū accesserit donationi, quia tūc ab ini-
 tio constitit, et vim accepit tametsi postea contrarium eue-
 niat, et donans donatario superstes sit non tamen placuit
 semel constitutam donationem infirmari auctore Aymon.
 in cons. 202. Alciat. in c. cum contingat num. 297. de iur.
 iur. quorum sententia in iuditijs probata est, eaque utimur
 reiecta illa Dec. in cons. 240. et cons. 536. vol. 3. Amplius
 quoque dixit Ifern. qui hanc inuestituram condicionalem
 esse censuit, sed falso, ut ostendi supra, ut purificata condi-
 tione, et sic feudo post mortem infeudantis domini aperto, vi-
 deatur illud iam inde concessum ex quo inuestitura facta
 fuit, inquit ipse de hac ipsa inuestitura loquens in d. c. 1. col.
 6. vers. inde qui succed. ten. itaq; vel secundum suam senten-
 tiam conditioe existente inuestitura est, et valet ab eo ipso
 temporis puncto quo facta fuerit, non autem à die quo condi-
 tio existit, ut de contractu dicitur l. nemo ff. qui potior in pi-
 gnor. habetur. quin quedam sunt, quæ cum fiunt sunt in-
 certa, sed ex posteriori euentu declarantur, et cum sunt de-
 clarata retrahuntur ad illud tempus quo facta fuerunt
 l. idem in cap. 1. col. 7. ad med. vers. item non restituitur de
 nat.

nat. succ. feud. in l. imperialem §. præterea sub num. 40. de probib. feud. alien. per fed. eademque puri, & purificati est ratio ut Aret. ex illo tex. notat. in l. si seruus §. cum mihi in vers. contra vero ff. de verb. oblig. Bald. in l. cum testam. in 4. notab. C. de manum. testam. Ang. in l. fin. 1. col. ff. de vulg. & pup. tex. in l. fed. & si ff. de acq. hered. unde licet hæc inuestitura conditionalis esset, ut certe non est, cum tamen purificata conditione, iã inde ab ea celebrata pura sit necessario, sequitur, ut ex illa Doctor. sententia de qua Camera in d. l. imperialem car. 7. litt. f. cum seq. supra relata, hæc questio secundum nos aperte decidatur multoq; magis, & indubitate, cum verissimum sit in diem esse. Quare absolute, & ut puto verissime concludo huiusmodi inuestiturã, tam quia legitima, tum quia pura, & perfecta est morte concedentis non extingui, sed ad quemlibet ipsius in feudo successorem pertinere, & porrigi.

99

Non ab re autem, hoc loco ostenditur excessus, illud, quod questurus est aliquis, hic subiungitur. quamam actione scilicet successor non heres in feudo ex pacto & providentia inuestito tenebitur denegans concessi feudi possessionem die mortis feudatarij adueniente illi tradere respondetur (ut pauca absoluam, quia afferre multa possem) eadem, qua successor in prælatura ubi præteritus prælatus de feudo, quod iam sibi iure apertum fuerat sola inuestitura facta ante obire contingerit, quam inuestitũ in feudi possessionem induxerit, aut illam quoquo pacto tradiderit.

100

Certum est enim hanc inuestituram valere, & prælatum successorem ex illa teneri. Postremo quod Andr. scribit in d. c. moribus ius inuestituras faciendi de feudis viuentiũ ad solũ Principem spectare videamus, ne id falsum sit, quia repugnat tex. d. c. 1. qui succ. tene. cum simil. in quibus omnibus nullum omnino verbũ sit de Principe, sed simpliciter loquuntur, & indistincte, unde omnibus qui modo sint de comprehensis in prima rub. feudalium consuetudinum recte adaptari possunt, nec causa ulla est quare ad solum Principem illos contrahamus, ac non potius ut generaliter leguntur,

& geen-

et generaliter accipiemus d. l. 1. §. quod autem de aleat. l. de pretioff. de public. cum ceteris supra citatis.

Nec enim in supremo Principe legem erat opus constituere, ut inuestituram de viuentis feudo posset facere qui, et solutus est legibus lege Princeps ff. de leg. l. digna vox cod. eodem, et citra legem potest omnia, nullisque iuris solemnitatibus obstrictus est l. omnium cod. de testam. Andr. in cap. primo §. sciendum ad fin. quemadmodum feu. ad fil. pertin. cutus nulli mortalium fas est dicere cur, ita facis. Bald. in leg. fin. colum. 2. cod. sentent. rescind. non posse. Dec. cons. 588. col. 1. Afflict. quæ sint reg. in princ. num. 96. quia est corporatus Deus in Regno suo ait Bald. in leg. imperialem §. illud col fin. de prohib. feud. alien. per Fed. Iser. quæ sint reg. in principio numer. 69 Cassan. in consuetud. Burg. rub. 8. §. 3. in verbo ab intestato numer. 23. et seq. ideo à subiectis adorari debet Regia subiectione, et adoratione, ait Petr. Belluc. specul. Princip. rub. 6. numer. 3. Iser. quæ sint reg. vers. ad felicem nostri numinis. quinimo de supremo Principe, nullo quidem pacto loqui possunt viua ratione, quia laico ibi opponitur Prælatum, ut Episcopus, Archiepiscopus, et similes, igitur Laicus ille omnino accipiendus est priuatus, et alius à supremo Principe, quia si tex. illi de Principe intellexissent mala, et inepta fuisset oppositio uni supremo Principi, supremum etiam Prælatum, idest Summum Pontificem opposuissent, quod certe nemo nisi cui recta ratio, et communis sensus deficiat inficiabitur. Ceterum, ut verum, id esset, non tamen procederet, ubi consentiente Feudatario tenente feudum inuestitura facta esset, tunc enim cessaret ratio, quam Andr. affert. quaque sola nititur, votum scilicet captandæ mortis, nec actus esset exorbitans, sed fauorabilis, ut scribentes omnes notant in dicta l. fin. c. de pact. quam obrem tali casu etiam ab inferioribus satis recte fieri poterit, etiam in Regno de excadentialibus (ut vocant) et concedi solitis in-

101

102

103

H

qui-

50.
quibus ex constitutione constitution. diuæ memoriæ nihil est
immutatum, sed in puris terminis iuris communis feudo-
rum illa relicta sunt. Hæc ita vera esse arbitror, si modo is
qui feudum, de quo inuestitura facta est possidet, nec filios
habeat legitimos successores in feudo quem admodum omnes
tex. supra citati loquuntur, et hanc qualitatem precise
requirere videntur. ceterum, si aut filios, aut alias legitimos
successores haberet, qui eo mortuo ad feudum vocarentur,
prorsus fateor inuestituram de illius feudo sub illius suorum
que descendendum mortis conditione non nisi a solo Princeps
pe fieri posse, non tamen debere fieri, quia mali exempli esset,
et bona prudentique Princeps indigna, atque hoc casu Andr.
ceterorumque doctorum sententia vera esse passet, et non
alio. Summa tex. cap. 1. et c. si quis inuestitus qui successi-
ten. et c. moribus si de feud. defuncti. milit. controu. fuer. lo-
quuntur de feudo ex pacto, et providentia, non autem he-
reditario, quod illam prorsus est incognitam, nec ut in-
uestitura decedente inuestitore antequam feudum ei ape-
riatur non expiret necesse est succedentem in feudo heredem
quoque inuestientis esse, sed etiã si successor tantũ sit die ad-
ueniente illam ratam facere omnino cogitur quia inuestitu-
ra non est conditionalis, sed in diem, nec tex. qualitati heredi-
tariæ, que quantum ad hoc non est considerabilis, nec at-
tendenda, sed solum validitati, et inualiditati actus inni-
untur.

IOANNIS ALOYSII M O R M I L I S

Iurisconsulti Patricij Clarissimi.

PHILIPPI TERTII REGVM

*MAXIMI CONSILIARII, ET IN
Supremo Regie Camerae Tribunali Regni
Neapolis Praesidis integerrimi.*

S I N G V L A R I A

In eiusdem Regni Constitutiones, & Capitula.

Ad Constitutionem In aliquibus. de successione
filiorum, Comitum, & Baronum.

S V M M A R I V M.

- 1 **P**ater utrum excludat nepotem in feudis, & quid in nepte.
- 2 **F**rater, soror, & nepos hodie succedunt fratri, & patruo in feudis nouis ex noua gratia concessa regno in anno 1586.
- 3 **P**atruus, & amita non succedunt in ~~feudo nouo~~ ~~quoniam sine in 3. gradu sicut~~ nepotes, & quae est differentiae ratio.
- 4 **F**emina utrum admittatur, quando masculus repudiavit.
- 5 **F**emina an admittatur ad bona peruenta ad patrem per mortem filij qui successerat matri.
- 6 **F**ilius legitimatus an excludat feminas.
- 7 **F**eminae utrum admittantur mortuo masculo post mortem patris.
- 8 **C**lericus an excludat feminas, & constitutio haec an procedat in hereditate clerici.
- 9 **P**ortio monialis exclusae per statutum utrum applicetur fratri utrinque coniuncto vel uterino.
- 10 **L**egatum factum filiae veniatur in causam dotis.
- 11 **F**iliorum appellatione an veniant feminae, & quid appellatione proximorum.
- 12 **S**tatutum excludens dotatam intelligitur de bonis dotantis.
- 13 **F**iliae dotatae an computentur in numero filiorum in liquidatione vite, & militiae.
- 14 **C**ontentio vel statutum excludens feminas stantibus masculis valet & nu. 26.
- 15 **A**limenta data filiae donec maritetur, an computentur in dotem, & an extinguant interesse paragij.
- 16 **I**nteresse paragij liquidatur ad rationem quinq; pro centenario.
- 17 **F**ilia dotata à patre an excludatur à successione fratris.
- 18 **I**ntellectus huius constitutionis in illis verbis fratres, aut sorores.
- 19 **P**atruus an excludat feminas.

- 20 Filia an possit dicere testamentum nullum.
- 21 Ius dicendi testamentum nullum, an transmittatur.
- 22 Filij familias an excludant feminas.
- 23 Filius natus, & mortuus ad huc non adita hereditate an excludat feminam.
- 24 Statutum excludens feminas propter masculos non procedit, si a masculino effecto monaco, vel repudiante hereditatem.
- 25 Filia famina an faciat deficere fideicommissum.
- 26 Dos non potest esse minus legitima, & quomodo liquidatur num. 27.
- 28 Dos petitur conditione statuti.
- 29 Filia mortua siue liberis cui reuertitur dos ad dotantes vel ad suos heredes.
- 30 Dos congrua dicitur attento tempore matrimonij non matris aut patris dotatis.
- 31 Agnatus remotior si sit institutus, & etiam filij secundogeniti an valeat institutio in feudis.
- 32 Filie ingredienti monasterium debetur paragium.
- 33 Paragium quomodo liquidatur.
- 34 Actio pro paragio an competat contra tertios possessores.
- 35 Legatum filie si nubat an transmittatur ad heredes.
- 36 Fideicommissum an imponi possit super dote, seu legitima debita filie.
- 37 Constitutio hæc procedit ab intestato non ex testamento.
- 38 Neptis ex filio an excludat amitam, & 43.
- 39 Potestas dotandi de paragio transmittitur.
- 40 Constitutio ista ligat Iudzos.
- 41 Alimentandi onus quibus spectat in terminis huius constitutionis.
- 43 Ad dote onus an minuat paragium.
- 44 Femina an succedat cum alijs in emphyteosi concessa pro se, & filijs.
- 45 Dotatio debet fieri de bonis eius, de eius successione an sit.
- 46 Constitutio hæc an procedat in hereditate matris.
- 47 Constitutio hæc excludit clericos a feudis.
- 48 Constitutio an procedat tam in allodijs, quam feudis.
- 49 Milites Hierosolimitani, Sancti Iacobi, Clerici, & alij an sint capaces feudorum, & vite militie.
- 50 Vita, & militia an debeatur Clericis, vel Prælatibus.
- 51 Cardinales an sint capaces feudorum, & vite militie.
- 52 Constitutio hæc procedit tam in filiabus, quam nepotibus.
- 53 Paragium an peti possit a tertio possessore.

*R*ornando materiam huius constitutionis; an Patruus in feudis excludat neptem ex primo genito, vide Gram. decis. 1. Couarr. pract. quest. cap. 38. de Ponte Regens in consil. 40. num. 68. & in suo tract. de potest. Proreg. fol. 462. num. 8. cum sequ. Andr. de Georg. alleg. 9. num. 28. ubi plures allegat decisiones S.C. quod neptis ex primo genito excludat patruum. de Franch. decis. 32. num. 5. & 8. Tiraquell. in tract. de iure primo genit. in q. 40. qui post multa inclinatur pro nepte, & Molin. de primo genet. Hisp. lib. 3. c. 6.

Et quod in feudis nouis, hodie in regno frater succedit fratri non obstan-

Obstat clausula apponi solita in investituris pro fructibus hereditatis
 et corpore legitime descendentes, cuius virtute fratres ex- 2
 cluduntur. Sed ex noua gratia huic Regno edita per Serenissi-
 mum et potentissimum Dominum nostrum Philippum Secun- 3
 dum Regem immortalis Memoriae in anno 1586. impres-
 sa inter Capitula, et gratias huius Civitatis fol. 179. et
 181. vocati sunt ad successionem feudi noui fratres et sorores
 ac nepotes ex eis descendentes, et non ultra. et hoc iure
 utimur hodie in Regno. Sed quid dices de amita, et patruo
 an succedant in feudo nouo, sicut succedunt nepotes? posset di- 3
 ci, quod sic, quia sunt in eodem tertio gradu, sicut nepotes qui
 iam sunt vocati per dictam nouam gratiam. Veritas est
 quod non succedunt, differentiæ ratio est ista, quia noua
 gratia edita in dicto anno 1586. vocat atque enumerat per-
 sonas, et non gradus, et sic non extenditur extra personas
 nepotum ibi enumeratas. Constitutio vero regni, ut de suc-
 cessionibus, quæ loquitur de successione in feudis antiquis vo-
 cat gradus usque ad tertium, et non personas. ideo includit
 patruos, et amitas et hæc est vera decisionis ratio.

Et an filii masculis repudiantibus hereditatem admittantur
 feminae, non obstante ista constitutione, Socc. scribit in l. Cē- 4
 turio ff. de vulg. et pupill. subst. Dec. cons. 87. vol. primo,
 et Io: Thom. Minad. in repet. huius constitutionis nu. 48.
 in 2. notab. dicit, quod femina habet ius suum suspensum,
 donec superest masculus, qui si non superest, vel moritur,
 vel non vult, ipsa succedat.

An filia debeat habere bona peruenta ad patrem ex morte filij
 masculi; qui successerat matri suæ, non obstante statuto ex-
 cludente ipsam à bonis paternis, et maternis, Io. de Ne-
 uiz. in sua Silva nupt. in verb. diuit. non est nubend. et
 Dec. in d. cons. 87.

Et an filius legitimatus excludat feminas Dec. in cons. 353.
 et 383. et Capyc. dec. 194. Octavius Bammacarius late in
 cap. naturales si de feudo defu. milit.

Sed an si superest masculus post mortem patris, admittantur 7
 feminae, mortuo postea masculo, Bal. in auth. sed si quis C.

de

- de 2. nupt. Socc. conf. 5. et conf. 150. primo vol. Bar. in l. fin. §. fin. ad Tertull. et l. ser. notat in cap. prime de eo qui sib. et hered. suis.
- 8 Clericus in terminis huius constitutionis an excludat feminas et an habeat locum hec constitutio in hereditate Clerici Dec. in cap. eccl. Sanctæ Mariæ num. 70. de constit. Et an admittatur ad bona delata ex cōsuetudine, scribit Gemi. in cap. grandi de suppl. neglig. Prælat. Et quod in tantum præfertur masculus, quod etiam si esset conuentum primo nascituro aliquid dari si primo nascatur femina, non sibi deberi Gugl. de Bened. in cap. Raynuius fol. 319. nu. 175.
- 9 Sed an portio Monialis exclusæ à statuto, applicetur fratri utriusq; coniuncto, an etiam uterino, et an stante statuto, quod filie femine dotatæ non succedant, existentibus masculis, intelligatur de masculis ex eod. matrim. ita quod per uterinos tantum non excluderentur. Socc. notanter scribit in conf. 241. 2. vol.
- Aduerte etiam quod si pater legat mille simpliciter filie, intelligitur legare pro dote, et excluditur à statuto, ita dixit Iacob. de Sancto Georg. post Bar. in l. quod autem ff. de iur. dot. quæ conclusio probari potest ex his, quæ habentur in l. si cum dotem §. si pater ff. fol. matrim.
- 11 Et quod appellatione filiorum etiam in testamento nõ veniant femine stante prædicto statuto, et an veniant appellatione proximiorum vidde Ant. Rub. conf. 106. viso soprædicto casu, et c. ubi etiam dixit, quod statutum excludens mulierem dotatam, intelligitur excludere a bonis dotantis.
- 12 Vtrum autem filie femine dotatæ exclusæ per statutum, competentur in numero filiorum circa taxationem, et liquidationem vite, et militiæ, decidit Capyc. decis. 158. sed vide omnino Tirac. de iur. retract. fol. 48. Bal. in l. omnimodo et in anth. nouissima C. de inoff. testam. Guid. Pap. d. 295. Rom. et alij in l. unica. C. quand. non pet. part. Alex. in l. plene §. duobus ff. deleg. primo Socc. conf. 54. col. pen. et fin. primo vol. et conf. 78. col. 3. et fin. vol. 3. et pluries fuit decisum in S.C. ut

S. C. ~~per dominum da Franchi d. 5. 29.~~ per tot. ubi decla-
 rat quomodo sit faciendaliquidatio legitima, et ultra hoc vi-
 de Boer. d. 104. Ann. sing. 215. qui plures cumulat Dec.
 resp. 46. lib. 4. Port. Inack. comm. opin. lib. 3. concl. 5. Ant.
 Gabr. comm. opin. lib. 6. tit. de leg. concl. 2. Soccin. Iun. cōf.
 25. lib. primo Caval. d. 8. par. 3. Per. a de fideicom. fol. 598.
 Theff. Pedament. d. 159.

Quid autem si Pater legat cura hoc quod non possit plus petere?
 an excludantur propinqua à successione matris. Angel. in te-
 stam. Inq. in ver. q. quod non possit plus petere, et M. in ad.
 in hac cons. nu. 6. et cum plurib. seq. fol. 51. per plures
 columnas.

Non est etiam omittendum, quod conventio, vel Privilegium,
 seu statutum excludens feminas, stantibus masculis, etiam
 ab universitate honorum valet, et tenet, et hinc est, quod 14
 femine de domo Illustriss. de Sanseverino non succedant, ut
 Anchar. consuluit cons. 264. et Loffr. tradit cons. 14. nu.
 27. et late Boer. d. 57. et Guid. Pap. dec. 82.

Sed an frater, qui tenetur prestare alimenta, donec dotem pre-
 stet deducantur, seu imputentur alimenta in dotem Bar. no 15
 tat in l. qui filium ff. de pupill. educ. deb. ubi decidit, quod
 non, et idem tradit Ann. in alleg. 70. nu. 17.

Addo quod alimeta prestata femini donec nuptiarum datur extin-
gunt interesse paragi debiti per primogenitum adeo quod
interesse paragi non currit à die mortis patris, sed à a die ma-
trimony quo soror post mortem patris fuit alimentata, et
 hoc interesse paragi liquidatur ad rationem quinque pro
 centenario post dominum de Franchis hoc omnia iunctis au- 16
 lis fuerunt decisa in dicta causa Illustriss. Marchionisse Ro-
 boris cum Domina Luatino Ursino Petrus de Gregorio in
 tractatu de dote de paragio quest. 25.

Aduerte etiam, quod filius de dote à patre, excluditur à succes-
 sione fratris secundum glo. in consuet. de success. in verbo do- 17
 tate, sed contra eum decidit littera. Regine Ioanne, que
 incipit uniuersis, et singularis sub rubr. de succ. soror. fratri
 premon. et quando excludatur, et quando non, et pro de-

claratione, vidde Afflic. d. 248. & hic 4. notab. questione 2.
 & vidde Lanar. cons. 60. num. 146. et cons. 49. num. 8.
 & Fab. de Ann. in cons. 45. latissime per totum.

Dixit etiam Arnon. caut. 76. Nepotem non excludere ami-

18 tam de paragio, sed tamen hæc constitutio videtur dicere
 contrarium, ibi fratres, aut nepotes, & ideo advertas, quod
 ista constitutio loquitur moriente patre, vel Avo, ut frater,
 vel nepos superstes possint maritare, non autem alij descen-
 dentes ab eis, pro intellectu huius constitutionis.

19 Sed an fratres Patrueles excludant feminas Dec. cons. 461.

Et advertete, quod ab hereditate dotantis tantum excluduntur
 & exclusio videtur facta solum in personis expressis, & in-
 telligitur quod dotata sit cum effectu, & tempore mortis, ita
 notabiliter scribit Dec. cons. 589.

20 Vtrum autem filia in casu huius constitutionis possit dicere te-
 stamentum nullum, & que dicatur competenter dotata
 Dec. cons. 505.

Et quod stante statuto, quod filia dotata non succedat. Testa-
 mentum Patris in quo non est instituta, vel exheredata fi-
 lia prædicta, non potest dici nullum ex causa præteritionis,
 consulit Angel. cons. 132. col. fin. propè fin.

21 Sed an mortuis fratribus post mortem patris possit dicere testa-
 mentum nullum, vel retro nullum, & an si decefferit ista fi-
 lia transmittat ius dicendi nullum, vide omnino Bal. in l. 2.
 verfic. extra quæro cod. de liber. præterit. & dominum de
 Franch. dec. 618. num. primo.

22 Quid autem si super sint filij filiorum, an excludant feminas
 tex. hic videtur dicere, quod sic, ibi, Nepotes, sed vidde Socc.
 cons. 9. 3. vol. ubi notanter scribit.

Et quod statutum excludens mulierem dotatam à successione;
 excludit solum a successione dotantis, addendo prædictis, scri-
 bit Angel. cons. 122. circa fin. ubi propterea concludit filiam
 dotatam de bonis patris non excludi a successione matris.

23 Statutum, quod excludit filiam ab hereditate paterna, vel ma-
 terna, propter masculos, an habeat locum in filio nato, sed
 mortuo, vel non adunte, vidde solemniter per Aret. cons.
 261. ubi plura notabilia dixit. Et

Et quod si ex forma statuti masculus excludit feminam satis est, quod tempore mortis masculus superfit, et adeat hereditatem, licet postea ipse masculus moriatur sine filiis, consulti Aret. cons. 159. viso puncto colum. penult. in versic. circa secundum, et ratio est, quia tractatur non de hereditate primi morientis, sed de hereditate filij, in cuius patrimonio transiit hereditas Paterna, ut ibi per eum, qui etiam notabiliter subdit predictam conclusionem procedere etiam si filius non adisset hereditatem Paternam, quia nihilominus ex quo transmisit eam ad suos heredes, ipsi possent adire ex persona filij transmittentis, et excludere filiam.

Et notandum est, quod Aretin. concludit in præalleg. cons. 162. colum. pen. circa med. ubi dixit, quod quando statutum excludit filiam feminam ab hereditate paterna, vel materna propter filium masculum, non habet locum si filius masculus natus fuerit ante aditam hereditatem, vel si illam repudiaverit, vel si fuerit effectus frater minor obseruantinus, vel quouis alio modo non adierit, nam tunc filia femina admittitur ut ibi per eum.

Et si filia est dotata à patre, et demum in testamento præterita, an filijs mortuis possit impugnare testamentum, addendo iam distis, vide Affl. d. 258. et Bal. in l. gallus §. et quid si tantum ff. de lib. et posth.

Utrum autem filia femina stante hoc statuto faciat deficere fideicommissum, si decesserit sine liberis, scribit Dec. cōf. 495.

Conuentio autem inter affines, quod femina non succedat, an valeat vide Dec. cons. 16.

Aret. consil. 143. visa consultat. colum. 1. et seq. dixit circa materiam huius constitutionis, quod si dispensatione statuti excluditur filia dotata à successione matris quam diu superfit masculus ex ea, talis filia est exclusa temporaliter, et non in perpetuum, et ibi etiam videtur in his terminis quatuor intrinsecus aliquid statutum, de quo ibi per eum prima dicit. ubi etiam colum. penult. vers. 2. hoc colligitur. An filia de masculo, ita excludat feminam sicut masculus, et ibi

etiam per eum col. 2. vers. quid etiam sentit, an filius masculus si non adierit hereditatem, eam transmittat ad suos heredes, qui ex persona transmittentis, excludant filiam feminam & dicit quod sic.

26 Sed aduerte circa predicta, quia dos nunquam potest esse minus legitima, licet maior sic, ut plene scribit Socc. in l. heredes mei §. cum ita ad Trebell. & vide Curt. Sen. in notab. cons. 38. et seq. ubi in terminis huius Constitutionis egregie consuluit, & Curt. Lun. in auth. res que num. 8. C. comm. deleg.

Dos non potest esse minor legitima, sed potest ascendere usque ad virilem, ut pari nubat, ut Iser. hic, & post eum Petrus de Gregorio late in tractat. de dote de paragio quest. 32. & 33. Dominus de Franchis decis. 44. & 87. numer. 11. Dominus de Ponte cons. 65. Maranta disputatione x. Don Garcia Mastrillus in additione ad Petrum de Gregorio loco citato qui plures refert.

27 Vultenus etiam declarando tex. ibi secundum paragium, addo Bald. consil. 386. 4. lib. ubi in terminis huius constitutionis consuluit stante statuto, quod filie debent maritari de paragio, paritas sit intelligenda ad tentam conditionem persone, quantitate patrimonij, & numero filiorum, & non quantum pater dederit alijs, sed quantum rō dicitur, ponderandū erit inspiciendo precipue conditionem persone, & eleganter etiam scribit Curt. Jun. in dict. auth. res que num. 10. C. comm. deleg.

28 Et aduerte, quod dos, que debetur filie exclusæ à statuto, petetur ab ea conditione ex illo statuto, Socc. cons. 150. vol. 1. col. 7. & quando possit petere supplementum dotis, vide Dec. cōs. 25. & Curt. in d. cons. 39.

An autem relicto masculo Pupillo, & filia maiore tutrice, possit ipsa filia sibi solvere dotem, vel paragium Bal. in l. cum ipse §. de contrah. empt.

29 Quid autem si frater dotauit sororem, & stipulatus est dotem sibi reddi, si decesserit sine liberis, & illa instituit suum virum heredem, quis præferatur? Lucas de Penna in l.

59
in l. prima C. de impon. lucr. descrip. pen. col. 3. & fin. nota.
biliter distinguit, confert etiam, quod Bal. cum sua apostil-
decidit in l. fin. col. 2. vers. sed pone quod statutum dicat C.
de dot. promiss. ubi notabiliter dixit, quod si ex forma statuti
filia dotata excluditur, si pater filiam dotauerit, nec fuerit
dotem stipulatus ipsi filiae, sed sibi, & suis heredibus, tenen-
tur heredes praedictam stipulationem remittere mulieri D.
de Franchis decis. 57. primo vol.

An dicatur filia competenter dotata; & secundum paragium
si attento tempore matrimonij dos erat congrua, sed inspe- 30
cto tempore mortis patris dotantis; erat incongrua, &
quod tempus spectandum sit, ut dos dicatur congrua, Dec.
not. in consil. 276. & Luc. de Penn. in leg. fin. C. quando,
& quib. quarta pars debeat lib. 10. & in leg. his C. de
praed. nauicul. & Ias. in auth. nouissima C. de inoff. te-
stam. fuit tamen decisum in Sac. Consil. quod attendatur
tempus matrimonij, & ita reperi postea dixisse Bald. &
Paul. de Castr. in auth. res quae C. comm. deleg. ad quod vi-
de Gram. d. 60.

Et circa materiam huius Constitutionis addo etiam quid si est
institutus a patre alius quam successurus ab intestato, Dec.
consil. 296.

Quod in allodio valet non in feudis absque Regis assensu c. 1. de suc-
cessio feudi c. 1. & 2. si de feudo defuncti militis contr. feu.

Et an intelligatur renunciatum iuri obuenienti ex persona
matris, vel patris transeuntis ad secunda vota Dec. cons. 31
206.

Adde insuper, quod ista constitutio procedit etiam si filia nolit
nubere, sed ingredi in monasterium, quia debet dotari. Ita
Bal. in l. fin. col. 2. vers. sed pone C. de dot. promiss. ubi etiam 32
quod nolit nubere, nec religionem intrare? & Iser. hic col. 8.
post princip. in vers. quid si frater vult dare, & Bal. in pra-
all. l. fin. C. de dot. promiss.

Declarando tex. ibi secundum paragium quantum sit para-
gium, Andr. hic colum. penul. & Afflic. decis. 160. &
quod sit ut es alienum Affli. deci. 161. et Regens de Ponte te-

33

ne declarat quantum sit hoc paragium cons. 65. num. 2. 3.
§ 8. § 12. § 15. § cons. 79. num. 10. § num. 4. §
cons. 45. num. 6. Lanar. cons. 70 num. 4. Minad. cons. 2.
num. 5. § in repet. huius constit. primo notab. num. 21.
Fab. de Ann. cons. 6. numer. x. § cons. 75. num. 8. Ann.
pater. in alleg. 70. de Franch. dec. 87. numer. 12. § 44.
§ num. 3. § num. primo, et dec. 608. nam. 2. Petrus de
Gregorio in tracta. de paragio q. 32. § 33.

34 Et an agitur pro paragio contra tertios possessores, Affl. d. 162.

Dec. cons. 276. § cons. 26. § cons. 503. plura ad mate-
riam quando filia dotata excludatur, § quid si non habuit
integrum paragium, § quid si renunciauit, § alia plura
notabilia, vide per Iser, § Affl. in cap. primo de natur. succ.
feud. d. 101.

35

Et in terminis huius constitutionis, quod sufficit filie esse lega-
tam dotem, licet non fuerit actum dotata Paul. de Castr. cons.
322. vol. primo, ubi multum insistit an legatum pro dote di-
catur proprie dos, ut gaudeat privilegio dotis, § ibi etiam
consuluit, quod legatum factum filiabus pro dote, est condi-
tionale si nubant, ideoque mortue ante nuptias legitime
contractas ad suos heredes non transmittunt, nec enim re-
ijcitur onus, veluti de legitima, quando ex forma statuti ex-
cludebantur ab intestato, puta extantibus masculis, filia fe-
mina non succedat iux. istam constitutionem, § per Paul.
de Castr. d. cons. 322, vol. 1. ad quod vide Vinc. de Franch.
dec. 618. num. 2. § propterea dixit Bart. in l. Titio centi

36

S. Titio genero ff. de cond. § demonstr. quod pater, qui reli-
quit filie tercenta pro se maritanda, non potest illam graua-
re de restituendo si sine liberis decesserit, quatenus contingit
debitum honorum subsidium, seu legitimam ipsi filie compe-
tentem, quatenus vero excederet, bene potest grauare. Et
si pater instituit filium, filie autem reliquit mille pro dote,
in quibus ipsam heredem instituit, dictamque quantitatem
filiam habere voluit tempore nuptiarum, vel ad nuptias ue-
rit monasterium, si nubere noluerit nihilominus filia dictam
quantitatem statim petere possit, § statim ipsi filie dicta
quan-

quantitas solui debet non expectato, quod nupserit, vel monasterium intraverit, ex quo ista portio pro dote, vel dos debita filiabus per istam constitutionem succedit loco legitimæ portionis, seu honorum subsidij, & per omnia vices legitimæ sustinet, cui non potest adijci conditionis dilatio, siue mora l. quoniã in prioribus C. de inoff. test. & ibi Alber. col. 2. & in l. qui negotiatione §. pupillo ff. de administr. tut. ubi et dicit quod ex prædictis patet, quod si ista filia decedat, talem portionem tanquam puram transmittit ad hæredes suos, nõ autem remanebit penes filium, seu alium hæredem tanquã conditionalis, ut quidam dicebant per tex. in l. unica §. si autem aliquid sub conditione C. de caduc. tollend. ita probat tex. in l. pen. C. quando dies leg. ced. & in d. l. qui negotiatione Alber. dixit, quod ista constitutio procedit solum ab intestato, non autem ex testamento, & sic tenet dominus de Franch. in d. 618. num. 2. & subdit Alber. loc. præalleg. 37 quod ista filia fortè debet institui, alias testamentum esset nullum per auth. nouissima C. de inoff. testam. & istam questionem dicit habuisse in factò, & ita obtentum fuisset, nisi in testamento causula Codicillaris adfuisset per quam dicebatur filia rogata restituere quarta retenta. qui etiam subdit ibidem, quod in casu prædicto quando pater instituit filium, & filie reliquit septingenta pro dote, vel si nubere noluerit cum intraverit monasterium, quo casu conclusum est, quod portio filie quatenus contingit legitimam, statim peti potest, non expectatis nuptijs, vel ingressu monasterij, si uterque, & filius, & filia eundem tutorem habeat, qui tutor noluerit eligere viam prædictam, statim petendo dictam quantitatem relictam, separando etiam portionem filie à portione filij, et eam fenori dando, vel aliter collocando pro utilitate filie, & ex inde eam alere, sed velit puellam alere de bonis filij hæredis, & tempore nuptiarum habere integram summam eidem puellæ relictam, non imputatis alimentis, certè dicit ibi Alber. quod dictus Tutor potest etiam istam secundã viam eligere, quia cum frater dotare teneatur, donec dotem præstet, tenetur interim sororem alere de suo, nec potest sibi imputare

patre in relictis dote, casus est notabilis. qui filium ff. ubi
pupill. educar. de h. ubi Bar. expresse notat, et sic constituitur
etiam Ann. in alleg. 70. num. 17.

38 *T*etigit etiam Alber. in terminis huius constitutionis si decessit
pater, relictis filio, et filia, et postea iste filius antequam
maritasset sororem decessit relictis filia, an dicta filia possit do
tando amitam excludere illam, sicut poterat pater eius, iux.
istam constitutionem, Alber. in l. ex pluribus ff. de admini-
str. tutor. arguit, quod potest amitam excludere, quia cum
filia sit heres universalis patris sui, in omne eius ius succedit
ut l. herede ff. de reg. iur. ita quod sufficit semel peruenisse hæ
reditatem ad casum, quo amita debeat esse dote contenta,
arg. leg. cuius bonis ff. de cura. fur. dan. et l. si quis hac vers.
iudicium ff. de oper. libert. et pro ista parte videtur tex. in l.
si minoris ff. de administr. tut. Contrarium tamen desidit
Alber. quod immo amita veniat equaliter ad successionem,
quia licet frater suus habuerit privilegium succedendi in so
lidum et dotata, tamen istud privilegium non transiit ad
eius filiam, quia erat privilegium personale fratris propter
dignitatem sexus masculini, et pro amita etiam contra filiam
facit, quia aliqua conceduntur masculis, que non feminis
l. in multis ff. de statu homin. et in l. prima Code adult. et
quia cessat causa excludendi amitam, et quia constitutio ista
voluit successionem remanere masculis, et pondera, quod Al
ber. loquitur, quando frater decessit, relictis filia femina,
que pretendebat excludere Amitam quasi innuat, focus
esse si decesserit, relicto filio masculo, quia tunc excluderet
Amitam, tamen Arno. caut. 76. in terminis huius consti-
tutionis indistincte tenet, nepotem non excludere amitam,
et adducit alia iura, et rationes, tamen eius conclusio vide
tur aperte contra tex. huius constitutionis, et contrarium
etiam videtur consuluisse Aret. cons. 159. viso puncto, vers.
circa secundum, ubi tenet, quod sufficit, quod tempore mor-
tis patris, masculus supersit, et adierit hereditatem patris,
licet postea masculus moriatur sine filiis, et ratio est, quia
tractatur non de hereditate primi morientis, sed filij, in
cuius

eius patrimonium transiit hereditas paterna, qui etiam subdit hoc procedere adhuc si filius non adisset hereditatem, quia nihilominus ex quo transmittit eam ad suos heredes, ipsi possent adire, & excludere amitam.

Ex quibus etiam poterit colligi secundum Aret. quod istud ius, seu beneficium dotandi de paragio, iux. istam constitutionem transmittitur, quod est maximi momenti, concluditur etiam 39 ex predictis secundum Aret. d. cons. 158. contra precedentem conclusionem, Alber. in d. l. ex pluribus ff. de admin. tut. & Arnon. in d. caut. 76. quod imò in terminis huius constitutionis, patre mortuo, qui reliquit filium, & filiam, & antequam frater sororem dotaret, decessit, relicta filia, amita non succedat tanquam heres cum nepte, sed debet dotari, & sola neptis succedet, exclusa amita, ratio est, quia ex morte patris iam acquisitum fuit ius filio, & illud transmisit filie suae, & sic in hoc representat personam patris sui, & sufficit semel ius fuisse questum, & ita reperio tenuisse eundem Alberic. in l. Publio C. ad leg. Iul. de adult. & ita de facto dicit obtinuisse.

Sed si filius premortuus fuisset ante patrem relicta filia, tunc vera esset prima opinio, quam tenuit idem Alber. in supra allegata l. ex pluribus ff. de admin. tut. & Arn. in d. caut. 26. quod neptis non potest excludere amitam, quam conclusionem comprobare poteris, ex dictis Aret. in supra alleg. cons. 159. & latius in cons. 161. vers. sed forsitan dicet aliquis & cons. 143. & in proprijs terminis huius Constitutionis satis eleganter, idem tenet Fulgos. cons. 8. Dominus Petr. Long. col. 2. circa medium vers. nam, & cum filie, licet contrarium forte colligi possit, quod immo neptis non possit excludere amitam ut ibi per Fulgos. & alibi in cons. 3. Religiosus vir in fin. Insuper est advertendum, quod ista constitutio ligat Iudeos habitantes in loco, ubi observatur Io. de Ananya in cap. Iudei 40 el. 2. in ult. col. vers. ex quibus de Iudeis, quem latius refert, & sequitur Paul. Pic. in l. Titia S. Titia cum nuberet col. 53. in 20. questione.

Subinde ad iam dictis illud notandum, quod in casu huius constitutionis

41 *stitutionis onus alimentandi non spectat ad matrem forte
tutricem filiarum, neq; ad ipsas filias, sed ad fratres, ut tra-
dit Bar. in l. qui filium ff. ubi pupill. educ. deb. & ibi Alber.
& Alex. ad Bar. in l. Nesennius in pen. Apostill. ff. de
neg. gest.*

42 *Et stante hoc statuto, quod filia dotata stantibus masculis non
succedat Patri, an ista facultas dotandi transeat ad herede-
dem masculi, & excludatur femina, vide Ias. in l. cum mo-
ta num. 24. C. de transact. & in terminis huius constitu-
tionis considerat tres casus, aliquando enim statutum pure
loquitur hoc modo, existentibus masculis, femina non succe-
dat patri, sed dotari debeat, & tunc dotandi facultas tran-
sit ad heredem masculi. Aliquando statutum loquitur con-
ditionaliter si mulier dotata a patre, vel a fratribus, &
tunc facultas dotandi non transit ad heredes; Aliquando
& tertio, verba statuti sunt dubia, quia possunt stare condi-
tionaliter, vel modaliter, puta si statutum dicat, quod filia
dotata non succedat patri, & tunc videtur concludere, quod
facultas dotandi non transit ad heredes.*

43 *Et ibidem determinat Ias. quod si filius masculus antequam
dotet sorores, moriatur, relicta filia, bene poterit filia offerre
dotem amice, & ipsam excludere, allegat Paul. de Castr.
conf. 109. super primo dubio, & vide Bal. in l. si plures con-
ante penul. vers. iuxta predicta C. de cond. insert, & ibi in
causa statuti, quod filia dotata a patre non succedat, conclu-
dit, quod si filius decesserit, relicta posthuma in utero, qui
eam dotare non potuit, vel relicta filia infante, vel furiosa,
fratres, qui sunt heredes universales non possunt dotando
illam excludere, sequitur Alex. conf. 130. vol. 2. & Ias.
in d. leg. cum nota col. 6. vers. aliquando, & tertio, C. de
trans.*

*Et in terminis huius constitutionis adde, quod filia, que non
admittitur ad successionem facit parte filio succedenti in le-
gitima, & computatur in numero Bal. conf. 490. statuto
cauetur vol. 4. & conf. 498. lib. 1. ubi plene, & Cuman.
conf. 45. in fine, ubi in terminis huius Constitutionis quata
sit*

fit legitima, & de hoc plenè per Bart. in l. Pater filium num. 20. & 21. ff. de inoff. test.

Accidit in Sac. Conf. quæstio notabilis, & noua, utrum in liquidatione paragij debiti 3. genitæ super statu amatricis onus addobe deducatur, vel illud spectet simpliciter ad primo genitum, & liquidatio paragij fieri debeat iuxta valorem feudi nulla habita consideratione dicti oneris addobe debite Regiæ Curie Discussio articulo exactissime in duabus aula votantibus octo Consiliarijs cum Præside fuerunt in paritate votorū, & addita tertia aula fuit decisum per tertio genita onus addobe non minueret paragium in causa Dnæ Isabelle Vitelle cum Beatrice Vitella de Ferrarijs Actuario, fuit decisio noua, & sinodalis die 9. Maij 1607. pœnes Secretarium in hoc articulo votauit Dominus Carolus Tapia Iureconsultus celeberrimus meritissimus Regens in Supremo Italico Conf. ubi residet quoque dominus Don Bernardus de Montalico olim collega meus eruditissimus, & integerrimus nunc Regens in eodem Supremo Italico Consilio.

43

Adde etiam dictis, quod si Pater simpliciter legat filie centum in testamento, intelligitur legare pro dote, & excluditur à statuto, ita voluit Iacobus de Sancto Georg. in leg. quid autem ff. de iure dot. Quod puto intelligi si filia esset nubilis et atis, alias secus, ut ibi notatur per Alexand. in apost. ad Bart. & Angel. in tractat. de testament. glos. 4. & quod in Regno femina proximior excludit masculum remotiorem dixit Guglielmus Perr. consil. 19. versic. nouissimè considero.

Et an stante hoc statuto filia femina equaliter debeat succedere cum fratribus in emphytheusim quã pater acceperat ab ecclesia pro se, & filijs, quod sic tenet Bald. in auth. si quas ruinas sol. 3. in fine vers. ex hoc queritur. C. de Sac. Sanct. eccl. contrarium tenet Bar. in l. utius iurandi S. si liberi de oper. liber. & conf. 40. & 60. & Imol. in c. potuit de loc. & Bart. in l. heredes mei S. cum ita, & ibi Angel. ad Trebell. & hæc opin. est magis communis.

44

K Et nota,

Et nota, quod si habeat locum hæc constitutio, duo copulati-
 uè requiruntur ad excludendam sororem à successione fra-
 tris, quod scilicet sit soror dotata, & quod dotata suc-
 rit de bonis, & substantia eius, de cuius successione agitur,
 Luc. de Penn. in l. fin. in verb. præmissorum c. quando, &

45 quib. quar. pars deb.

Addo, quod hæc constitutio procedit etiã in hereditate materna
 de Franch. d. 667. & 171. Afflic. decis. 178. num. 5. &

46 etiam procedit, si filius sit religiosus, ut ibi, sed non pro-
 cedit condito testamento.

Hæc constitutio excludit Clericos à feudis, sed an intelligi possit
 etiã respectu bonorum burgenfaticorum, vide Minad.
 in hac constitutione in verb. filiorum num. 22. & ibidem

47 quod constitutio laicorum quantumcunque favorabilis,
 non includat clericos ex defectu potestatis, et an hæc consti-
 tutio, dum loquitur de filiis, extendatur ad nepotes, & quæ

48 constitutio ista habeat locum tam in bonis feudalibus, quam
 in allodialibus ibidem, & an habeat locum in sorore, que
 se maritavit, ibidem in num. 20.

Et circa exclusionem Clericorum à feudis, ac etiã à vita

& militia, vide, que longiori stylo scripsit Octavianus Bam-
 bacarius in cap. qui clericus num. 73. 179. 75. 77. 147.

49 numer. 109. & sequentibus, ubi etiam loquitur de mi-
 litibus Hierosolimitanis an succedant in feudis, & an clericus

dimittens habitum, mortuo patre statim efficiatur in feudo
 successibilis numer. 81. & an clericus effectus in fraude

agnatorum succedat in feudo, vide ibi questione 12. nu.
 211. & an clericus 2. genitus effectus laicus ex dispensatio-

ne Summi Pontificis excludat 3. genitum à feudo nu. 149.

& utrum clericus sit capax feudi concessi pro heredibus qui-
 buscunque ibidem num. 129. sed quid de militibus Sancti

Jacobi de spada Calatraue, & Alcantare an in feudis, &

maioribus sint successibiles, dico, quod sic, quia magis laici
 reputantur, quam clerici, ibidem numero 20. & 21. fol.

57. & 58. Sed an postquam sunt Clerici in feudo insuccessibiles
 debeatur

Debeatur vita militia 2. genitis Clericis, vel Prælati, 50
 & Cardinalibus quæ vita militia pars feudi esse dicitur?
 Præf. de Franch. in decis. 20. decisum esse testatur de- 51
 beri vitã militiã, ne dum Clericis secundo genitis, sed etiam
 primo genitis, qui per assumptionem Clericatus successioni-
 bus feudorum renuntiauerunt. Idque ante eum dicit fuis-
 se decisum Paris de Puteo de reintegrat. feudor. cap. 4.
 incip. nunc videndum numer. 31. ubi articulum istum
 ad partes disputat, & Minad. in repet. huius constitutio-
 nis, dicit sic tempore suo hic fuisse pro Clericis iudicatum
 in rubrica in versic. filiorum numer. 7. & ante eos Afflict.
 in constitutione Comitibus 3. not. quest. 3. numer. 6. Pe-
 trus de Gregor. in tractat. de dot. & parag. quest. 4.
 numer. 6. Capyc. decis. 211. Io: Ant. de Nigr. ad c. Regn.
 alienat. num. 16.

Adde etiam, quod hæc constitutio Regni in aliquibus procedit
 ab intestato, & est correctoria iuris cõmunis Regens de Pont.
 conf. 65. num. primo, et num. 13. & 14. & declaratur in
 conf. 19. num. 22.

Adde etiam, quod hæc constitutio, quæ includit feminas in suc- 52
 cessione feudorum, non extantibus masculis, illis extan-
 tibus statuit deberi paragium tam in filiabus, quam in nep-
 tibus ut per l. Andr. de Georg. Regium Constitutum in
 alleg. 9. num. 11. & num. 14. Non tamen mulier trans-
 mittit paragium antequam nubat, ut in alleg. 9. num. 2.
 Quæ constitutio iubet maritari respiciendo frequentiam
 actus cum alioquin paragium debeatur etiam maritate, &
 dotate, ab alio, quam à Patre, vel fratre, ut in ead. allega-
 tione 11. num. 11. nec constitutio prædicta voluit modifi-
 care, aut minuere legitimam per dotem de paragio, ut ibi nu-
 13. num. 15. & nu. 18.

At dum excludit feminas, non porrigitur ad neptem ex filia
 Regens de Ponte in suo tract. de potest. Proreg. numer. 45.
 fol. 488.

Et quod hæc constitutio procedit etiam quando femina vult
 succedere in feudo plano, & de tabula secundũ Vincentiũ de

Franch. d. 7. num. 1. & ne dum in successione patris, sed ma-
tris, ut per eundem in d. 171. num. primo, & quid in suc-
cessione fratris ibidem nu. 2.

Ad argumentum illius decis. Domini de Franchis quod mu-
lieres in regno succedant in feudis planis, & de tabula dico
eandem opinionem tenuisse Frecciam lib. 3. tit. de differentijs
inter feuda quaternata, & alia plana, & de tabula 23. dif-
ferentia nu. 30 fol. 423. quibus addo. Nardum Lipar. ad
Iser. in cap. primo de eo qui sibi, & hered. suis num. 2. vers.
constitutiones in fine Ioannem Thomam de Marinis de ge-
ner. & qualitate feudor. lib. primo tit. 11. de feudo femi-
neo siue materno num. 27. in fine, Intrigliolum prima cen-
turia de feudis q. 45. num. 215. & sequentibus qui ad par-
tes articulum disputat. & hanc sequitur opinionem Fran-
ciscus de Amicis fol. 29. vers. & redeundo ad primam quæ-
stionem, & hæc comunis, & recepta in tribunalibus sen-
tentia fundatur, eo præcipuo fundamento, quia constitutio,
hæc, & si in rubro loquatur de successione comitū, & baro-
num tñ de omnibus feudis, & feudatarijs loquitur. De viue-
tibus iure Francorum, Longobardorum, & alijs burgenfi-
bus ibi cuiuscunq; Conditionis pater fuerit francus, videli-
cet, aut etiam Longobardus, miles vel burgenfis in successio-
ne bonorum præferri volumus, &c. & respondet Freccia
ad Afflic. in constitutione, ut de successione ubi contra-
rium tenet eorum, quæ dixit in c. 1. §. filia vero num. 8. vers.
& volo facere vos aduertentes de successio. feudi, inquit. n.
Marinus, quod Affl. in d. Const. ut de successione oblitus
fuit de hac constitutione in aliquibus, quæ in omnibus feudis
loquitur, & pro hac etiam opinione non desunt verba Iser.
in c. 1. de eo qui sibi, & hered. suis num. 2. ibi per constitutio-
nes Regni inferendo quod per constitutiones Regni est voca-
ta femina pluraliter loquendo tam per constitutionem istā
quam ut de successione, idem Iser. in c. 1. §. sed quia
vidimus de his qui feudum dare possunt num. 15. ibi per con-
stitutionem Regni regulariter succedit, ubi dicit Iser. quod
de iure communi feudorum femina regulariter repellitur
à succes-

à successionem feudorū, sed iure Regni regulariter admittitur per constitutiones, & ex his non obstant, quæ dicit glos. & idem I ser. in d. constitutione 17. de successione quos male sequitur Cumia siculus in cap. si aliquem verbo suffeudatarium à num. 12. ad 22. fol. 95. pendet nunc quæstio ista in Sac. Conf. inter Elionoram de la Vecchia cum Scipione de la Vecchia circa successionem suffeudorum Casalis Orrei & Fasane, quæ tenetur ab Illustrissimo Duce Montis Leonis, et dubitatur si dicta Elionora amita debeat succedere in suffeudis, & consequenter præferri Scipioni consobrino, & in gradu remotiori, sed ex his detegitur quæ sit uerior, & magis recepta opinio in tribunalibus.

Item an constitutio ista procedit in exteris possidentibus bona in Regno Tiraquellus de iure primogenituræ q. 46. & 49. huic const. in §. si autem filij concordat consuetudo Neapolitana, si moriatur idem disponens, q. hæc constitutio dummodo femine infra 16. annum maritentur alias succedant una cum fratribus in capita. In eadem constitutione ibi vostra Excellentia recipiat, vide cap. Regni incipiens feudatarius sub rubrica de statuendo balio.

Paragium an peti possit à tertio possessore Aff. decis. 162. plu 53
ra Gramaticus decis. 67.

Ad materiam istius constitutionis querunt Doctores an masculus remotior in gradu preferatur mulieri proximiori Cane-
tius fol. 275. vers. sed tractandum esset exacte disputat articulum & post D.D. quos allegat pugnat pro masculo. Sed I ser. in c. 1. de eo qui sibi & her. suis, & alibi pluries tenet contrarium quem comuniter D.D. sequuntur, & in Tribunalibus nostris est recepta opin. I ser. & secundum illam passim iudicamus Præsidens de Franchis decis. prima in principio, quæ opinio fuit præsupposita pro indubitata in decisione facta iunctis Tribunalibus pro d. Donna Iulia Ursina, quæ erat neptis in tertio gradu Principis Bisiniani, & præ-
lata agnatis qui erant in 4. in qua causa de alijs pluribus articulis fuit disputatum relatores Domino Ioanne Monto-
ia meo collega nunc Regente eminentissimo, votauit quoq; in
causa

causa Dominus Alonsus Suares Regia Camera Locumtenens Iureconsultus Celeberrimus doctrina, & eloquentia insignis.

Ad Constitutionem vt de successione in rubr. de successione nobilium in feudis.

S V M M A M R J V M.

- 1 Filia an sit immittenda in possessionem feudi lite pendente.
- 2 Feudatarius non alienat neq; donat feudum secundo genito in praiudicium primo geniti nisi cum Regis assensu impetrato ex certa scientia facta expresse mentione de primo genito.
- 3 Collaterale Consilium non prestat assensum quādo feudatarius excluso primo genito donat secundo genito, & quare.
- 4 Adoptiu non succedunt in feudis.
- 5 Donatio facta secundo genito potest reuocari à primo tanquam inofficiosa.
- 6 Adoptari quando possint filij in praiudicium agnati.
- 7 Legitimatō spurij, an fieri possit in praiudicium agnatorum.
- 8 Patruus an excludat nepotem in feudis.
- 9 Frater vtriusque coniunctus an excludat consanguineum, & num. 15.
- 10 Frater patruelis an præferatur filijs alterius fratris patruelis in successione feudi de iure communi feudorum.
- 11 Primogeniti succedunt in omnibus feudis vbi viget ius Francorum.
- 12 Femine succedunt in feudis antiquis in Regno.
- 13 Feudorum antiquorum successio in Regno quomodo practicatur.
- 15 Clausula sexus prærogatiua seruata, quid operetur.
- 16 Fratri consanguineo an præferatur soror vtrinq; coniuncta.
- 17 Amita an succedat nepoti.
- 18 Soror admittitur in possessione bonorum fratris, & quid in feudis de iure cōi feudorum.
- 19 Monialis an excludat nuptas tanquam existens in Capillo.
- 20 Frater ex vno latere tantum an excludat matrem in feudo materno, & quid in feudo habito ex eodem patre.
- 21 Filia quæ non recepit integrum paragium an excludatur?
- 22 Soror maritata an excludat sororem in Capillo.
- 23 Consensus filij & filie primogeniti an requiratur in alienatione feudi ex pacto & prouidentia.
- 24 Mulier quomodo dicatur competenter dotata in materia constitutionis.
- 25 Linea ascendens non est exclusa in omnem casum per hanc constitutionem.
- 26 Constitutio hæc enumerat gradus & non personas & admittit ad successione feudorum antiquorum omnes illos qui sunt in tertio gradu.
- 27 Constitutio hæc vocat fratres in feudo nouo & quomodo.
- 28 Maioratus bona an possunt alienari pro maritanda filia.
- 29 Feudo deuoluto per delictum an concedens teneatur ad onera.
- 30 Feudum quando & quomodo computatur in legitima.
- 31 Feudum refutatum reuertitur, ad refutantem iure successione non reuersionis.
- 32 Succedens contra voluntatem defuncti an teneatur ad onera.
- 33 Feudum in qualitate addita efficitur nouum.
- 34 Feudum in dubio præsumitur hereditarium non ex pacto.

L reuocetur in dubium deferri successionem an interim sit immittenda in possessionem mulier, dicens se filiam? Andr. in cap. primo si de feud. defunct. mil. controu. fuer. ubi late Dominus Octavius Bammaccarius & Albert. Brun. cons. primo & Dec. cons. 119. & 124. Gozad. cons. 7. & 8.

Sed an pater possit alienare feudum in 2. genitum in præiudicium primo geniti in feudo antiquo? in causa dominorum de Bozzutis in anno 1540. referente Consiliario M. Mario Saffo, fuit in S. C. decisum, quod non, tu tamen vidde omnino Loffr. cons. 52. & Curt. Lun. cons. 138.

Hanc decisionem refert, & sequitur Camer. in cap. Imperialem fol. 57. col. prima qui subdit quod assensus à Rege impetratus non facta expresse mentione de primo genito vel filiis primo geniti tanquam subreptitius nullius erit momenti & subdit littera G. aureum notabile, & menti tenendum quod domini Regentes Regiam Cancellariam indistinctè non solent præstare assensum quando pater excluso primo genito vellet donare feudum hereditarium 2. genito quia vix consentiunt quando tria habet feuda, ut de eis donet unum argumento constitut. si quis Baro & nouissimis atq. nostris temporibus, ita fuit decisum in Collaterali Consilio in causa Magnifici Baronis Familiae de Altomari qui excluso filio primo geniti donauerat 2. genito feudum, & Collaterale Consilium denegauit assensum relatores domino Fulvio de Constantio Marchione Corleti Collateralis Consilij Decano meritissimo, & maximo feudista. Et ex productis rationibus quoque liquet, si Camerarium bene impugnavit Regens Reuerterius, qui contrarium ut arbitror iudicauerat.

Et quando possit adoptare filium in præiudicium agnatorum, quibus de iure, consuetudine, seu secundum formam inuestiturae defertur successio feudi, vide Aym. consil. 135. & Curt. cons. primo.

Sed aduertas quod regulariter adoptiui non succedunt in feudis cap. adoptiui ubi late feudista si de feudo defuncti militis.

nisi

nisi Rex vel alius superior concedens in prima inuestitura eos
vocaerit.

5 Et quod feudum, in quo vivitur iure Francorum non possit alie
nari in preiudicium primo geniti & si donatur secundo geni-
to possit reuocari ex capite inofficiosa donationis, vidde Lof-
fred. conf. 47. ubi allegat C. ald. conf. 1. de feud. & Alber. de
Rosat. in probem. digestorum §. discipuli, & Oldrad. conf.
94. & conferunt quæ Affl. scribit in decis. 119.

6 Et quando possit adoptari in preiudicium Agnati? Io: Faber. in
§. sui autem in §. de hered. quæ ab intest. defer. & ibi vide dif-
ferentiam inter feudum novum, & antiquum Affl. dec. 248.
Brun. conf. 10, & Bellam. d. 724.

7 Sed legitimatio spurij in preiudicium agnatorum an, & quando
valeat? Dec. in leg. si qua mulier numer. 21. C. de secun-
dis nupt.

Utrum autem in iure redimendi, vel in iure recursus propter
euidionem, & quid in actione exempto? & quid de remedio l.
2. C. de rescind. vend. an succedat primo genitus, vidde ut
supra.

8 Et ad intellectum huius constitutionis Socc. conf. feud. posito
post titulum quis, & à quo appelletur ubi tradit quando pri-
mo genitus excludat filium secundo geniti ab hereditate Pa-
trui, & quid de filio secundo genito volente excludere filium
primo geniti ab hereditate Aui, de qua questione vidde etiã
per Andr. in cap. 1. §. præterea quæ sit prima caus. benef.
amitt. ubi quid si primo genitus fuerit rebellis, & Affl. late
in cap. primo de succ. feud. Grama. decis. prima, & diximus
in constit. in aliquibus.

9 Frater autem ex utroque parente coniunctus an excludat à feu-
di successione fratrem ex uno latere tantum, vidde Dec. conf.
443. qui dixit, quod sic, & idem dixit Io: Andr. de Georg.
Regius consiliarius in alleg. 21. per totam latissime, tu tamẽ
vidde Loffred. in cap. primo de nat. succ. feud. fol. 70.

Io: seph Cumia Siculus latissime in cap. Regni Siciliae si quis ali-
quem verbo maior natu. q. 2. 3. & 4.

Et ibi quid in femina utrinque cõiuncta, an præferatur fratri
consan-

consanguineo, dū agitur de successione in linea Collaterali. Vtrum autem frater Patruelis præferatur filijs alterius fratris patruelis in successione feudi antiqui Brun. disput. ad 10 partes conf. 70. cum duobus seq. sed hæc de iure cōi procedūt. Et quando filius primo genitus ex concubinato, excludat secundo genitum natum ex uxore legitima, legitimo postea primo per subsequens matrimonium, vidde omnino Alber. in probem. ff. §. discipuli in final. col. 65. quæ scripsi supra in constitutione in aliquibus.

Adverte etiam, quod primo genitus ex consuetudine in feudis, ubi non sunt vasalli, non succedit simpliciter Alber. dixit in probem. ff. §. in l. Barbarius ff. de off. prætor. §. Aff. 11 in cap. Imperialem §. præterea ducatus num. 25. de prohib. feud. alien. per Feder. nisi in eis vigeat ius francorum.

Et quod femina sit successibilis in feudo concessio à femina puta Regina Anch. conf. 341. pro maiori intelligentia Dec. in 12 l. prima ff. de reg. iur. l. as. in l. stipulatio §. hi qui sunt ff. de verb. oblig. §. Ripa in l. ex facto §. si quis rogatus ff. ad Trebell.

Sed in Regno per constitutionem istam sexus Jemineus est habitatus ad successionem feudorum. Sed cohortatus gradus siquidem de iure communi feudorum masculi in usq; ad septimum gradum in feudis antiquis succedebant. exclusis feminis. sed constitutio ista habilitavit feminas cohortando gradum, §. masculi, §. feminae usq; ad tertium gradum succedunt.

Et hodie per novas gratias cōcessas Regno per Inuictissimum Carolum Quintum in feudis antiquis in descendentes ex linea masculina est ampliatus gradus succedendi usque ad quartum, sed in descendentes ex linea feminina remanet hæc constitutio practicata ut usq; ad tertium gradum succedant. de quo loquitur pragm. edita per Serenissimū Carolum Quintum impressa sub tit. de feudis, §. ita practicamus tam in Regia Camera, quam in Sac. Conf. §. indixit in te iudicamus, §. quid in feudis nouis practicatur dixi ad constitutionem in aliquibus ibi vide.

Rationem, & plura conferentiâ ad materiã primo genitane
vide per Benedic. in cap. Raynatus de testam. in verb. in cod.
testamento relinquens num. 143.

Et an filia ex primo genito succedat excluso secundo genito in
feudis, vide Ioannem Fabr. in S. certum inst. deleg. agnat.
succ. & quæ latissimè scripsi supra in consfit. in aliqui-
bus.

14 Numquid autem per illam clausulam, sexus prærogativa
seruata queratur ius primo genito? Affl. notat dec. 248.
vers. scã quia ubi etiam alia scribitur notabilia in materia
huius constitutionis.

15 Adde etiam prædictis si concurrat frater utriusque coniunctus cum
fratre consanguineo tantum, quis præferatur? vidde omni-
no Loffred. in cap. primo de orono feud. fol. 7. ubi quod utrius-
que coniunctus præferri debeat, & vide etiam Ioannem

16 Andr. de Georg. Regium Consiliarium in allegatione. 2. la-
tissimè, & ibid. per Loffred. quid si fratri primo genito super-
sit frater consanguineus, & soror utriusque coniuncta, quis
præferatur.

Amita, an succedat nepoti, vel matertera filie sororis, vide
per Loffred. in cap. primo S. & quia de his, qui feud. dar. poss.

17 & omnino eundem Loffred. in præfati fol. 16. & 17.
Et frater quando succedat in nouo feudo fratri suo? Affl. in c.
primo S. & quia de his, qui feud. dar. poss. col. 4. & in cap.
primo S. fin. de successione feud. & Loffred. in cons. 38. ubi
latè, & ibidem quid si inuestitura dicat successoribus in perpe-
tuũ, & quid hodie per nouã gratiã dixi ad const. in aliquibus.

Quando autem fratri sine liberis decedenti succedat soror exclu-
so fisco Affl. in cap. primo S. quin etiam in tit. Episcopus vel
Abb. 2. col. minima.

18 Soror autem an admittatur in possessione bonorum feuda-
lium fratris Dec. cons. 424.

Intellectum huius constitutionis optime collige ex tex. in cap. 1.
de benef. fratris, aduertendum tamen est, quod licet filia
admittatur ad successionem per istam constitutionem, non
in admittitur ad feudi alienationem, Loffred. tradit cons. 21.

ubi singulariter limitat istam constitutionem, et quando dicatur feudum nouum, antiquum, hereditarium ex pacto, et prouidentia.

Sed an monialis excludat nuptas tanquam existens in capillo 19
Capy. tradit dec. 115.

Restat etiam dubitare an frater ex uno latere tantum succedat sorori, vel fratri, excluso communi patre in feudo materno Iser. in cap. primo de nat. succ. feud. et quid in feudo, quod illa filia habuerat à patre suo an frater ex matre succedat sibi, vide ibidem per And. col. 3.

Quando autem filia dotata excludatur, et quid si non habuit integrum paragiū, et quid si renuntiavit, et plura notabilia vide per Iser. et Affl. in cap. 1. de nat. succ. feud. 21

Illud etiam non est omittendum, quod ad iudicandum dotem competentem vel non competentem, attendatur tempus constitutæ dotis dixerunt Bal. et Paul. de Cast. in auct. res que C. com. deleg. et ego plenè notaui supra in proxima constitutione precedenti.

Contingit etiam dubitari an secundi geniti per priuilegium, seu per statutum possint excludi, de quo vide Loffr. consil. 14. num. 141. 22

Constitutio ista in vers. coniugata ad materiam videnda est pragmatica Regine Ioannæ vulgo dicta la Filengeria. ad declarationem istorum verborum, an primogenita dotata à patre excludatur in capillo, vel excludatur ab ea D. Franch. dec. 328. late qui refert fuisse decisum pro primogenita contra opinionem Federici Vivaldi qui ad hoc imprefit cōsiliū post aliquos. Antiqua illa decisio fuit iunctis Tribunalibus Regiæ Camere, et Sac. Cons. in anno 1581. et statim postea idem articulus fuit decis. solemniter in anno 1586. in Sac. Cons. iunctis duabus aulis in causa inter Beatricem Vitelli cum Virginia Vitelli super successione status Amatricis, et fuit prelatā Beatrix primogenita maritata à patre Iacobo Vitelli Virgine 2. genite in Capillo ex processu ponas Ferrarium Actuarium de qua decis. fecit cons. Dominus de Ponte adeo quod iam est introducta consuetudo

iudicandi in hoc articulo, & minime sunt mutanda quæ antiquam interpretationem habuerunt. Item ad intellectam istius constitutionis Iser. in c. 1. de natura successio. feudi format sex questiones easq; ad partes disputat, ut per eum nu. 15. ad 31. cui erit recurrendum ne alias dicta repetantur. videndus est Lucas à Penna in l. fin. col. fin. C. quomodo, & quibus quarta pars lib. x.

Declarando textum in vers. filij autem fratrum, vide Iser. in cap. primo §. & filius fratri in tit. Imperator Lotharius & vide ad hanc constitutionem Affl. in c. 1. §. & quia qui feud. dar. poss.

Et declarando etiam tex. in vers. filie autem in Capillo, adde, quæ dicatur in capillo Affl. in cap. primo §. rursus quæ sit prima caus. benef. amitt.

23 Sed an sicuti in alienatione feudi ex pacto, & providentia requiritur consensus primogeniti, ita requiratur consensus filie femine, vide omnino per Affl. in cap. primo §. hoc quoque de succ. feud.

Et an hæc constitutio habeat locum in quibuscunque feudis vide eundem Affl. in d. cap. primo §. filia verò dixi in constit. in aliquibus.

Num quid autem filij filie femine succedant fratri, & si patriuo decedenti sine liberis, vide ibidem per Affl. col. fin.

Possit etiam dubitari numquid mulier ingressa monasterium debet habere dotem promissam, vel legatam in testamento promaritagio, de quo vide C. apyc. dec. 204.

24 Mulier etiam in casu huius constitutionis quando possit dicere testamentum nullum, & quando dicatur competentè dotata, vide Dec. in cons. 505. & Ang. cons. 132.

Numquid autem presumatur, quis uxorem duxisse sine dote, ad materiam constitutionis, vide omnino per Bald. in auth. res quæ C. commun. deleg.

Et quod femina sit habilitata ad succedendum in feudo tam per const. ut de succ. quam per const. in aliquibus, vide Affl. in §. filia num. 6. vers. & volo facere, vobis aduertentes de succ. feud. & ex hoc infertur quod femina in Regno est habilitata

litata etiam ad feuda plana, & de tabula, ut per Fincsc. lib. 2. sub tit. differentia feudi quaternati, vers. 23. dixi supra in constitutione in aliquibus.

Et quomodo hæc constitutio præfert 2. genitam in Capillo primo genitæ dotatæ, vide Regentem de Pont. cons. 21. nu. 6. qui latè explicat hanc materiam.

Addo etiam, quod hæc constitutio non excludit in omnem casum lineam ascendentem, Lanar. cons. 68. num. 3. & solum tractat de prælatione inter ascendentes, & Collaterales ibidem num. 4.

Quod hæc constitutio habeat locum in feudo quaternato tantum, non autem in feudis rusticis seu planis, & de tabula Io: Vinc. de Ann. in all. 70. num. 37. sed de veritate dixi in constitutione in aliquibus latissime, & an d. constitutio suppleatur per alia iura communia feudorum, vide eundem Ann. in rub. d. constitutionis num. 376. ex quo dicta constitutio non habet locum in refutatione, vide ibidem num. 384. nec sit correctoria, sed limitatoria ibidem num. 385. 391. 392. 394. & quod dicta constitutio enumerat gradus, non personas, vide de eundem Ann. in all. 34. nu. 4. et 17. & 19. in all. 55. & in rub. num. 89.

Addo etiam, quod hæc constitutio induxit novum modum succedendi in feudis, vocando feminas, item vocando fratres in feudo nouo, item vocando fratrem non coniunctum ex latere feudi, & reintegravit ex hoc ius cognationis, sed ius primo genituræ, est potentius quam duplicitas coniunctionis latissime de hoc Regius Consultarius Jo: And. de Geog. in alleg. 21. ipse tamen tenet cum Iser. quod frater utrinque coniunctus præferatur in successione feudi fratri consanguineo tantum maiori natu, vide ibi in ardua causa.

Declaro id quod supra dixi quod constit. hæc vocat fratres in feudo nouo. sed per clausulam apponi solitam de filio cancellariæ in Regno videlicet pro hæredibus, & corpore legitime descendentibus fratres remanent exclusi. ideo superuenit gratia Regno cõcessa in anno 1576. per quam etiam fratres sorores & filij fratrum in feudis nouis fuerunt admissi.

Addo

Addo etiam ultra predicta, quod ista constitutio non limitat personas, sed gradus ad successionem feudi, et ultra supra allegata decidit D. de Franch. d. 73. num. 16. et quod dicta constitutio loquitur in paragio debito sororibus in bonis paternis. Vide ibidem nu. 23.

28 Ad hanc constitut. ut de successione: maioratus bona an possint alienari pro maritanda filia. Couarr. variar. resol. lib. 3. cap. 6. in fin. Arriu. Pinell. satis singulariter in leg. prima par. 3. num. 102. C. de don. mat. Boer. dec. 129.

29 Feudum si ob delictum sub feudatarij vadat ad Baronem, an deuocatur cum suo onere, ut Baro teneatur ad debita sub feudatarij? Andr. dicit, quod non in const. si quis post litte, et in const. const. Diu. mem. in fin. Nisi feudatarius contraxisset debita ratione feudi, ut per Albert. Bru. in consil. 104. et in casibus, in quibus assensus non est gratia, ut per Frecc. lib. 2. de subfeud. auth. 29. nu. 7.

30 Feudum si sit hereditarium computatur in legitima, si autem sit ex pacto, et prouidentia iure institutionis primene deferatur, aut acquisitio est facta ab auo, et tunc non imputatur in legitimam: aut agitur de successione ipsius acquirentis, et indistincte in legitimam imputabitur, etiam si sit ex pacto, et prouidentia, quia tunc cum nouum sit, uti hereditarium iudicabitur respectu primi acquirentis, et quo ad gesta per ipsum Vinc. de Franch. 368. decis.

31 Feudum refutatum a patre in filium mortuo filio reuertitur ad patrem, sed an iure reversionis vel iure successionis? quo ad onera medio tempore contracta? vide Andr. in const. si quando, et Vinc. de Franch. d. 3. ubi dicit fuisse decisum per Sac. Cons. quod pater succedet ut heres, et tenebitur ad onera medio tempore contracta per filium, et idem tenet Regens de Ponte in suo tract. de potest. Proreg. fol.

Addo quod secundum decisionem predictam D. Franch. fuit pro Regiam Cameram iudicatum in successione quod Dominus Ducis Sancti Petri in Galetina cui successit Princeps Bismiani Nicolaus Berardinus Sansuerinus eius pater in feudis per prius ab eo refutatis, et fuit condemnatus ad

Ad constitutionem Reg. Const. Diuz mem. de
reuoc. feudor. & rer. feud.

S V M M A R I V M.

- 1 Emptor sequa reuocatione an faciat fructus suos.
- 2 Assensus an impetrari possit lite pendente.
- 3 Assensus & contractus eadem die celebrati: quis procedere presumitur.
- 4 Assensus hodie requiritur in alienatione necessaria.
- 5 Constitutio hæc an procedat in feudis relictis.
- 6 Reuocans an teneatur ad interesse, & vtrum ad melioramenta nu. 7.
- 8 Assensus an probari possit per testes, & num. 10.
- 9 Contractus an fieri possit in augmentum feudi.
- 11 Alienatio feudi facta in senem sine prole dicitur fieri in augmentum feudi.
- 12 Facultas concessa feudatario alienandi intelligitur cum assensu.
- 13 Assensus præstitus doti an includat antefatum.
- 14 Clausula non obstante quod super bonis feudalibus &c. quid operatur.
- 15 Assensus potest procedere, & subsequi.
- 16 Transactio an fiat super feudis absq; assensu.
- 17 Assensus fauore dotis etiam post mortem impetratur.
- 18 Assensus permissiuus differt à dispositiuo & obligatiuo.
- 19 Annua perceptio ad vitam an imponi possit sine assensu.
- 20 Assensus impetratus super testamento post mortem testantis an valeat.
- 21 Retentio an detur per obligatione feudi sine assensu.
- 22 Recipiens pretium post reuocationem impetrato tamē assensu an valeat actus.
- 23 Assensus an possit expediri per creditores contrahentium.
- 24 Alienatio in proxime successorum an teneat sine assensu.
- 25 Vitale per inutile an vitietur in feudis.
- 26 Excadentia quæ dicuntur.
- 27 Extimatio an debeatur ex dispositione sine assensu & etiã legato feudo. & nu. 29.
- 28 Lex ista procedit in quocunq; contractu facto super feudis.
- 30 Constitutio hæc an locum habeat in dote.
- 31 Constitutio hæc an procedat etiam in officijs, & quid in feudis planis.
- 32 Reuocatio non procedit per reuocatis præcibus, & pendente promissione faciendâ super assensu.
- 33 Reuocatio cessat data fraude reuocantis.
- 34 Constitutio an procedat in alienatione necessaria.
- 35 Constitutio hæc an procedat etiam aduersus Fiscum.
- 36 Locantur, & conceduntur in Regno res demaniales.
- 37 Excadentia quæ dicuntur.
- 38 Assensus Baronis tantum sufficit in alienatione feudi rustici.
- 39 Excadentia sub qua formula & quibus verbis conceduntur.
- 40 Infeudatio in Regno in quibus casibus est permessa.

N fructus percepti ab emptore sine assensu sequa reuocatione efficiantur sui. Vide Afflict. in cap. primo de Vassall. qui contr. const. lothar. feud. alien. § d. 228. ubi etiam an in casu huius constitutionis debet restitui pretium emptori

- 1 § an faciat fructus suos emptor Luc. de Penn. in l. nulli C. de fund. patrimo lib. 11. in fin. § Curt. sen. cons. 71. Primiceps defunctus, &c. Et

Et an frater possit refutare partem suam feudi paterni alteri fratri, et illi donare nam consentiente domino. Bal. consil. 300. vol. 2.

Et an assensus possit impetrari lite pendente. Io. de Amic. consil. 41. et 151. et quid si eodem die reperiatur reuocatio facta et impetratus assensus.

Et quid si ead. die reperiatur prestus assensus super contra-ctu celebrando, et factus contractus quis presumatur precessisse Fely. in cap. pastoralis 4. vol. de rescript. Et si venditor promiserit obtinere assensum à Domino, an obligetur ex tali promissione. Vide Ifern. in cap. 1. §. commercium de prohib. feud. alie per Lothar. et ibi, quod si esset Consiliarius Regis, vel Comes, aut Marchio obligatur: et an possit fieri in augmentum feudi sine assensu Dec. consil. 232. Et an permittatur alienatio necessaria sine assensu Alex. consil. 7. in consultat. premiss. vol. 5.

In hoc articulo alienationis necessarie an requiratur in eo assensus maxima fuit inter Camer. et Marinum Alterca-
tio, hodie questio est decisa per pragmaticam editam in anno 1585. tempore Regentis Io. Antonij Lanarij fuit quo statutum requiri assensum secundum acceptam opinionem quam lex illa approbavit, et pro lege seruari statuit. Item fuit nostris temporibus in Sacr. Cons. pluries decisum in hac alienatione necessaria pendente tempore impetrandi assensum non dari reuocationem vigore istius legis ne iudicium deludatur, et fiat elusorium, et in venditione terre massafre contra Ferdinandum monforium per Regem de Ponte uti delegatum fuit hic articulus decisis non dari reuocationem, et in eadem causa fuit decisis alius articulus, banna, et subhastationes debere fieri in loco rei site et non sufficere subhastationes factas in Regijs tribunalibus, et ita in Regia Camera Summarie quotidie seruatur, tam in venditione bonorum fiscalium, quam illorum locatione.

Et quod licentia data in inuestitura alienandi, intelligitur mediante assensu Affl. dec. 307. ubi etiam in vers. nec licuit

M dixit,

- dixit, quod vassallus non potest se ipsum liberare à iuramento ligi, quia hæc esset quedam alienatio quæ non potest fieri sine Regio assensu per istam constitutionem.
- Et quod dicta licentia data in inuestitura intelligitur, modo prædicto scribit Loffred. in parafrasi fol. 25.
- Et ad hanc constitutionem vide Affl. d. 111. ubi multipliciter limitat, et antius reuocandi transeat ad filium, Affl. dec. 112. et 218.
- 5 Et quod non habeat locum hæc constitutio in feudis rusticis Affl. decis. 245. et hic 3. not. ubi late prosequitur, et in 2. col. vers. ex hoc sequuntur due conclusiones, et in cap. 1. de alien. feud. patern.
- 6 Et an reuocans teneatur ad interesse vide DD. hic, et in cap. 1. de iudic. et maxime Rip. ibi, num. 55. et glo. hic in verb. nullam etc. et in l. rem quam ff. de dol. et Rom. cons. 270. num. 4.
- 7 Et an reuocans teneatur ad melioramenta Affl. decis. 218.
- Et quod pro legato sine assensu exequatur contra heredes in fructibus etiam si sit heres cum benefic. inuentar. Loffr. cons. 48.
- Et quid seruetur hodie dixi ad constit. si quis post litem. Aduerte etiam, quod licet donatio rei feudalis sine assensu non valet, tamen si donatio est facta cum clausa omni meliori modo etc. valebit ut contractus subinfeudationis, Socc. cons. 66. visa donat. col. 3. cum seq. 3. vol. et Rip. in l. 1. §. si quis ita ff. de verb. oblig. num. 25.
- 8 Et quod assensus in alienatione iurisdictionis non probetur per testes Affl. in cap. primo §. ad hæc de pac. tenend. vel iur. firm.
- Et an remissio pacti de retrouendendo fieri possit sine assensu Affl. hic 3. notab. vers. et pondera bene etc.
- 9 Et quod remissio hypothecæ possit fieri sine assensu, idem Affl. hic col. 4. vers. an autem si liberaretur. etc. decis. 232. et Loffred. qui disputat in cap. Imperialem de prohib. feud. alien. per Federic. fol. 53.

Marinus

Marinus tamen lib. 2 §. authen. num. 18. et Camer. fol. 4. ad
6. in l. Imperialem tenent nec etiam in augmentum feudi
posse contrahi sine assensu quod probatur in l. fin. ff. de usu
& habitatione, sequitur Capicius decis. 100.

Et quod possint remitti usufructus, & seruitutes, ac dotarium
sine assensu Loffr. con. 5.

Et an sit prohibita obligatio, seu hypoteca rerum feudalium si-
ne assensu vide Affl. hic colum. 5. in principio. vers. quero
utrum etc.

Et quod assensus praestitus in promissione dotis operetur in
translatione sol. matr. Capy. dec. 182.

Et quod licet feudum non possit alienari directe sine assensu
domini, in augmentum tamen feudi potest fieri alienatio
sine assensu, Affl. d. 232. & an possit fieri cessio in benefi-
cium feudi sine assensu, Capy. dec. 156. & dixi supra.

Et utrum assensus Reg. super obligatione, vel alienatione feu- 10
di debeat probari in scriptis secundum stylum Cancellarie,
vel sufficiat probari per testes, vide Affl. d. 398. & d. 243.
& in cap. §. 1. ad haec de pac. iur. firm.

Aduerte etiam circa materiam huius Constitutionis, quod illa
verba (cum reservatione Regij assensus) quae in instrumen-
tis ponuntur, ostendunt non esse impetratum Loffred. conf.
33. ubi etiam multa alia de assensu praestito super contra-
ctu dotali.

Adde etiam, quod quando fit alienatio ab habente filios in 11
non habentem, vel a iuvene in senem dicitur fieri in au-
gmentum feudi Capy. d. 100.

Et an feudum francum ut quando soluitur tantum unum 12
par sonalarum possit in testamento relinqui, & quid si in
concessione data est facultas disponendi an possit disponi si-
ne assensu Capy. dec. 61. & Affl. d. 307. vers. semper enim
licentia &c. ubi etiam dixit quod licentia data in inuesti-
tura alienandi intelligitur mediante assensu.

Sed an in prorogatione requiratur assensus vide Dec. in l.
postquam liti num. 5. C. de pact. ubi videtur concludere,

M. 2. quod

quod non requiritur, sed vide Tiraqu. in tract. de iure re-
tract. fol. 352.

13 *Aduerte etiam, quod assensus præstitus dori, extenditur etiam
ad donationem propter nuptias, Loffr. in c. 1. qui succ. ten.
ver. ad principale dict.*

14 *Quid operetur clausula non obstante, quod super bonis feuda-
libus, etc. & an assensus legis strictius interpretetur quam
hominis Loffr. cons. 7.*

15 *Et licet non cadat obligatio realis, in feudo, cadit tamen obli-
gatio personalis. Affl. hic num. 34.*

16 *Et quod non refert an præcedat, vel sequatur assensus hic in gl.
in ver. confirmatur &c. ante fin.*

*Et quando possit transigi, & ad intellectum huius constitutio-
nis vide Andr. in conct. si vassall. de feud. si de feud. defunct.
mil. contr. fuer. col. fin. & Capy. dec. 156. pro declaratione
glose hic in vers. super eis &c. & ibid. Capy. an Vicerex pos-
sit sibi assentire.*

*Sed an possint expediri plures assensus, & uno, vel omnibus vit,
Felyn. in cap. ex tenore de rescript.*

17 *An autem assensus impetretur post mortem, & de pragmatica,
quod infra certum tempus expediatur assensus, & de eius in-
tellectu, & quod non est deditur ad causam dotis, scribit Loff.
cons. 31. & in parafrafi fol. 25.*

*Et ad arguendam subrektionem assensus, attenditur an Prin-
ceps ita concessurus fuisset Capy. dec. 32. in fin.*

*Et quid si feudum esset hypothecatum creditori salvo assensu,
& venditur postea alteri cum assensu, an creditor, qui po-
stea obtinuit assensum præferatur Capy. dec. 182. & Affl.
hic in 6. col. vers. tertio quero, et in d. 268. & an Princeps
consensiendo alienationi rei feudalis censeatur renuntiare
iuri suo, alias super illo feudo competenti, & quæ est differen-
tia inter consensum simplicem permissiuum, & consensum
dispositiuum, seu obligatiuum, Andr. in c. Imperialem col.
prima in fin.*

18 *Et an si quis promittat dominum cõsensurum, valeat promif-
sio Andr. in cap. 1. §. commercium de prob. feud. alien. per*

Lothar.

Lothar. Jo. Fab. in §. nō solum in st. deleg. Ang. in cons. 1. 9. 5
 Et an feudatarius possit constituere usumfructum, vel seruitu-
 tem in feudo sine assensu, et an si non valet legatum, vel le-
 gatium, valeat ut debeat estimatio, et quid si legatur tan-
 tum de fructibus quolibet anno amore Dei, et quod possint
 relinqui alimenta ex bonis feudatibus sine assensu latissime
 scribit Paul. Pic. in repet. l. Titia cum testamento. §. Titia
 cum nuberet in 3. 7. q. vsq; ad fin. ff. deleg. 2.

Adverte etiam circa prædicta, quod Io. Blan. in sua summ. in
 c. quib. mod. et ex quib. caus. feud. amittat. col. 29. vers. fed
 numquid dicit, quod annua perceptio ad vitam super re
 feudali sine assensu prohibita est, et ultra dicta per eum ra- 19
 tio assignari potest, quia talis perceptio ad vitam est species
 seruitutis, quæ in feudo constitui non potest sine assensu, im-
 mo est species alienationis, in qua assensus requiritur, sic
 etiam dicimus de locatione rei feudalis facta ad longum tem-
 pus, ut in glo. hic in verb. locare etc. circa fin. vers. e contra
 videtur etc.

Vulterius etiam an assensus præstitus donationi intelligatur,
 et extendatur ad donationem causa mortis, et an in alie-
 natione extendatur ad faciendam Loffr. consil. 9. et 7. et
 quid si est narratum de filio naturali, an extendatur ad
 spurium, vel vitietur assensus C. apy. dec. 32. ubi etiã quan-
 do dicitur obrectitius, vel subrectitius, et quod si impetretur
 assensus testamento post mortem testatoris an valeat, et
 præiudicet agnatis C. apy. d. decis. 115. Loffr. in parafraxi
 sol. 25. et an assensus operetur in contractu, vel in obliga- 20
 tione conditionali Alex. cons. 2. col. 3. vol. 4. et an si ex par-
 te talis reperiatur expeditus assensus præsumatur per hoc
 quod ad eius præces fuit expeditus Fulgos. cons. 23. Feder.
 de Sen. cons. 117. Dec. cons. 33. et an si obligatio procedit
 ex necessitate feudi requiratur assensus Rip. in l. obligationi
 ff. de pign.

Et an si reperiatur feudum penes aliquem creditores feudata-
 rij licet hypoteca non valuerit, quia sine assensu liceat reti-
 nere? Aff. in rub. de Vassallo qui cōtra const. Lothar. feud.
 alien.

alien. & facit decis. Delsin. 169. & saepe datur retentio
ubi non datur actio Gapy. 119.

21 Ad dassetiam, quod licet instrumentis non valeat sine assensu,
tamen confessio inde resultans tenet, Loffr. tradit. cons. 44.
benefaciunt ea, quae Hipp. scribit in sing. 193. Bar. in l.
certi conditio §. si ramos ff. si cert. pet. in l. 1. §. si quis ita ff.
de verb. oblig. ffer. in cap. 1. §. olim de success. feud.

22 Et quid si venditor reuocat, & emptor ignorans reuocatione
impetrat assensum, & postea venditor recipit pretium, an
teneat assensus, vide Affl. in cap. Imperialem in 2. q. num.
17. de prob. feud. alien. per Feder.

23 Fuit etiam dubitatum utrum assensus non expeditus per con-
trahentes possit expediri per eius creditores post quatuor me-
ses de quibus in Reg. pragmatica, vide in l. si cui §. de non
num. pec. Alex. Socc. & Jas. in l. 1. ff. sol. matr.

An autem si non tenet contractus in principalibus teneat in
accessorijs, & an emptor recuperet pretium, vel interesse sti-
pulatum lo. Fab. in §. fin. in tit. de empt. & vend.

Et quando ex falsa causa facta concessio reuocatur Bar. in l.
cum tale §. falsas alias in l. demonstratio §. quod autem in
princ. ff. de cond. & demonstrat.

24 Et an alienatio in proxime successurum valeat sine assensu,
vide in cap. 1. de alien. feud. pater. & in cap. Imperialem
de prob. feud. alien. per Feder. & modernos repetentes in l.
3. ff. de leg. primo. & in l. filiusfam. §. diui eod. tit.

Et quod quilibet contractus quid sit cum proxime successuris
habeat assensum legis, & resoluatur in vim refutationis, &
ita alias fuisse decisum testatur Octavianus Bammacarius
aduocatus primarius, & post eum Regens de Ponte de pote-
state Proregis tit. de assensibus.

Utrum autem obligatio cum assensu extendatur ad poenam,
vel interesse, vide Affl. in cap. Imperialem in 12. not. Paul.
de Cast. in l. praetor ait §. rationem ff. de edend. & Bal. cum
apostill. in l. cum per eos si quis alteri, vel sibi, ubi quid si est
praestitus assensus in contractu principali, an requiratur
in cessione, adde etiam, quod Princeps consensiendo videtur
excludi

excludi ab omni iure suo Aff. d. 712.
 Sed an. in assensu utile per inutile vitietur, Loffr. scribit cons. 25
 3. 9. 9. in cap. 1. de Capit. Corrad. 9. Bart. in auth.
 qui rem C. de sacros. eccl.

Advers. excadentias autem 9. excadentia que dicantur, 26
 9. que Baro possit concedere, 9. que dicitur Pars quotta-
 tua, vel singularis feudi, 9. an res redditicia feudo sit feo-
 dalis late Capy. in c. Imperialem col. 1. 3. 9. 1. 1. de prob.
 feud. alien. per Feder.

Que etiam bona excadentia dicantur, que demanialia, 9.
 quando excadentia de demanio efficiantur, Aff. in cap.
 Imperialem §. preterea ducatus in 3. not. nu. 76. Frecc.
 lib. 20. 19. auth.

Locatio rei feudalis fit ad modicum tempus glos. hic, 9. Curt.
 de feud. in 4. par. princip. vers. 3. principaliter quæro, 9. ad
 materiam constitutionis adde an debeat estimatio quan- 27
 do est facta dispositio de feudo sine assensu, siue in contr. actu,
 siue in testamento, vide D.D. relatos per Camer. fol. 26.
 col. 1. vers. ampliat 3. Frecc. in 3. lib. tit. diff. inter feudum
 ex pacto 9. prouid. 9. c. vers. 12. Aff. in §. preterea ducatus
 2. not. col. pen. vers. 5. 9. ultim. de prob. al. per Feder.

Quod autem tempus attendatur in hac estimatione testamen-
 ti, vel mortis quando debeat estimari, vide D.D. relatos per
 Imperialem fol. 28. col. 2. vers. in hac, 9. Frecc. in ult. col. sui
 oper.

Et ad materiam an proximior agnatus, qui non reuocauit
 feudi alienationem nulliter factam si postea feudum deue-
 nerit ad alienantem, an possit reuocare cum tempore pri-
 me alienationis tacuerit, vide Luc. de Penn. in l. unicuiq.
 C. de prox. sacr. scrip. 9. Boer. dec. 78. 9. q. facultas reuo-
 candi alienatione feudi factam sine assensu durat anno in
 Frecc. in 2. lib. in tit. differ. inter feuda regalia titulata, alle-
 gat Jfer. in cap. 1. num. 5. de feud. guard. 9. castalh. budi.

Et multa ad materiam huius constitutionis, vide per Dominum 28
 Reg. de Ponte in suo cons. 5. ubi quod procedit ista Constitu-
 tio, ne dum in contr. actu translatius dominij, sed etiam in

quo-

quocunque contractu rei feudalis, et in quocunque actu feudum tangente hinc firmat in hac materia contractum uti dicitur confessionem, et recognitionem quam quis facit de tenendo rem ab aliquo.

Et cum per hanc constitutionem non solum prohibeatur contractus, sed etiam commercium, de quo (Camer. in c. Imperialem car. 126. litera I, quomodolibet sit contractus, siue de facto sit celebratus, siue sit translativus, siue sit habilis ad dominij translationem, siue non, siue sit venditionis, aut confessionis, habebit locum hæc constitutio, et vide ibidem in ead. col. quid si venditio sit facta subhasta, an tunc reuocetur ex reg. huius constitutionis.

29 Ad do in glo. rub. super feud. quod solet allegari ista gl. ad illam questionem, quod legato feudo sine assensu, debeatur estimatio tamen hæc glo. hoc non bene probat, quia non firmat pedes ut bene aduertit Io. Vinc. de Ann. in alleg. 127. num. 12. in qua allegatione disputat hunc articulum, et tenet, quod legato feudo non debeatur estimatio, et idem tenet in alleg. 126. num. primo, et in alia 125. num. 18. et vide Fab. de Anna filium in cons. 12. in 2. par. latissime, et ultra alios D. Bambac. in cap. omnes filij q. 5. num. 66. et seq. in ea causa in qua tribumalia omnia uniuersa Sacri Cons. Regie (Cameræ, et Collateralis Consilij fuerunt 18. Iudices in paritate Votorum, et deinde non fuit amplius decisa paritas illa, Lanar. cons. 80. num. 4. 5. 6. et 7. Regens de Ponte in tract. de potest. Prorog. 349. latissime, et nota, qd hæc constitutio diuæ mem. non habet locum in dote de Franch. decis. 650. num. 14. ubi multa cumulat, et hæc constitutio procedit in quocunque actu feudum tangente, idem Regens de Ponte cons. 5. num. 3. num. 8. 24. 25. et 30. et explicatur per eundem in cons. 1. num. 20.

30 Et nota, qd hæc constitutio non corrigit cap. primum de alien. feud. pater. d. Bambac. in cap. beneficium nu. 13. in ead. rubr. si de feud. defunct. mil.

Et hæc constitutio non procedit in alienatione necessaria, Fab. de Ann. in cons. 55. num. 14. et in cons. 75. num.

19. et habet locum etiam in officiis. Reg. de Pont. dec. 28.
 nu. 29. et 30. Sed non habet locum in feudis plainis, et de
 Tabala. Laxar. equ. 92. num. 2. vel sub feudis, que sub
 Barone tenentur. An. in alleg. 69. num. 37. de Franch.
 decis. 126. num. 2. 2E

Eadem hęc constitutio tribuit revocationis beneficium con-
 trahentibus eisdem revocatis contractum per ipsos factum
 in ditione. efficitur dolo cum sub. 6. l. p. et auth. leg. id. stat.
 Reg. de Pont. dec. 11. num. 200. id. d. 29. + 2. 1. 1. 2. 1. num.

Sed beneficium d. revocationis conquisit post proce. Regi. 32
 -net. et pendente consultatione super assensu prestando
 Reg. de Ponte in pr. alleg. decisum. art. 6. 1. 3. circa fin.

Et constitutio in pre. habita beneficium cessat in venditione ne-
 cessaria sub. 1. a respectu venditoris, quod tamen in emptio-
 re, seu offerente rem emere in ditione non possit penurere. et
 non potest obligatio considerari. 3E

Quin etiam beneficium dicta constitutionis efficitur dat a fructu
 de revocare voluntis nec pariter habet locum in alienatio-
 nibus ibidem. nu. 8. et 12. 3E

Et hoc constitutio procedit tam in consensu, quam in instan-
 tia, idem de Georg. in alleg. ~~...~~ 3E

et quod procedit dicta constitutio tam in alienatione vo-
 luntaria, quam in necessaria, et in hoc loquutus est contra
 Frecc. contra Annam patrem et filium, contra. 1. ins. de
 Franch. contra Reg. de Ponte supra citatos et contra om-
 nes feudistas Regni. 3E

Addo in super, quod scripsit nuper Regens de Pont. in sua tracta-
 tis potest. Pr. et de. in. de affectu. Regia super dote. 1. nu.
 31. et 32. quod hoc beneficium revocationis habet locum
 tam in venditione, quam in raptione. et sic dicit esse esse fo-
 rensi receptum contra Frecc. et Ann. cuius occasione tra-
 dit verum, et germanum intellectum ad dictam Constit. et
 dicit, quod habet locum etiam in promissione de vendenda,
 et pariter in promissione de rebemenda, et sic decisum testa-
 tur

N tur

tur, et ibi num. 34. et num. 12.

Sed quid in feudis mixtis, ibidem num. 29. fol. 303.

Et quid si dominus tenetur assentire? Dic, quod cesset benefici-
cium reuocandi, ibidem num. 33. fol. 305.

35 Constitutio hæc habet locum etiam, aduersus fiscum ibidem nu.
13. fol. 383. et dum hæc constitutio prohibet alienationem,
censetur, prohibuisse etiam institutionem hæredis extranei
sine assensu, vel legatum, qui a alienationis dicuntur ibidem
num. 18. fol. 384. et habet locum etiam in pacto de non
petende ibidem num. 13. fol. 441. sed reuocatio cessat, si Do-
minus præuenit in auocatione feudi sine assensu, et est li-
tem contestatus ibidem num. 4. fol. 415.

Freccia tamen lib. 2. de subfeud. in cap. à regnicolis non poni-
tur una questio fol. mihi 105. dubitauit an emens feudum
sine assensu possit emptionem reuocare antequam impetre-
tur assensus, et tenet, quod non, sed Regens de Ponte supra
relatus dicit contrarium fuisse usu forensi receptum.

Et ad hanc constitutionem vide 30. limitationes per Frecc. in
quibus ius reuocandi non habet locum fol. 110. usq; ad
fol. 120.

36 Vers. excadentias hoc vocabulum declarat l. ser. de his qui feu-
dum dare possunt verbo Regis. item nedum excadentias,
sed etiam res demaniales parū utiles locamus Camer. fol. 6.
col. 2. ad culturam tñ deducendam, et non in fraudem
istius legis, et l. imperialem Affl. decis. 129. in fine Freccia
autor. 29. idem l. ser. supra hac lege vers. minuendis. Exca-
37 dentie vocabulum significat feudum planum, et de tabula
38 alio vocabulo actenesie, alias feudum rusticum que synono-
ma sunt Affl. decis. 243. ubi diuidit in feudi rustici alien.
assensum Baronis tantū sufficere Freccia lib. 3. fol. 420. de
Ponte Regens tit. de assensibus §. 2.

39 Idem excadentie vocabulum declarat Napoda. in consuetu-
dine mulier de dotibus verbo de excadentijs tit. de alimentis
et in locatione seu concessione excadentiarū debet fieri men-
tio specificè cōcedi in feudum vel sub natura feudi, alias res
erū censuales, et sub natura rei censuales reponetur, et non
amit.

amittitur ex causis ex quibus feuda perduntur Capicius
 verbo feudorum clausule vers. vassallorumq; redditibus vers.
 et aduerte fol. 104. post Napoda et alios.

Sed in quibus casibus in regno infeudatio est permissa postquam
 per hanc legem secundum communem intellectum est pro-
 hibita, bene distinguit. Capicius cap. feuda dant §. infeudat
 etiam quilibet limitatione 6. fol. 155.

Ad Constitutionem Quisquis de Burgenfibus.

S V M M A R I V M.

1. Vassalli Burgenfes non reuocantur á Baronibus, quando alibi accedunt ad ha-
 bitandum.
2. Vassalli ascriptitij, & angarij & perangarij reuocantur si alibi ad habitandum
 accesserint.
3. Alienatio bonorum an interdici possit vasallo qui alibi accedere intendit ad
 habitandum.
4. Vassalli quando dicuntur angarij, & perangarij.
5. Iudex competens quis erit vasalli auocandi.
6. Vassalli quando coguntur colere territoria Baronalia.
7. Baro an possit eius vasallum angarium aufugientem propria auctoritate cape-
 re, & modice verberare.

Arinus Freccia lib. 2. de subfeud. auctorita-
 te 15. fol. 348. a terg. Intelligit tex. istum &
 cum dictis fser. hic procedere in vasallis
 ascriptitijs feudo, et in vasallis qui ad per-
 sonalia seruitia tenentur, et angarij vel 2

per angarij sunt, tunc Barones illos reuocant si alibi ad ha-
 bitandum accesserint, tam in terra alterius Baronis quam
 Regis. secus erit in vasallis Burgenfibus, et his qui anga-
 rij non sunt qui ad eorum libitum possent ad habitandum
 accedere et recedere Afflic. decis. 265. num. 75. ubi Vrsil-
 lus Capicius decis. 168. in causa Vniuersitatis, et decis. 118.
 et haec est vera et equa opinio.

Quis dicatur Burgenfis in materia huius constitutionis vi-
 de Benedic. in cap. Raynutius de testam. in vers. et uxor.
 nu. 300. Bal. et Afflic. in praelud. feudor. in 13. col. Par.
 de sindicat. de excess. Baron. ubi quid debeat probari in re-

- uocatione vassalli à terris demanij, & quando à terris Baronis, ubi collige limitationem, & an perdat bona, quae habet in terra Baronis. *q. d. in l. de i. p. 1. de i. p. 1. de i. p. 1.*
- 3 Sed quid si Baro videt, quod vassallus vult aufugere, & ad alium locum accedere ad habitandum, an possit interdicare alienationem honorum Bart. in l. de pollicitationibus ff. de pollicit.
- 4 Et quando vassalli dicantur angarij, & perangarij Capic. decis. 108. *de i. p. 1. de i. p. 1. de i. p. 1.*
- 5 Et si Potestas unius Ciuitatis vult vendicare ciuem vel incolam suum, qui transfuit ad aliam Ciuitatem quis cognoscet de tali casa, & an vendicando debeat exprimi in quo sit subditus vide Alber. in l. incota iam publicis prope fine *de i. p. 1. de i. p. 1. de i. p. 1.* & in l. de iure veris motu etiam quod quis ff. ad municip. & ad materiam istius constitut. vide omnino Affl. decis. 265.
- 6 Adde etiam in tantum Barones posse auocare vassallos transseuntes ad alienas habitationes, quod etiam vassalli non possunt deserere culturam territorij Baronalis, & accedere ad colendum territoria extranea, Ann. in rubr. num. 68. de vassall. decrep. et at. allegat Luc. de Penn. in l. 2. de cens. lib. 1. & in l. generaliter C. de decur. lib. x. Cassan. in constitut. Burgund. fol. 330. quod vassallus ratione feudi non potest deserere feudum eidem Domino inuito, & alibi accedere. Iser. in tit. de Cap. qui cur. vend. num. 24. obi Bald. et ceteri quos congerit Tiraq. de retract. Lignager. §. 34. sub num. 6. & idem Iser. in §. & si libellum in tit. de alien. feud.
- 7 Et quod Barones eorum vassallos angarios, & perangarios, qui tenentur ad seruitia personalia aufugientes possint propria auctoritate, capere, & modice verberare Iacob. à Sancto Georg. in tract. de Royo. 4. col. Afflict. in constitut. ad scriptitios, & ibi Foller. num. 8.

Ad Constitutionem Quamplurimam.

S V M M A R I V M.

- 1 Subuentio an debeat pro monacanda filia.
- 2 Feudataria an pro maritanda se ipsa petat adiutorium.
- 3 Subuentio an debeat pro omnibus filiabus maritandis.
- 4 Matri dotanti filiam an debeat subuentio.
- 5 Rex post adiutoria vigore istius legis sicut alij Barones.
- 6 Usufructuario an debeantur adiutoria.
- 7 Emptor cum pacto de retrouendendo an petat adiutorium.
- 8 Adiutorium hoc quantum ascendit.
- 9 Adiutorium an debeat pro faciendo filio Doctore.
- 10 Nepos succedens auunculo an petat adiutorium pro maritanda sorore.
- 11 Subuentio pro emenda terra quor vicibus debeat.
- 12 Barones petunt adiutoria à vasallis quando Regem hospitantur.
- 13 Vasalli qui teneantur in allodium an teneantur ad adiutoria, & num. 19.
- 14 Nepoti an debeat subuentio, seu promilitia nepotis an debeat.
- 15 Adiutorium an debeat usufructuario, vel tenenti feudum in pignus, seu cum pacto de retrouendendo. num. 18.
- 16 Adiutorium an debeat pro filia monacanda vel pro sorore, & quid in nepte. num. 17.
- 20 Adiutorium an debeat pro maritanda filia spuria.

D hanc constitutionem vide Aret. & Io. Fabr. in l. placet C. de Sacrosanct. Eccles. & an Ecclesie teneantur subuenire, quando possident feuda, & an pro monacanda filia petatur subuentio vide Napod. in consuet. Neap. & si

testator &c. cap. Regn. ad perpetuam rei memoriam.

Et an frater maritans sororem possit petere adiutorium à vasallis feudi noui per se acquisiti Loffr. disputat. in cap. 1.

S. item Sacramentum de pac. iuram. firm. fol. 56.

Et an vassalli subfeudatarij teneantur feudatario maritanti subuenire Brun. cons. 32. ubi de materia, & Guid. Pap. decis. 57.

Et an huiusmodi adiutoria debeantur usufructuario, vel Domino Cap. decis. 184. et an pro secunda filia maritanda peti etiam possint Guid. Pap. decis. 57. et fuit decisum, quod sic in causa inter Scipionem de Capua cum terra Campilattarij, et me referente Jll. Principis Conche.

Et an heres filia pro se honorabilius maritanda possit petere adiutorium à subditis suis Boer. decis. 130. & quantum debeat esse istud adiutorium tradidit, Afflic. dec. 136.

Legem

- 3 *Legem istam latissime exornauit Marinus Freccia lib. 2. auctoritate 2. per totā post Iacob de bello in tractat. de iure adobe, Releuij atque subsidij. Late quoq; Cassaneus in consuetudine Burgundie tit. de Iustitia rub. 1. §. 4. in tex. ibi marriage de vna filie fol. mihi 122. Petrus de Gregorio de feudis parte 7. quæst. 8. ultra decisiones Præsidis de Franchis infra citandis, et Capic. in vers. feudorum adiutoria. Subuentionem hanc deberi pro omnibus filiabus est hodie indubitatum idem Freccia d. 2. auctoritate q. 5. et an promaritando filia spuria Maximus q. 3. tenet quod non Roland. quod sic conf. 85. nu. 5. lib. 3. post alios, et in feudo nouo an petatur subuentio ultra Loffre. supra citatum videndus est Afflicti. hic in quinta dubitatione de Franc. decis. 37. n. 19. et 22. circa finem, et subuentionem deberi feudatario pro omnibus filiabus est decisum idem Præsident de Franchis decis. 215. et 306. et quid si eodem anno duas filias mariauerit dicta decis. 215. num. xi. Intrigliolus centur. 2. de feudis articulo 93.*
- 4 *Et an matri feudatarie dotanti filiam propter inopiam mariti debeat subuentio ista Afflicti. hic tenet quod sic sequitur Loffredus in d. cap. Sacramenta puberum vers. quarto pro hac parte de pace iuramento firmanda aliqua D. de Franchis decis. 215. dubius fuit Freccia in 2. auctoritate in noua additione Boer. late decis. 129. Ferdinandus V asques controuersiarum Illustrium lib. primo cap. 7. num. 7. questio hæc decisa fuit pro Baronissa in Regia Camera in causa Elionore Brancatie Baronisse Martignani terre Hidrunti cum Vniuersitate præuia maxima cause cognitione Commissarius fuit Dñs Don Berardinus de Montaluo olim collega meus doctissimus nunc Regens in supremo Italico Consil. apud Catholicam Maiestatem meritissimus.*
- 5 *Rex an possit petere adiutoria sicut ceteri Barones Iser. hic concludit quod sic eandem questionem, etiam format, et ita concludit de pace iuramento firmanda nu. 52. vers. prædicta constitutio.*
- 6 *Adiutoria hæc an debeantur usufructuario vel utili Dño in casibus*

casibus in quibuscum assensu, unus est utilis Dñus abus
usufructuarius Capic. 48.

Emptor cum pacto de retrouendendo an petat adiutorium. 7

Frecc. disputat. lib. 2. auctoritate 2. q. 17. vers. hic quero de
noua questione quod sic refert et sequitur D. de Franchis
decis. 76. ubi pluries fuisse decisum testatur.

Adiutorium hoc erit carlenorum quinque pro quolibet focula- 8

rio computando focularia iuxta numerationem Regie Ca-
mere, et non aliter. Ceterum quando debetur pro filia
monacanda quia parua est dos debetur ad rationem gr. 25

pro foculario quolibet Freccia auctoritate 2. num. 23. De 9

Franchis decis. 42. etiam pro faciendo filio doctore debetur

subuentio Freccia 2. auctoritate in princ. 15. et quod si

auunculo succedit nepos qui sororem maritauit fuit deci- 10

sum deberi adiutorium Præsidentis de Franchis decis. 73. ex

qua ratione deciditur questio de Amita.

Subuentio pro emenda terra unica tantum vice debetur, et 11

heredes feudatarij iterum illam petere nequeunt, et hinc

procedunt in feudo hereditario secus erit in feudo ex pacto

in quo quilibet successor ex propria persona petere potest

adiutorium Freccia lib. 3. diff. 3. inter feuda hereditaria

à feudis ex pacto, et prouidentia qui allegat Afflicti. hic. 22

Et quando Rex hospitatur in terris Baronum vasalli contri- 22

buere tenentur dicit I ser. hic vers. et nota, quod quando, et

hoc fuit practicatum in Regno in aduentu Inuictissimi Ca-

roli Quinti in anno 1536. Freccia testatur lib. 2. auctori-

tate 23. qui alios congerit.

Hec Constitutio Regni quamplurimum loquitur in adiuto- 13

rijs, seu collectis extraordinarijs non in ordinarijs, quo-

rum exactio est semper uniformis de Franch. decis. 56. nu.

15. Sed an dicta constitutio procedit in vasallis qui tenen-

tur in allodium vide eundem in decis. 131. nu. 7. et seq. et

an sit onerosa ibidem nu. 8. et 5.

Hec constitutio, que cogit vasallos ad subueniendum Domi- 14

no pro militia filij procedit etiam pro militia nepotis de

Franch. decis. 215. nu. 8. et hæc constitutio est æqua, sed

qua-

quod non esse videtur. Et si non est, non est in iudicio. Et
tur in equitate can. ibidem num. 14. cum sequitur in d. 1. q. 1.

- 15 Et nota quod adiutorium debetur Domino non in iudicio
usufructuario, vel illi qui tenet feudum dignum (capitulum
in d. 1. fol. 27. Rab. de ad. cons. 3. num. 2. et in d. 1. q. 1. non de
- 16 Et in hac materia adiutorij Ricardus de F. nich. fecit multas de-
cisiones, et plenas in Dominis petere potest a vasallis ad ad-
iutorium, necdum pro filia maritanda, sed etiam pro filia
monachanda in decis. 22. num. 1. et quod ut adiutorium de-
beat in casibus predictis haberi in professione actus, si in
filia maritatis consecratur, et si in filia monachanda tempore quo per
testi probare filios ead. decis. per 3. et in 4. et quod adiutorium
tenetur vasalli prestare Domino pro dotacione in decis.
17. num. 1. et tunc debetur adiutorium pro maritagio quanta
da Domino habet in d. 1. maritane ead. decis. num. 1.
- 17 23. et 9. Sed an vasalli teneantur prestare adiutorium
Domino maritanti in d. 1. ex fratre secundo genito ead. decis.
decis. num. 1. Et an vasalli teneantur prestare Domino
adiutorium pro paragio secundo debita forori a feudo. An
cultu ex clausa per fratrem quod sic in decis. 23. num. 1. et per
totam sed non teneantur prestare vasalli adiutorium Do-
mino impio per eum non feudo. secundum ead. decis. nu.
18 1. et quod adiutorium debetur Domino cum pacto de
rationando in decis. 29. num. 1. et quod debeat Domino
adiutorium ex causa onerosa qua soluitur a Domino
19 Regi eadem. decis. num. 2. 9. et 10. Sed an adiutorium de-
beat Domino per Vasallos, qui possidentur in Burgen-
satico in decis. 13. num. 2. et 2. quod sic, et quod si ad-
iutorium non est exactum per predecessores Dominos an pos-
sit exigi per successores ead. decis. num. 34. 35. et 36. in d. 1.
- 20 Et quod adiutorium non debeat pro maritanda filia spuria:
Beer. decis. 17. 2. et decis. 1. po. num. 20. Canelet in cap. 1.
aliquem fol. 332. Frecc. de subfend. lib. 2. in 3. quest. post.
secundam auctoritatem Baranum fol. 184. in nota in
pressis et quod debeat adiutorium pro filia monachanda
tempore quo facit professionem, et non quando ingreditur.

Ann. in sing. 13. Boer. decis. 126. num. 12. Afflict. decis. 34
& est taxatum per Reg. Cameram ad rationem granorum
viginquaque pro quolibet foculario Dom. de Fransch.
decis. 42. & quod etiam debeat adiutorium quando fi-
lius Baronis Doctoratur Luc. de Penn. in l. 1. C. vi ru-
stican. lib. xi. num. 33. sed Frecc. de subfeud. in 2. lib. fol.
168. videtur alias sentire.

Ad Constitutionem Comitibus.

S V M M A R I V M.

- 1 Secundo genitus an possit alienare ius vite militiae sine consensu.
- 2 Vita, & militia quanta sit.
- 3 Secundo genitus an contribuat in solutione Adophe, & Reluij.
- 4 Vita militia an debeat Clericis Prelatis, & Cardinalibus.
- 5 Militia Hierosolimitana Sancti Iacobi Calatraue, & Alcantare an petant vitam, & militiam.
- 6 Vita militia an debeat de feudo refutato.
- 7 Vita militia semel taxata non augetur neq; minuitur feudo diminito.
- 8 Vita, & militia an debeat de corporibus autis post mortem feudatarij.
- 9 Feudatarius an debeat alimenta percipere de fructibus feudi sequentis ad instantiam creditorum.

 *V*antum debeat esse adiutorium vide Cap. Re-
gni Comites, & Cap. Regni pro parte uniuers-
sitatis, & Afflict. decis. 265. sed an in liquida-
tione, & taxatione vite, & militiae filie foemi-
nae dotate excludat per Constitutionem in ali-

quibus, &c. computentur in numero filiorum Capic. decis.
158. & an proprietarius, vel usufructuarius petat adiu-
torium a Vasallis Capic. decis. 184.

An secundo genitus possit alienare ius vite, & militiae sine
consensu Domini, vide Aluar. in cap. Imperialem de pro-
hib. feud. alien. per Federic. in princ. & in cap. 1. Sex eadem
lege de leg. Corrad. dum dicit quod fructus feudi durante
vita feudatarij possunt alienari sine consensu Domini, &
idem dicit Card. in loco pra. alleg.

Sed an vita militia sit pars feudi, & an debeat fratri mo-
naco, qui est minor Afflict. hic, & Bar. in tract. de reintegr.
feud. fol. 394. vers. nunc videndum, &c. & seq.

O Et

- 2 *Et an secundo genitus teneatur contribuere in solutione adobæ Afflict. decis. 212. & quanta sit vita militia Afflict. in cap. Imperialem §. præterea ducatus de prohib. feud. alien. per Federio. & ibi an uno ex fratribus moriente portio accrescat alicui vel primogenito? & an debeatur de fructibus, & iurisdictione, & an frater primogenitus possit offerre alijs fratribus vitam, & militiam x & portionem legitimam in pecunia, & an secundo genitus teneatur contribuere in solutione adobæ, & releuij, & in alijs expensis, ultra Afflict. supra relatum decis. 212. vide Loffred. in d. cap. Imperialem §. firmiter de prohib. feud. alien. &c.*
- 3

Et si statutum dicat, quod cause compromittantur an habeat locum in vita, & militia Afflict. decis. 43. Dñs Bambac. in cap. qui cler. in tit. si de feud. defunct. mil. fol. 55. cum plurib. seq. latissime tractauit materiam huius constitutionis, & primo an vita, & militia competat clericis secundo genitis Cardinalibus ceterisq; Prælati? & an primogenito effecto clerico competit vita, & militia in quest. x. per totam, & Vinc. de Franch. decis. 20. & Minad. in const. in

- 4 *aliquib. verb. filiorum nu. 7. & nu. 16. Capy. dec. 211. Nig. in cap. alienationis actus nu. 16. quid in militibus Hierosolimitanis, Sancti Iacobi Calatraue, Alcantare, & similibus vide eundem fol. 57. 58. cum seq. Deniq; super his questionibus vide Reg. de Ponte in suo tract. de potest. Proreg. fol. 323. num. 28. 29. & 31.*
- 5

Et quid si feudum est resutatum à Patre filio contemplatione matrimonij in vita, an hic resutatarius mortuo Patre teneatur ad præstandam vitam, & militiam fratribus secundo genitis quod sic vide Ann. in alleg. 23. qui licet teneat pro parte negativa tamen contra ipsum fuit decisum, ut ibi testatur & nota, quod vita, et militia debetur de iure luendi venditis omnibus feudi introitibus cum pacto de retrouendendo idem cons. 79. nu. 29. et 30.

- 6
- 7 *Et fit taxatio vite, et milie ex fructibus feudi secundum redditus tempore mortis in eodem cons. nu. 1. & 2. & nota quod vita, et militia sicut diminuto feudo non diminuitur, ita nec debet*

debet augeri feudo aucto Reg. de Ponte in præalleg. conf. 39. nu. 23. Quod si post mortem feudatarij fuerint noua corpora ad feudum reintegrata an vita milita augeatur fuit decifum quod sic D. de Franch. decif. 61. in 2. dubio, & in liquidatione tempus mortis feudatarij attendetur eodem prædicta decif. 61.

Ex verbis Iser. hic in fine ibi dignitas non minuatur colligitur unum satis notabile dictum à Marino Freccia ponderatum lib. 2. auctoritate 34. Feudatario deberi de fructibus feudi ad creditorum instantiam fequestrati quantum necessarium est pro suis alimentis, & ita in Sac. Conf. ser. 9 uari refert arg. c. 1. in fine Epif. vel Abbatem.

Ad Constitutionem Post mortem.
S V M M A R I V M.

- 1 Releuium an debeat de feudo legato cum assensu.
- 2 Releuium an debeat de feudo refutato.
- 3 Refutationes registrantur infra 15. dies in Regno.
- 4 Releuium an debeat de refutatione dictorum bonorum.
- 5 Releuium an debeat de feudis donatis contemplatione matrimoni, & quid hodie secundum pragmaticam num. 6.
- 7 Releuium an soluatur de feudis refutatis reuersis ad refutantem qui refutatio succedit.
- 8 Minor & prodigus an restituantur in integrum in solutione duplicari releuij.

Repillus soluit releuium non expectato 14. anno sue ætatis. Agitur hic de materia releuij, in qua scias, quod releuium non debetur de feudo legato, cum assensu, nisi reseruetur Minad. in repet. constitutionis in aliquib. in princip. nu. 52. & 53.

Quando refutatio fit proxime successuro, quia est contractus inter viuos, releuium non soluitur Iser. in cap. 1. sed res per quos fiet Inuestitura, & in constitutione Regni, const. Diu. mem. & in cap. 1. S. & si libellum de alienat. feud. patern. latius Frecc. lib. 2. subfeud. 3. author. nu. 17. cum seq. quando sincere, et sine fraude fiat refutatio, ut etiam declaratur per Pragmaticam Regni. ann. 1579. editam tempore Illustrissimi Marchionis de Mondesciardum st. uni-

tur, ut deinceps refutationes infra quindecim dies post celebrationem ipsarum debeant presentari in Reg. Camera, ut ibi annotentur, et curia certior facta ex hoc possit post mortem refutatarij petere releuium, ac etiam deuolutionem per mortem, vel per alios casus contingentes: sed quando refutatio est omnium bonorum tunc secundum Andr. in d. S. sed, et res ex reg. tex. in l. omnes §. Lucius ff. de his que in fraud. credit. presumeretur fraus et deberetur releuium, sed si refutatio fuerit facta contemplatione matrimonij iuxta solitam, et communem contractionem maxime si ob insignes nuptias, tunc quia una presumptio excludit aliam, ad tex. in l. diuus ff. de restit. in integr. cessabit presumptio fraudis, et valida erit refutatio ex iusta, et licita causa, et minime releuium soluitur, et ita fuit decisum in Reg. Cam. in causa Principis Melfie, et in causa Comitum Sinopolis, et alijs quampluribus, ut testatur Reg. de Ponte in suo tract. de pot. Proreg. in rub. de refutatio. feud. nu. 5. cum pluribus sequen. C. apud decis. 85. de qua deci. meminit Ann. in alleg. 23. et me referente. in causa Illust. Ducis Magdalonicum Regio Fisco. Adde etiam quod hodie debetur releuium de feudis refutatis secundum gratiam editam in anno 1558. ut dicit Bamba. in cap. beneficium num. 45. in tit. §. de feud. defunct. contempt. et c. ac etiam dicit in cap. si vassall. culpa nu. 13. quod releuium duplicatum soluitur in Regno non denunciata morte defuncti, et in cap. si minori nu. 24. dixit, quod releuium soluitur de feudis reuersis ad patrem, refutante qui sibi refutatario succedit, ut per D. de Franch. in decis. 3. et Ann. in tit. de vassall. decrep. et art. na. 3. §. 1. et seq. et quod diximus de duplicato releuio soluen- do quando non fit denunciatio mortis dico quod minori datur restitutio, et sic fuit practicum etiam in prologo, ut per eundem D. Bambacar. in c. si minori quest. 4. per totum, et adest decisio Reg. Cam. anni 1544. que hinc inferitur.

Super instantia septis facta in Reg. Cam. Summarie per M. Regij yfisi procuratorem quod pupilli soluant releuium eo modo

mode, & forma prout maiores solvunt non expectato lapsu quatuordecim annorum prout alias fuit decisum per dictam Regiam Cameram.

Viso decreto alias lato per eandem Regiam Cameram in personam Comitis Palenæ pupilli ut solueret releuium non obstante pupillari etate de quo decreto pro parte dicti Comitis fuit habitus eursus ad Illustriß. Dñum Proregem, & sua Illustrissima Dominatio ordinavit quod Sacru Reg. Conf. super hoc dubio votaret Sac. Conf. concurrendo cum dicta Reg. Cam. fuit voti. quod dictus Comes Palenæ soluat releuium non obstante pupillari etate. Viso etiam decreto lato per dictam Reg. Cam. die 15. mensis Maij 1521. & confirmato per eandem Regiam Cam. die 13. mensis Octobris eiusdem anni in personam Io. Antonij Gagliardi pupilli, quo fuit prouisum dictum Joannem Antonium pupillum debere soluere simplicem releuium non obstante pupillari etate, viso etiam alio decreto lato per eandem Reg. Cam. die 26. Aprilis 1530. quo fuit prouisum qd Illustriß. Princeps Salmonæ non obstante pupillari etate soluat Ius releuij, & quod soluatur de pecunia redditus quos habet in Regia Dohana Ciuitatis Neap. visis vedendis, & consideratis considerandis, & de omnibus facto verbo per dictam Regiam Cameram referente Mag. Dño Francisco Reuertorio Presidente dictæ Regiæ Cam. & Commiss. predicto Illustriß. Dño Proregi in Regio Collaterali Consil. fuit per dictam Regiam Cameram communi voto prouisum, & decretum prout diffinitiuo decreto prouidetur accedente etiam voto Excellentium Dñorum Regentium Regiam Cancellariam quod pupilli teneantur soluere releuium Regiæ Cameræ debitum non obstante eorum pupillari etate eodem tempore modo, & forma prout maiores solvunt hoc suum &c. Releuium soluitur ex more a successore Andr. hic, & in cap. 1. nu. 14. cap. Corrad.

Releuij materia habetur in cap. 1. §. sed & res per quas fiat inuest. ubi quod non soluitur a donatario, nec ab alio contra hente: si tamen Pater donat omnia feuda filio, debetitur

rele-

releuium quia praesumitur fraus ut per Andr. in d. §. sed
 & res num. 10.

Releuium an debeat refutatione in proximè successorū absq;
 assensu quando vitur iure suo, quod fieri potest, & quid
 si cum assensu Andr. in const. Constitut. diuæ memorie
 antefin. Frecc. fol. 268. diff. 25. & Clar. quest. 42. & adde
 quod debet fieri cum possessionis traditione, & speciali ti-
 tulo Frecc. fol. 269. num. 1. per Doct. Anā. ab omnibus
 sequā in cap. primo §. & si libellum de alien. feud. pater;
 & hodie non admittitur refutatio retento usufructu Frecc.
 fol. 269. num. 170.

Releuium an debeat ex donatione causa mortis cum assen-
 su Frecc. fol. 268. num. 18.

Releuium quos fructus feudi comprehendat Andr. in cap. 1.
 §. & Plaustrorum num. 58. in fine quæ sint regalia. Quid
 de fructibus extantibus? quid de separatis à feudo? Camerac.
 fol. 17. vers. 1. igitur conclusio Afflict. decis. 26. Frecc. in 2.
 lib. quest. 21. & quod fructus percepti feudales sint quo ad
 contributionē in collectis I ser. in d. §. & plaustrorū circa fe

Ad Constitutionem Minoribus de Iure Balij.

S V M M A R I V M.

- 1 Balij an debeant habere salarium.
- 2 Balus quod si est nominatus in testamento à patre, & auo.
- 3 Balus quando datur in gaus Princeps non tenetur satis dare, & quomodo.
- 4 Mater quando praefertur in baliatu.
- 5 Balij an teneantur persona licet seruire quando inciditur bellum, & Rex eligit
 seruitium in personam.

Hac constitutio, quæ permittit minorem esse sine
 balio in 14. anno non tamen facit eum maio-
 rem, nisi completo 14. anno 10. And. de Georg.
 allegat 16. num. 3 & num. 9.

- 1 In hac materia baliatus vidæ quæ scripsit Re-
 gens de Ponte in suo tract. de potest. Proreg. in tit. de diuers.
 prouis. in rub. de balijs, ubi dicit Balio deberi expensas,
 seu salarium constitutum ut in hac constitut. ubi I ser. post
 glos. Quod non procedit quando pater in testamento re-
 liquit.
- 2

liquit baliunt, ut per cap. Regn. foudat arros, & quod dictum
 est in Patre, idem in Auo, Verum non facta dispositione per
 patrem vel auum, vel mortuis ab intestato inter personas per
 Regem eligendas praefertur mater secundum praedictum cap.
 ac etiam Auia, sic declaratum, & interpretatum secundum
 Andr. in hac constit. minoribus, sed haec omnia intelligentur
 decedente patre vel filio sui iuris alias superstitibus patre vel
 auo in quorum potestate erant reasuri filij, seu nepotes mino-
 res tunc non tractatur de Balio dando per Regem, seu Pro-
 regem ad instar tutelae quae datur in capite libero, & non
 regulatur hoc à successione, sed à potestate, & propterea,
 & si ascendentes in feudis non succedunt non ideo minus non
 habebunt filios, ac nepotes in potestate ita Reg. loco praalleg.
 qui allegat Capic. in repet. cap. Imperialem §. praeterea Du-
 catus, & subdit quod si Baliatus sit alicuius magni Principis
 non tenebitur Balius satisfacere iuxta valorem honorum ad-
 ministrandorum sed iudex, temperare debet eo modo quo po-
 test reperiri, & forma securior erit, ut quolibet semestri com-
 puta praesententur, & de alijs in hac materia late idem scripsit in
 dec. 20. in causa Ducisse Acheruntij ubi materia Baliatus
 quomodo in Regno procedat discutitur quando mater praefe-
 ratur omnibus ab intestato in Baliatu, quantum lex de ea
 confidit, & per quae verba per testatorem dicatur Balius con-
 stitutus, & tandem quomodo iudex ad pupilli utilitatem po-
 terit recedere a voluntate testatoris.

An autem balius pupilli iurare debeat fidelitatem, & persona-
 liter seruire cogatur Aluar. in cap. si minori in tit. si de feud.
 defunct. controu. fuer. §. c. num. 6. dicit quod non, & allegat
 Ardig. sed verius est, quod iurare tantum teneatur, non au-
 tem personaliter seruire: sed si seruitium consistit in pecunia
 de bonis, & fructibus feudi, tunc tenetur: & ideo Balij in
 Regno soluunt dimidiam partem fructuum illius anni iuxta
 terminos l. Imperialem §. firmiter de prob. feud. alien. per
 Federic.

Ad Constitutionem si quis post litem.

S V M M A R I V M.

- 1 Quomodo fiat executio pro legato in feudis illorumq; fructibus.
- 2 Quando fructus capiantur in causam iudicati.
- 3 Feudi venditio quando procedat pro debitis contractis propter onera feudi.

IN materia huius constitutionis qd fiat executio pro legato sine assensu in feudo hereditario in fructibus etiam contra heredem cum ben. f. leg. et inuent. vide Loffr. consil. 46. aduerte tamen quod hodie etiam pro debito feudatarij sine assensu non proceditur ad venditionem feudi ex litera Regis Philippi II. quam refert, et ita practicari testatur Præsidens de Franchis decis. 593. in fine, et ex hoc Regio ordine, et praxi inde orta corrigitur theorica Iser. hic.

2 Et quando fructus capiantur in causam iudicati, et ante casu debeat aliquid remanere pro victu possessoris debitoris, Tirac. de lur. retrac. fol. 36. et 77. et de intellectu huius constitutionis vide Camer. in repet. l. Imperial. fol. 13. lit. H. et Fresco. in 3. lib. subfeud. tit. de differ. inter feudum hereditarium, et de pacto. vers. 5. pro debito. ubi etiam quod ista constitutio locum habeat post litem contestatam, et non ante.

Et ad hanc constitutionem vide tradita in constitutione precedenti que ad idem tendit, et vide Brun. in suis consil. feudal. consil. 18. col. 5. Loffr. consil. 14. num. 73. cum seq. in verb. et dicti col. fin. et quod in feudoutubato non fiat immissio ex primo decreto Afflic. in consil. siue reali num. 3. et vide etiam Tirac. de retrac. Lignager. §. 7. glos. 7. num. 49. et 50.

3 Et quando dicatur vendendum pro debitis contractis per feudatarium propter onera feudi, ultra tradita per Iser. hic vide Camer. in cap. Imperialem fol. 14. litera B. cum plurib. seqq. et fol. 13. litera L. et seq. et fol. 49. litera V. et fol. 50. litera O. et seq. et quid si Rex non consentiat in casibus in quibus tenetur consentire an assensus habeatur pro prestituto, vel teneatur ad interesse, vide Camer. fol. 14. litera E.

Ad Constitutionem Castra.

S V M M A R I V M.

- 1 Rex custodit Castra Baronum in casu belli, & milites apponit.
- 2 Rex reficit, & destruit fortalitia Baronum ad sui libitum tempore belli, vt melius sibi videtur.
- 3 Rex vegetes comburit, vt inimici victu careant tempore belli, & alia plura facit.
- 4 Clericorum fortalitia an custodiri possint a rege tempore belli.
- 5 Privillegia magno Principi concessa, an traseant in quemlibet emptore feudi.
- 6 Refectio murorum Ciuitatis ad quem spectat.
- 7 Clerici an teneantur contribuere ad refectiorem murorum Ciuitatis.
- 8 Facilitas reedificandi Castra, an comprehendatur in generali concessione Castru.
- 9 Refectio murorum, & Castrorum in casu belli, cuius sumptibus fieri debeat.

IN feudis, & Castris Baronum quibus Per Regem fiunt ample concessiones etiã cum me- ro, & mixto imperio, & alijs. pöt Princeps ex I suprema auctoritate in casib. sibi melius vists ea custodire, milites apponere, & edificia inca- stellare, & alia prout melius sibi videbitur. l. si ita §. domi- nus ff. de usu & habita. Marinus de subfeudis lib. 2. autor. 12. Capycius in c. imperialem vers. quarta conclusio fol. 28. Iacobinus in tractatu feudorum Verbo, & Castro rubei montis vers. ulterius quero. & si feuda sunt in confinitibus potest facere, & reficere fortalitia Alber. in l. fin. per illum text. de usu, & habita. Bal. cons. 122. lib. 4. Capycius ubi 2 supra quod iam in regno practicatur, & nedum potest edi- ficia destruere sed Bal. teste in l. lapilli in additione de reru- diuis. nu. 2. quod tempore guerra si publica urget utilitas destruit edificia supra altitudinem statua, quæ defendi nequeunt. Comburit etiam Princeps vegetes, vt inimici 3 victu careant. Angelus in auth. nunc si heres. dicit, quod Rex apponit etiam nbuum castellanum propter inimico- rum suspicionem, et ad Baronum custodiam, & etiam 4 in fortalitijs clericorum id procedere dicit Paulus de Castro in l. cunctos populos col. fm. C. de summa. Trinita. & fide Catholica. sed an dominus feudi teneatur contribuere ultra. Frecia loco supra citato infra latissime dicitur.

P Addo

Addo etiam quod alias per cap. incip. Item statuimus quod ab Vniuersitatibus. dispositum erat quod Ciuitates teneantur ad reparationem Castrorum, quod fuit moderatum per pragmaticam Regis Ferdinandi Primi incipientē ad perpetuam rei memoriam ut ibi aduertit Campagna & nos fusius tam iure cōmuni, quam Regni inferius dicemus. Et hoc ius & alia priuilegia magno Principi concessa cum casibus reseruatis, an transeant in generalem alienationem cum assensu factam personis inferioribus quibus Rex talia verisimiliter non fuisset concessurus vel difficilius, quod non ita iudicatum pluries testatur. Dominus Minadous in repetitio. constitu. in aliquibus in verbo textus constitutionis nu. 39.

6 Que intelliguntur in Castris, & fortalijs Regijs secus in refectione murorum ciuitatis ex quo hoc pertinet ad eandem ciuitatem, & possunt ciues ad contributionem cogi iuxta ipsorum facultates ad tex. in l. ne splendidissime, & in l. omnes & l. tutores C. de operibus publicis.

7 Et ad refectionem murorum ciuitatis tenentur contribuere etiam Ecclesiastici: secundum Lucam de Penna in l. finali C. de exactoribus tributorum Abbas in cap. Ecclesia Sancte Marie de constitu. Surdus cons. 301. vol. 3. non ex uilegis laicorum, sed ex uirationis. Sicut dicimus in constructione, & refectione pontium, & viarum, & in excubijs, a quibus nemo est immunis non obstante qualibet immunitate & priuilegio l. 1. C. de collat. lib. 10.

Et pro qua rata bonorum, vel personarum contribuunt clerici in casibus predictis & utrum pro bonis Ecclesiasticis, vel proprijs ultra Marinum Frecciam loco supra citato Lucas de Penna, & alij etiam Canonistae tangunt, & disputant articulum quibus me remitto.

8 Et utrum in generali cōcessione castri cum iure reintegrandi comprehendatur facultas reedificandi, castra, terras, vel ciuitates destructas, & inhabitatas absq; alio assensu superioris domini, & quid in baronibus habentibus in eorum territorijs antiqua edificia inhabitata. Panor. in c.

pisanis in fin. num. 15. de restit. spoliator. concludit q
 sic, si non sit ad alterius iniuriam, & emulationem, sed
 in augmentum patrimo. & honoris sui. cap. consuluit de
 Iudic. ubi Ancharan. post Abba. & est de mente Iser. hic
 Scle uader. in tract. de feudis parte 2. cap. 3. num. 44. &
 45. Iacobinus Felinus, & alij quos articulum disputando
 allegat D. Bammacarius in cap. in generali q. 16. si de
 feudo defunt. milit. & post omnes Dñs Regens de Ponte in
 tract. de potest. Proregistit. x. de feudis inhabitatis fol. 466
 & in Camera quotidie practicamus, quod ad petitionem
 Baronum, qui volumi rehabitare terras, & casalia inha-
 bitata Proreges committunt Regio Camera, quæ referat
 cum voto, & se informet, & qño præstetur assensus solent
 esse cum clausula ut ex exteris fiant rehabitationes. Præ-
 dictis omnibus ego addo Loffredum in cap. filij col. 3. vers.
 nec in hoc casu si de feudo defunt militis Petrum Duchanm
 Regula 32.

Ceterum pulchra, & practicabilis cedit dubitatio in materia
 istius Constitutionis utrum refectio murorum (in casu
 belli) & Castrorum, fiat sumptibus populi, vel Baronum
 regionis, vel ipsius Regis. magis communis DD. con-
 clusio quod Rex reficit, & reparat fortificatis suis sumpti-
 bus nec illos à feudatarijs vassallisue recuperat, nisi ipse
 Rex egeat Bal. in l. si in aliquam ff. de officio proconsulis
 Ioannes Socrates super consuetudine Catalonia titulo
 qualiter detur potestas castri si castrum est destructum
 vers. at vero si castrum est dirutum fol. 53. Cremonensis in-
 gul. 26. Boer. de custodia clauium. Grama. cons. 13. col.
 per. Cepolla de seruitutibus Urbans cap. 39. Col. 1. &
 alij quos congerit Bouadilla in sua politica lib. 4. cap. 1
 nu. 24. fol. mibi 568. In Regno adesi pragmatica edita in
 anno 1472. in qua statuitur, quod vniuersitates cogi non
 possint ad aliquid solvendum pro reparatione castrorum,
 seu edificiorum quorum unquamq. exceptis illis vniuersitatibus
 quas ex aliquo priuilegio vel titulo reparationi fuerit annexa
 aliqua de Franchis d. decis. 78.

Ad Constitutionem Regni Consuetudinem prauam.

S V M M A R I V M.

- 1 Excadentias Baroni deuolutas vtrum Baro teneatur iterum concedere.
- 2 Rex potest excadentias sibi deuolutas absque dubio appropriare.

A N. Baro possit excadentias siue feuda plana solita concedi eidem deuolutas per lineam finitam vel quocunq; modo sibi incorporare, et feudo agregare, vel teneatur alteri concedere. dubitat Bal. in cap. 1. §. si vero qualiter olim poterat feudum alienari, dicens quod si Baro debet amittere feudum ob culpam Rex non debet sibi appropriare, sed debet alteri Baroni concedere. Paris de reintegracione feudorum in principio tenet pro Barone, ut non teneatur alteri concedere, sed possit in suo demanio incorporare quæ opinio est verissima et probatur in constituto. ut de successiõibus circa finem et pro Rege, et Barone concludit Regens. de Ponte in tracta. de potestate Proregis titulo de electione officialium §. 3. fol. 108. cum pluribus sequentibus.

Ad Constitutionem Quadragenalem.

S V M M A R I V M.

- 1 Præsumptio quæ oritur ex possessione 40. annorum an sit sublata per verbum semper & quodocunq;.
- 2 Constitutio hæc an remoueat donationes, & inuestituras præscriptas.
- 3 Præscriptio 40. annorum vtrum contra Regem absentem procedat in Regno.

P Ræsumptio hæc quæ oritur ex possessione 40. annorum vigore istius legis municipalis an intelligatur sublata per verbum semper & quodocunq; Couar. lib. 1. variarum resolutio. cap. 3. Surdus decis. 2. qui alios cumulat. Constitutio hæc non remoueat donationes, & inuestituras præscriptas ex diuersitate temporis 30. annorum & præstatione seruitij I ser. in constitutione si habitatio col. 2. &

la

c 1

col.

col. fin. & hic in fine, & post eum late Afflictus Freccia de
 subfeudis prima. auctoritate q. 28. nu. 3. Joannes Vincen-
 tius Anna in rubrica de vasallo decrepita. etatis vers. in-
 uestirentur num. 446. & sequentibus. Sed utrum pra- 3
 scriptio haec contra dominum nostrum Regem à regno ab-
 sentem procedat vel centenaria requiratur. In Camera 4
 practicamus quod centenaria requiratur Anna. singul.
 194. et in rub. de vasallo decrepita. etatis. nu. 450. & se-
 quentibus Octavius Bamacarius late in cap. si quis per
 triginta in titulo si de feudo defuncti militis qui est. x. fol. 41.
 et 42. ubi latissime de materia huius constitutionis plura
 notabilia congerit.

Ad Constitutionem Regni Adulterinam.

- 1 Cudere monetam est de regalibus inseparabilibus à Corona Regis.
- 2 Rex concedendo ius cudendi monetam dicitur homicida suae dignitatis.
- 3 Regalia non includuntur in quavis generalissima, & amplissima concessione.
- 4 Princeps solus sine populi consensu potest monetam mutare.
- 5 Princeps in casu belli, vel alterius necessitatis monetas de vili materia ferrea, aenea vel corio cudere potest.
- 6 Monetas falsificantes qua poena puniuntur.
- 7 Monetas falsas expendens qua poena punitur, & quid si dat autorem num. 8.
- 9 Monetas falsas expendens allegando autorem quomodo liberatur.
- 10 Repertus cum instrumentis cum quibus falsa moneta cuditur torquentur potest
- 11 Tentans cudere falsam monetam quomodo punitur.
- 12 Moneta falsificat in territorio alterius principis qua poena falsificans puni-

Vdere monetam est de regalibus inseparabili-
 bus à Corona Regis, & hac ratione incurritur
 in crimen lese Maiestatis Bal. in pro-
 hemio feudorum col. 8. vers. expedita Lucas à
 Penna in l. 1. col. 8. vers. haec faciunt C. de pri-
 vilegijs scolarium qui subdit quod etiam generaliter con-
 cessis regalibus ius cudendi monetam non includitur, quia
 ossibus Principis est affixum a cuius potestate seperari ne-
 quit, alias Rex esset homicida suae dignitatis. Bal. in cap.
 licet causam col. 3. de probationibus Camer. in cap. impe-
 rialem fol. 71. in magnis col. 1. & 2. Item generalissima
 & amplissima concessio nunquam includit regalia Prest-
 dens

- dens de Franchis decis. 275. Menochius de præsumptionibus lib. 3. præsumptio. 98. nu. 31. Parisius cons. 8. num. 7. & cons. 9. num. 11. & videnda sunt quæ cumulatim dominus Bammacarius doctor eruditus in capitulo in generali. quæst. 14. nu. 179. ad 183. si de feudo feunctorum militis.
- 4 Princeps solus sine populi consensu potest monetam mutare Boer. decis. 327. num. 6. & 7. Lucas de Penna in rubrica C. de veter. munif. multa magis urgente belli necessitate quo tempore etiã de vili materia potest cadere monetas puta ferri, æris, corei, & id genus. Necessitate tamen cessante tenetur Rex compensare & damnum reficere illis penes quos talis moneta reperitur Iser. quæ sunt regal. verbo moneta nu. 32. Boerius decis. 227. nu. 12.
- 6 Falsificantes monetas puniuntur pena mortis, & publicationis bonorum. & ita practicatur in regno de Franchis decis. 275. num. 2. & 401. num. 2. quæ poena mortis etiam puniuntur expendens falsam monetam scilicet tamen & dolose idem Præfidentis de Franchis decis. 371. num. 2. & decis. 401. num. 2. sed dato autore non puniuntur decis. 401. num. 3. Caterum non ostenso autore puniuntur inquam fabricator si est in actu conditionis, & fame eadem decis. num. 4. excusatur tamen allegando autorem etiam non expresso nomine si fuerit bonæ fame alias secus dicta decisione nu. 5.
- 10 & repertus cum instrumentis cum quibus falsa moneta videtur torqueri potest ex hoc solo iudicio Hypolitus de Marsilijs in l. qui falsam numero 206. col. antepenultima vers. modo expeditis ff. de legem Cornelia de falsis, & quid sitentia verit. falsam monetam videtur deinde debet mori quod sic si operari caperit, & non aliter ita intelligi debet Grammaticus decis. 74. alias non esset bona decisio illa neque iuridica, quia cogitationis poenã nemo meretur si operari non incipit delinquens l. cogitationis poenam de poenis Iser. quæ sunt regal. & alibi sapius & quando operari cepit et si opus non perfecit puniuntur quia per eum non stat quominus ceptum opus proficiat, sed præuentus à Curia nõ perfecit. Et ita paucis ab hinc diebus fuit indicatum referen

serente D. Io. Baptista Mascambruno Iudice caus. crim.
vnditissimo iura & decis. Gram. 74.

Quid si crimen hoc falsa moneta committitur in territorio al- 12
terius Principis, cuius non est moneta illa falsificata
D. D. concludunt puniri poena mortis Sacrum tamen
Consilium condemnauit quendam ad triremes in iura
Dominus de Franchis decis. 449.

Ad Constitutionem Sancimus de iure congrui.

S. N. M. M. A. R. A. V. M.

- 1 Constitutio Sancimus an procedat in Ciuitate.
- 2 Ius Congruum an habeat locum in venditis, & num. 13.
- 3 Constitutio hac an procedat in permutatione.
- 4 Prælatio verum detur in permutatione Emphyteosis.
- 5 Reuerſitati an competat de manũ iuzio in permutatione.
- 6 Ius congrui an competat in venditione facta cum lege luendi.
- 7 Bñptor feudi cum pacto de reuocando iurim vere bñro uideat.
- 8 Ius congrui an competat in concessione in Emphyteosim abſque pacto affran-
candi in pecunia.
- 9 Ius congrui an competat contra euentũ ab Hospitali Annunciata Neapolis.
- 10 Rusticus contra ciuem an habeat ius congrui.
- 11 Ius congrui petitis ab possit penitere.
- 12 Ius congrui an competat laico contra clericum, & e contra, & quid in ven-
ditione necessaria num. 14.

VTRUM Constitutio ista procedat in Ciui-
tate Neapolis, & eius districtu Roeses de
Franchis decis. 346. num. 10. & 390. nam. 3
Item an habeat locum in feudis Bal. & Aff.
his serena affirmatiuam per tex. in cap. 1. §.

sed & res per quos fiat inuolutura quos refert D. Bam-
macius in cap. Titius sc. de feudo defuncti militis q. 2.
nam. 57. & si contrarium teneat Præſidens de Franchis
decis. 17. num. 11. pendet nunc. deciso huius quæſtionis in
Sacro Consilio hancis duabus aulis inter illos de familia
Brazana cum Serenissimo Duce Parmæ super feudo
de Cippario sito in territorio Castris Maris de Stabia
possesso per distans Ducem interim uide decis. 11. Domini
Regentis de Ponte, & qua inferius etiam dicam.

Constitutio hac procedit in venditione non in permutatione
probat in text. concordat. consuetudo Neapolis in tit. de
idila iure

- iure congrui ubi Neapodanus in verbo emit, et Afflict. hic num. 11. in 3. notabili. Item in emphiteosi non datur Prælatio in permutatione Bal. in l. si domus §. fin. de lega. 2. Imola in cap. potuit de rerum permutatione l. as in l. fin. num. 101. C. de iure emphiteutico Tiraquellus de retractu consanguinitatis §. 3. glos. 1. nu. 34. Cassanous in consuetudine Burgundia de retra. §. 9. vers. quid autē. Nec in prælationis in causa demanij petiti per uniuersitatē habet locū in cōtractu permutationis, etiam ubi suppletur pretiū c. ad q̄stiones de rerū permutatione ubi Abb. & ceteri, et in materia prælationis notat Albericus, & Bald. in l. quæritur. ff. de statu hominū Tiraquell. in d. §. 3. glos. 1. in principio Fetronus in cōsuetudine Burdegalensi. §. 29. & 30.*
- 6** *An ius congrui competat in venditione facta cum lege tuendi Neapodanus tenet, quod sic in consuetudine. de iure congrui in glos. in verbo emit col. 2. quem hic sequitur Afflict. in §. licet in 6. col. Cassanous in consuetudine Burgundia fol. 340. ratio est pronta quia emptor cum pacto de reuocando pendente receptione dominus est quamuis reuocabilis, adeo quod emptor feudi cum pacto de reuocando interim uere dominus dicitur et habet omnia iura dominicalia atque auctoritates baronales quas habent ceteri feudatarij plures cumulat in hoc Marinus Freccia auctoritate septima.*
- 7**
- 8** *Ius congrui cessat in concessione in emphiteosim absque pacto affrancandi in pecunia Alex. cons. 28. col. 2. lib. 1. sed existente pacto affrancandi habet locum ius congrui Afflict. decis. 72. et ibi addentes. Anna singul. 295. de Franchis decis. 392. et 610. num. 5. sed an competat contra exentes ab Hospitali Beate Mariæ Annuntiate Neapolis. idem*
- 9**
- 10** *Præses de Franchis decis. 383. nu. 1. rusticus contra ciuem ab habeat ius congrui. Idem decis. 337. num. 1. & petens*
- 11** *ius congrui an possit pœnitere decis. 346. num. 1. & per totam, & utrum ius congrui competat laico cōtra clericum*
- 12** *& cōtra idem Præses decis. 284. pendet nunc quæstio ista decidenda iuris tribus oculis in Sac. Cons. alibi*

Item. *congrui* redi possit una cum re idem decis. 242.
 num. 1. *et* quid seruetur quando res est individua *et*
 plures sunt. Vicini Fabius Annus cons. 47.

Ius congrui an habeat locum *et* in feudis *et* pacto *et* heredita- 13
 riy. *contra* Dominicam de Ponte decis. 11 *videnda* sunt alle-
 gationes sequentes Regij Consilij. Scipionis Rovini qui
per more doctissime scripsit, *et* *an* *i*us congrui precedat in
 datione in soluti Lanar. cons. 36. nu. 3. *et* *i*us congrui an
 extinguatur facta translatione *et* notabiliter de Frachis
 decis. 550. nu. 7. *et* dominus directus preferitur vicino in
 iure congrui de Frach. decis. 610. nu. 1. *et* preferatur i qui
 possidet rem comunem pro indiviso idem decis. 550. nu. 2.

Et an habeat locum in venditionibus necessariis sub hasta 14
 decis. 588. 550. 277. *et* 482. *et* Alber. in l. ad officium
 in fin. l. comm. diuid. quid si consuetudo, *vel* statutum
 sit, quod agnatus proximior possit rem venditam recupe-
 rare infra certum tempus oblato pretio emptori, *an* si
 propter paupertatem recuperare non possit tale ius recu-
 perandi alij vendere possit, *et* concludit tandem, quod non
 similiter dixit Barba in cap. quoniam frequenter extr. *et*
 h. non contest. col. 1. *et* circa prin. quod stante statuto, quod
 cōsors, seu vicinus possit recuperare domum venditam a con-
 sorte, seu vicino dando idem pretium, quod datum est ab alio,
 de quo habetur in l. dudum, *et* ibi Bal. *et* Cyn. C. de con-
 tract. empt. *et* in cap. constitutus de integ. rest. ubi debet
 sibi consuluisse, quod illud ius redimendi erat annale, *et* elap-
 so anno non poterat illud recuperare, allegabat cap. Ti-
 tius si de feud. defunct. fuer. controu. in vsib. feudor. ubi di-
 citur quod si vassallus non petierit investituram feudi infra
 annum, qd feudum est apertum domino, *et* reddit ad Dñm.

In terminis huius constitutionis dixit Alber. in l. intra vile S.
 vendentibus ff. de minor. illum tex. probare qd si res vendita
 extr. agnatione, possit recuperare per proximiorē agnatum
 ex consuetudine, *et* emptor in rempta fecit expensas uti-
 les, *et* necessarias, qd volens recuperare, teneatur eas solue-
 re sicut. n. minor. repetit. *et* iure speciali, *et* soluit expensas,

Q

sic

sic est ille qui vult recuperare ex consuetudine, vel statuto.
 Subdit tamen, qd si iste emptor in fraudem volentis recuperare
 faceret magnas expensas, una fœdus esset. ff. de pignorat.
 act. l. si seruos. et de reg. pest. l. sed an vltro. S. i. et de rei
 vend. l. in fundo. et subdit, qd cautum putat et vtile volen-
 ti recuperare si denuntiat emptori, quod nullas faciat ex-
 pensas, quoniam rem venditam intendit recuperare, arg.
 l. si fundum de reuendis. cum ibi notatis per eundem Alber.
 Et adde prædictis vltra Alber. Corset. sing. f. 82. in verb. me-
 lioratio et c. et Bal. in l. contra maiores prope finem C. de
 inoff. testam. dixit qd stante consuetudine quod proximior
 Agnatus possit infra annum reuocare alienata si infra il-
 lum annum fuerit orta questio, quia ille qui alienauit, di-
 cebat et interim non currit tempus, quia non dicitur alie-
 natio ante exitum controuersie, et sic sibi non currit tempus.
 Et quod ista consuetudo habeat locum etiam si res donetur vel
 in dotem detur dixit Alber. in l. si usum fructum ff. deli-
 berat. caus. per l. statu liberi à ceteris S. quintus ff. de
 stat. liber. ubi Alber. dixit, Oldrad. tenuisse istam consti-
 tutionem habere locum quocumq; titula res fuerit aliena-
 ta, sed tamen quidam tenuerunt contrarium, et cum ista
 vltima opinione residet.

Ad Const. Instrumentorum robur.

S V M M A R I V M.

- 1 Instrumenta guarentigia quando habeant executionem.
- 2 Instrumenta quando probent.
- 3 Testes instrumentarij quot sufficiant & quomodo probent.
- 4 Instrumentum quod nam liquidum, & quod illiquidum sit.
- 5 Prorex quando dispensat in reassumptione instrumenti.
- 6 Notarius an possit extra regnum instrum. conficere de rebus sitis in regno.
- 7 Et quid si fuerit stipulatum per Notarium Apostolicum.
- 8 Quæ requirantur pro reassumptione instrumenti.
- 9 Instrumentum confectum per Notarium vassallum quam fidem faciat.

Instrumenta guarentigia ex forma statuti exe-
 cutionem habentia si facti promissionem conti-
 neant, an super interesse exequi possint? Dec. in
 l. certi conditio num. 7. ff. si cert. pet.

Instru-

*Instrumentum, et contractus adeo diversa sunt, ut vniuerso
instrumento per statutum, vel alia de causa, non vitetur
contractus, sed probari potest per testes, qui interfuerunt
in instrumento, et per notarium, Raphael. Cuna. de ca. 3
fr. et Alex. contra Bal. in l. feruum filij. S. eum qui (hi-
rografum de leg. 1. Dec. conf. 14.*

*Instrumentum quando probet si, vel sollempnitatis, vel forme
defectum habeat Napod. per septem casus in consuet. vbi
instrumentum nu. 39. de instr. conf. per Curial. et alios.*

*Instrumentum non sollempne probabit, quando secundum eius
tenorem fuerit obseruatum Crau. conf. 158. nu. 1. non nisi*

*Instrumentum quando habet quinque testes cum duo sufficiant 3
sitres deponant contra instrumentum non sustinebitur
ex alijs duobus, nisi expresse deponant pro ipso instrumen-
to Bal. conf. 228. lib. 2. Crau. conf. 56. nu. 16.*

*Instrumento amisso, si testes examinentur, et deponant con-
tra instrumentum: si postea instrumentum reperiatur, et
contineat contrarium: quod standum sit instrumento
Afflict. remissive in cap. inuestitura S. si a domino nuni. 3.
quid sit inuestitura.*

*Instrumentum quod nam liquidum, quod vero illiquidum, sit 4
Doffred. conf. 18. nu. 1. et 5. quodq; liquidum illud sit, quan-
do clarum, certumq; est Corn. conf. 235. lib. 3. Illiquidum
vero in spectu re debita, que incerta sit, ut interesse, et ex-
stimatio. Secundo in spectu personis, que inscie sunt cre-
ditoris, debitorisq; ut in herede creditoris, aut debitoris ces-
sionario: procuratore creditoris creditore, etc. Tertia consi-
derato contractu, qui pendens est, ut in contractu condi-
tionali, vel temporaneo, et in contractu dotis, et ultra ci-
troq; obligatorio qui tacitam habet conditionem si altera
pars adimpleat, ut per Corn. conf. 291. 3. lib. Postremo re-
spectu instrumenti quod refertur ad aliud instrumentum,
et ideo incertum redditur, et obscurum.*

*Instrumentum an corrumpat totum si in aliqua sui parte non
rite constet Barth. Briffiens q. 50.*

In materia huius constitutionis ad le, quod si testis dicit se non recordari, an possit cogi, quod se subscribat per notarij fidem Capy. decis. 29.

Et an de eodem contractu possint confici duo instrumenta Io. Faber. in S. sed, et unum instit. de testam. et vide Felin. in cap. in nostra de rescript.

Et nota, quod per istam constitutionem inducitur ius novum scilicet quod ad validitatem instrumenti requiritur subscriptio testium, ut habetur hic per glos. quin immo scriptura notarij dicitur imperfecta si non habet subscriptionem notarij, et signum, ut hic, et habetur per DD. in l. contractus. C. de fid. instrum.

Et testes debent se subscribere in omni ultima voluntate secundum Specul. in tit. de instr. edit. S. ut autem col. 9. et secundum Bal. in additione Spec. in d. tit. 1. col.

Subscriptio testium per istam constitutionem est necessaria, et ad convalidandum, et ad probandum, et habet locum hęc constitutio etiam in testamento, ut per Andr. hic.

Et ad materiam adde Bal. in l. fin. C. de adict. Div. Adria. toll. et etiam, quod instrumentum non potest scribi in carta de papiro Bal. conf. 43. vol. 3.

5 Et an Vicerex possit dispensare, ut instrumentum possit reassumi, mortuis testibus super sit testamen. indice, vide Loff. conf. 30.

Et an testamentum clerici per manus Notarij Apostolici teneat Capy. decis. 201.

6 Et an Notarius possit contrahere extra Regnum de rebus factis in Regno Ioan. Lup. in rubr. de don. inter vir. et uxer. num. 23. ubi etiam dicit, an instrumentum confectum extra Regnum possit mandari executioni in Regno. Et an habens auctoritatem exemplandi instrumenta Notarij mortui possit extendere aliquid non citatis partibus Bald. conf. 469. duo sunt statuta lib. 1.

Et quod instrumentum possit scribi, ne dum in membrana, sed etiam in carta de papiro scribit Bal. conf. 467. quaedam scriptura lib. 5. allegat Specul. et probatur in l. 1. in prin-

principio ff. de her. poss. secundum tab. in principio.

Et adde quod Notarius subrogatus in locum notarii mortui nihil potest addere, vel declarare Bal. in rub. C. de fid. instrum. col. fin. vers. quarto quaeritur, de quo tamen vide omnino Dec. in l. sui liberis nu. 13. C. de collat.

Et quod vitietur instrumentum, ita quod non probet, si in eo non sit appositum signum notarii late scribit Corra. conf. 94. consuevit Bal. egc. 4. vol. ubi etiam illud subdit quod protocolli, seu nota debeant habere sollemnitates à iure, vel à consuetudine requisitas, ut fidelem faciant, et subdit, quod instrumentum non potest extrahi, seu exemplari mortuo notario, nisi eius protocolli sit authenticum, et ad illius exemplationem requiritur de iure communi auctoritas iudicis.

Et ad praedicta vide Angel. conf. 204 reperitur quadam, egc. ubi sollemniter explicat plura in materia instrumentorum.

Et quod instrumentum publicum non probet, nisi testibus adhibitis in illo dicit Corra. conf. 121. nu. 5. 1. vol. per glos. in verb. generaliter C. de rub. lib. 10.

Adde etiam, quod nisi legatur instrumentum coram testibus ipse partibus presentibus, non valet, ut scribit Dec. in cap. 1. de fid. instrum. nu. 13. et seq. ubi plura ad materiam, ad quod etiam Bar. in l. contractus C. de fid. instr.

Et an instrumentum stipulatum per notarium Apostolicum in hoc Regno probet Casy. in cap. imperialem § scriba de prohib. feud. alien. per Feder. et Afflic. in constitu. Baiulos Luc. de Penn. in l. fin. C. de loc. praedior. civil. lib. 12. Boer. decis. 242. Couarr. cap. 19. pract. questionum, et quod in rebus ecclesiasticis plene probat, in profanis vero si stipulatur in Regno cum Iudice, et testibus secundam formam huius constitutionis. Et tunc aut instrumentum petitur exequi iuxta formam ritus M. C. et non probat, quia non habet requisita ritus, aut dubitatur utrum faciat fidem in causis ordinaria, et facit fidem Casy. decis. 201. Afflic. decis. 245. Robuff. in tract. delict. oblig. art. 2. glos.

prima

prima num. 40. Anna sing. 245. et 246.

Instrumentum quando petitur rescindi, quoniam non debeat reassu-
mi in publicam formam Bertran. cons. 43. num. 1. Reb-
ubi supra vrt. 1. glos. 9. num. 51.

Et si instrumentum continens aliquid scriptum in margine
sine die, et testibus, nihil probat Bal. in l. frunus et ibi Ca-
strens. C. de testam. Crau. cons. 88.

8 Et ut reassumi possit instrumentum, que requirantur Dec.
cons. 37 in fin. Afflic. decis. 5. Bertran. cons. 283. vol. 3.
Guid. Pap. dec. 2. Socc. cons. 277. vol. 2.

Et si titula non possit bene legi, quod non probat Bal. in l. 1.
C. de fid. instrum. Afflic. in cons. privilegia nu. 5. Anna
in alleg. 253.

Et quando petitur in iudicio reassumi, quod non procedatur
via iudiciali Bald. in cap. 1. §. fin. de controu. apud par.
tertia.

Et si in protocollo instrumentum non reperitur, tunc nullam
fidem facit Bal. in rub. C. de fid. instrum. quod latius ex-
plicat. Couarr. pract. 9. cap. 19. et de Franch. decis. 567.
ubi etiam dicit, quod si reperiat cartula non in proto-
collo, sed in arca notarij defuncti, non potest fieri reassum-
ptio, quia non concurrunt requisita necessaria ad reas-
sumptionem notarij defuncti.

Sed an mortuo notario is, qui in eius locum subrogatur ad in-
strumentum reassumendum, possit clausulas in protocollo
dicti notarij mortui appositas extendere, et an in extensio-
ne clausularum, vel ceterarum debeat altera pars citari
et an oporteat probari de stylo notarij defuncti, qualiter
extendebat ceteras, vide eundem de Franch. in prealleg.
Dec.

Et an, et quando possit instrumentum reassumi per alium
notarium, quam per eum, qui illud confecit, et que requi-
rantur, vide eundem de Franch. dec. 300. nu. 1.

9 Et quod instrumenta confecta per notarios vassallos fidem
non faciunt, tam si sunt in fauorem, quam contra barones
vide eundem de Franch. decis. 118. nu. 1. quod limitatur
ibi

ibi num. 2. in cassillo recipienti oblig. penes act. cur. pro
 Bar. & vide etiam Ann. in sing. 244.
 Sed an teneatur ad exhibitionem prodecoffi, qui presentat
 scripturam de falso suspectam, vide eundem de Franch. in
 decis. 194. per totam ubi an teneatur exhibere nu.

Et instrumentum si continet aliquid scriptum in margine
 sine die, & testibus, quod nihil probat adde Ann. in sing.
 246. et si instrumentum petitur rescindi, non debet reassu-
 mmi in publicam formam Ann. in sing. 252. & instru-
 mentum, ut possit reassumi, quæ requirantur, Anna in
 singulari 254. et quando petitur reassumi non proceditur
 via iudiciali Ann. in sing. 255. sed an concedatur bene-
 ficiam primam, & secundam, quod sic fuit decisum in Sa-
 cr. Conf. ut per Ann. d. sing. 255.

Instrumentum tres habet presumptiones, quod sit verum
 solenne, & de voluntate partium scriptum. Bal. in cap. 1.
 §. si instrumentum in tit. de not. feudorum per S. nos autem
 auth. de tabell. Dec. conf. 36. 101. 167. & 175.

Instrumentum, quod in dubio loquatur de eo, qui illud pro-
 duxit si sint plures eiusdem nominis Bal. in l. si qua persua-
 lumniam C. de epis. & cleris. l. fin. cum glos. C. de pact. con-
 uent. Cepol. in conf. 1. nu. 11.

Ad Const. Pœnam eorum. De forbannitis, & foriudicatis.

S Y M M A R I V M.

- 1 An minor possit forbanniti.
- 2 Quando iudex possit abbreviare tempus foriudicationis.
- 3 Contumax quando habeatur pro confesso.
- 4 Veneno bannitum occidens an mereatur premium promissum occidenti.
- 5 Quid si clericus laicum, & e conuerso.
- 6 At bannitus existens in fortijs curiæ possit impone offendi.
- 7 Receptans bannitum quando puniatur.
- 8 An filij nati post foriudicationem succedant patri.
- 9 Civis Neapolitani foriudicati bona quibus quarantur.
- 10 Foriudicatus quando possit impune occidi.
- 11 Filieus in regno quid consequitur & ex quibus boni.
- 12 Foriudicati successio ad quos spectet.

- 1** Onstitutionis huius materiam, exornando adde an minor possit forbandari, et an comprehendatur in banno, vide Alber. in l. cum minores st. res st. aduersus rem iudicatam, et ibi Bar. et Bal. in l. clarum. C. de auth. praestand. et in l. de confess. et Afflict. in constit. minor. iur. et Paul. de Castro in l. ubi exigitur in princ. ff. de edend. et Hipp. in pract. crim. in §. postquam cal. pen. Boer. decis. 63. Et quod non comprehendatur in statuto Anhar. cons. 93. et Hipp. sing. 588.
- 2** Sed an iudex possit abbreviare tempus, vide quae posuit Rip. in l. qui pro Tribunali ff. de reiud. et adde quod foriudicatus potest opponere omnes exceptiones quas poterat opponere à princ. Bar. in l. non videtur ff. de iudic. et ibi Alex. et Hipp. Conf. 32. et 34. ubi etiam quod potest opponere exceptiones provenientes ex tenore alterius statuti, et ibi quae exceptiones possit adducere.
- Et quando nullam possit opponere exceptionem potest tamen opponere exceptionem nullitatis Bar. in l. scire oportet §. de iur. de his ff. de excus. I. ut Hipp. sing. 562. et vide admodum toxicaria non in §. de iudic. 19. 10. 14. et 19.
- Et an quis possit dum est foriudicatus se defendere, dum offensus dicitur Dec. in l. ut vim ff. de iust. et iur. ubi plura etiam ad materiam huius constitutionis.
- Et an habeat locum haec constitutio in occidente de proximo foriudicandum Hipp. cons. 94. et aduerte quod haec constitutio non videtur habere locum quando libellus, vel accusatio est nulla.
- 3** Et an contumax habeatur pro confessio etiam quod ad qualitatem agrauantem delictum, quod quoad poenam civilem, vel quod ad interesse partis. Anch. cons. 409. vide Alex. in l. si seruus §. filio ff. de leg. 1.
- Et an foriudicatus possit testari, et testamentum prius factum rumpatur, vide tex. et ibi Bar. in l. eius, qui §. de iur. ff. de testam. et ibi Aret. late consuluit Cur. Lun. cons. 100.
- Et adde quod licet possit impune offendi, tamen postquam est
- car-

carceratus non potest occidi, Bal. in l. libertas ff. de stat. hom.

Et quid si fuerit proditorie interfecit, vide Det. pulehre conf. 1. 2. vol.

Etiam quilibet pro inquisito possit opponere impunitatem delicti? Hipp. conf. 94. Et aliquid per Bart. in l. ubi pactum nu. 9. 10. Et in l. de transact. ubi in proprijs terminis decidit satis notabiliter, loquendo in ista materia, et illam doctrinam pro singulari refert Aret. in sequens ubi nu. 2. in l. de act. Et dicitur per Hipp. in rub. Cide probat. nu. 214.

Sed quid si occidat veniens? An mereatur premium occidens ex quoq. l. final. C. de delict. Lepoll. conf. 341 et Hipp. sing. 86. Et Arnon. soluto, 21. Et vide omnino Dec. conf. 1. vol. 2. ubi etiam quid si aliquis igno. occidat banditum, qui haberet gratiam, vel saluum conductum.

Sed quid si Christianus occidat banditum laicum an excusetur? Et quid si clericus banditus occidatur a laico? an incidat in penas? Hipp. conf. 11. ubi etiam subdit, quod occidens ex dno particulari, non excusetur a poena, nec gaudet privilegio statuti, quod etiam voluit Petr. Gerar. sing. 141. dicens, quod si propter inimicitias occidit, non gaudeat.

Et adde, quod inquisitus de homicidio, si vult allegare interfecitum fuisse fortudicatum, potest hoc per procuratorem allegare, ita Bal. in l. seruum quoq. S. publice ff. de procur. Et voluit Aug. in l. sicut. S. si procurator ff. quib. mod. pig. vel hypoth. solu.

Quinimo potest comparere quilibet virtus tanquam unus de populo ad excusandam, qui tenor huius statuti respicit publicam utilitatem, ut dicit Bar. in l. ubi pactum nu. 9. 10. Et in l. C. de transact.

Sed an licet occidere banditum, quem promiserat non offendere, antequam bandiretur Aret. in l. qui seruum. ff. de verb. oblig. ubi etiam, quid si fa-

R Et est

Et est promissio post bandum

Sed quid si aliquis capit aliquem ex necessitate officij vel aliter, non tamen ultra, non habebit premium huius constitutionis Bar. in l. 3. S. utrum ff. ad sen at cons. fil.

Et quid si capiens fecit expensas in capiendo banditum an possit eas repetere a Fisco, vide Petr. Gerar. sing. 14. Et ibi subdit quod si propter inimicitias occidit, quod non gaudeat.

Et quid si aliquis occidat aliquem banditum, qui toleratur publice in ciuitate, utique non meretur premium Salyc. in l. nullus C. de iud. Hipp. cons. 10. 1. vol. Et Alexan. in cons. 1. in fine vol. 2. Et Curt. in l. diem sancto num. 46. ff. de off. asses. ubi concludit, quod pena receptantis banditum, non habet locum in bandito tolerato.

Et quid si mandauit occidi pecunia mediante, an occidens puniatur, Bar. in l. Græcus C. de leg. Iul. de adult. Dec. cons. 327.

Et quid de Occidente cum, qui erat absolutus à banno, et Angel. in l. si duo ff. de acq. her. facit quod scribit Alex. in d. cons. 1. circa principium vol. 2.

Et quando banditus capiens banditum mereatur premium et tale premium de cuius bonis solui debeat, Angel. in tract. malefic. in verb. fama publ. column. 14. ver. 13. quero, ubi multa notabilia scribit in materia huius constitutionis.

Et an banditus, vel condemnatus existens in manibus, et fortis Curie, possit impune occidi per istud statutum Angel. in tract. maleficio, vers. fama publ. vers. 3. queritur.

Et an vigore huius statuti si quis reperiat banditum mortuum, possit eum offendere, vel vestes sibi subtrahere, vide Curt. in l. imperiam numer. 34. Et de iurisd. omn. iud.

Et in terminis huius constitutionis, an interitumdam appellauerit banditus poterit offendi Bald. pulchre in l. appellatione circa fin. C. de appellat.

Et

Et sicut banditus non potest stare viuis in ciuitate, ita nec etiam mortuus, potest in sepultura ciuitatis, quia eadem ratio est mortuorum, quae viuorum, ita Hieronymus Buttigi: in repet. l. quod te in fin. ff. si cert. pet. allegat. Bar. in l. 2. ff. de ead. auer. punie. Et ibi etiam vide per Apost. an vulnerans, seu spolians mortuum, dicatur eum offendere, et quid de spoliante mortuum, an incidat in poenam? Et quid de sepellente mortuum banditum an incidat in poenam? ibidem.

Et premium, de quo in hac constitutione, de cuius bonis debeat an de bonis malefactoris, ultra praedicta vide Alex. in apost. ad Bart. in l. Senatus §. senatus num. 3. in vers. 2. nota in fin. ff. de iur. fisc.

Et quod premium datum capienti banditum non habeat locum in eo qui ratione officij ad hoc tenetur, firmavit Dec. in l. si filiusfam. num. 4. ff. si cert. pet. ubi format quaestionem: si fuerit proclamatum, quod quicumque ceperit banditum, vel malefactorem habeat tale feudum, an tali casu inhabilis ad feudum admittatur, et concludit tandem, quod sic, quia cum agitur de utilitate publica, statutum, seu proclama generaliter intelligitur, nec recipit restrictionem de habilitate, quod procedit etiam, si materia fuerit poenalis.

Et ibi etiam videas in apost. quod premium constitutum capienti banditum, non debetur velle capienti, si capere tenebatur nec etiam debetur capienti casu fortuito, licet debeat capienti ignoranter, quod tamen non procedit quando capiens ignorabat premium statuti, nec etiam debetur premium accurrentibus ad rumorem, et banditum capientibus quem alius insequabatur, ut ibi plene.

Et an interficiens banditum habentem fiduciam habitandi de qua est ignarus interficiens possit puniri, late Bal. consil. 9. lib. 3.

Nec circa materiam illud omitto, quod tetigit Alex. in l. si ab hostibus in princ. ff. sol. matr. si generali statuto cauetur, quod occidens banditum, habeat premium à communi, et

alio statuto caueatur, quod occidens aliquem de certis banditis puniatur dimidia eius pœna, qua puniretur si banditum non occidisset, quod occidens unum de dictis certis banditis, non habebit premium quia primo generali statuto fuit derogatum per secundum speciale & quod premium ex tali statuto non debeatur alicui qui malitiosè dat operam, ut ille bandiatur.

Banditus equiparatur deportato Aret. in §. nemo. vlt. notab. inst. de capit. dimin.

Adde etiam, quod scientia occidentis banditum non debet attendi Bar. in l. fin. C. de crim. expil. hered.

7 An autem statutum puniens receptantem banditum puniat eum qui receptauit agnatum, vel cognatum, seu alium sibi coniunctum Bar. in l. eos ff. de receptat. & ibi vide bonam apost. subdentem, quid in uxore receptante virum banditum, & quid si banditus intulerit violentiam receptori?

Et an scientia occidentis banditum debeat attendi Bar. in l. inter omnes §. rectè nu. 4. & ibi apostill. de furt.

Et an interficiens non legitimè ex banditum, puniatur? Bar. in l. fin. ff. de adult. & ibi Alex. in apost. ubi etiam tetigit de bandito tolerato occiso, quod puniatur occidens, & ibi etiam, quod impune potest occidi descriptus in banno, qui tamen erat cancellatus, sed ignorabatur, & ibi videas an impune possit occidi banditus, qui appellauit appellatione pendente, & quod sic & ibidem an occidens banditum qui habebat saluum conductum puniatur, & plura ibi allegat de occidente banditum si bandum non tenuit, an veniat puniendus, & de bandito offenso qui tamen per reformationem fuerat liberatus à banno, quod apparebat, non tamen à libro banditorum, an impune offendi potuerit, & vide etiam elegans cons. Bal. 142. hæc questio fuit, & c. 4. vol.

Adde etiam, quod differentia est inter hostem, ex crimine læsæ Maiestatis, & hostem diffidatum, de quo in hac constitutione ita Bal. cons. 264. lib. 3.

Et an banditus possit conueniri in loco, à quo est banditus
Bar.

Bar. in l. adulter. in prin. ff. de adult. ubi quod sic.

Adde etiam, quod bandire, & diffidare idem sunt, ut impune possit occidi, & ideo talis diffidatus potest occidi impune quod procedit etiam in clerico diffidato, quia cum sit spoliatus omni privilegio clericali, potest impune occidi sine alia degradatione, ita Angel. de Clauer. in sua summ. in vers. assassinus num. 2. & 3. cum seq. & allegat Angel. cons. 13.

Et quod occidens descriptum in libro banditorum excusetur Bar. in l. 1. §. 1. nu. 6. ff. de ventr. inspici.

Et dixit Bar. in l. 2. C. quand. lic. vnic. sine iud. se vedic. quod statutum permittens ex banditum impune occidi, est introductum pro quiete communi, & dicitur illa vindicta publica, ex quo infert, quod si aliquis privatus facit pacem cum ex bandito, & promittit non offendere cum postea offendit, non incidit in pœnam, nec dicitur rumpere pacem; & isto casu dicitur bonus dolus, & vide Bar. in l. 3. de his, qui ad eccl. confug. ubi dixit, quod occidens aliquem in casu permissio non potest accusari, & talis exceptio impedit processum, & potest talis exceptio opponi per quemlibet tanquam unum de populo, ut voluit Bar. in l. ubi patrum nu. 10. C. de transact.

Et occidens banditum ex forma statuti, an dicatur infamis infamia facti. Bal. in l. Decuriones C. de his qui not. infam. Cur. in l. quod te nu. 25. ff. si cert. pet.

Et quod banditus occisus non connumeretur in occisorum numero, voluit Bal. in l. Graccus C. ad leg. Iul. de adult. ubi etiam videas per eum an banditus petens bannum cancellari, tali petitione pendente, possit occidi et stante statuto, quod si quis duxerit bannitum, & presentaverit, potestatem habeat habendi centum. Aliquis cepit banditum, & dedit militi potestatis, qui eum duxit, et presentavit potestati, quis debeat habere illa centum? an is, qui cepit, an miles, qui duxit, Bal. cons. 64. lib. 2. ubi dixit, quod militi nihil debetur.

Et an in dubio clericus citatus coram iudice seculari teneatur

itur comparere, ita q̄ si non compareret iuste banniat, impune possit occidi vigore statuti vide Egid. de Mandal. in q̄ suis q. 1. que incip. Iudex secularis, &c. ubi tandem concludit, quod occidens est immunis ab omni p̄na, licet bannum nō teneat quia tamen auctoritate iudicis fecit, excusatus est, cum Iudex iusto errore ductus bandiuerit, et ideo factum iudicis aliquem illaqueare non debet, ex quo enim per Iudicem, & ab omnibus habebatur, & credebatur banditus, occidens non fuit in culpa faciendo quod secundum comm. opinionem erat licitum, & cum non deliquerit, non tenetur aliqua p̄na, ut ubi latius per eum.

Et stante statuto, quod banditus possit impune offendi, & quod banditus non audiatur, agendo, vel accusando, an si à bandito fuit offensus ex banditus, & offensus accusat, & accusatus excipiet, quod non debet audiri offensus, quia est ex banditus, & offensus replicat, quod cum ipse accusatus sit etiam ex banditus, quod non debet audiri utrum admittatur talis replicatio vide Alex. in l. cum mulier nu. 8. ff. sol. matr. ubi concludit, quod non post Bar.

Et stante statuto, quod ex banditus ex delicto possit impune offensi, an si sit banditus ex contumacia possit offendi, & habeat locum statutum Bar. in l. S. fin. in final. verb. ff. si quis ius dicen. non obtemp.

Exceptio banni, que non potest opponi à reo, potest tamen opponi ab eius fideiussore, sicut potest etiam opponi quaelibet alia exceptio quam banditus opponere non potest, ita Bal. in d. l. cum mulier. ff. solut. matr. 8. col. vers. quæro de una alia questione.

Et pro concordante ad istam constitutionem vide cap. Regn. siue quis sit forbanditus sub rubr. de foriudicat. & Arno. meminit soliloq. 3 1.

Et quod valeat statutum, quod banditus impune possit offendi dixit Bal. in l. seruum quoque §. publice ff. de procur. in col. 3. post princip. in vers. modo, & iuxta prædicta, &c. & Socc. conj. 1 17. vol. 2. ubi an validum sit statutum, seu bannum, aliquod premium concedens occideti, et quod pre-

premium quandoq; permittitur capientibus, vel presentibus banditos, dixit Abb. in l. si servus in fin. C. de his qui ad eccl. conf. et statutū, quod contumax habeatur pro confesso, non intelligitur quo ad qualitatem delicti, Anchar. conf. 409.

Addo etiam, quod banditus ab aliquo Iudice Regio potest pro eodem delicto bandiri per M. C. V. ut in tit. ubi de crim. agioport. ritu 205.

Sed an filij nati, et concepti post foriudicationem succedunt 8 patri foriudicato, vide Dominum de Franch. dec. 202. num. 13. et per totum.

Sed quid si post bannum, et foriudicationem immediate proximiores occupauerunt bona, quibus proximioribus per bannum erat ius quaesitum, ex quo banditus pro mortuo habebatur, vide in eadem decis. num. 10. et licet banditus cancellatus a banno intelligatur restitutus etiam ad bona fallit hoc quando cancellatio fit per viam gratiae, item quando is, qui cancellavit non habebat potestatem restituendi vide eandem Dominum de Franch. dec. 312. num. 51. 52. et 54.

Et nota quod foriudicari potest quis etiam abbreviato tempore anni, et in causis arduis indistincte servatur de Frāh. ead. decis. 213. num. 31. et num. 36. ubi dicit hoc fieri de amplissima potestate Proregis.

Foriudicati bona transeunt in filios natos, vel conceptos tempore foriudicationis, et in parentes eius si super sint et ipsi deficientibus in Collaterales, semper ipso iure in ead. decis. 102. num. 22.

Et si foriudicati de facto eorum bona retineant etiam patribus agnatis, quibus bona per eius delictum deferebantur ipsis agnatis nullam praerudicium inferitur, ibidem nu. 28.

Foriudicati patris bona, quae fisco per privilegium Neapolitanis concessū ablata sunt, ut filio quaerantur, an necessario agnitio exigatur, vel ipso iure tribuntur, ibidem nu. 5. et 23.

Foriudicati patris bona, ut filio acquirantur debet ante dānationem esse conceptus ead. dec. nu. 8. et 12.

Foriu-

- Foriudicati bona civis Neapolitani queruntur filiis, & agnatis non autem. fifeo de Franch. decis. 213. nu. 10. 13. & 21. & declaratur num. 36.
- Foriudicationis lata sententia stante dicto privilegio Neapolitanis concessa an bona vivo adhuc naturaliter foriudicato remaneant penes eum, vel ipsorum dominium, statim transferatur ad filios, vel parentes vocatos per constitutionem Regn. vel ius commune, ibidem nu. 14. & 17.
- Foriudicationis poena trahitur ex contumacia de Franch. decis. 213. nu. 20. & foriudicato crediti actio prohibetur, ut instructior fiat ad fugam ibidem num. 19.
- Foriudicato denegantur alimenta ex bonis per ius commune & constitutionem Regni filiis reservata nu. 20. ibid.
- Foriudicato Barone non habente successorem in feudo, dominus succedit in eo, non ex publicatione, sed ex lege feudi in decis. 313. num. 31.
- Foriudicato Neapolitano in casu quo eius bona non publicantur, an possit testari, ibid. nu. 15. remissive.
- Foriudicatus contrahens matrimonium post sententiam foriudicationis ius questum agnatis non tollit, ibid. nu. 14.
- Foriudicatus, & damnatus ex Regni constitutione equiparatur ibid. num. 8.
- Foriudicatus, qui pro mortuo habetur, nec dominium, nec possessionem bonorum suorum obtinet in ead. decis. 219. num. 11. ubi etiam dicit quod tanquam hostis publicus egestate laborare debet num. 22. & quod trahit bona publicatione bonorum cessante num. 20. & 23. ibidem, & de veritate num. 16. & num. 23. in ead. decis.
- Foriudicationis sententia non potest proficere super citatione nulla, de Franch. decis. 252. num. 6.
- Foriudicationis sententia sumit robur ea citatione ad capitalia de Franch. decis. 322. nu. 2.
- 10 Foriudicatus potest impune occidi de Franch. decis. 276. nu. 1. etiam ad instantiam alterius, & mediante pecunia ead. decis. nu. 4. etiam extr. territorium bandientis ead. decis. nu. 3.
- Consuetudines Neapolitanæ eloquentes de morte, an comprehendant

hendant foriudicatum, vide latissime Dominum de Franch.
in decis. 689. per totam, ubi pro, & contra sed residet, qd no.
Foriudicato no existente in posse Curie, an pro eius parte pos-
sit de nullitate sententiae dici, late per eundem Dominum
de Franch. decis. 688.

An bona publicentur per lapsum anni, non expectata sen-
tentia foriudicationis, & an possit capi possessio bono-
rum confiscatorum propria auctoritate Lanar. cons.
45. per tot. latissime.

Fiscus in Regno in bonis feudalibus, foriudicati quid habeat 11
vide Regentem de Ponte decis. 23. nu. 13. & an in publica-
tione bonorum includantur feuda, et confiscationis poena
quando bona extra territorium sita includat late idem
Regens de Ponte in prae alleg. decis. 23.

Banditis ob causam criminalem non exercet iurisdictionem
Ann. in sing. 52.

Foriudicatus non moritur ab intestato, nec ei ab intestato
succeditur Anna in all. 135. num. 2. & foriudicato succe-
dens no succedit ut heres, sed ex beneficio statuti ibide nu. 8.

Banditi an efficiantur servi poenae Fab. de Ann. cons. 9. num.
26. 27. 28. 29. et 31.

Banditis non potest exercere officium Fab. de Ann. cons. 80.
num. 25.

Denique ad hanc memoriam contra foriudicatos, & ad quos 12
pertinet successio, ultra pra allegata vide Fab. de Ann.
cons. 13. num. 8. et num. 1. & cons. 9. num. 15. & 25. &
Ann. patr. in repa. cons. ter. vita hom. num. 151. usque
ad num. 147. ubi plures quaestiones pertinentur ad materia

Et Regentem de Ponte cons. 69. num. 5. & 6. & 7. & Do-
minum de Franch. decis. 124. num. 5. Et quod possit abre-
viari tempus ad foriudicandum in delictis atrocibus, sic
fuisse decisum iunctis omnibus Tribunalibus Refert Reges
de Ponte in sua tract. de potestate Proregis fol. 30. num.
46. 47. & 48.

Haec constitutio, quae vult, quod foriudicatus possit impune
offendi, prout late dixit Dominus de Franch. decis. 113.

31

S

etiam

etiam quod fuerit occisus extra territorium bannientis, & si occidens hoc fecerit de mandato uxoris illius banniti, cum qua postea contraxit matrimonium, & forte eam cognoverit in vita, adhuc impunis erit occidens Dominus de Franc. decis. 276.

Ad Conf. Foriudicatorum bona de Fisco succed. foriudicatis

S V M M A R I U M.

- 1. Hereditat. delata quando fiscus vel banditus succedat.
- 2. An iura conditionalia veniant in confiscatione.
- 3. Pater, vel filius succedat.
- 4. An bona quæ sita post bannum veniant in confiscatione.
- 5. Fœmina quæ renunciauit an computetur in numero liberorum.

In existente aliquo in banno, cuius bona sunt confiscata si aliquis ei coniunctus decedat, & sic ad banditam deferatur hereditas, banditus, vel fiscus succedat. vide Bar. in l. si qua ff. de his qui sunt sui, vel alien. iur. ubi tandem concludit quod banditus succedit, & non fiscus, & generaliter an bona obuenientia ex bandito post bannum debeant esse sua, vel fisci, vide ibidem Alex. in apostill.

- 1. Et an iura conditionalia, vel futura veniant in confiscatione, vide Angel. in tract. de malef. in verb. & eorum bona publicamus &c. ubi alia plura in ista materia.
- 2. Et quando iura conditionalia, vel futura veniant in restitutione, vide D. D. in l. si constante d. fin. ff. sol. matrimo.
- 3. Et an pro scripto filio, seu condemnato succedat pater, vel fiscus vide Aret. & las. in d. actiones instit. de act. & Bar. in l. si finita d. si de uectigal. num. 22. cum se. ff. de damn. infect.

Et

Et an bona quaesita post bannum veniant in publicatione 4
Alex. conf. 15. viso proc. in fin. vol. 1.

Et an femina, quae renunciauit computetur in numero liberorum in terminis huius constitutionis. Dec. conf. 206.
 Et quid si filius velit alere patrem foriudicatum de illis bonis an possit. *Bal. in aulh. bona damnat. circa fin. C. de bon. proscript. dixit, quod non potest, neque tenetur alere patrem. Cetera in hac materia diximus supra ad plenum in const. Poenā meorū, et in const. Grandis utilitas.*

Ad Const. in locis demanij nostri. De instrum. & Notar.

S V M M A R I V M.

- 1 Instrumentum stipulatum per Notarium vassallum cuius sit validitatis.
- 2 Quae requirantur ad creationem Notariorum.

Instrumentum stipulatum per notarium vassallum, quod nec profit, nec noceat Baroni, adde Cap. Regis Ladislai quod quidem non procedit in testamentis, et codicillis, ita Bal. in l. testamentum sub num. 4. C. de testamen. nec in obligationibus apud acta Curiae, ut per Dominum de Franch. decis. 118.

Adde circa creationem Notariorum, et eorum qualitates, quae requirantur Couarr. pract. questione cap. 19. nu. 4. sed hodie hac constitutio recessit ab aula circa numerum notariorum, et quod ad terras demaniales.

Ad Const. legge presenti. De dandis Adu. pupillis, & miserabil. personis.

S V M M A R I V M.

- 1 Pauperibus litigantibus quando debeantur subministrari expensae.
- 2 Et per quem.
- 3 Et an non solum expensae litis, sed etiam alimenta.

1 *D*de, quod pauperibus litigantibus debent subministrari expensæ per Curiam tex. in auth. de mandat. Princ. §. si tibi et gl. in cap. statutum §. in super de rescript. in 6. et Abb. in cap. ab omni de vita, et honest. Clericor. et Par. de Put. in suo tract. de sindic. in verb. expensæ, et in verb. carcer. §. licet dicatur.

2 *Quin immo pauperibus litigantibus debent subministrari expensæ per partem aduersam, eum qua litigat, vide Afflict. decis. 11. et ibi addita per Vrsill. et latè Couar. pract. q. cap. 6. Aret. in cap. si quis testium col. 2. de testib. Corn. conf. 85. num. 2. vol. 3. Lup. in cap. per vestros §. 39. de donat. inter virum, et uxor.*

3 *Et ne daim expensæ litis sed etiam alimenta Guid. Pap. decis. 561. ac etiam debentur debitori, cuius bona fuerunt sequestrata per creditores l. fin. cod. de ord. iud. quod quotidie practicatur in R. C. et vide in hac materia text. in l. Imperatores ff. de tut. et rat. distr. et Bal. in l. qui de inoff. ff. de inoff. test. et multos casus, in quibus fit prouisio alimentorum lite pendente enumerat Rebuff. in tract. de sent. prouis. in prefatione multa per Cephal. conf. 128. vol. 1. Ioseph. Ludou. dec. perus. 46. in 1. par.*

Ad Const. Officiales Reip. de pœna pecul.

S V M M A R I V M.

- 1** Perceptores Prouinc. arcem ad quid teneantur.
- 2** Quando peculatus pœna locum habeat.
- 3** Quando officiales habent regressum contra alios Ministros participes.
- 4** Qua pœna puniantur vtentes pecuni. fiscali.
- 4** Pecunia fiscalis à quo possit per fiscum auocari.

1 *E*clarabis istam constitutionem, ut pulchrè scribit Iacob. de Beluis. in sua pract. crimin. sub rubr. de furt. fol. 28. col. 1. in tit. leg. Iul. pecul. etc.

Et ad istam materiam de officialibus pecuniarijs, ut sunt Perceptores Prouintiarum, ne penes ipsos Regia

gia pecunia detineatur hinc ortæ sunt instructiones, quod teneatur transmittere bilancia exactiõnum quolibet mense ad Regiam & am Summ. quæ practica sumpta est ex tex. in l. apparitores C. de exact. trib. & l. Diuus C. de suscept. & præposit. lib. 10. ubi est casus: Qui ministri pecuniarij demum quolibet anno postea præsentant ipsorum computa in Regia Camera ubi liquidantur, quod pariter sumit originem ex tex. in l. 3. C. de exequit. & exact. lib. 12. & præct. de super exactiõibus quæ quandoq; sunt per Perceptores, sumpta est ex tex. in l. unica C. de super exact. eod. qui puniuntur pœna dupli quando sine violentia, & dolo, alias pœna quatrupli.

Deniq; circa hanc materiam pœnæ peculatus ad defensionẽ 2 officialis, inquisiti de subtractione pecuniæ regie, vel in usus proprios ergatæ, & de omnibus pœnis, & de practica, & obseruantia Regiæ Cameræ Summarie, vide copiosè scripta per Regentem de Ponte cons. 22. pro magnifico Sansone, & decisione Collateralis Consilij Settima.

Et an iste Officialis pecuniarius habeat regressum contra 3 alios suos ministros participes de fraude cum ipso, si fuerit condemnatus, & quid fuerit iudicatum contra scribam portionis ad materiam l. ex pacto ff. de negot. gest. in qua decisione tota materia explanatur, & quæ pœna puniantur, Ministri pecuniarij, ut sunt Perceptores Prouin- 4 tiarum si in proprios usus vel in mercimonijs fiscalem pecuniam expenderunt, quod interesse soluant ex retardata solutione, & quomodo fiscus pecuniam fiscalem auocare possit. ab illis, qui eam receperunt, siue titulo lucratiuo, siue onoroso ad materiam l. pecuniam C. de priuileg. fisci. vide eundem Regentem de Ponte in suo opere de potest. Proreg. in tit. de regal. impost. sol. 66 §. cum. seq.

Et de pecunia fiscali exacta, & conuersa in alios usus vide, 5 quæ scripsit Peregr. de iur. fisci. lib. 6. tit. 3. num. 5. & an Minister pecuniarius possit eam soluere creditoribus fiscalibus absque mandato superioris ibid. & pecuniam fiscalem solutam posteriori creditori, an fiscus prior credi-

tor auocare possit ibidem num. 6. quid autem in privato creditore anteriore ibidem nu. 7.

Et quod fiscus auocet pecuniam exactam per posteriorem si extat per hypothecariam, et si non extat per conditionem & lege si est consumpta, late per Regium Consiliarium Jo. And. de Georg. in sua alleg. 39. per totam, ubi suo more doctissime scribit.

Ad Const. statuimus. De off. mag. iust.

S V M M A R I V M.

- 1 Quando liceat pupillo, & viduz variare.
- 2 An particularis possit iurare per horrescentiam contra vniuersitatem.
- 3 Interdicta iurisdictione generaliter quod non intelligatur in causis pupilli, & miserab. person.
- 4 Quod a decreto paupertatis non appellatur.
- 5 Quid in Clerico.
- 6 Quid de pupillo habente patrem.
- 7 Quid de virgine similiter patrem habente.
- 8 Et quoties possit variari.

Ad versiculum huius constitutionis nec non, et miserabilium personarum quarum est priuilegium forum eligere, adde quod licet vidua, & pupillo variare Afflic. hic & Io. de Neui. in sua silu. nupt. in verb. in dubio pro communi iudicandum fol. 25.

- 2 Sed an si particularis agat contra vniuersitate mpossit iurare per horrescere potentiam aduersarij, & recurrere ad supremum Iudicem vide text. in cap. Statutum S. cum vero Actor de rescript. in 6. & ibi Franc. ubi etiam quid si aliquis agat contra collegium.
- 3 Aduerte etiam, quod si sit interdicta, seu prohibita administratio, seu iurisdictione alicui iudici generaliter, nihilominus potest cognoscere de causis pupillorum, & viduarum, quia ista non videtur prohibita, extat cap. Regni, incip. quia nulla, &c.
- 4 Et quod Iudex procedens in causa, & pronuntians aliquem pauperem, seu pupillum, a tali pronuntiatione non appellatur nec contrarium probari possit, vide Cap. Reg. incip. de uiolentijs. Et

Et quod Clericus habeat fori electionem aduersus Officiales. 5
Regios habentes proprios Iudices, vide Cap. decis. 160.

Et quod pupillus qui habet patrem, quia dicitur pupillus in 6
proprie, non gaudet priuilegio fori electionis vide glof. in l.

Et quando Imper. in vers. si contra pup. & ibi Paul. de
Castro, & Afflict. in const. l. presenti, & plura ad mate-
riam, vide per Petr. Belluc. in spes princ. fol. 220.

Es in materia priuilegij l. unie. Et quando Jemper. addo quod 7
virgo gaudet eod. priuilegio etiam si habeat patrem, vide
Dom. de Franch. decis. 100. ubi omnes referantur.

Et quoties possit variari, & quid obsecratur per fiscum quan- 8
do petitur variatio, vide ibi, pupillus tamen minor qua-
tuordecim annorum existens in potestate patris, vel pater
non gaudet hoc priuilegio, idem Dom. de Franch. dec. 161.

Hec constitutionem corrigi debet. in l. 1. quando Imper. vide
Dominum de Franch. decis. 257. num. 2. quia constitutio
concedit beneficium mulieribus indistincte secundum eandem
dem de Franch. decis. 233. num. 3.

Et he constitutiones Regni in beneficium pupillorum non
preiudicant alijs de iure communis priuilegiatis, secun-
dam Vincentium de Franch. decis. 608. num. 4.

Ad Const. Edictorum. De lictis citatoris.

S V M M A R I V M.

1. Dominus feudi degen extra Regnum an possit citari in domo feudi, & quis pro eo possit comparere.
2. An sit necessaria inculatio contumaciz.
3. Quando res tangit melius quomodo si facienda citatio.
4. Quomodo per edictum, vel extra regnum.
5. Citatio an requiratur in relatione expertorum, & quis in prambulo.
6. Citandus est qui principaliter debet interesse.
7. Et quando sufficiat citari procuratorem.

Dominus feudi degit extra regnum, an pos-
sit citari in domo feudi, & an pro eo compa-
rens etiam non procurator habeat terminum
ad denunciandum vide Iser. in cap. 1. de con-
trous. inter dominum, & agn. de benef.

Et

Et Luc. de Penna in l. quicumque C. de diuers. off. lib. 12. dixit quod in causa requirente celeritatem, & tempore belli valeat mandatum sine peremptorio, & sine clausula iustificata.

2 Et an sit necessaria incusatio contumacie, vide omnino per Andr. in cap. 1. de controu. inter vasall. & al. de benef.

Et quid operetur citatio ad totam causam, & singulos actus singulis diebus, & horis Alex. in l. qui ante calendas ff. de verb. oblig.

3 Et quando res tangit multos quomodo sit facienda citatio, & quos sufficit citari, omnino Io. Faber. in §. fin. instit. de pœn. tem. litig.

4 Et quando quis possit citari per edictum, Io. Faber. in §. fin. inst. de actio. & Bar. in const. ad reprimendum in verb. per edictum, & vide Curt. ad legem & peremptorium num. 10. ff. de iud. num. 4.

An incusatio contumacie sit necessaria, vide Pragmaticas de relat. cit.

Citatio pupilli quomodo sit facienda Ann. in sing. 394. & nota, quod contumax amittit declinatorium fori Ann. in sing. 120. & contumax post annum an audiatur, & an dicatur fictè confessus, vide Io. Anton. de Nigr. in cap. regni sine num. 11. & num. 23.

Citatio per edictum, ut qui sua putauerit interesse qualiter sit in Regno, vide eund. de Nigr. in cap. ad regale festigiū num. 2. & an ardeat quoad praeiudicium personæ, vel rei ibidem num. 11.

Citatio extra regnum contra rebelles quomodo fiat vide eandem in Cap. regni ad vendictam num. 23. & an citatio sit necessaria in notorijs, vide eundem in cap. & si frequenter num. 10.

Citati an possint constituere Procuratorem, vide eundem in t. studio num. 6. & ia cap. item quod Iustitiarij num. 1. 2. & in reassumptione instrumenti an debeat pars citari, vide eundem in cap. ne personarum num. 3. et 14.

5 Citatio an requiratur quando experti referūt Ann. in sing. 78

Citari

- Citari non debet quis de consuetudine in præambulo, Ann. in alleg. 19. nu. 13. fallit tamen in casu, ut not. num. 15. vide Dominum de Franch. in d. 204. per tot.*
- Sed an requiratur citatio in agnitione bonorū possessionis vide eundem de Franc. in ead. dec. 204. nu. 14. et Regentem de Ponte consil. 20. per totum.*
- Citatio à delegato cum inserta forma an valeat, Ann. in alleg. 24. nu. primo, et 4.*
- Citatio non requiritur quando Princeps prohibet administrationem Ann. in alleg. 25. num. 10.*
- Citandi non sunt hi, qui non sunt principales, licet in consequentia litis definitio attingere potest. Fab. de Ann. in consil. 18. num. 23.*
- Citatio potest fieri cum litteris Judicis rei sitæ, de Franch. d. 7 177. nu. 3. Citatio Procuratoris quando sufficiat in eadem decisione nu. 5. 6. Citatio an requiratur in interdictione Bonorum, et quid in notorio, vide Regentem de Pont. consil. 42. num. 35. 36. et 44. Citatio non requiritur quando Princeps procedit ex certa scientia, et ex plenitudine potestatis idem de Pont. consil. 24. nu. 70.*
- Et ad materiam huius constitutionis, vide Marant. in 6. par. 1. memb. in tit. de citat. et foll. in sua pract. Crimin. in verb. accusantur contumacia, et in verb. audiatur excusatores. Et que debeat continere hæc citatio verbalis, dic. quod sex requisita, ut per Marant. loc. præcit. nu. 52. Sed an in civilibus possit fieri citatio realis ibidem num. 49.*
- Sed quomodo possit quis citari extra Regnum? querit hic Affl. n. 13. post Andr. qui latè hanc materiam per plures quaestiones examinat, de quo etiam loquutus fuit Didac. Peres. ad leg. part. tit. 2. lib. 3. ordin. q. 3. qui reassumit tres articulos. In hoc tamen Regno solet implorari braccium in civilibus simpliciter, sed in criminalibus cum causæ cognitione, sed rebelles extra Regnum possunt citari in regno ut per Affl. hic, qui allegat cap. Regis Ferdinandi que est Pragmatica prima in tit. de citation.*

Ad Const. Grandis. De pœna contum.

S V M M A R I V M,

- 1 Fructus pendentes, an dicantur res mobiles.
- 2 Quod citatio fieri debeat super crimine.
- 3 Baronibus contumacibus quando sequestratur iurisdicatio,
- 4 Et an facultas nominandi iudicem.
- 5 Aetiones, & debitorum nomina an inter mobilia computentur.

1 **F**ruetus pendentes in materia huius constitutionis dicantur res mobiles, ita quod veniant in contumacia vide Afflic. in cap. 1. de pac. tenend. & quid si sunt bona mobilia existentia extra territorium, vide omnino Alexand.

conf. 37. vol. 1.

2 Et aduertas, quod ipsum oportet citari super crimine, id est ad capitula Bar. in extrauag. ad reprimendum in ver. super dicto crimine facit constitutio edictorum, & constitutio citationis literæ in fine, & ideo citatus ad informandum non condemnatur, nisi ad pœnam contentam in mandato, & facti hæc constitutio, dum sequitur, quod post annum fit foriudicatio, que non fit nisi sequuta contumacia super receptione capitulorum.

3 Et an Baronibus contumacibus propter delicta quibus imponi potest pœna publicationis honorum possit sequestrari possessio iurisdictionis status, vide Capy. dec. 131, ubi fuit decisum, quod sic, & ita in dies practicatur, ad idem facit Iser. in const. Clementie Imperia. nam propter contumaciam non possunt stare in Curia sine dedecore, dicit Andr. in cap. 1. §. An ille, qui interfecit fratrem Domini sui, & propria iurisdictione suspenduntur, & Prorex ponit officialem, qui interim iustitiam administrat, ut eleganter declarat Frecc. in auth. 29. Bar. & Lipar. ad Andr. in c. 1. de milito vassall. qui contumax est per illum textum sed comparente demum Baronum, vel quorumcumq. ea existente carce-

carcerato, tollitur suspensio, *Andr. in const. Regn. Clementia per tex. d. cap. 1. de mil. vafal. qui contum. est ad idem Ann. in sing. 52.*

An autem si Baro habeat facultatem nominandi in aliqua terra demaniali Judicem, cui quidem Iudici facta demum nominatione, titulus, & commissio expeditur à Prorege an si iste Baro sit effectus contumax perdat hanc facultatem nominandi, quod non per tex. in l. cum pater §. hereditatem ff. de leg. 1. & in l. ex facto §. si quis rogatus ff. ad trebell. Dec. cons. 525. & ita fuit decisum in Collaterali Consilio, prout refert Regens de Pont. in tractat. de potest. Proreg. fol. 10. cum preced.

Addo etiam, quod per priuilegium Neapolitanis concessum, quod eorum bona non publicentur nisi in crimine lese Maiestatis, & Heresis, non est derogatum huic constitutioni de Franch. decis. 102. num. 13. in qua Dec. etiam vertebatur dubium an filij nati, & concepti post deportationem, vel foriudicationem succedant patri foriudicato, vel deportato, &c.

Denique ad hanc constitutionem, quod bona inquisiti sint adnotanda, vide latissimè Dominum de Franch. decis. 516. num. 6.

Et ad primum quæsitum, quod fructus pendentes non veniāt in contumacia, quia fructus pendentes, vel futuri censentur esse pars ipsius rei immobilis, in proprijs terminis huius constitutionis consuluit Gram. cons. 52. in causa nobilis num. 9. ubi loquendo in terminis huius constitutionis dicit quod annotatione bonorum inquisiti, & contumacis facta per Curiam breuiter & summarie absque dilatione, debent audiri concurrentes, seu pretendentes ius habere super eis contra fiscum, & quod annotatio prædicta, seu descriptio bonorum inquisiti fieri non potest, nisi prius ipso citato, & contumace effecto, ut ibi per eum num. 1. & 2. cum seq. & adde prædictis Alber. in l. diuo pio §. in venditione ff. de re iud. ubi dixit usumfructum inter immobilia computari arg. leg. fin. C. de præscript. longi temp.

Et an actiones inter mobilia, vel immobilia computentur vide Rom. in consf. 509: circa propositam consultationem, &c. num. 16. & 18. & Bar. in l. 1. in fin. C. si aduer. transf. Et nomina debitorum an connumerentur inter mobilia, vel immobilia? Abb. in auth. hoc ius porrectum C. de sacros. Eccl. & in l. ad eum ff. de donatio. ubi an publicatis, vel legatis omnibus bonis mobilibus, vel immobilibus alicuius, intelligantur legata, vel publicata nomina debitorum. Adde tamen quod annui redditus computantur inter immobilia ita Alex. in apost. ad Bar. in l. sciendum num. 10 ff. qui satisd. cogant.

Ad Const. Minorum. De rest. Minorum.

S V M M A R I V M.

- 1 An minor pendente iudicio effectus maior restituatur.
- 2 An in causa liquidationis concedatur hæc restitutio.
- 3 Quando liceat contraria articulare.
- 4 Quid si maior succedat minori, & è contra.
- 5 An ad consortem extendatur.
- 6 Quid in repulsa.
- 7 Vel preparatorijs Iudiciorum.
- 8 Et in quibus casibus non concedatur.
- 9 Et nu. 9.
- 10 Et an possit renunciari restitutio in damnum maioris.

1 *Exornando materiam huius const. An minor in principio iudicij effectus maior pendente iudicio restituatur in integrum Afflicti. decis. 210. etiam in causa lucratiua Vinc. de Franch. decis. 17.*

Et minor 18. ann. maior tamen 12. quod in iudicio possessorio possit esse sine curatore Affli. decis. 283.

2 *Sed quod in causa liquidationis bonorum non procedat hæc constitutio quando in causa principali fuerunt concessa beneficia idem Afflicti. decis. 35. & latius decis. 114. ubi quod personis hic enumeratis bis tantum conceditur restitutio, quæ hodie ex vetusto usu primum, & secundum beneficium appell. et Andr. in const. in const. obscuritatem.*

3 *Et an in primo, & secundo beneficio licitum sit ponere, & articulare*

ticulare de directo contraria. Afflict. decis. 87. & aduersario profit idem in const. obscuritatem 4. not. in 4. quest. etiã non obstante conclusione decis. 216. limitando cap. fraternitatis extr. de test.

Quid si maior succedat minori an ei competat hoc beneficium, 4 & è contra Capyc. decis. 109. & Afflict. decis. 211. & 212.

Quodq. hoc beneficium ad consortem non extendatur nisi rei 5 indiuiduas in qua sunt consortes aliud inducat, quia tunc est speciale quod extendatur Socc. conf. 110. vol. 4. Affl. in d. const. obscuritatem 4. not. q. 11. & dec 89 et 213.

An autem possit instari contra minores quod beneficium petant ut sic de cetero non utantur Imol. in clem. 1. col. fin. de rest. in integr. & Capyc. decis. 110.

Nunquid autem rescissa conclusione per beneficium possit peti 6 repulsa testium examinatorum in primo termino idem Capyc. decis. 157.

Quodq. in causa repulse non detur restitutio in integrum decis. 67. & Affl. in const. obscuritatem 4. not. q. 8.

Et in preparatorijs iudiciorum an detur hæc restitutio Capyc. decis. 13. & 53.

Quod non concedatur hoc beneficium aduersus exceptionem & declinatoriam fori licet competat ad opponendam exceptionem perentoriam ante litens contestatam opponi omiffam Afflict. in d. const. obscuritatem 4. not. q. 6.

Nec procedere hanc const. si sponse minoris fuerit constitutum 9 dotarium seu antefatum per minorem quia hoc casu non restituitur ut per Affl. in const. mulier que dotarium 2. not. q. 10.

Et an possit minor renunciare restitutioni in præiudicium 10 maioris Franc. decis. 140. nu. 6.

Ad Const. Probationum. De prob. & testi. ante lit. cont. prod.

S V M M A R I V M.

- 1 Creditor conditionalis, an possit petere quid examinetur testes ad perpetuam rei memoriam.
- 2 Quando possint recipi tales testes, & quibus præcedentibus.

- 3 Quæ citatio requiratur.
4 Et quis Iudex possit examinare.

1 Reditor conditionalis an possit petere quod examinentur testes ad perpetuam rei memoriam vide test. in l. lege aquilia si deletum chirographum ff. ad l. aquil. & Aret. in cap. significauit de test.

2 Quando possint recipi testes ad perpetuam rei memoriam, quæ requirantur, & quid si pars aduersa contradicat Bald. cōs. 384. vol. 3. ubi an tales testes recepti corā arbitro, fidem faciant in alio iudicio, & cons. 482. lib. 4. ubi quid in conditionali legato, vel in diem

An id procedat tam ex parte rei, quam actoris Bart. in l. de etate, num. 3. ff. de mino.

Et an lite non contestata possint examinari Corneus cons. 168 vol. 2. quæ requirantur, et quando publicari possunt cons. 172. eod. vol. Quodque super testamento, & codicillis possint examinari cons. 298. vol. 1.

3 Quod sufficiat citatio ad domum aduersarij pro dictis testibus examinandis. Affl. in cons. citationis literæ 3. not.

4 Et iudex qui est deputatus ad cognitionem causæ censetur etiam deputatus ad examinandum tales testes quia hoc est præambolum ad causæ expeditionem Bart. in l. cum hi §. transactiones ff. de trans. nisi ex iusta causa coram alio iudice fuerint examinati iuxta l. quoties C. de naufrag. lib. 11.

Ad Const. contumacē. De pēna contumaciæ in ciuil. causa.

S V M M A R I V M.

- 1 Contumax quando patiatur immissionem ex primo decreto.
2 Hodie quid feruetur in regno.
3 Creditor cum assensu potest exequi super feudalibus.
4 Creditor in actione personali an immittatur in possessionem feudi.

Ad

Ad cognitionem istius constitutionis adde quod contumax patitur immissionem ex primo decreto, et decretum interponitur officio iudicis implorata, ut per Cyn. in l. 2. C. de bon. aut. iud. possid. et debet constare de contumacia, ut per

Bart. in l. hoc autem §. 1. ff. eod. tit. et triduo post incusationem contumaciae saltem debet liquere de debito.

Hodie autem haec constitutio recessit ab aula quia iam non sunt istae immissiones ex primo, et secundo decreto nisi quoad adiudicationem quando agitur iure assistendi servata forma reg. pram. et primo loco in actu executionis post latam sententiam vult haec constitutio quod fiat executio super bonis burgenfaticis, deinde vero super bonis feudali- bus, et ita hodie servatur.

Est tamen verum quod si creditor habet assensum potest executionem facere super feudali- bus, si autem non habet assensum potest possessorem feudi cogere ad vendendum iuxta tradita per Andr. in const. si quis post litem, et per Lofred. cons. 14. num. 73. et cons. 46.

Immo creditor in actione personali immittitur in possessionem ipsius feudi, ut dicit Regens Lanar. cons. 12. sed si feudarius debitor habeat feuda titulata, et non titulata proceditur ad venditionem prius bonorum non titulatarum, et de- mum ad venditionem feudorum titulatarum, ut per Mi- rad. in const. regn. in aliquibus in princ. in verbis Comitum et Baronum nu. 42. et 43. et decis. 13.

Ad Const. Quisquis de burgenf. de reuoc. transea.

S U M M A R I V M.

- 1 Quis dicatur burgenfis.
- 2 Quid debeat probari in reuocatione vassalli.
- 3 An possit interdici vassallo abeunti alienatio honorum.
- 4 Et quis cognoscat de tali causa.

1 *Vis dicatur burgensis in materia huius constit.*
Bened. in cap. raynucius de toftam. in vers. et
uxorem nomine Alesiam. num. 300. Bal. &
Affl in præludijs feud. in 13. col. Paris de Sind.
de excess. baronum.

2 *Vbi quid debeat probari in reuocatione vassalli a terris demanij, & quando a terris baronis, ibiq. collige limitationem, & an perdat bona quæ habet in terra baronis.*

3 *Et quid si baro videt quod vassallus vult aufugere, et ad alium locum accedere ad habitandum an possit interdicare alienationem bonorum Bart. in l. de pollicitationibus ff. de pollicit.*

Quæ vassalli dicantur angarij, & per angarij Capyc. dec. 168.

4 *Et si potestas vnius ciuitatis vult vendicare ciuem vel incolam suum, qui transiit ad aliam ciuitatem, quis cognoscat de tali causa, & an vendicando debeat exprimi in quo sit subditus Alber. in l. incola prope finem, & l. de iure ff. ad municipalem, & multa ad materiam vide per Affl. decis. 265.*

Ad Const. Consuetudinem prauam. De rei act. & except.

S V M M A R I V M.

- 1 Res feudales an per solam contumaciam amittantur.
- 2 Quid in prætendente ius ad rem feudalem.
- 3 Feudum an quid reale sit, vel personale.

1 *N per solum bannum, & contumaciam tenentium rem feudalem, & non comparentium amittantur res feudales Affl. in cap. 1. S. item si quis feudum 6. col. quib. mod. feud. amitt.*

2 *Et an etiam non possidens prætendens ius ad rem feudalem debeat comparere ad emanationem bannorum Bal. consil. 466. Andreas feudatarius vol. primo.*

3 *Et feudum an quid reale sit vel personale, an seruitus realis vel personalis, quæ dicantur partes singulares, & quotitiuæ feudorum, & quomodo intelligatur quod de excadentijs baro disponat, et an res reddititia feudo dicatur feudalis Capyc. in c. imper. col. 113. de prohib. feud. alien. per Feder.*

Ad

**Ad Const. Menomachiam. In quib. cas. pugna.
locum non habeat.**

S V M M A R I V M.

- 1 Duella quomodo prohibita.
- 2 Quando sint permissa.
- 3 Quid de assistantibus duello.
- 4 Et quid hodie.

D materiam huius const. vide Las. notabiliter loquentem in l. ex hoc iure gentium num. 30. et 31. ff. de iust. et iure, et Dec. const. 487. Duella quod sint prohibita sub crimine lese 1 Maiestatis Assl. dec. 265. Andr. in c. 1. de pac. ten.

Quando sint permissa Petrus Bellu. in specul. princ. 27. 2 rubr. fol. 137. et Io. Fab. in §. per contrarium inst. de hered. que ab intest. def.

Et an assistantes in campo ad hoc destinato puniantur, et quid si fuerit consuetum in regione Io. Fab. in §. 1 inst. de leg. aquil.

Et an de iure causa honoris sit licitum duellum Curt. iun. 4 const. 173. et Las. tangit in d. l. ex hoc iure num. 31. cum seq. Hodie adest pragmatica Carol. V. prohibens duella.

**Ad Const. Hostici exceptionem de except.
Hostic. pon.**

S V M M A R I V M.

- 1 Quando habeat locum ista exceptio.
- 2 Et in quibus militibus.
- 3 An in vxore militis.
- 4 Et an in esequiis obstat ista exceptio.
- 5 Quid ve in spolio de recenti.
- 6 An ista exceptio proficit etiam fideiussores.
- 7 An archiepiscopi laudato.
- 8 Et in quibus casibus.

- I** *In instrumento fuerit renunciatum non potest opponi ista exceptio. Ita saepe in consilio iudicatum, et in reg. Camer. in causa Marchionis Montisnigri referente D. Petro de Castellet Regente integerrimo, Eiusdemque Reg. Camerae Promagno Camerario meriti-
tissimo*
- 2** *Et an habeat locum in militibus naualibus, et maritimis collige decisionem ex testatis per Ripam in l. miles ff. de re iud. nu. 6. et latius in l. centurio ff. de vulg. et pupill. ubi quid in Pedasribus, et quid in Auenturarijs.*
- 3** *Quid si uxor militis hanc exceptionem opponat Capyc. de-
cisi. 176.*
*An miles conueniens alios possit reconueniri decide ex doctri-
na Angel. in l. 1. §. hac autem stipulatio ff. si cui plus quam
per l. falso. in 3. limit. ad §. donec.*
- 4** *Et an in esequiuius obstet exceptio hostica, dicas quod quando
requiritur causa cognitio non obstat per doctrinam Bal. in
l. fin. §. donec C. de iur. delib. et Aret. in c. fin. de iudic.
col. pen. in princ. cum seq. usq. ad finem.*
*Et in dicto §. donec tangunt Alex. et Jacob. de San. Georg. an
habeat locum retorquere in alia causa.*
- 5** *Quandoque de recenti fuit facta spoliatio quod hostici exceptio
non habet locum notat Assl. dec. 84.*
Vidde Frecc. dum tractat de offi. magni ad mirati num. 5.
*An seruiens in mari hac exceptione gaudeat, et quid in
seruiens per substitutum, et quid in litigante per pro-
curatorem, et an contra mulierem petentem dotem Capyc.
in inuest. feud. cap. feudorum exceptiones §. hostici, et de-
cis. 76. et 172. Franch. decis. 28.*
- 6** *Quod exceptio ista non solum prodest principalibus sed etiam
fideiussoribus ut per litteras regis Roberti quae incipit Ioann.
de Haya.*
*Et licet conuentus gaudeat hostica exceptione tamen pro-
hibetur ipse agere prout testatur fuisse decisum Io. Vinc.
de Anna alleg. 75.*

An

An autem hac exceptio proſit auctori laudato iddem Anna 7
ſing. 171. referens ſe ad caſum deciſum in Reg. Cam.

Sed hac exceptio non prodeſt quando actor, & reus eſſent in
exercitu ut habetur in hac conſtit. licet Capyc. impugna-
re uideatur. Nec in his quæ committerentur, vel con-
traherentur in exercitu. Nec ubi agitur de eſequutione
ſententiæ, nec in uxore cuius uir commemoratur in exercitu
ut per Capyc. dec. 16.

Ad Conſt. Cum per partes apuleæ. De animalibus in
pascuis aſſignandis.

S V M M A R I V M.

- 1 Valer. conſuetudo paſculandi in territorio alieno.
- 2 Quid ſit fida.
- 3 Et quanto tempore præſcribatur.
- 4 Habens ius paſcendi an poſſit prohibere reduci territoria ad culturam.
- 5 Ius paſculandi quod debeat pro reſta prædierum.
- 6 Quæ dieantur paſcua publiæ, & quæ priuata.
- 7 Vniuerſitas quando poſſit vendere deſenſam.
- 8 Et quando dominus.

Conſuetudo paſculandi in territorio alieno quod
ualeat Soccy. conſil. 15. vol. 3. & Dec. con-
ſil. 550.

Et quod montes, aquæ nemora, & paſcua ſint
baronum dixit Lucas de Penn. in l. 2. C. de
feud. limotro. lib. 11.

Et quod ueniât etiam ſi non ſunt expreſſa in priuilegio Corn.
conſil. 321. 4. vol. Aſſil. in c. imperialem S. præterea ducatus
Bal. conſil. 410. lib. 5. Soccy. conſil. 166. Jacobi in ſuo
tract. feud. verſ. & cum fluminibus.

Quomodo debeat probari communio vniuerſitatum, & quid
debeant probare teſtes Loffred. conſ. 25.

Quid ſit fida, & de eius materia Loffred. conſil. 44. 2

Quomodo probetur prædia eſſe de confinibus, & territoria ali-
cuius loci Brun. conſil. 34.

Et quando animalia damnum dantia debeant liberari cum
cautione, vel ſoluta fida Capyc. decif. 45.

V 2 Et

Et quod unus potest habere ius fide, et diffidæ in territorio, et alius corpus territorij, eiusq; dominium C. apyc. decis. 96.

- 3 An ius pascendi in alieno territorio quaeratur spatio 40. annorum Aym. Crauetta consil. 4. et ibi quod non licet facere clausuram in præiudicium habentium ius pasculandi, et quod possunt destruere propria autoritate.
- 4 Habens ius pascendi seu fide, an possit prohibere quod territoria inculta reducantur ad culturam Veronen. in suo tract. de seru. tit. de seru. ius pascen. fol. 25.

Quid si unum pasuum sit commune omnibus ibi habitantibus, et qui ibi modicas habet possessiones teneat multa animalia ita quod habentes magnas possessiones non possint uti illo pasculo quod possint intentare utile iudicium communi diuidendo ut quilibet pro quantitate possessionum utatur si ne alterius præiudicio Alber. in l. imperialem ff. de seruit. rust. præd. ubi quod modus possessionum debet intelligi secundum estimationem, et valorem non autem pro numero perticarum ut vulgo dicitur seu iugerum.

- 5 Et quod tale ius pasculandi in aliquo loco debeat pro reta prædiorum, et si prædia alienantur quod transeant cum eis idem Alber. in l. plures ff. de seru. vend. ubi quod peti debeat per confessoriam actionem.

- 6 Quæ dicantur pasua publica, et quæ priuata C. de pasuis pub. et priu. lib. 11.

An autem transeuntes possint equos suos pascolare in alieno territorio And. in d. fin. de pac. ten.

Et quod habens ius pasculandi per præscriptionem non possit prohibere dominum ne reducat ad culturam Aym. consil. 292.

- 7 Et an vniuersitas possit vendere defensam in præiudicium dominorum animalium C. apyc. dec. 152.

An pasua sint domini. vel ciuitatis Aym. consil. 154.

- 8 Et an dominus possit vendere saluo usu vassallorum quod superest Ripa in l. quominus ff. de Flumin.

Ius pascendi quod præscribatur spatio temporis cuius non est memoria hominum in contrarium Dec. cons. 483. in fi.

Sed

Sed quando competit ratione persone, & non rei prescribitur minori tempore. Aym. consil. 4. num. 5.

Et quando prescribitur cum aliqua solutione per decem annos prescribitur Guid. Pap. decis. 573. & ad materiam Calcan. consil. 34. & Lanarius consil. 98.

Ad Const. Varietates. De consid. in iun. temp. & person.

S V M M A R I M.

- 1 Iniuria facta clerico dicitur facta Ecclesie.
- 2 Clericus habet fori electionem.
- 3 Et an contra Barones habentes priuilegium in Ecclesiasticas personas.
- 4 Pro officij, & dignitatis tuitione datur actio iniuriarum.
- 5 Et de iniuria quæ fit per famosum libellum.

In iniuria fit clerico quod dicitur facta ecclesie 1 Vinc. de Anna in alleg. 146. num. 6. & 7.

Et clericus tunc habet fori electionem ibidem.

Et an contra Barones habentes priuilegium 2 contra miserabiles personas, & ecclesiasticas, 3

vide decis. Felicis de Rubeo relatum per Fabium de Anna ibi in additione, ubi decisum testatur quod non.

Pro officij, et dignitatis defensione quod detur actio iniuriarum 4 si quis eam impediatur Bat. in l. obseru. §. antequam ff. de off. pro cons. immo is cui honor impeditur potest manu armata resistere ex reg. l. ut vim ff. de iust. & iur. latissime Fab. de Anna in suo consil. 7. nu. 18. & 19.

Et de iniuria quæ fit per famosum libellum vide Vinc. de Franch. decis. 533.

Ad Const. Ea quæ ad decus.

S V M M A R I V M.

- 1 Quod hæc constitutio non procedat in Ecclesia.
- 2 Quæ erant sub generali Principis concessione.
- 3 Tres sententias prim. secund. & tert. causarum Baronibus concessas pro unica in regno reputari.

Con-

I

Constitutio hec quod non procedat in ecclesia
 Vinc. de Franch. decis. 116. nu. 11. ad cuius
 materiam multa congerit eruditissimus Regem
 de Tapia in hac const. à num. 14. usque ad fi-
 nem in causa Sancti Nicolai Bancaris cum

Barone criminalis iurisdictionis Rutiliani que possidetur
 hodie per Michaelem V. aet. Mols Comitem insignitum.

- 2 Et pro ornatu huius const. licet Princeps concedat alicui me-
 rum, & mistum imperium, non tamen censetur abdicasse
 à se iurisdictionem appellationum, nam in concessione alicui
 plenissimis etiam verbis facta non transeunt regalia prout
 habetur in cap. primo que sint regal. ubi Ifern. & per
 Azueed. Hispan. ad l. prim. tit. primo lib. 4. Rex enim du-
 plex ius habet in regno, alterum tanquam dominus specia-
 lis castri, alterum vero tanquam Rex, & licet concedat
 alicui plenissimis verbis iurisdictionem, nunquam tamen ce-
 setur concessisse illam supremam quam ut Rex habet ut pu-
 ta cognoscere de grauaminibus que vassallis à Baronibus
 inferuntur, de causis appellationum, de crimine lese maie-
 statis, de facultate eudendi munetam, & similibus. Ex cer-
 te ratione, quia huiusmodi regalia sunt de iuribus corona,
 & illi connexa inseparabiliter ut nec sint in commercio. l.
 apud Iulianum §. constat de leg. primo l. fin. ff. ut in poss.
 lega. Andr. in cap. primo §. similiter de capit. qui Cur. vend.
 luc. de pen. in l. 2. C. de iur. reip. lib. 11. & in l. contra publi-
 cam C. de re mil. lib. 12. & in l. quicumque C. de omni agr.
 deser. lib. 11. Et sic nullatenus per quas libet concessiones
 posset fieri prohibitio ne Rex sit iudex appellationum.
- 3 Et licet quandoque ut plurimum soleat concedi Baronibus
 ius secundarum, & tertiarum causarum non obstante ti-
 tulo ne liceat tertio prouocare. Tamen in regno usu receptum
 est istas tres sententias pro unica reputari, nec prohiberi
 appellationem ad tribunalia regia, prout testatur Fab. de
 Anna in suo consil. 70. et si contrarium de iure firmet. Quæ
 tamen concessiones secundarum, & tertiarum causarum
 sunt valde perniciose vassallis, qui depauperantur, & post
 modum

modum laboribus, & expensis fatigati non habent modum
 accedendi ad regia Tribunalia.

Ad Const. Leggum asperitate. De adult.

S V M M A R I V M.

- 1 In hoc crimine quod admittantur testes de domo.
- 2 Adulterij actio quibus detur.
- 3 Meretrix quae dicatur, & quomodo probetur.
- 4 Et an credatur mulieri se fuisse cognitam ab aliquo.

*I*n crimine adulterij illud est speciale quod ad
 illud probandum admittuntur testes de domo,
 qui alias non admitterentur, & per presump-
 tionem violentam cum fama satis probatur
 Regens Deponte suo sing. consilio 98.

Et quod haec adulterij actio detur etiam agnatis, fratribusq. 2
 mariti adulter & Vinc. de Franc. decis. 94. nu. 1. eo magis
 si adulterium cum incestu concurrat ead. decis. num. 3. &
 quando occidens mulierem in adulterio repertam lucretur
 dotem decis. 678. & 184.

Meretrix quae dicatur, & quomodo probetur Franc. decis. 3
 68. nu. 2. & seq. Et an per const. Regni dicatur misera-
 bilis persona idem Franc. decis. 233. nu. 7. ubi nu. 8. an
 gaudeat beneficio l. unica C. quando Imper.

Et quod non credatur mulieri dicenti se carnaliter cognitam 4
 ab aliquo Gram. consil. 45.

Quodque talis confessio non probat contra illum Assf. in const.
 si damna Clandestina nu. 5.

Idemque in muliere asserente à tali esse pregnantem Alex.
 consil. 229. vol. 6.

Ad Const. Capitalement panam. De Virg.

S V M M A R I V M.

- 1 Raptores Virginum, vel aliorum mulierum qua pena puniantur.
- 2 Quid in rapiente sponsam vel vxorem.
- 3 Quid in rapiente mulierem solutam.

- 4 Et de meretrice rapiente iuuenem.
 5 Quid si quis rapiat meretricem.
 6 De raptu viduæ vel nuptæ.
 7 Et quid si meretrix rapta desinit esse meretrix.

- 1 **R**aptores virginum vel aliarum mulierum qua
 pena puniantur. vide pulchras distinctiones
 quas ponit Guid. Papa sing. 569. & quando
 dicatur raptus idem sing. 106.
 Et sponsam, vel uxorem rapiens an incidat
- 2 in pœnam raptus Corn. conf. 80. vol. 2. ubi num. 2. & 7.
 dixit quod raptus non committitur quando processu tra-
 ctatus de nuptiis, & vide Alex. in apost. ad Bar. in l. 1. C.
 de rapt. Virg. & Gram. conf. 48.
- 3 Et quod rapiens mulierem solutam semel ab alio cognitam
 vel osculatam non debet pena capitis puniri, quia non præ-
 sumitur rapta per vim quæ semel voluntarie alteri con-
 senserit, quinimmo non committitur raptus in muliere
 in bono se vivente. Hippob. de Marsil. in rub. ff. de fideiuss.
 num. 175. & Aret. in §. item lex iulia. inst. de publ. iud. et
 Aff. in const. legum asperitate col. 3. dixit quod mulier
 maritata etiam quod rem habuerit cum multis non excu-
 satur à pena adulterij, sed bene adulter non potest de adul-
 terio puniri propter vilitatem vite adulteræ.
- 4 Dixitq. Angel. in l. unica C. de rapt. virg. quod meretrix ra-
 piens iuuenem fuit combusta. Boer. decis. 317. nu. 11.
- 5 Et quod non teneatur de raptu qui rapuit meretricem propter
 eius vilitatem. Corn. conf. 332. vol. 2. etiam si ab uno tan-
 tum viro fuisset cognita Boer. decis. 317. nu. 8.
- 6 Et quod statutum disponens quod de raptu virginum inquiri
 possit non habet locum in raptu viduæ vel nuptæ Bal. conf.
 171. lib. 4.
- 7 Et an si quis rapuerit meretricem quæ desinit esse meretricis
 teneatur pena raptus Carver. in pract. crim. fol. 56. nu.
 24. & quod hodie puniatur pena capitis fuit decisum in
 Sac. Conf. ut per Presid. de Franc. decis. 70.

Ad Confus. Terminum Vita. de Homit.

puniem.

S. V. M. G. M. A. R. I. V. A. M. O. L. A.

- 1 Homicidarius an etiam ad interesse partis teneatur.
- 2 Quando teneatur de verberibus, & quando de occiso.
- 3 Et quando ex vulnere quis mortuus presumatur.
- 4 Et quid mortui declaratio operetur.
- 5 Prouocatio quantum excuset.
- 6 Et quid in occidenti transfugas, vel bannitos.

*A*D materiam istius Const. vide Hypolit. sing. 1 575. ubi quod homicidarius non solum pena mortis, sed etiam ad interesse partis teneatur.

Et percutiens non animo occidendi, quod non teneatur de occiso, sed alia mitiori poena Paul. de Castr. conf. 162. 1. vol. Hipol. sing. 176. idemq. si homicidium eueniat inter iocantes Soccin. conf. 16. Dec. conf. 1.

Et quando quis ex vulnere presumatur mortuus Gram. 3 conf. 2. & conf. 49. Cum. conf. 134. & Soccin. conf. 178 2. vol. & coniecturæ ex quibus talis animus presumitur ponuntur per Cuman. in dicto conf. 134. Gram. voto 23 & per glos. in l. 1. c. ad l. cornel. de sicar.

Et mortui declaratio cum iuramento quid operetur pro occidente. Gram. conf. 2. & voto 23.

Pro limitatione istius Const. si quis prouocatus, aut iusto dolore, & iracundia commotus aliquem occiderit mittis sit puniendus Gram. dicto voto 29. num. 23. & 12. & Arno. exclamat soliloq. 22. Dec. lata in l. ut vim ff. de inst. & iur. Borr. decis. 169. quod ampliatur etiam si iracundia ortum habuerit aliunde, quam ab eo, qui offenditur Roman. quem sequitur Alex. in l. lex iulia. §. fin. ff. ad l. iul. repet. & comprobatur Gram. dicto voto 24. num. 21.

Nec habet locum hæc constitutio in occidenti transfugas bannitos, vel proditores Regis per tex. in l. 3. §. fin. ff. ad l. cornel. de sicar. & l. postliminium. §. transfugas. ff. de postlim. reu. & in cap. Regni, nuper apud tranum.

transtulit & coheredit Regni postmodum. Bald. clar.
in S. homicidium, versu plerumq.

Ad Const. Regni Humanitate. De his qui fideiuss.

dare poss.

S V M M A R I V M.

- 1 Curia prosequente cum familia. An fideiussores teneantur.
- 2 Quando quis sit fideiussoribus relaxandus.
- 3 Et quando alius fideiussor prestandus primo existente non idoneo.
- 4 Et ad quid teneatur.

I

Inquisitus liberatus fuerit sub fideiussoria cautione, & deinceps Curia eum cum familia prosequatur, & aufugerit, an sint liberandi fideiussores Paris. de sind. in verbo fideiuss. versu subijcio pulchram questionem

Veronens. conf. 25. ubi quid si inquisitus detineatur per alium iudicem allegat l. 2. S. fin. ff. si quis caut. Alber. tamen in l. si decesserit num. 2. ff. qui satisf. cog. concludit contra Veron. quod sint liberati fideiussores. que opinio verior est, & magis communis per ea, que notat Bart. in l. si vero. ff. qui satisf. cog. & cum essem Juxta causarum civilium, & criminalium M. C. ita passim observabatur.

- 2 Quando autem inquisitus sit fideiuss. relaxandus Paris. de sind. in verbo si index malef. & Bald. in l. pen. C. de esb. re. quando vero sit carceribus mancipandus Folle. in sua praxi crim. et ad casum istius constit. ubi reus infraganti est deprehensus. notandum est, quod dicit Salic. in l. si quis in ea C. de cust. reor. deprehensum dici quando est probatum per unum testem, & quod presumptio iuris, & de iure equiparetur confessioni partis, ut per Bald. in l. si qua. C. de adult.

- 3 Fideiussore reperto non idoneo, an debeat alius prestari vide in tit. de Fideiuss. in rit. 160. num. 2. & qui fideiussores dicantur idonei ibidem num. 1. & quod pro liberatione captivorum quacumq. die etiam Rascatis capiuntur fideiuss.

fideiussores ritu 161. cod. tit. num. 1. Et quacunque hora etiam absentibus Regenti, Et Iudicibus, ut in tit. de fideiuss. ritu 159.

Et fideiussor de presentando si non presentauerit condemnatur ad poenam in ritu 159. contentam. Et condemnatur eodem tempore, quo principalis absque requisitione Ritu 164.

Ad Constit. Iurisperitorum. De prob. in appell. prod.

S V M M A R I V M.

- 1 In causa appellationis, An sit licitum deducere illud idem, quod fuit deductum in prima instantia.
- 2 De materia articulorum impertinentium.
- 3 Quando in causa appell. possit probari omissum in causa principali.
- 4 Et quid si producti sint articuli super quibus non deposuerunt testes in prima instantia.

Constitutio ista fuit edita ad sedandam controversiam inter Doctores Iuris civilis, et canonici, quod in causa appellationis non sit licitum deducere illud idem, quod fuit deductum in prima instantia secundum Vinc. de Franc. decis. 668. Et ad materiam vide tex. in clem. testibus. tit. de test. Et c. cum conuenisset, ext. cod. auth. qui semel C. de probat. et l. per hanc c. de temp. appell.

De materia articulorum impertinentium vide Muscat. in 2 sua praxi S. C. part. 5. glos. impertinentes. Vrsill. ad decis. 7. Assl. Capic. decis. 15. Et 62. Guid. Pap. decis. 585.

Et Felin. in c. cum lo. heremita ext. de test. ubi an, Et quando possit in causa appellationis probari omissum in causa principali, ad que vide Crauett. conf. 74. Et si in causa principali fuerit articulatum, quid valere centum, an in causa appellationis possit articulari valere quingenta Alex. conf. 64. vol. 2. et Guid. pap. decis. 585.

Quidue si producti sint articuli super quibus non deposuerunt testes in prima instantia. Bald. in c. 1. si de inuest. int. domin. Et vass. Et Felin. in c. fraternitas ex. de test. vide

aliquas limitationes per *Couar. lib. pract. quest. cap. 1 §. num. 6. & Capyc, decis. 62.* qui dixit, quod in repulsa repulsa possunt fieri articuli concernentes id, quod deductum est in termino *Affl. decis. 216.* ubi ponuntur complures casus practicabiles in quibus admittuntur articuli impertinentes, & aliqua per *Io. Vinc. de Anna in allegat. 77 num. 5. 6. & 7.*

Ad Constit. Dignum. De suo iure cur-
obseru.

S V M M A R I V M.

1 Quando vult Baro alienare rem de demanio ipsius feud. An debeat exprimi in assensu.

1 **A**D Constitutionem hanc vide tex. in *l. nulli C. de fun. patrim. lib. xi. quem allegat Capyc. in sua inuest. feud. in verbo feudales assensus, quod quando Baro vult alienare rem de demanio ipsius feud. debet exprimi in assensu, quod illa res erat de demanio feud. Hinc Marin. Frecc. lib. 2. de subf. in 6. q. tenuit assensum prestitum super alienatione feud. non valere super parte ipsius maxime in hoc Regno, in quo vivitur iure Francorum, & feuda ad primogenitum tantum pertinent, & sunt indivisibilia, & ita paucis ab hinc diebus fuit iudicatum in causa Ducis Neritonis referete Praefide D. Jo. Henrichez, meo collega eruditissimo, dignissimoq, filio illius insignis celeberrimiq, consiliarij apud Catholicam Maest. D. Gabrielis Henrichez.*

Ad Constit. Amatoria pocula. De pocul. amat.

S V M M A R I V M.

1 Qua poena sit punienda mulier, quae abortum fecit.
2 Quid in corpore animato, & quid in inanimato.

Mulier

*M*ulier quæ ut suam impudicitiam tegeret. sumendo poculum abortum fecerit. pœna ultimi supplicij punienda est in corpore iam animato Pedam. decis. 60. Anton. Gomes in tract. var. resolut. tit. de homic. num. 32. et Foller.

in pract. crim. vers. pœnis debitis feriantur num. 65. vers. sed qua pœna. & Niger in cap. Regni. ad peruersorum num. 47. quam opinionem communem esse omnes testantur.

In corpore autem non animato mitiori pœna puniri debet 2. Thesau. decis. 12. & seq. & sacrum cons. ita iudicauit, quod festigetur, & detrudatur in monasterium eius vitæ durante. Præses de Fran. dec. 592.

Ad Const. communiter. De prohib. cur. comm.

Ad materiam huius constitutionis præter ea, quæ singulariter tradit Ifern. in d. si vero Castald. de feud. guar. vide nouissime consil. Regentis de Ponte 49. quid uerò ex scriptis per eum fuerit in causa Marchionis Gruttule decisum.

Imprimatur

Petrus Antonius Ghibertas Vicarius Gener.

Aloysius Riccius Canonicus Deput. vidit,

INDEX CAPIT. ET CONSTIT. REGNI.

Disputatio paradoxica ad verum intellectum. cap. 1. & cap. si quis inuestitus, qui success. teneant. & cap. moribus, si de feud. defunct. milit. controuer. fuer. fol. 1.

CONSTITVT.

Adulterinam, de eadem. monetam adulterin. fol. 109.
Amatoria pocula, de pocul. amator. fol. 156.

Capitalem pœnam de raptor. virgin. vel vidu. fol. 151.

Castra. de non. edific. fol. 105.
Comitibus, de adiutor. pro militia fratris, fol. 97.
Communit. de prohib. Curia. commerc. fol. 157.
Constitut. diu. memoria de reuoc. feud. & rer. feud. fol. 80.
Consuetudinem prauam, de qualitate, & ætate pugnât. fol. 108.
Consuetudinem prauam hactenus, de rei act. & excepti. fol. 144.
Contumacem, de pœna contumac. in ciuil. caus. fol. 142.
Cum per partes Apuliæ, de animal. in pasc. assignan. fol. 147.

Dignum de iure sua Curie obseruan. folio 156.

EA quæ ad speciale decus, quod null. Prælat. Com. Baro offic. Iustitiar. gerat. fol. 149.
Edictorum, de liter. citator. fol. 135.

Foriudicatorum bona, de fisc. succeden. forindicat. fol. 130.

Grandis, de pœna contumac. in criminal. caus. fol. 138.

Hostici exceptionem, de except. Hostic. ponen. fol. 145.

Humanitate, de his, qui fideius. dar. poss. ne in carcer. fol. 154.

In aliquibus, de success. fil. Comit. & Baron. fol. 51.

In locis dempni nostri, de Iudic. & Notar. & cor. num. fol. 131.

Instrumentorum robur, de fide, & auctor. instrum. & c. fol. 114.

Iurisperitorum, de probat. in appellat. producen. fol. 155.

Lege præsesi, de dand. Aduocat. pupil. & al. miserab. person. fol. 131.

Legum asperitate, de adulter. & lænocin. fol. 151.

Minoribus de iure Bali, fol. 102.

Minorum iura, de restit. minor. fol. 140.

Monomachiam, in quib. caus. pugna locum hab. fol. 145.

Officiales Reipublicæ, de Official. Reipubl. & de pœna pecular. fol. 132.

Pœnam eorum, de forbannis. & foriudicis. fol. 119.

Post mortem, de morte Baron. nuuc. Imperat. fol. 99.
Probationum incurfibus, de probat. & testib. ante litem contestatam producen. fol. 141.

Quamplurimum de adiutor. exigend. ab homin. fol. 93.

Quadragenalem, de prorogat. præscript. fol. 108.

Quisquis Burgenfibus, de reuocand. transcunt. ad alien. habit. fol. 91. & 143.

Sancimus, de iure congr. fol. 115.

Si quis post litem, de pœn. contumac. post lit. contest. in ciuil. actio. fol. 104.

Statuimus, de offic. Magistr. Iustit. & Iudic. Mag. Cur. Vic. fol. 134.

Terminum vite, de homicid. puniend. folio 153.

Varietates, de considerat. iniur. tempor. & person. fol. 149.

Vt de successiõibus, de success. nobil. in feud. fol. 70.

I N D E X

R E R V M O M N I V M

P A R A D O X I C A E D I S P U T A T I O N I S,

E T S I N G V L A R I V M

A

IO. DOMINICO BOVE NEAPOLITANO
ALPHABETICA SERIE DISPOSITVS.

A

- A**quirens primus semper præiudicare potest descendentibus, etiam in feudo ex pacto, & providentia, non hæreditario, disput. nu. 20. fol. 8.
- A**ctio pro paragio, an competat contra tertios possessores, const. in aliquibus nu. 34. fol. 60.
- A**ctiones, & debitorum nomina, an inter mobilia computentur, const. grandis nu. 5. fol. 140.
- A**ctus qui habet legis assensum debet esse perpetuo validus, disput. nu. 58. fol. 24.
- A**ctus purus feudatarij habet legis assensum, sed si validabitur ab homine, quid operatur hominis assensus. ibid. nu. 63. fol. 26.
- A**ctus quilibet, vel purus, siue in diem, vel conditionalis est, ibid. nu. 87. fol. 40.
- A**ctus, an valeat si quis recipit pretium post reuocationem, impetrato tamen assensu, const. diu. memor. nu. 22. fol. 86.
- A**diutoria an debeantur usufructuario, const. quampurium nu. 6. fol. 94.
- A**diutorium, an petat emptor cum pacto de retrouendendo, ibid. nu. 7. fol. 95.
- A**diutorium hoc quantum ascendit, ibid. nu. 8.
- A**diutorium, an debeatur pro faciendo filio Doctore, ibid. nu. 9.
- A**diutorium, an petat nepos succedens auunculo pro maritanda sorore, ibid. nu. 10.
- A**diutorium, an debeatur usufructuario, vel tenenti feudum in pignus, seu cum pacto de retrouendendo, ibid. nu. 15. & 18. fol. 96.
- A**diutorium, an debeatur pro filia monacanda, vel pro sorore, & quid in nepte, ibid. nu. 16. & 17.
- A**diutorium, an debeatur pro maritanda filia spuria, ibid. nu. 20.
- A**d hoc onus, an minuat paragium, const. in aliquibus nu. 43. fol. 65.
- A**doptiu non succedunt in feudis, const. vt de success. nu. 4. fol. 71.
- A**doptari quando possint filij in præiudicium agnati, ibid. nu. 6. fol. 72.
- A**dulteri in crimine, admittuntur testes de domo, const. legum asperitate nu. 1. fol. 151.
- A**dulteri actio quibus detur, ibid. nu. 2.
- A**fflicti ratio corripitur, disput. nu. 29. fol. 12.
- A**gnatus remotior si sit institutus & etiam filij secundogeniti, an valeat institutio in feudis, const. in aliquibus nu. 31. fol. 59.
- A**lienatio feudi facta in senem sine prole, dicitur fieri in augmentum feudi, const. diu. memor. nu. 11. fol. 83.
- A**lienatio in proximè successurum, an teneat sine assensu, ibid. nu. 24. fol. 86.
- A**lienatio bonorum, an interdici possit vasallo, qui alibi accedere intendit ad habitandum, const. quisquis nu. 3. fol. 92.
- A**limenta data filie, donec maritetur, an computentur in dotem, & an extinguant interesse paragi, const. in aliquibus nu. 15. fol. 55.
- A**limentandi onus, quibus spectat in terminis constit. in aliquibus, ibid. nu. 41. fol. 64.
- A**mata, & patruus, non succedunt in feudo nouo, quamuis sint in tertio gradu, sicut nepotes, & que est differentie ratio, const. in aliquibus nu. 3. f. 53.
- A**mata, an succedat nepoti, constit. vt de success. nu. 17. fol. 74.
- A**ndreas de Isernia quo tempore ortus, & vita functus, disput. nu. 16. fol. 7.
- A**nnua perceptio ad vitam, an imponi possit sine assensu, const. diu. memor. nu. 19. fol. 35.
- A**ppellationis in causa, an sit licitum deducere illud idem, quod fuit deductum in prima instantia, const. iuris peritorum nu. 1. fol. 155.
- A**ppellationis in causa quando possit probari omnissum in causa principali, ibid. nu. 3. Et quid si producti sint articuli super quibus non deposuerunt testes in prima instantia, ibid. nu. 4.
- A**rgumentum an sumi possit à consensu hominis ad consilium legis, disput. nu. 56. fol. 23.
- A**rticulare contraria quando liceat, const. minorum nu. 3. fol. 140.

A

Arti-

- Articulatorum impertinentium materia const. iurisperitorum nu. 2. fol. 155.*
Affensus hominis quid operatur, quando actui feudali superuenit, disput. nu. 59. fol. 25.
Affensus regulatur à contractu, & recipit omnes qualitates, conditiones extensiones, & limitationes, quas recipit, & continet contractus, ibidem num. 60.
Affensus Domini censetur contractum approbare, & heredibus prospicere, ibid. nu. 62. fol. 26.
Affensus à Rege præstitus in Regno non hereditario, an Regis morte expiret, si contrahentes in vita non contraxerunt, ibid. nu. 93. fol. 45.
Affensus, an impetrari possit lite pendente, constit. diu memor. nu. 2. fol. 81.
Affensus, & contractus eadem die celebrati, quis præcedere præsumitur, ibid. nu. 3.
Affensus hodie requiritur in alienatione necessaria, ibid. nu. 4.
Affensus an probari possit per testes, ibid. num. 3. & 19. fol. 82. & 83.
Affensus an requiratur in hypotheca remissione, ibid. nu. 9. fol. 82.
Affensus præstitus doti, an includat antefatum, ibidem nu. 13. fol. 84.
Affensus potest præcedere, & subsequi, ibid. nu. 16.
Affensus favore dotis, etiam post mortem impetratur, ibid. nu. 17.
Affensus permissiuus differt à dispositiuo, & obligatiuo, ibid. nu. 18.
Affensus impetratus super testamento post mortem testantis, an valeat, ibid. nu. 20. fol. 86.
Affensus, an possit expediri per creditores contrahentium, ibid. nu. 23. fol. 86.
Affensus Baronis tantum sufficit in alienatione feudi rustici, ibid. nu. 38. fol. 90.
- B
- Alij, an debeant habere salarium, const. minoribus nu. 1. fol. 102.*
Balius quid si est nominatus in testamento à patre, & auo, ibid. nu. 2.
Balius quando datur magnus Princeps, non tenetur satisfacere, & quomodo, ibid. nu. 3. fol. 103.
Bali, an teneantur personaliter seruire, quando inciditur bellum, & Rex eligit seruitium in personam, ibid. nu. 5.
Bannitum veneno occidens, an mereatur premium promissum occidenti, const. panam nu. 4. fol. 121.
Bannitus existens in fortis Curia, an possit impune offendi, ibid. nu. 6. fol. 122.
Bannitum receptans quando puniatur, ibid. num. 7. fol. 124.
Baro, an concedere possit excadentias vacaturas, disput. nu. 5. fol. 4.
Baro succedens hæres inuestitoris sub forma aliqua, an rati eius factum habere cogatur, ibid. nu. 83. fol. 38.
Baro, an possit eius vasallum angarium aufugientè propria auctoritate capere, & modicè verberare, constit. quisquis nu. 7. fol. 92.
Barones petunt adimoria à vasallis, quando Regem hospitantur, const. quam purium nu. 12. fol. 95.
Baro vitrum teneatur iterum concedere excadentias sibi denolutas, const. consuetudinem pravam nu. 1. fol. 108.
- Baronibus contumacibus, quando sequestraretur iurisdicatio, const. grandis nu. 3. fol. 138. Et an facultas nominandi Iudicem, ibid. nu. 4. fol. 139.*
Baro quando vult alienare rem de demanio ipsius feudi, debet exprimere in assensu, const. dignum nu. 1. fol. 156.
Bartolus, & Baldus quo tempore vixerunt, disput. nu. 17. fol. 7.
Bona quasita post bannum, an veniant in cõfiscatione, const. foriudicatorum nu. 4. fol. 131.
- C
- Cardinales, an sint capaces feudorum, & vite militie, constit. in aliquibus nu. 51. fol. 67.*
Ciuis Neapolitani foriudicati bona, quibus querantur, const. panam nu. 9. fol. 128.
Citatio quomodo sit facienda, quando res tangit multos, const. edictorum nu. 3. fol. 136. Quomodo per edictum, vel extra Regnum, ibid. nu. 4.
Citatio, an requiratur in relatione Expertorum, & quid in præamulo, ibid. nu. 5.
Citandus est, qui principaliter habet interesse, ibid. nu. 6. fol. 137.
Citari procuratorem, quando sufficiat, ibid. nu. 7.
Citatio fieri debet super crimine, const. grandis nu. 2. fol. 138.
Clausula, & cui dederis, quid operetur in feudis, disput. nu. 44. fol. 17.
Clausula, sexus prærogatiua seruata, quid operetur, constit. vt de success. nu. 14. fol. 74.
Clausula, non obstante quod super bonis feudalibus, &c. quid operatur, const. diu. mem. nu. 14. fol. 84.
Clerici, & Laici feudatarij, an diuerso iure iudicentur, disput. r. u. 2. & 7. fol. 4. & 5.
Clericus, an excludat feminas, constit. in aliquibus nu. 8. fol. 54.
Clericorum fortalitia, an custodiri possint à Rege tempore belli, const. Castra nu. 4. fol. 105.
Clerici, an teneantur contribuere ad refectionem murorum Ciuitatis, ibid. nu. 7. fol. 106.
Clericus occidens Laicum bannitum, & è conuerso, an incidat in panam, nu. 5. fol. 121.
Clericus, an possit variare, const. statuimus num. 5. fol. 131. & const. varietates nu. 2. fol. 149. Et an contra Barones habentes priuilegium in Ecclesiasticas personas, ibid. nu. 3.
Collaterale consilium non præstat assensum, quando feudatarius, excluso primogenito donat secundogenito, & quare, const. vt de success. nu. 3. fol. 71.
Concessio pro se, & liberis, quid operetur, disput. nu. 25. fol. 10.
Consensus filij, & filie primogeniti, an requiratur in alienatione feudi ex pacto, & prouidentia, const. vt de success. nu. 23. fol. 76.
Constit. in aliquibus, an procedat in hereditate Clerici, const. in aliquibus nu. 8. fol. 54.
Constit. in aliquibus intellectus in illis verbis, fratres, aut sorores, ibid. nu. 18. fol. 56.
Constit. in aliquibus procedit ab intestato, nõ ex testamento, ibid. nu. 37. fol. 61.
Constit. in aliquibus ligat Iudeos, ibidem num. 40. fol. 63.
Constit. in aliquibus, an procedat in hereditate matris, ibid. nu. 46. fol. 66.
Constitutio in aliquibus, excludit Clericos à feudis, ibid. nu. 47.

Consti-

Constitutio in aliquibus, an procedat tam in al-
 diis, quam feudis, *ibid.* nu. 48.
Constitutio in aliquibus procedit tam in filiabus,
 quam nepotibus, *ibid.* nu. 52. fol. 67.
Constitutio ut de successione enumerat gradus,
 & non personas, & admittit ad successionem feu-
 dorum antiquorum omnes illos, qui sunt in tertio
 gradu, *const.* ut de success. nu. 26. fol. 77.
Constit. ut de success. vocat fratres in feudo nouo, &
 quomodo, *ibid.* nu. 27.
Constit. constitutionem diuæ memoriæ, an procedat
 in feudis rusticis, *constit.* constitutionem diu. me-
 mor. nu. 5. fol. 82.
Constit. diuæ memor. procedit in quocunque contra-
 ctu factu super feudis, *ibid.* nu. 28. fol. 87.
Constit. diu. memor. an locum habeat in dote, *ibid.*
 nu. 30. fol. 88.
Constit. diu. memor. an procedat etiam in officijs, &
 quid in feudis planis, *ibid.* nu. 31. fol. 89.
Constit. diu. memor. an procedat in alienatione ne-
 cessaria, *ibid.* nu. 34.
Constit. diu. memor. an procedat etiam aduersus Fi-
 scum, *ibid.* nu. 35. fol. 90.
Constit. quadragenalem, an remoueat donationes, &
 inuestituras præscriptas, *const.* quadragenalem nu.
 2. fol. 108.
Constit. sancimus, an procedat in Ciuitate, *const.* san-
 cimus nu. 1. fol. 111.
Constit. sancimus, an procedat in permutatione, *ibid.*
 num. 3.
Constit. ea quæ non procedit in Ecclesia, *constit.* ea
 quæ nu. 1. fol. 150.
Constit. communiter materiam qui tractant, *constit.*
 communiter nu. 1. fol. 157.
Contractus feudales aliquando ex parte vna claudi-
 care possunt, *disput.* nu. 35. fol. 15.
Contractus, & assensus eadem die celebrati, quis
 præcedere præsumitur, *constit.* diu. memor. nu. 3.
 fol. 81.
Contractus an fieri possit in augmentum feudi, *ibi-*
dem nu. 9. fol. 82.
Contumax, quando habeatur pro confesso, *const.* pæ-
 nam nu. 3. fol. 120.
Contumaciæ incusatio, an sit necessaria, *constit.* edi-
 torum nu. 2. fol. 136.
Contumax quando patitur immissionem ex primo
 decreto, *constit.* contumacem nu. 1. fol. 143. Hodie
 quid seruetur in Regno, *ibid.* nu. 2.
Conuentio, vel Statutum, excludens fœminas stanti-
 bus masculis valet, *constit.* in aliquibus nu. 14. &
 26. fol. 55. & 57.
Creditor conditionalis, an possit petere, quod exami-
 nentur testes ad perpetuam rei memoriam, *const.*
 probationum nu. 1. fol. 142.
Creditor cum assensu potest exequi super feudalibus,
const. contumacem nu. 3. fol. 143.
Creditor in actione personali, an immittatur in pos-
 sessionem feudi, *ibid.* nu. 4.

D

Dilatio, si, an conditionem, vel tempus importet,
 & quid in dubio, *disput.* nu. 90. & 91. fol. 42.
 & 43.
Dies incertus conditio appellatur in testamentis, &
 quid in contractibus, *disput.* nu. 86. fol. 40.
Dies mortis in contractibus, non facit conditionem,

& limitatur, *ibid.* num. 88. fol. 41.
Dominus, & feudatarius, an ad imparia iudicentur,
 & quomodo, *disput.* nu. 34. fol. 15.
Dominus debet cum vassallis ex bono, & æquo, ac
 benignè agere, *ibid.* nu. 79. fol. 35.
Dominus feudi degens extra Regnum, an possit cita-
 ri in domo feudi, & quis pro eo possit comparere,
constit. ed. forum nu. 1. fol. 135.
Donatio inter virum, & uxorem, iuramento firma-
 tur, *disput.* nu. 97. fol. 47.
Donatio facta secundogenito, potest reuocari à primo
 tanquam inofficiosa, *const.* ut de success. nu. 5. f. 72.
Dos non potest esse minus legitima, & quomodo liqui-
 datur, *const.* in aliquibus nu. 26. & 27. fol. 58.
Dos petitur conditione statuti, *ibid.* nu. 28.
Dos congrua dicitur actento tempore matrimonij, non
 matris, aut patris dotantis, *ibid.* nu. 30. fol. 59.
Dotatio debet fieri de bonis eius, de cuius successio-
 ne agitur, *ibid.* nu. 45. fol. 66.
Duella quomodo prohibita, *const.* monomachiam nu.
 1. fol. 145. Quando sint permessa, *ibid.* nu. 2. Quid
 de astantibus duello, *ibid.* nu. 3. Et quid hodie, *ibi-*
dem nu. 4.

E

Empor sequuta reuocatione, an faciat fructus
 suos, *const.* diuæ memor. nu. 1. fol. 80.
Empor feudi cum pacto de retrouendendo, interim
 verè Baro dicitur, *const.* sancimus nu. 7. fol. 112.
Euentus posterior declarare solet incerta actus tem-
 pore, quæ declaratio retrahitur, *disput.* nu. 98.
 fol. 47.
Excellentia iure Regni conceduntur, sicut iure
 communi, quia in eis nil est immutatum, *disput.*
 nu. 103. fol. 49.
Excellentia quæ dicuntur, *const.* diu. memor. nu. 26.
 & 36. fol. 87. & 90.
Excellentia sub qua formula, & quibus verbis con-
 ceduntur, *ibid.* nu. 39.
Exempla, quando regulam restringunt, *disput.* nu.
 85. fol. 39.
Exequutio pro legato in feudis, illorumque fructi-
 bus, quomodo fiat, *constit.* si quis post litem nu. 1.
 fol. 104.
Eximatio, an debeatur ex dispositione sine assensu,
 & etiam legato feudo, *const.* diu. memor. nu. 17. &
 29. fol. 87. & 88.

E

Facultas concessa feudatario alienandi, intelligitur
 cum assensu, *const.* diu. memor. nu. 12. fol. 83.
Facultas reedificandi Castra, an comprehendatur in
 generali concessione Castri, *constit.* Castra num. 8.
 fol. 106.
Fœmina utrum admittatur, quando masculus repu-
 dianit, *const.* in aliquibus nu. 4. fol. 53.
Fœmina an admittatur ad bona peruenta ad patrem
 post mortem filij, qui successerat matri, *ibid.* nu. 5.
Fœminæ utrum admittantur, moriuo masculino post
 mortem patris, *ibid.* nu. 7.
Fœmina, an succedat cum alijs in emphyteosi con-
 cessa pro se, & filijs, *ibid.* nu. 44. fol. 65.
Fœminæ succedunt in feudis antiquis in Regno, *const.*
 ut de success. nu. 12. fol. 73.
Fœmina quæ renunciauit, an computetur in numero
 liberorum, *const.* foriudicatorum nu. 5. fol. 131.
F feudatarij Laici, & Clerici, an diuerso iure iu-
 dicentur,

I N D E X:

- dicentur, disput. num. 2. & 7. fol. 4. & 5.
- Feudum hereditarium, an cognitum sit iure communi feudorum, ibid. nu. 4. 8. & 15. fol. 4. s. & 7.
- Feudum hereditarium nunquam dicitur, si hereditaria qualitas in inuestitura deficiat, ibid. num. 9. & 24. fol. 5. & 10.
- Feudum hereditarium, utrum fiat per verbū heres, ibid. nu. 10. & 14. fol. 5. & 6.
- Feudum dominans, an possit esse hereditarium, & dominatum ex pacto, & providentia, seu subfeudū ab eo descendens, ibid. nu. 13. fol. 6.
- Feudum in dubio, an præsumatur paternum, seu antiquum, vel nouum, ibid. nu. 21. fol. 8.
- Feudum hereditarium, venit in petitione hereditatis, ibid. nu. 27. fol. 11.
- Feudatarius, & Dominus, an ad imparia iudicentur, & quomodo, ibid. nu. 34. fol. 15.
- Feudum hereditarium à iure feudorum incognitū, ibid. nu. 38. fol. 16.
- Feuda omnia empta, sunt hereditaria, ibid. nu. 45. fol. 18.
- Feudum natura hereditarium, an iure cōmuni feudorum fuerit cognitum, ibid. nu. 46.
- Feudum seruiens, an possit esse diuersæ naturæ à feudo dominante, ibid. nu. 47. fol. 19.
- Feudatarij, & Prælati, diuersa ratio quæ, ibid. nu. 53. fol. 21.
- Feuda in aliquibus casibus cōcedi, & pignorari possunt, cum solo legis assensu, ibid. nu. 57. fol. 24.
- Feudo ad Dominum iure confiscationis reuerso, quo iure illud retineat, ibid. nu. 95. & 96. fol. 46.
- Feuda viuendum, solus Princeps concedit, ibidem nu. 100. fol. 48.
- Feudatarius non alienat, neq; donat feudum secundogenito in præiudiciū primogeniti, nisi cum Regis assensu impetrato ex certa scientia, facta expressè mentione de primogenito, const. ut de success. nu. 2. fol. 71.
- Feudo deuoluto per delictum, an concedens teneatur ad onera, ibid. nu. 29. fol. 78.
- Feudum quando, & quomodo computatur in legitima, ibid. nu. 30.
- Feudum refutatum, reuertitur ad refutantem iure successionis, non reuersionis, ibid. nu. 31.
- Feudum in qualitate addita efficitur nouum, ibid. nu. 33. fol. 79.
- Feudum in dubio præsumitur hereditarium, non ex pacto, ibid. nu. 34.
- Feudorum antiquorum successio in Regno, quomodo praticatur, const. ut de success. nu. 13. fol. 73.
- Feudataria, an pro maritanda se ipsa, petat adiutorium, const. quæmplurium nu. 2. fol. 93.
- Feudatarius, an debeat alimenta percipere de fructibus feudi sequestratis ad instantiam creditorū, const. Comitibus nu. 9. fol. 99.
- Feudi venditio, quando procedat pro debitis contractis propter onera feudi, const. si quis post litē nu. 3. fol. 104.
- Feudum, an quid reale sit, vel personale, const. consuetudinem prauam nu. 3. fol. 144.
- Fida quid sit, const. cum per partes nu. 2. fol. 147.
- Fideicommissum, an imponi possit super dote, seu legitima debita filia, const. in aliquibus nu. 36. fol. 60.
- Fideiussores an teneantur, Curia prosequente cum familia, const. humanitate nu. 1. fol. 154.
- Fideiussoribus quādo quis sit relaxandus, ibid. nu. 2.
- Fideiussor alius, quando sit præstandus, primo existente non idoneo, ibid. nu. 3. Et ad quid teneatur, ibid. nu. 4.
- Filius, & heres, in feudalibus idem significant, disput. nu. 12. fol. 6.
- Filius, an possit allodium acceptare, & feudum ex pacto repudiare, ibid. nu. 28. fol. 12.
- Filius in feudo ex pacto, quo iure succedat, & an teneatur ad interesse, repudiando hereditatem patris, ibid. nu. 30. & 31. fol. 13.
- Filius heres in allodio repudians feudum ex pacto, an à Domino cogi possit, ut recipiat inuestituram, ibid. nu. 22. fol. 14.
- Filius potest sibi non acquirere feudum ex pacto, & non per hoc dicitur repudiare, ibid. nu. 33.
- Filia inuestita in feudo ex pacto, non datur pœnitentia, neque filius potest feudum repudiare, quod semel acceptauit per inuestiturā, ibid. nu. 36. f. 15.
- Filius legitimatus, an excludat fœminas, const. in aliquibus nu. 6. fol. 53.
- Filiorum appellatione, an veniant fœminæ, & quid appellatione proximorum, ibid. nu. 11. fol. 54.
- Filia dotata, an computentur in numero filiorum in liquidatione vitæ, & militiæ, ibid. nu. 13.
- Filia dotata à patre, an excludatur à successione fratris, ibid. nu. 17. fol. 55.
- Filia, an possit dicere testamentum nullum, ibidem nu. 20. fol. 56.
- Filiæ familias, an excludant fœminas, ibid. nu. 22.
- Filius natus, & mortuus, adhuc non adita hereditate, an excludat fœminam, ibid. nu. 23.
- Filia fœmina, an faciat deficere fideicommissum, ibid. nu. 25. fol. 57.
- Filia mortua sine liberis, cui reuertitur dos, ad dotantes, vel ad suos heredes, ibid. nu. 29. fol. 58.
- Filiae ingredienti Monasterium debetur paragium, ibid. nu. 32. fol. 59.
- Filia, an sit immittenda in possessionem feudi lite pendente, const. ut de success. nu. 1. fol. 71.
- Filia, quæ non recepit integrum paragium, an excludatur, ibid. nu. 21. fol. 75.
- Filius nati post foriudicationem, an succedat patri, const. pœnam nu. 8. fol. 127.
- Filio proscripto, pater, vel filius succedat? const. foriudicatorum nu. 3. fol. 130.
- Fiscus succedens feudatario inuestienti sub conditione, an teneatur ratum factum habere, si iure deuolutionis eidem non successionis feudum aperitur, disput. nu. 82. fol. 37.
- Fiscus in Regno quid consequitur, & ex quibus bonis, const. pœnam nu. 11. fol. 129.
- Foriudicatus quando possit impunè occidi, const. pœnam nu. 10. fol. 128.
- Foriudicati successio ad quos spectet, ibid. num. 12. fol. 129.
- Frater, soror, & nepos, hodie succedunt fratri, & patruo in feudis nouis, ex noua gratia concessa Regno in anno 1586. const. in aliquibus nu. 2. f. 53.
- Frater utrinque coniunctus, an excludat consanguineū, const. ut de success. nu. 9. & 15. fol. 72. et 74.
- Frater patruelis, an præferatur filiis alterius fratris patruelis in successione feudi, de iure cōmuni feudorum, ibid. nu. 10. fol. 73.
- Frater ex vno latere tantum, an excludat patrem in feudo

feudo materno, & quid in feudo habito ex eodem patre, *ibid.* nu. 20. fol. 75.
 Fructus in causam iudicati, quando capiuntur, *const.* si quis post litem nu. 2. fol. 104.
 Fructus pendentes, an dicantur res mobiles, *const.* grandis nu. 1. fol. 138.

H

Heres, verbum, utrum faciat feudum hereditarium, *disput.* nu. 10. & 14. fol. 5. & 6.
 Heres, & filius in feudalibus idem significant, *ibid.* nu. 12. fol. 6. & nu. 19. 22. 23. & 26. fol. 7. & 10. & nu. 43. fol. 17. & nu. 71. fol. 31.
 Heres, & videtur verbum, quid significant, *ibid.* nu. 37. & 41. fol. 15. & 16.
 Heres, verbum magistrale fuit, non iure feudali cognitum, neque expressum, *ibid.* nu. 39. fol. 16.
 Heres, verbum à iure prolatum differt, quando ab homine profertur, *ibid.* nu. 42.
 Heres non tenetur ex factio nullo defuncti, *ibid.* nu. 68. fol. 28.
 Hereditati delatæ quando Fiscus, vel bannitus succedat, *const.* foriudicatorum nu. 1. fol. 130.
 Hypothecæ remissio, an possit fieri sine assensu, *const.* diu. mem. nu. 9. fol. 82.
 Homicida, an etiam ad interesse partis teneatur, *const.* terminum vitæ nu. 1. fol. 113. Quando ieneatur de verberibus, & quando de occiso, *ibid.* nu. 2. Et quid in occidente transfugas, vel bannitos, *ibid.* nu. 6.
 Hostici exceptio quando habeat locum, *const.* hostici nu. 1. fol. 146. Et in quibus militibus, *ibid.* num. 2. An in uxore militis, *ibid.* nu. 3. An in exequutiuis obstet, *ibid.* nu. 4. Quiduè in spolio de recenti, *ibid.* nu. 5. An profit fideiussoribus, *ibid.* nu. 6. An Authori laudato, *ibid.* nu. 7. fol. 147. Et in quibus casibus, *ibid.* nu. 8.

I

Incertitudo rei deductæ in contractibus, an faciat conditionem, *disput.* nu. 91. fol. 43.
 Infeudatio sincerè, & bona fide facta in feudo ex pacto, an valeat, vel in vita concedentis tantum, sustineri possit, & quid in hereditario, *disput.* nu. 65. fol. 27. & nu. 69. fol. 30.
 Infeudatio pura, qua ratione iure communi permittitur, *ibid.* nu. 81. fol. 37.
 Infeudatio in Regno, in quibus casibus est permessa, *constit.* diu. memor. nu. 40. fol. 91.
 Iniuria facta Clerico, dicitur facta Ecclesiæ, *constit.* varietates nu. 1. fol. 149.
 Iniuriarum actio datur pro officij, & dignitatis tuitione, *ibid.* nu. 4. Et de iniuria, quæ fit per famosu libellum, *ibid.* nu. 5.
 Instrumentum licet non valeat sine assensu, tamen confessio inde resultans tenet, *constit.* diu. memor. nu. 21. fol. 86.
 Instrumenta guarentigiata, quâdo habeant executionem, *const.* instrumentorum nu. 1. fol. 114.
 Instrumenta, quando probent, *ibid.* nu. 2. fol. 115.
 Instrumentum quodnam liquidum, & quod illiquidum sit, *ibid.* nu. 4.
 Instrumentum stipulatum per Notarium Apostolicum, an probet in Regno, *ibid.* nu. 7. fol. 117.
 Instrumenti in re assumptione, quæ requirantur, *ibid.* nu. 8. fol. 118.
 Instrumentum confectum per Notarium vasallum,

quam fidem faciat, *ibid.* num. 9.
 Instrumentum stipulatum per Notarium vasallum, cuius sit validitatis, *const.* in locis nu. 1. fol. 131.
 Interesse paragij liquidatur ad rationem quinq; pro centenario, *const.* in aliquibus nu. 16. fol. 55.
 Inuestitura de feudo Baroni recasuro, an valeat in præiudicium, filij, vel alterius agnati succedentis Baroni inuestienti in feudo ex pacto, & providentia, *disput.* nu. 1. fol. 1.
 Inuestitura de feudo viuentis facta à laico, non valet, *ibid.* nu. 66. fol. 28.
 Inuestitura, de qua Author loquitur, utrum conditionalis, vel in diem denominetur, *ibid.* nu. 84. fol. 38.
 Iudex competens, quis erit vasalli auocandi, *const.* quisquis nu. 5. fol. 92.
 Iudex quando possit abbreviare tempus foriudicationis, *const.* pœnam nu. 2. fol. 120.
 Iura conditionalia, an veniant in confiscatione, *const.* foriudicatorum nu. 2. fol. 130.
 Iuramentu regulatur à natura actus, super quo interponitur, *disput.* nu. 61. fol. 26.
 Iure consulti debent litterarum humanarum esse periti, *disput.* nu. 89. fol. 42.
 Iurisdictione interdicta generaliter, quod non intelligatur in causis pupilli, & miserabilium personarum, *const.* statumus nu. 3. fol. 134.
 Ius congrui, an habeat locum in feudis, *const.* Sancimus nu. 2. & 13. fol. 111. & 113.
 Ius congrui, an competat in venditione facta cum lege luendi, *ibid.* nu. 6. fol. 112.
 Ius congrui, an competat in concessione in emphyteusim, absque pacto affrancandi in pecunia, *ibid.* num. 8.
 Ius congrui, an competat contra ementē ab Hospitali Sanctissimæ Annunciatæ Neapolis, *ibid.* nu. 9.
 Ius congrui, an habeat rusticus contra ciuem, *ibid.* nu. 10.
 Ius congrui peritus, an possit pœnitere, *ibid.* nu. 11.
 Ius congrui, an competat Laico contra Clericum, & è contra, & quid in venditione necessaria, *ibid.* nu. 12. & 14. fol. 112. & 113.
 Ius dicendi testamentum nullum, an transmittatur, *const.* in aliquibus nu. 21. fol. 56.
 Ius pascendi habens, an possit prohibere reduci territoria ad culturam, *constit.* cum per partes nu. 4. fol. 148.
 Ius pascendi quod debeatur pro rera prædiorum, *ibid.* nu. 5.

L

Laici, & Clerici feudatarij, an diuerso iure iudicentur, *disput.* nu. 2. & 7. fol. 4. & 5.
 Laici, & Prælati differetia in infeudando, & differetia plures rationes assignantur, *ibid.* nu. 74. fol. 32.
 Legatum factum filix, censetur in causam dotis, *const.* in aliquibus nu. 10. fol. 54.
 Legatum factum filix, si nubat, an transmittatur ad heredes, *ibid.* nu. 35. fol. 60.
 Legis mens, non verborum crassities est attendenda, *disput.* nu. 51. fol. 20.
 Leges impropriantur, & earum verba etiam corrupti possunt, nè quia absurdi contineant, *ibid.* num. 67. fol. 28.
 Lex, vel statutum addens alteri, recipit omnes qualitates eius, cui addit, *ibid.* nu. 70. fol. 31.

Legi-

I N D E X

Legitimatō spurij, an fieri possit in præiudicium agnatorum, const. ut de success. nu. 7. fol. 72.
 Linea ascendens non est exclusa in omnem casum per constit. ut de success. nu. 25. fol. 77.

M

Maior si succedat minori, & è contra, an ei competat restitutio in integrum, const. minorum nu. 4. fol. 141.

Maioratus bona, an possint alienari pro maritanda filia, const. ut de success. nu. 28. fol. 78.

Mandatum aliquando mandantis morte non extinguitur, disput. nu. 80. fol. 36.

Mater quando præfertur in baliatu, const. minoribus nu. 4. fol. 103.

Meretrix quæ dicatur, & quomodo probetur, const. legum asperitate nu. 3. fol. 151.

Milites Hierosolymitani, Sancti Iacobi, Clerici, & alij, an sint capaces feudorum, & vitæ militiæ, const. in aliquibus nu. 49. fol. 66.

Minor, & prodigus, an restituantur in integrum in solutione duplicati releuij, const. post mortem nu. 8. fol. 100.

Minor, an possit forbanniri, const. pœnâ nu. 1. f. 120.

Minor, an pendente iudicio, si est effectus maior, restituitur, const. minorum nu. 1. fol. 140.

Minorum restitutio, an in causa liquidationis concedatur, ibid. nu. 2.

Monetam cudere, est de regalibus inseparabilibus à Corona Regis, const. adulterinam nu. 1. fol. 109.

Monetas falsificantes, qua pœna puniuntur, ibid. nu. 6. fol. 110.

Monetas falsas expendens, qua pœna punitur, & quid si dat Authorem, ibid. nu. 7. & 8.

Monetas falsas expendens, allegando Authorem, quomodo liberatur, ibid. nu. 9.

Monetam falsam cudere tentans, quomodo punitur, ibid. nu. 11.

Monetam falsificans in territorio alterius Principis, qua pœna punitur, ibid. nu. 2. fol. 111.

Monialis, an excludat nuptas, tanquam existens in capillo, const. ut de success. nu. 19. fol. 75.

Mortuus ex vulnere quando quis præsumatur, constit. terminum vitæ nu. 3. fol. 153.

Mortui declaratio quid operetur, ibid. nu. 4.

Mulier quomodo dicatur competenter dotata in materia const. ut de success. nu. 24. fol. 76.

Mulieri dicenti se fuisse cognitam ab aliquo, an creditur, const. legum asperitate nu. 4. fol. 151.

Mulier, quæ abortum fecit, qua pœna sit punienda, const. amatoria nu. 1. fol. 157. Quid in corpore animato, & quid in inanimato, ibid. nu. 2.

N

Nepos, frater, & soror, hodiè succedunt fratri, & patruo in feudis nouis, ex gratia noua concessa Regno in anno 1586. constit. in aliquibus nu. 2. fol. 53.

Neptis ex filio, an excludat amitam, constit. in aliquibus nu. 38. fol. 62. & nu. 43. fol. 64.

Notarius, an possit extra Regnum instrumenta conficere de rebus sitis in Regno, const. instrumentorum nu. 6. fol. 116.

Notariorum in creatione, quæ requirantur, constit. in locis nu. 2. fol. 121.

Nullum ab initio, tractu temporis non conualescit, disput. nu. 54. fol. 22.

O

Obligatio, an oriatur ex similibus contractibus conditionalibus ante diem mortis, disput. nu. 92. fol. 43.

Obligatio personalis, non realis, cadit in feudo, constit. diu. memor. nu. 15. fol. 84.

Officiales quando habent regressum contra alios ministros participes, const. Officiales nu. 3. fol. 133.

P

Paragium quomodo liquidatur, const. in aliquibus nu. 32. fol. 60.

Paragium peti an possit à tertio possessore, ibid. nu. 53. fol. 69.

Particularis, an possit iurare perhorrescentiâ contra Vniuersitatem, const. statuimus nu. 2. fol. 134.

Pasculandi consuetudo in territorio alieno valet, const. cum per partes nu. 1. fol. 147. Et quanto tempore præscribatur, ibid. nu. 3. fol. 148.

Pascua publica quæ dicantur, & quæ priuata, ibid. num. 6.

Patruales, an excludant feminas, const. in aliquibus nu. 19. fol. 56.

Patruus vtrum excludat nepotem in feudis, & quid in nepte; const. in aliquibus nu. 1. fol. 52.

Patruus & amita, non succedunt in feudo nouo, quamuis sint in tertio gradu, sicut nepotes, & quæ est differentie ratio, ibid. nu. 3. fol. 53.

Patruus, an excludat nepotem in feudis, const. ut de success. nu. 8. fol. 72.

Pauperibus litigantibus, quando debeantur subsidia ministrari expensæ, const. lege præsentis nu. 1. fol. 132.

Et per quem, ibid. nu. 2. Et an solum expensæ litis, sed etiam alimenta, ibid. nu. 3.

Paupertatis à decreto non appellatur, constit. statusimus nu. 4. fol. 134.

Peculatus pœna, quando locum habeat, constit. Officiales nu. 2. fol. 133.

Pecunia fiscali venentes, qua pœna puniantur, const. Officiales nu. 4. fol. 133.

Pecunia fiscalis, à quo possit per Fiscum auocari, ibid. nu. 5.

Perceptores Prouinciarum, ad quid teneantur, constit. Officiales nu. 1. fol. 132.

Portio Monialis exclusæ per statutum, vtrum applicetur fratri vtrinq; coniuncto, vel vterino, constit. in aliquibus nu. 9. fol. 54.

Potestas dotandi de paragio transmittitur, const. in aliquibus nu. 29. fol. 63.

Præbendæ viuientis hominis, qua ratione concedi non possunt, disput. nu. 75. fol. 33.

Prælati, & feudatarij, diuersa ratio quæ, disput. nu. 53. fol. 21.

Prælatus idè in successorem nil transfert, quia electione, non successione fit, ibid. nu. 72. fol. 32.

Prælatus antequam feudum eidem aperiat, an possit inuestituram ab eo factam infirmare, ibid. num. 73.

Prælati, & laici, differentia in infeudando, & differentie plures rationes assignantur, ibid. nu. 74.

Prælati sunt Administratores, & Procuratores rerum Ecclesiæ, non domini, ibid. nu. 76. fol. 34.

Prælatio vtrum detur in permutatione emphyteusis, constit. sancimus, nu. 4. fol. 112.

Præscriptio 40. annorum vtrum contra Regem absentem procedat in Regno, constit. quadragenarium

tem

I N D E X.

tem, num. 3. fol. 109.
 Presumptio que oritur ex possessione 40. annorum, an sit sublata per verbum, semper, & quandocumque, const. quadragenalem nu. 1. fol. 108.
 Primogeniti succedunt in omnibus feudis, ubi viget ius Francorum, const. ut de success. nu. 11. fol. 73.
 Princeps solus sine populi consensu potest monetam mutare, const. adulterinam nu. 4. fol. 110.
 Princeps in casu belli, vel alterius necessitatis monetas de vili materia, ferrea, aenea, vel corio cadere potest, ibid. nu. 5.
 Principi nemo dicit, cur ita facis? nec de eius gestis loqui possumus, disput. nu. 101. & 102. fol. 49.
 Principis sub generali concessione, que transeant, const. ea que nu. 2. fol. 150.
 Principiorum error periculosissimus est in omni doctinarum, et scientiarum genere. disput. nu. 50. f. 20.
 Privilegia magno Principi concessa, an transeant in quemlibet emptorem feudi, constit. Casira num. 5. fol. 106.
 Prodigus, & minor, an restituantur in integrum in solutione duplicati releuij, constit. post mortem nu. 8. fol. 100.
 Prorex quando dispensat in re assumptione instrumenti, const. instrumentorum nu. 5. fol. 116.
 Prouocatio quantum excuset, const. terminum vite nu. 5. fol. 153.
 Pupillo, & vidua, quando liceat variare, const. statuimus nu. 1. fol. 134. Et quid si habet patrem, nu. 6. fol. 135.

R

Raptores virginum, vel aliarum mulierum, qua pena puniantur, const. capitalem nu. 1. fol. 152.
 Quid in rapiente sponsam, vel uxorem, ibid. nu. 2.
 Quid in rapiente mulierem solutam, ibid. nu. 3.
 Quid si quis rapiat meretricem, ibid. nu. 5. Quid de rapto vidua, vel nupta, ibid. nu. 6. Et quid si meretrix rapta, desinit esse meretrix, ibid. nu. 7.
 Et de meretrice rapiente iuuenem, ibid. nu. 4.
 Ratio authoritates vincit, disput. nu. 49. fol. 19.
 Refectio murorum Ciuitatis, ad quem spectat, const. Castra nu. 6. fol. 106.
 Refectio murorum, & Castrorum in casu belli, cuius sumptibus fieri debeat, ibid. nu. 9. fol. 107.
 Refutationes feudorum registrantur infra quindecim dies in Regno, const. post mortem nu. 3. f. 100.
 Regalia non includuntur in quauis generalissima, & amplissima concessione, constit. adulterinam nu. 3. fol. 109.
 Releuium, an debeatur de feudo legato cum assensu, const. post mortem nu. 1. fol. 99.
 Releuium, an debeatur de feudo refutato, ibid. nu. 2.
 Releuium, an debeatur de refutatione bonorum omnium, ibid. nu. 4. fol. 100.
 Releuium an debeatur de feudis donatis contemplatione matrimonij, & quid hodie secundum pragmaticam, ibid. nu. 5. & 6.
 Releuium, an soluat de feudis refutatis, reuersis ad refutantem, qui refutatoario succedit, ibid. nu. 7.
 Releuij duplicati in solutione minor, & prodigus, an restituantur in integrum, ibid. nu. 8.
 Releuium soluitur ex more a successore, ibid. sub nu. 8. fol. 101.
 Releuium non debetur a donatario, nec ab alio contrahente, ibid.

Releuium, an debeatur ex refutatione in proximè successurum absque assensu, ibid. fol. 102.
 Releuium an debeatur ex donatione causa mortis, ibid.
 Releuium quos fructus feudi comprehendat, ibid.
 Repertus cum instrumentis, cum quibus falsa moneta cuditur, torqueri potest, constit. adulterinam nu. 10. fol. 110.
 Res demaniales in Regno locantur, & conceduntur, const. diu. memor. nu. 36. fol. 90.
 Res feudales, an per solam contumaciam amittantur, const. consuetudinem prauam nu. 1. fol. 144. Quid in pretendente ius ad rem feudalem, ibid. nu. 2.
 Restitutio in integrum, an ad confortes extendatur, const. minorum nu. 5. fol. 141. Quid in repulsa, ibid. nu. 6. Vel preparatorij iudiciorum, ibid. nu. 7. Et in quibus casibus non concedatur, ibid. nu. 8. & 9. Et an possit renunciari in damnum maioris, ibid. nu. 10.
 Reuocans, an teneatur ad interesse & vtrum ad melioramenta, const. diu. memor. nu. 6. & 7. fol. 87.
 Reuocatio non procedit porrectis precibus, & pendente promissione facienda super assensu, ibid. nu. 32. fol. 89.
 Reuocatio cessat, data fraude reuocantis, ibidem nu. 33.
 Rex in diminutionem suae Coronae assentire non potest, disput. nu. 94. fol. 45.
 Rex petit adiutoria vigore constit. quamplurium, sicut alij Barones, const. quamplurium nu. 5. fol. 94.
 Rex custodit Castra Baronum in casu belli, & milites apponit, constit. Castra nu. 1. fol. 105.
 Rex reficit, & destruit fortalitia Baronum ad sui libitum tempore belli, vt melius sibi videtur, ibidem nu. 2.
 Rex vegetes comburit, vt inimici victu careant tempore belli, & alia plura facit, ibid. nu. 3.
 Rex potest excadentias sibi deuolutas absque dubio sibi appropriare, constit. consuetudinem prauam nu. 2. fol. 108.
 Rex concedendo ius cudendi monetam, dicitur homicida suae dignitatis, constit. adulterinam nu. 2. fol. 109.

S

Secundogenitus an possit alienare ius vite militiae sine consensu Domini, constit. Comitibus nu. 1. fol. 97.
 Secundogenitus, an contribuat in solutione ad hoc, & releuij, ibid. nu. 3. fol. 98.
 Sententia tres causarum prim. secund. & tert. Baronibus concessa, pro vnica in Regno reputatur, constit. ea que nu. 3. fol. 150.
 Soror, frater, & nepos, hodie succedunt fratri, & patrio in feudis nouis ex noua gratia concessa Regno in anno 1586. nu. 2. fol. 53.
 Soror vtrunque coniuncta, an praeferatur fratri consanguineo, const. vt de success. nu. 16. fol. 74.
 Soror admittitur in possessione bonorum fratris, & quid in feudis de iure communi feudorum, ibid. nu. 18.
 Soror maritata, an excludat sororem in capillo, ibid. nu. 22. fol. 75.
 Statutum, seu lex, addens alteri, recipit omnes qualitates eius cui addit, disput. nu. 70. fol. 31.
 Statutum excludens dotatam, intelligitur de bonis dotantis, const. in aliquibus nu. 12. fol. 54.

Statutum

I N D E X.

Statutum, vel conuentio, exclusas fœminas, flantibus masculis valet, constit. in aliquibus nu. 14. & 26. fol. 55 & 57.
Statutum excludens fœminas propter masculos, non procedit, masculino effecto monacho, vel repudiante hereditatem, ibid. nu. 24. fol. 57.
Subuentio, an debeatur pro monacanda filia, constit. quamplurimum nu. 1. fol. 93.
Subuentio, an debeatur pro omnibus filiabus maritandis, ibid. nu. 3. fol. 94.
Subuentio, an debeatur matri dotanti filiam, ibid. num. 4.
Subuentio pro emenda Terra, quot vicibus debeatur, ibid. nu. 11. fol. 95.
Subuentio, an debeatur nepoti, seu pro militia nepotis, ibid. nu. 14. fol. 95.
Succedens contra voluntatem defuncti, an teneatur ad onera, constit. ut de success. nu. 32. fol. 79.
Succedens in feudo ex pacto, an factum sui prædecessoris ratum habere teneatur, disput. nu. 77. fol. 34.
Successor non hæres, qua actione, in feudo ex pacto inuestito tenebitur denegâs concessi feudi possessionem, die mortis feudatarij adueniente illi tradere, ibid. nu. 99. fol. 48.

T

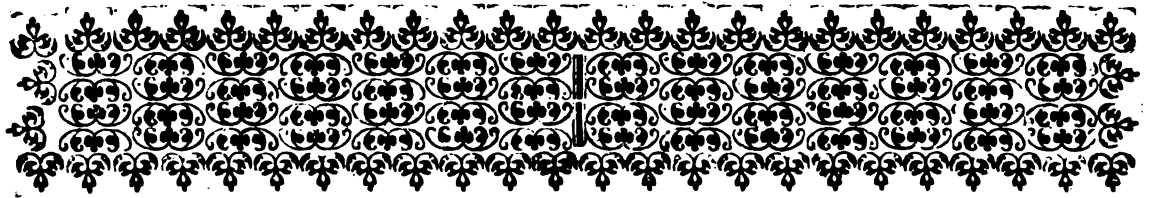
Testes instrumentarij, quot sufficiant, & quomodo probent, constit. instrumentorum num. 3. fol. 115.
Testes ad perpetuam rei memoriam, quando possunt recipi, & quibus precedentibus, constit. probationum nu. 2. fol. 142. Quæ citatio requiratur, ibid. nu. 3. Et quis Iudex possit examinare, ibid. nu. 4.
Text in cap. si quis inuestitus qui success. teneant. & cap. moribus. si de feud. defunct. quomodo intelligantur, in feudo hereditario, vel in feudo ex pacto, disput. nu. 2. & 6. fol. 4. & 5.
Text in cap. 1. §. & si clientulus de alien. feud. declaratur, ibid. nu. 11. fol. 3.
Text in cap. 1. apud quem, vel quos, quomodo intelligatur, ibid. nu. 18. fol. 7.
Text in cap. 1. qui success. teneant. quomodo intelligitur, ibid. nu. 40. fol. 16.
Text in l. lex vectigalis ff. de pignor. an procedat in feudatibus, ibid. nu. 55. fol. 22.
Transactio, an fiat super feudis absque assensu, constit. diu. memor. nu. 16. fol. 84.

V

Variari quoties possit, constit. statuimus nu. 8. fol. 135.

Vasalli burgenses non reuocantur à Baronibus, quando alibi accedunt ad habitandum, constit. quisquis nu. 1. fol. 91.
Vasalli ascriptitij, angarij, & perangarij reuocantur, si alibi ad habitandum accesserint, ibid. nu. 2.
Vasalli quando dicuntur angarij, & perangarij, ibid. nu. 4. fol. 92.
Vasalli quando coguntur colere territoria Baronalia, ibid. nu. 6.
Vasalli qui tenentur in allodium, an teneantur ad adiutoria, constit. quamplurimum num. 13. & 19. fol. 95. & 96.
Vasallus burgensis quis dicatur, constit. quisquis nu. 1. fol. 144.
Vasalli in reuocatione, quid debeat probari, ibidem num. 2.
Vasallo abeunti, an possit interdici alienatio honorum, ibid. nu. 3. Et quis cognoscat de tali causa, ibidem num. 4.
Vasalli debent esse Domino loco filiorum, disput. nu. 78. fol. 35.
Verba ciuili modo esse accipienda, quomodo intelligitur, disput. nu. 64. fol. 26.
Vidua, & pupillo, quando liceat variare, constit. statuimus nu. 1. fol. 134.
Virgo habens patrem, an possit variare, constit. statuimus nu. 7. fol. 135.
Vita militia, an debeatur Clericis, vel Prælati, constit. in aliquibus nu. 50. fol. 67.
Vita militia quanta sit, constit. Comitibus num. 2. fol. 98.
Vita militia, an debeatur Clericis, Prælati, & Cardinalibus, ibid. nu. 4.
Vita militia, an debeatur Militibus Hierosolymitanis, Sancti Iacobi, Calatraue, & Alcantare, ibidem nu. 5.
Vita militia, an debeatur de feudo refutato, ibidem num. 6.
Vita militia semel taxata non augetur, neque minuitur feudo diminuto, ibid. nu. 7.
Vita militia, an debeatur de corporibus auctis post mortem feudatarij, ibid. nu. 8. fol. 99.
Vniuersitati, an competat demanum in casu permutationis, constit. sancimus nu. 5. fol. 112.
Vniuersitas quando possit vendere defensam, constit. cum per partes nu. 7. fol. 148. Et quando Dominus, ibid. nu. 8.
Vtile per inutile, an vitietur in feudis, constit. diu. memor. nu. 25. fol. 87.

F I N I S.

ADDITIONES NOVISSIMAE

Ad c. 1. & c. si quis inuestitus qui success. ten. iuncto c. moribus si de feud. defunct. mil. contro. fuer.

AB

HORATIO VISCONTO I. C. Gifonense nouissimè elaboratæ.

IN num. 1. & 4. ibi quibus adiungitur huiusmodi inuestitura. Adde quod inuestitura feudi vacaturi facta videtur à principio, non quando ipsum vacauerit. Anna Sen. post Isern. quem allegat in sing. 264. & Anna Filius in conf. 45. nu. 45. vide

Menoch. qui plures casus distinguit in conf. 535. à num. 1. cum seq. post Decium quem allegat, quæ ex speciali iur. feudorum admittitur per cap. hic per D. Authorem allegat., & latè scripsi in conclus. meis in ver. inuestitura vers. de inuestitura feudi vacaturi vbi Assl. Iacob. de Sancto Georg. Capic. Petr. de Gregorio, Clarus, Menoch. D. de Curte, Fului. Pacion. & alios allego, & dic. Dominus Ioannes And. de Georg. Regius Consiliarius doctissimus, & nemini secundus de feudis cap. 13. nu. 11. fol. 77. quod concessio de feudo vacaturo in isto Regno fieri solet, & tenet, & in fi. d. cap. refert quod tempore suo fuit practicum in Baronia fluminis Muri.

An beneficium Ecclesiasticum vacaturum possit concedi, donari, aut legari, quod non c. fi. vbi Abbas in vltimo notabili, & tenet Decius in conf. 541. num. 1. & conf. seq. 542. nu. 5. vers. 3. hoc comprobatur, ob votum captandæ mortis, & dixi in conclusio. meis in ver. ius patronatus, vers. alias si donaretur, vbi etiam allego Rolad. à Valle, Iosiph. Ludo. Maxilla. & Marc. Ant. de Amatis, rationem differentia ponit D. Author hic nu. 74. & seq.

In num. 4. ibi feudum hæreditarium, adde quod de feudo hæreditario nullibi in vsibus feudorum mentio fit, sed tantum de antiquo. & paterno

secundum Frecc. de subfeud. lib. 1. fol. 9. num. 88. sed in Regno omnia feuda sunt hæreditaria, vt scripsi in conclusio. meis in ver. feudi hæreditarij: vbi videndum post infinitos Doctores quos ibi cito.

In num. 10. ibi verbum heres cum sequentibus iuncto num. 19. cum sequentibus. vide Alex. in conf. 30. num. 1. vol. 1. Frecc. de subfeud. fol. 397. num. 3. 403. num. 3. 422. num. 28. & 447. num. 1. Capic. in inuest. feuda. in ver. feudo. clausulæ fol. 93. & in ver. feudatar. filij fol. 198. & seq. & f. l. 245. Petr. de Gregor. de concessio. feudis par. 6. quæst. 11. num. 3. & q. 12. nu. 3. Cumia in c. si aliquem in prælud. num. 90. & 269. post Camerar. in c. Imperialem fol. 21. à tergo, vers. sequitur Cannet. in c. si aliquem fol. 45. & seq.

In num. 27. ibi feudum venit in petitione hæreditatis adde conclusionem meam in d. ver. feudi hæreditarij.

In num. 28. & seq. vide Roland. à Valle in conf. 28. vol. 3. vbi bene loquitur in materia cap. 1. an Agnat.

In num. 38. addo supra nu. 4.

In num. 55. ibi l. lex vestigali iuncto num. 69. addo ad D. Vinc. de Franchis in decis. 64.

In nu. 62. adde quod assensus Regius validat contractum de re feudali, vt hic, non autem validat contractum nullum ex alia causa secundum D. Vinc. de Franchis in decis. 302. nu. 11.

In num. 68. ibi hæredem ex facto defuncti nullo adde videndum D. Vinc. de Franchis in decis. 665. ante num. 5.

In num. 97. ibi dum allegat Aymo. Crauettam, & Alciat. Adde D. Vinc. de Franchis in decis. 59. vbi refert secundum opinionem Crauettae & Sequacium decisum vbi latissime addo alios.

A AD

AD CONSTITUTIONEM IN ALIQUIBVS.

IN eadem num. 1. ibi Molina de primogen. Hispan. Adde quod pro Nepote iuxta decis. Gra ma. hic allegatam plures alias decis. referunt Pisanell. & Salern. in addit. ad Napodan. in consuetud. si moriatur ver. tenet hic Napoda. vers. tu vides, & vers. ipse articulus fol. 107. D. Fab. Annam in cons. 125. num. 37. 40. & seq. qui testatur opinionem istam seruari in Regno: & in eo extare obseruantiam & consuetudinem late Stephan. Gratian. lib. 3. discepta. Forens. c. 456. Pascal. de virib. patr. potesta. p. 4. c. 9. num. 6. Molfes. ad Napoda. in 2. thomo fol. 147. in addit. quos, & alios allego in conclus. meis impressis in ver. Nepos ex primogenito.

In eo. num. ibi, & quid in feudis nouis, hodie in Regno. Adde videndum D. Fab. Annam in d. cons. 125. num. 10. D. Conf. de Georgio in alleg. 21. num. 6. D. de Ponte de feud. in 12. lectione num. 23. Cumiam in c. si aliquem in ver. antiquis, & alios quos allego in conclus. meis in ver. feudum quaternatum vers. an frater succedat in feudo nouo: & quando dicatur feudum nouum, vide Cumiam in loco citato à num. 8. cum seq. & num. 38. & seq. & Capic. in inuestitura feud. fol. 210. & seq. Quid si feudum nouum à Patre sit emptum, & filio primogenito datum an teneatur alijs fratribus partem pretij dare, & quis valor debet inspicere, vide Minado. in hac Const. in principio fol. 8. num. 32. & alios Doctores per me allegatos in conclus. meis in ver. feudum antiquum, seu paternum.

In eadem num. 4. ibi, an filijs masculis, adde videndum Socc. Sen. in cons. 35. num. 16. vol. 4. Minad. in 2. not. hic allegat. in fi. fol. 92. Dec. cons. 378. sub num. 3. Card. Paris. in cons. 62. num. 3. vol. 3. & Viuium in opinio. 812. num. 33. par. 2. in impressis Aquilæ de Anno 1582.

In eadem num. 5. ibi an filia, adde quod non inueni Neuiza. hic allegatum, sed videatur bene Dec. in cons. 87. hic allegato sub num. 1. vers. venio ad secundum casum cum num. seq. qui multum eleganter loquitur.

In eadem num. 6. ibi an filius legitimatus, supple per subsequens matrimoniū, qui in nihilo differt à filio verè legitimo, & naturali, Tiraquell. in l. si vnquam in ver. suscepit liberos nu. 71. C. de reuoca. donatio, Peregrin. de fideicom. art. 24. col. 1. Capriol. de successio. ab intesta. lib. 1. fol. 121. à num. 154. cum infinitis alijs concordantibus per me allegatis in conclusio. meis in ver. legitimatus, qui excludit fœminas per istam constitutionem, vt post Ancaran. Butr. Paul. Castren. Dec. & alios ostendit Viuius in d. opinio. 812. num. 13. An filius legitimatus per rescriptum Comitis Palatini excludat fœminas, vide omnino Viuium in loco citato nu. 28. An filius primogenitus per subsequens matrimonium præferatur in primo

genitura, vel maioratu secundogenito, vide Minado. in hac Const. ver. filiorum num. . . . Peregrin. in d. Art. 24. num. . . . & bene Capriol. vbi supra à num. 169. cum seq. fol. 123. vbi optimam distinctionem facit.

In eadem num. 7. ibi, & an si superest, vide Dec. in d. cons. 87. num. 1. Anto. Gabriel in tit. de Statutis conclus. 4. bene D. Reg. Lanar. in cons. 60. num. 151. qui tenet sororem succedere, quia non est perpetuo exclusa, sed temporaliter, & conditionaliter post Isér. & alios quos allegat, & est de mente Viui. in d. opinio. 812. nu. 43. Honded. in cons. 6. & cons. 16. vol. 1. & Anton. Gabr. in d. conclus. 4.

In eadem num. 8. ibi Clericus, adde latissimè Viui. in opinione supra allegata, nu. 10. qui infinitos allegat pro opinione affirmatiua, Salern. ad Napoda. in prohem. consuetud. fol. 35. littera A. Franc. Bursat. in cons. 93. num. 23. 36. 40. vol. 1. vbi latissime, & opinio ista de Clerico procedit etiam in Monacho capaci, & de his omnibus scripsi in conclusio. meis in ver. Clericus gaudet.

In eadem num. 10. ibi quod filia fœminæ, vide D. Vinc. de Franchis in decis. 639. in fi. Molfes. ad Napoda. par. 3. q. 22. num. 17. & Thorum in Compendio decis. fol. 229. in nouis.

In eodem num. ibi aduerte etiam, vide D. Reg. de Ponte in cons. 65.

In eadem nu. 11. ibi, & quod appellatione filiorum, adde videndum Anton. Gabriel. in tit. de verb. significa. num. 25. 27. Honded. in cons. 12. & cons. 64. num. 47. vol. 1. Minad. hic nu. 61. fol. 51.

In eo. nu. in fi. vide Affl. in decis. 248. & Anton. Gabr. in tit. de Statutis conclus. 5. & si conuenit D. de Franchis in decis. 307.

In eadem num. 13. Adde alios Doctores quos allego in conclusio. meis in ver. filia, & Molfes. ad Napoda. in 2. thomo fol. 146. in addit.

Et in eodem num. ibi quid si Pater legat, vide Marantam in 10. disputatio. nu. 19.

In eadem num. 14. ibi quod fœminæ de domo, adde videndum Alex. Raude. de Analog. cap. 25. à num. 16. 17. 18. 51. & 57. & ibi de materia.

In eadem num. 16. ibi ad rationem quinque pro centenario adde D. Vinc. de Franchis in decis. 559. vbi addo, & an pro paragio debeantur Alimenta, vel interesse, vide ibidem, & in conclus. meis in ver. paragium.

In eadem nu. 17. vide etiam Minado. hic num. 61. & seq. fol. 51. & Viuium in d. opinio. 812. num. 56.

In eadem num. 18. ibi nepotem: adde videndum conclusionem meam in ver. filia exclusa per Constitut. Regni, & an neptis ex filio excludat amitam, & sic sororem Patris ibidem latissime post Minado. D. de Ponte, & alios quos allego infra nu. 38. 39. & post nu. 52.

In eadem num. 19. Ibi an fratres patruales, vide in

Horatij Visconti.

- in simili statuto exclusiuo sceminarum omnino Roman. in cons. 411. vbi Mandos. in addit. & de fratribus patruelibus multa scribit Honded. in cons. 2. vol. 2.
- In eadem num. 20. adde D. Vinc. de Franchis in decis. 552. num. 18. in fi. & in decis. 149. num. 7. vbi latissime addo.
- In eadem nu. 21. dum allegat D. Vinc. de Franchis in decis. 618. credo quod voluit allegare decis. 616.
- In eadem num. 22. vide addita supra num. 18. & in eodem nu. ibi, & quod statutum, vide addita supra num. 11. in fi. & Honded. in cons. 9. vol. 2.
- In eadem nu. 23. ibi quia tractatur non de hæreditate, adde videndum D. Vinc. de Franchis in decis. 307. vbi addo alios.
- In eadem nu. 24. ibi, & si filia est dotata à patre, vide supra num. 20.
- In eadem num. 25. ibi vtrum, adde videndum Anton. Theaur. in decis. 188. vbi late, & omnino D. Præsidentem Vinc. de Franchis in decis. 586. vbi pro opinione affirmatiua addo alios.
- In eadem num. 26. ibi conuentio autem adde videndum Alexand. Raudens. in d. cap. 25. vbi late.
- Et in eodem nu. 26. ibi, sed aduerte, adde Affl. in decis. 160. Grama. in decis. 57. num. . . Vrsill. ad Affl. vbi supra, & D. de Ponte in cons. 65. videantur Maxilla in consuetud. Bari fol. 199. num. 41. 43. & seq. 54. 58. Cannet. in c. si aliquem fol. 314. & omnino Peregr. in decis. 3.
- An Filia dotata minus legitima portione possit agere ad supplementum dotis de paragio, vide omnino Petr. de Gregorio in q. 33. hic allegat. post Iser. hic Grama. in d. decis. 57. & alios allego in conclusio. meis in ver. Filia dotata à Patre.
- In eodem nu. ibi vt pari nubat, & num. 27. Adde quæ debent considerari in taxanda dote, vide Iser. & Affl. hic nu. . . Petr. de Gregor. in d. tracta. de dote de Paragio q. 28. 29. 30. & seq. D. Vinc. de Franchis in decis. 616.
- In eadem num. 28. ibi, & aduerte, quod dos, adde Affl. in decis. 162. nu. . . & omnino Petr. de Gregor. in d. tracta. q. 38 D. de Franchis in decis. 374. nu. 6. vbi addo & infra nu. 34.
- In eodem nu. ibi an autem, adde videndum Ay-mo. Crauetam in cons. 129. num. 5. Vrsill. ad Affl. in decis. 13. nu. 19.
- In eadem num. 29. ibi Lucas de Penna, adde D. Vincentium de Franchis in decis. 196 vbi latissime addo alios cõcordâtes, & confert Petr. de Grego. in d. tracta. q. 35. quia dos de Paragio in hoc Regno succedit loco legitime, & cõsequeter nullũ onus imponi potest, vt ibi, D. de Ponte in cons. 65. Sempron. Ascia in determinatione 8. in 2. quæst. & alios allego in cõclus. meis in ver. dos fol. . & dum allegat D. de Franchis in decis. 57. accomoda 196.
- Et in eodem num. ibi tenentur hæredes, adde Viuium in decis. 9. & Sempron. Ascia loco supra citato sub num. 8. & 12.
- In eadem nu. 30. ibi fuit tamen decisum in Sac. Conf. adde Paul. Fuscum in sing. 102. litera F.
- qui alios citat, vide tamen Cumiam in c. si aliquem in ver. maritata nu. . . & omnino Maxillam in consuetud. Bari fol. 201. et 202. secundum nouissimam editionem.
- In eadem nu. 31. Adde Affl. in hac Const. nu. . .
- In eadem num. 32. adde Petr. de Gregorio in d. Tracta. quæst. 14. post Iser. et Affl. quos allegat.
- In eodem num. ibi Paragium quantum sit, adde conclusionem meam in ver. Paragium vbi Doctores hic allegatos, & alios allego, & ibi multa in materia Molfes. ad Napodan. in 1. par. in ver. Paragium in repertorio.
- In eadem nu. 34. ibi an agitur pro Paragio, vide supra num. 28. vbi addo.
- In eadem ibi quod legatum, & num. 36. vide Grama. in cons. ciuili 57. Vrsill. in decis. Affl. 371. num. 2. Couarr. in c. 3. num. 11. de testament. Viuium in opinione 229. l. b. 1. Roland. in cons. 29. num. 18. vol. 4. Ioseph. Ludo. in suis com. opinio. conclus. 8. fol. 15. D. de Franchis in decis. 16. nu. 13. in fi. Iacob. Menoch. de præsump. lib. 4. c. 145. Caualcant. in repertorio decis. primæ partis in ver. Matrimonialium num. 9. fol. 63. à ter. & Sempro. Ascia. in determ. 13.
- In eadem num. 36. in fi. ibi quod ista Const. & infra ante nu. 52. Adde Affl. hic num. . . post Alex. in cons. 131. vol. 1. & D. Reg. de Ponte in d. cons. 65. nu. 13.
- In eadem num. 38. & 39. addo supra num. 18.
- In eadem num. 40. ibi ligat Iudeos, adde videndum Viuium in d. opinione 812. num. 15. vbi infinitos alios allegat.
- In eadem num. 41. adde videndum D. Vinc. de Franchis in decis. 559.
- In eadem nu. 43. ibi, & in terminis huius Cõst. addo supra num. 13.
- In eodem num. ibi accidit in Sac. Conf. vers. onus Adohæ adde Anell. de Amato nũc Regij Fisci patronum Regij Patrimonij, & Præsidentem Regiæ Cameræ meritissimum in cons. 11. qui ita consuluit, & Thor. in Compendio decis. fol. 18.
- In eadem num. 44. vide Viuium in opinione 249. par. 1. secundum nouissimam editionem & omnino Stephan. Gratian. lib. 2. discepta. Forens. cap. 347. ad fi.
- In eadem num. 45. ibi adde quod hæc Const. adde Dominum Regentem de Ponte de feudis fol. 90. num. 27. & omnino Stephan. Gratian. lib. 3. discep. forens. cap. 428.
- In eadem num. 46. ibi hæc Const. excludit Clericos, dum allegat Minadour: accomoda nu. 5. & seq. Adde Cacheran. decis. Pedemon. 27. num. 4. qui infinitos allegat, Clar. in 5. feudum q. 78. Franc. Bursat. in cons. 4. num. 4. & fufius in cons. 63. nu. 23. vers. quinimmo vol. 1. & est de mente D. Vinc. de Franchis in decis. 20. col. 1. latissime omnium Iacob. Menoch. de arbitra. Iudic. casu 231. in addit. Borrell. ad Bellugam in speculo principum. fol. 22.
- In eadem num. 49. ibi de militibus Hierosolimitanis, Iacob. Menoch. in loco supra citato, num.

Additiones nouissime

- nu. 29. & vide in conclus. meis in ver. feudū.
In eadem num. 49. ibi sed quod militibus Sancti Iacobi, vide Iacob. Menoch. vbi supra nu. 31, & in addit. prædicta reassumit alias personas inhabiles ad succedendum in feudis.
In eadem num. 50. 51. dum allegat D. de Franchis in decis. 20. supple vbi addo in addit. meis antiquis, et nouis.
In eadem nu. 52. dum allegat D. Georgium in allegat. nona: Adde quod num. 16. tenet pro transmissione paragij, post Goffred. quem allegat in suo vulgato conf. 26. & sic non bene D. Author refert D. Georgium, & pro transmissione tenet etiã Petr. de Greg. in tract. de dote de paragio q. 36. et iudicauit Sacrum Cõsil. Neapolit. refert Præses Vinc. de Franchis in decis. 618.
In eodem num. ibi quod hæc Constit. dum allegat D. de Franchis in decis. 7. supple vbi addo alios.
In eodem num. fol. 69. ibi pendet nunc quæstio ista in Sac. Conf. vide Cumiam hic allegatū in ver. prærogatiua, fol. 187. post Petr. de Gregor. de concessio. feudi par. 4. q. 6.
In eadem nu. 53. dum allegat Grama. in decis. 67. accomoda decis. 90.
In eodem num. ibi ad materiam istius Constit. vide supra allegatos Doctores Siculos in præcedenti additione.
Et in eodem num. dum allegat D. de Franchis in decis. 1. in principio supple vbi addo, & ultra D. Gizarell. in decis. 38. num. 1.

Ad Const. ut de successione fol. 71.

IN nu. 1. ibi an interim sit immittenda adde videndum Roland. à Valle in conf. 2. num. 28. cum seqq. vol. 3. & in conf. 48. vol. 4. Ludo. Molina de primogen. Hispan. lib. 3. c. 4. nu. 41. & seq. Annã Sen. in sing. 549. qui refert decisionem Reg. Cam. vbi Filius in addit. & in collecta. 112. Viui. in decis. 409. D. Georg. in Alleg. 11. nu. . . . & de intellectu §. inter filiã, si de feudo fuerit controuers. vide Roland. in conf. 1. à num. 62. cum seqq. vol. 1. & in d. cõf. 2. nu. 28. cum multis seqq. & dum D. Author hic allegat decis. 119. & 124. in quibus verbum nullum de quæstio. præposita, sed credo quod voluit allegare in conf. 424.
In eadem nu. 2. ibi sed an pater, & num. seq. vide Affl. in decis. 112. qui optimè distinguit Minad. in const. in aliquibus fol. 6. nu. 28. omnino D. Reg. de Põte de potesta. Proreg. f. 449. & in conclus. meis in ver. pater stipulans vers. & quando pater vbi Frecc. Cumiam, Cannet. Ioseph. Ludo. Decia. Molina, Clar. Costam, Giurbam, & Thorum allego.
In eadem sub num. 8. vide quæ addo ad istum supra in Const. in aliquibus nu. 1.
In eadẽ nu. 9. ibi frater aut, adde videndū omnino doctissimum Consiliarium Scipionẽ Rouitum in prag. 11. à nu. 2. cum seqq. in tit. de feudis, & Molfes. ad Napoda. in 4. par. q. 40. vbi etiã in addit. in 2. thomo, & dixi in conclusio. meis in ver. feudum quaternatum vers. quid in fratre vtrinque coniuncto, & infra nu. 15.
Et parum infra ibi quid in fœmina vtrinque coniuncta: vide Petr. de Greg. in tracta. de concess. feudi p. 4. q. 5. num. 2. vbi addit.
Et quid in fratre vterino, si frater consanguineus ex communi parente non reperitur an admittatur ad successionem feudi vide Petr. de Gregorio in d. 4. par. q. 7. num. 8. & vide etiã Annam Iun. in d. conf. 125. supra citato.
Et an frater patruelis excludat sororem patrualem, vide eundem de Gregorio in d. 4. par. q. 4. num. 10.
In eadem nu. 12. 13. Adde conclusionem meam in ver. fœmina vers. tamen in præsentī Regno: vbi infinitos allego, & quo ordine fœmina in feudo succedat, vide Petr. de Gregor. in d. tracta. par. 4. q. 1. num. 8. & q. 10. num. 8. 23.
In eodem num. 13. Ibi, & hodie, vide in conclus. meis in ver. feudum, & in eodem num. in fi. Ibi rationem, Adde videndum Petr. de Gregorio in d. 4. par. in pluribus qq. & conclusionem meam in ver. primogenitus.
In eadem num. 14. vide Cumiam in c. si aliquẽ vers. sexus, & vers. seq. fol. 185. & seq. & D. Vincentium de Franchis in decis. 73. num. 16.
In eadem nu. 17. dixi ad istum supra in Const. in aliquibus, & sequitur Petr. de Gregorio in d. tract. p. 6. q. 10. num. 26. D. de Ponte de feudis lect. 12. num. 22. 26.
In eadem num. 18. Ibi soror autem addo supra in principio huius Const.
In eo. nu. in fi. Ibi, & quãdo dicatur feudum nouũ & antiquum vide Petr. de Gregorio in d. tracta. par. 5. q. 4. & in meis conclus. in ver. feudum antiquum.
In eadem num. 19. Ibi, sed an monialis dum allegat Capic. in dec. 115. Adde quod Minado. in Const. in aliquibus vers. filiorum autem ante nu. 22. fol. 21. dicit decis. prædictã esse reijciendam à num. decis. Sac. Conf.
In eadem num. 21. ibi quando autem filia, vide etiam Loffred. in d. c. 1. hic allegato.
In eodem num. ibi illud etiam, vide quæ scripsi, & addidi ad istum in d. Const. in aliquibus nu. . . .
In eadem num. 22. ibi const. ista dum allegat D. de Franchis in decis. 328. Supple vbi addo alios in antiquis, & nouis additionibus, & dum dicit, quod Dominus de Ponte fecit Consilium supple quod est 21. in 1. vol.
Et de intellectu huius Const. scripsi in conclus. meis in ver. feudum quaternatum fol. 88. vers. ad intellectum, & ultra D. Consil. Rouitum in prag. 11. à nu. . . . cū seqq. de feudis secundũ nouissimam editionẽ, & D. Vinc. de Franchis in d. decis. 73. num. 13. & D. Gizarell. in decis. 28. & seq.
In eodem num. 22. ibi declarando tex. in ver. filij vide Cannetium in c. si aliquem fol. 306. & seq. & D. Vincentium de Franchis in d. decis. 73. sub num. 13.
Et parum infra. Ibi & declarando etiam tex. Adde videndum Cumiam in d. c. si aliquem vers. in capillo fol. 308. vbi Cannet. fol. 305.
In eadem num. 23. in princ. vide Camerar. in cap. 1. an Agnatus num. . . .

Horatij Visconti.

Et parum infra an hæc const. & nu. 25. ibi quod hæc const. adde Doctores per me allegatos in conclus. meis in ver. feudum quaternatum vbi solum habere locum affirmo in feudis quaternatis.

In eadem num. 24. ibi quod femina. Adde supra num. 12. 13.

In eadem num. 26. ibi quod d. Const. & num. 27. ibi adde etiam, adde Cumiam in d. cap. si aliquem in ver. gradum à num. 5. fol. 162. vbi etiam Canner. fol. 276. nu. 5. & seq. post Petr. de Gregorio quem allegat.

In eadem nu. 27. dum allegat Consil. de Georgio, adde supra num.

In eadem num. 28. adde videndum Molinam de primogen. Hisp. lib. 4. cap. 6.

In eadem num. 29. ibi feudum ob delictum vide omnino D. Reg. de Ponte de potesta. Proreg. fol. 292. & de feudis lect. 21. 22. post Cumiam in d. c. si aliquem in ver. mortis.

In eadem num. 30. dum allegat D. Vincentium de Franchis Supple vbi addo alios, & scripsi in conclus. meis in ver. feudi hæreditarij.

In eadem num. 31. dum allegat D. de Franchis decis. 3. supple vbi addo alios, & parum infra ibi, & an frater, vide D. Reg. Lanar. in conf. 85. & Capriolù in tract. de successio. fol. 224. à num. 8. cum seq. & Annam in conf. 125.

In eadem num. 32. dum allegat D. de Franchis in decis. 1. Supple vbi addo, alios pro eius opinionis confirmatione.

In eodem num. ibi feudum, per qualitatem adde D. Vincentium de Franchis in decis. 7. num. 4. post Affl. in decis. 112. & alios allego in conclus. meis in ver. feudum antiquum in princ.

In eadem num. 34. ibi in Regno addo infinitos Doctores in conclus. meis in ver. feudi hæreditarij vers. Sed in Regno, & ultra Dominum Gizarell. in decis. 28.

In eodem num. in fi. ibi feudorum success. vide supra nu. 31. & ultra D. de Ponte de feudis in 12. lect. & seq. & in conclus. meis in ver. feudum quaternatum.

Ad Const. Constitutionem diuæ memoria.

IN eadem in principio, & num. 1. Adde videndum Capic. in cap. Imperialem fol. 41. & Anna Sen. in hac const. num. 230. qui decisum refert, emptorem feudi fuisse condemnatum, ad illud restituendum vna cum fructibus, & venditorem ad restituendum pretium cum interesse.

Et parum infra ibi An frater, vide D. Vincentiù de Franchis in decis. 391.

In eadem nu. 2. ibi & An assensus possit impetrari, adde Capic. in decis. 51. col. fi. & alios allego in conclusionibus meis in ver. assensus vers. an possit impetrari.

In eadem num. 3. ibi & si venditor Adde videndum Annam Sen. in alleg. 140. num. 15. qui distinguit an super solitis, vel insolitis, & Molfes. late in conf. 12. num. 18. & 19. & quid si promissio fiat in contractu licito, vel

prohibito, & an promittens teneatur ad interesse vide quæ late scripsi in conclus. meis in ver. promittens expediri facere, & infra nu. 18.

In eadem nu. 3. ad finem ibi, an possit fieri vide infra nu. 9. 11. & Camerarium in c. Imperialem fol. post Affl. in decis. 111. & dum allegat Dec. in cõf. 232. aduertatur quia Dec. ibi nullum verbum dicit de eo quod allegat.

In eadem num. 4. ibi in hoc articulo, vide Fab. Annam in conf. 55. num. 14. & conf. 75. num. 19. & infra num. 34.

Et in eodem nu. in fi. ibi quod licentia, & in nu. 12. Adde videndum D. de Franchis in decis. 4. ad finem vbi in simili ita tenet, & vide Fab. Anna in conf. 86.

Et in eodem nu. in fi. ibi ad hanc Constitutionem vide Vrsill. ad Affl. in dd. decis. hic allegatis videlicet in decis. 111. nu. 8. & seq. & in decis. 112. col. 1. vbi distinguit.

In eadem nu. 5. ibi & quod nõ habeat locum. Adde D. Lanar. in conf. 92. Grama. in decis. 77. nu. 3. Molfes. ad Napoda. in 2. thomo fol. 149. & seq. in add. & alios allego in conclus. meis in ver. feudum quaternatum.

In eadem nu. 7. ibi aduerte etiam vers. valebit vt cõtractus subinféudationis, post Socc. & Ripã, quos allegat, ego valde dubito de ista opinione per Const. istam per quam non potest Vassallus subinféudare sine Regio assensu; Alex. Trentacinq. in conf. 2. num. 1. vol. 1. post D. de Curte in diuersorio feudali fol. 12. num. 27. & fol. 16. à ter. & seq.

In eadem nu. 8. vide late per me in cõclus. meis in ver. assensus, & si conferunt scripta per me in additionibus ad D. Vincentium de Franchis in decis. 75. in antiquis, & nouis.

In eadem nu. 9. ibi, & an sit prohibita vide D. de Ponte in tracta. de potestate Proregis fol. 413. & seq. Ricc. in decis. 211. par. 2. & D. Gizarell. in decis. 77.

In eadem nu. 10. ibi & vtrum assensus vide Annam Sen. super ista Const. à num. 55. vsq; ad 69. Salern. ad Napoda. in prohemio fol. 7. in add. quæ incipit, si in assensu Viui. in decis. 240. Molina de primogen. Hispa. lib. 4. c. 3. num. 47. omnino Marcell. Cala de modo articula. nu. 846. fol. 173. & iterum num. 1559. fol. 249. & scripsi in d. conclus. assensus, vers. assensus licet.

In eadem nu. 13. ibi aduerte etiam vide D. Vincentium de Franchis in decis. 126. cum ibi additis per me, & d. meam conclusionem in ver. assensus.

In eadem num. 16. ibi, & quod non refert, adde D. Regentem de Ponte in conf. 2. num. 161. & 162. dummodo quando subsequitur, viuat alienator, & res sit integra vt scripsi in dicta conclus. ver. assensus vers. potestq; post Lofred. & alios quos ibi allego.

In eadem num. 17. ibi an autem assensus, vide omnino in d. mea conclus. supra citata. vers. hinc si non fuit petitus, & obtentus.

Et parum infra ibi ad arguendum subreptionem, & infra num. 19. ibi quando dicatur obreptitius vide in d. mea conclus. & parum infra. ibi, &

A d quid

Additiones nouissime

quid si feudum, vide in d. mea conclus. vers. an possit retrahari.

In eadem num. 18. ibi, & an feudatarius, & num. 19. adde Surd. in tracta. de aliment. tit. 4. q. 10. num. 6. Anna Sen. in sing. 565. & scripsi in conclus. meis in ver. Vassallus.

In eodem num. 19. ibi ulterius etiam. Adde videndum Camerar. in c. Imperialem fol. & Annam Senio. in alleg. seu super hac Const. num. 30. & D. Lanar. in cons. 160. à num.

Et parum infra ibi, & quid si impetretur assensus, vide Iacob. de Sanct. Georg. in sua inuest. in ver. & cum pacto quod col. 2.

In eadem num. 24. ibi, & an alienatio, vide Affl. super hac const. in 3. nota. sub num. 21. vbi Anna num. 262. 267. & 269. & in conclus. meis in ver. refutatio.

In eo. num. ibi vtrum autem obligatio, vide omnino in d. mea conclusio. ver. assensus vers. infertur etiam, vbi Frecc. D. Franchis D. de Ponte, & Mart. allego.

In eadem num. 25. vide Camerarium in d. cap. Imperialem fol. 32. à ter. lit. N. & fol. seq. & in conclus. meis vers. vile per inutile.

In eadem num. 26. 37. ad vers. excadentia, vide Add. ad Affl. hic post nu. 65. vers. feuda, Viuium, seu alium in dec. 226. & D. Reg. de Ponte in tracta. de potesta. Proreg. fol.

In eadem num. 27. ibi locatio rei feudalis, adde, quæ dicatur locatio ad longum, siue ad modicum tempus, vide post Affl. & Add. hic nu. 63. Arium Pinel. in l. 1. p. 3. nu. 63. C. de bon. mater. vtrumq; Annam in sing. 325. 326. & satis pulchre D. Consil. Ioan. And. r. Georg. de feudis c. 54.

In eadem num. 29. ibi quod legato feudo, siue assensu non debetur extimatio scripsi in conclusionibus meis in ver. legatum factum coniunctis personis in fi. vbi vtrumque Annam allego et D. de Curte, ac D. Consil. Rouitum qui in prag. de titul. abusu à num. 137. & in nu. 147. pro, negatiua iudicatum refert, verum pro affirmatiua late discusso articulo per Cõsiliarios duarum Aularum refert decism D. Nicolaus Antonius Gizarell. doctissimus Cõsiliarius in decif. 36. & quid si feudum donatur in remunerationem seruitiorum, an donatio sine assensu valeat, et extimatio debeatur habito respectu ad valorem seruitiorum, vide D. Consil. Rouitum in loco supracitato num. 161. tenentem q; sic.

In eadem num. 31. ibi in officijs. Adde D. Consil. de Georgio, de feudis in d. cap. 54. à num. 1.

In eodem nu. Ibi, sed non habet locum in feudis planis, adde Istum Dominum supra in hac Cõst. num. 5. vbi etiam allego alios.

In eadẽ nu. 34. ibi quod procedit d. Const. adde supra eo. nu. 4.

In eo nu. ibi quod hoc beneficium reuocationis, & nu. 35. ibi Freccia, adde quod ista opinio est confirmata in hoc Regno per Regiam prag. de li 89. capi 9. D. de Franchis in decif. 540. in principio, vbi addo.

In eadem, & nu. prædicto, ibi quod habet locum etiam in promissione de vedendo adde D. Vincentium de Franchis in decif. 48. in additione vbi alios allego.

In eadem num. 38. ibi assensum Baronis, vide D. Vincentium de Franchis in decif. 126. nu. 1. vbi infinitos ibi addo.

In nu. 39. ad finem vide D. Regentem de Curte in diuerforio feuda. à fol. 16. & seqq.

Et in quibus casibus assensus Reg. non requiritur: iuxta terminos huius Const. vide D. Regentem Lanarium in cons. 8. à num. 7.

Ad Const. quisquis.

In eadem. ibi in vassallis ascriptitijs adde videndum Petr. Foller. in Const. ascriptitios num. 2. & qui dicatur Vassalli originarij, vide ibidem & qui dicatur Vassalli villani, vide in Const. Regni errores.

In eadem nu. 2. ibi Angarij Iuncto nu. 4. vide Foller. vbi sup. Vrsill. ad Affl. in dec. 265. nu. 76. & seq. Campan. in c. Regni Grauamina num. 27. & seq. vbi ad quid tenentur, Carauita in ritu 45. ad finem, & Capiblanc. in prag. 10. à nu. 58. cum seq. in tit. de Baron. & in sing. 13.

In eadem nu. 2. ibi secus erit in vassallis burgensibus, adde qui dicantur vassalli burgenses, vide Minado. in Const. in aliquibus in 4. nota. num. 18. fol. 132. & in Const. quisquis de burgens. D. de Franchis in decif. 131. num. 14. 24. & ad quid tenentur vassalli burgenses Baroni, vide ibidem & nouissime D. Gizarell. in decif. 31.

In eadem num. 6. ibi Barones, vide Vrsill. in d. decif. Affl. 265. in nu. allegatis.

Ad Const. quam plurimum.

In eadem nu. 1. cum seqq. adde Additionem ad D. Vincentium de Franchis in decif. 42. in nouis, vbi collegi omnes casus hic enumeratos, & alios.

Ad Const. Comitibus.

Ad scripta hic per D. Authorem, vltra Petr. de Gregor. in tractat. de vita militia, vide in additionibus meis in antiquis, & nouis, ad D. Vincentium de Franchis, in decif. 61. an vita militia æquiparatur legitimæ, vide eundem D. Vincentium in decif. 20. & in d. decif. 61. vbi vtrobiq; addo. & qua actione petatur vita militia, vide eundem Dominum in decif. 714. an vita militia debeatur in linea collateralis, seu transuersalis, vide omnino D. Nicolaum Antonium Gizarell. verè doctissimum in decif. 37. vbi plenè, & ad partes disputat, & tandem refert decifum pro negatiua, pro qua consuluit ille famigeratus Aduocatus D. Camill. de Medicis in cons. 8. nouiter impresso, & addidi ad D. Vincentium de Franchis in decif. 20. supra allegata: an debeatur filio nato ex secundogenito, quando pater est mortuus viuo Auo, vide D. Vincentium de Franchis in decif. 542.

Ad Const. post mortem.

Adde multa circa materiam Releuij apud D. Præsidentem Vincentium de Franchis in dec. 121.

Horatij Visconti.

Nu. D. Garzia. Mastrill. in decis. 112. & alios addo ad d. decis. in antiquis, & novis additionibus, & ultra D. Rouit. in prag. 2. in tit. de offic. procurator. Caesar. vbi nu. 4. meminit de decis. Reg. Cam. hic nu. 8. relata: q̄ pupillus soluat releuium, & Ioan. Bapt. Thor. in comp. decis. Regni fol. 451. cū seq. & insuper scripsi in cōclusio meis in ver. releuium, & D. de Ponte de Potesta. Proreg. fol. 359. & 396.

Ad Const. minoribus.

In principio, ibi hæc Const. quæ permittit, adde videndum D. Vinc. de Franc. in decis. 650. sed hodie in Regno est sopita ista quæstio per prag. 2. in tit. de minoribus edita de anno 1597. per quam ordinatur, baliatū non finiri nisi completo 18. anno minoris, meminit de prag. prædicta D. Rouitus in prag. 1. nu. 4. eo. tit. in nouis. & de prædictis memini ad d. decis. 650.

In eadem nu. 1. ibi Balio deberi expensas, siue, salarium adde D. Vinc. de Franch. in dec. 122. nu. 5. & decis. 340. vbi limitat in patre balio filij cui salarium non debetur.

Ad Const. si quis post litem.

In eadem num. 1. & seq. vide in conclusionibus meis in ver. executio sententiæ vbi latè in materia huius Const. & ad finem dictæ conclusionis allego Dominum Rouitum, qui meminit de ordinatione Regia hic num. 1. in fine citata.

Ad Const. Castra.

In nu. 1. & seq. adde videndum D. Reg. de Ponte in tract. de potesta. Proreg. fol. 93. à nu. 25. cum seqq.

In eadē nu. 7. vide in cōclusio. meis in ver. Eccles. In eadem nu. 9. in fi. dum allegat D. de Franchis decis. 78. supple, & vide Grama. Cāpan. & alios quos ibi allego in addit. meis.

Ad Const. consuetudinem prauam.

Adde, an Baro possit concedere res feudi ad meliorandum dum sint steriles absq. assensu ad certam partem fructuū, & in pecunia, vide D. Vinc. de Franchis in dec. 561. vbi addo alios.

Ad Const. quadragenalem.

Ad istam Const. vide quæ latissimè scripsi in meis conclus. in ver. feudum in Regno, an præscribatur, & de intellectu huius vide omnino D. Consil. de Georgio de feudis cap. 24. num. 25. & 26. & in cap. seq.

In eadem nu. 3. ibi, sed vtrum præscriptio, vide D. Fab. Anna in conf. 129. num. 31. & seqq. & in conf. 127. nu. 10. & alios quos allego in d. mea conclus. supracitata. Et an in Regno procedat inuestitura præsumpta, vide in d. conclus. vbi DD. de Ponte, Annam, & Georgium allego.

Ad Const. Adulterinam.

In eadem nu. 1. ibi Cudere; & seq. adde D. Garziam Mastrillum in tract. de indultu cap. 27.

Qua p̄na puniatur Cudens falsam monetam, vel illam faciens, vide Campan. in c. Regni, vt quæ ab excellentia, Viuium in opinione 519. par. 2. & alios quos allego ad D. Vinc. de Franchis in dec. hic allegata 351. & D. Mastrill. vbi supra. In eadem nu. 6. ibi falsificantes, adde Iacob. Menoch. de arbitra. iudic. casu 316. & Farinac. in 4. vol. q. 115. & addo ad D. Vinc. in d. decis.

In eadem nu. 7. ibi expensens, addo late ad decis. prædictam 351. et D. Mastr. in loc. cit. & quid in expendente monetā falsam in Ludo pro tanto quanti valet, vide Farinac. in d. q. 141.

In eadem nu. 8. ibi dato Authore, adde videndū omnino Farinac. in d. q. 115. nu. 145. post Menoch. loco prædicto.

In eadem nu. 9. ibi excusatur, idem Farinac. loco prædicto num. 148.

In eadem num. 10. ibi repertus cū Instrumentis adde D. Vinc. de Franchis in decis. 440. cum ibi additis per me, et Farinac. in d. q. 115. num. 120. et seq. et ad ornatum decis. prædictæ adde videndum Thor. in Comp. dec. fol. 204. in nouis. Et dum allegat Marfil. hic nu. 106. accomoda nu. 114. & quid in homine bonæ vitæ, vide post Marfil. hic alleg. Alex. Trentacinq. in conf. 55. nu. 20. vol. 1. & Farinac. vbi supra nu. 124.

In eadem nu. 11. ibi & quid si tentauerit adde videndum Menoch. in d. casu 316. nu. 23. 24. et Farinac. in d. q. 115. num.

In eadē nu. 12. ibi quid si Crimen. adde D. Garz. Mastrill. in loco supra allegato num. 11. et Farinac. vbi supra post nu. 12. et vide num. 75. cū seqq. Quæ aut probatio requiritur, et sufficiat in hoc delicto, vide addit. meā ad D. Vinc. in d. decis. 351. et quid seruatur in Regno Siciliae ultra Farum, vide D. Garziam Mastrill. in d. cap. 27. ad finē, et quid de sciente fabricare falsā monetā, et nō reuelante, ibid. p. D. Garziam.

Ad Const. Sancimus de Iur. congrui.

Ad omnia scripta, et addita per hunc Dominū in præfenti Const. adde omnino concl. meā in ver. Iuscongrui vbi latissimè.

Ad Const. Instrumentorum robur.

In eadem num. 1. ibi an super interesse exequi possit adde videndum Anna in fing. 494. memini cum alijs ad D. de Franchis in decis. 120.

In eadem num. 3. ibi si tres deponant contra Instrumentum, vide omnino Iacob. Menoch. de arbitr. iudic. casu 105. et Foller. in praxi crim. ver. itē quod cōmisit falsita. nu. 65. et Farinac.

In eadem nu. 4. ibi Instrumentum quod nam liquidum, vide Caraut. in ritu 167.

In eodē nu. ibi, et nota quod per istam Const. adde videndum Carautam in ritu 166. nu. 9.

In eodem nu. ibi, et habet locum hæc Const. adde Affl. super hac Const. nu. 3. et seq. Maxilla in consuetud. Bari fol. 240. nu. 42. in fi. Vrsill. post Affl.

Additiones nouissime

- Aff.** in decif. 166. & fufius in decif. 260.
- In eadem nu. 6.** ibi etiam dicit, adde videndum D. Vinc. de Franchis in decif. 71.
- In eo. nu. ibi,** et quod est Instrumentū publicū nō probat nisi adhibitis testibus, fupple in numero opportuno, et Iudice ad cōtractus iuxta Const. istam, quam omnes Scribentes Regnicolæ fequuntur dixi in conclus. meis in ver. instrumentum quando est illiquidum.
- Et parum infra,** ibi an instrumentum stipulatum per Notariū Apostolicum, adde videndum Caraitam in d. ritu 166. nu. 8. et in conclus. meis in ver. Instrumentum vers. hinc Instrumenta publica, vbi alios allego.
- In eadem num. 7.** ibi si Instrumentum continens iuncto alio vers. & Instrumentum si continet post nu. 9. Adde Viuium in decif. 17. num. 5. & decif. 45. nu. 3. 4. & alios allego in conclus. meis in ver. Instrumentum continens.
- In eadem post nu. 8.** ibi sed an mortuo Notario, vide Doctores quos allego ad D. Vinc. de Franchis in decif. hic allegata in apostillis meis, & in conclus. meis in ver. Notarius.
- In eodem nu. in fi. ibi,** & an vide addita per me in decif. D. de Franchis hic allegata.
- In eadem nu. 9. ibi,** & quod Instrumenta addo late in decif. D. de Franchis 118. hic allegata, & in eodem num. ibi, sed an teneatur addo ad decif. hic allegatā, in additionibus antiquis, & nouis.

Ad Const. penam eorum.

- I**n eadem num. 1. Adde Ann. Sen. in sing. 379. & alios allego in conclusio. meis in ver. foriudicatus in fine.
- In eadem num. 2. ibi,** & quando nullam adde D. Præsidem Vinc. de Franchis in decif. 674. & 683. & d. conclusionem meam, vers. sed aduersus sententiā foriudicationis, & ipsius citationē.
- In eodem num. in fi. ibi,** & an habeat locum hæc Const. ad videndum Arno. in sing. 80. & Baiardum ad Clarum in d. homicidium nu. 197.
- In eadem nu. 3. ibi,** & an foriudicatus, adde Doctores quos allego in dicta Conclus. mea foriudicatus in prin.
- Et parum infra** ibi tamen postquam, & nu. 6. Adde videndum Foller. in prax. crim. in ver. notatos capiat de persona ad finem, & in ver. vel carcerentur fol. 119. in nouis Ioan. Grand. de bello exulum Speciali 19. & 21. & Clar. in d. 5. homicidium vers. quæro etiam.
- Et parum infra** ibi quid si fuerit proditorie, vide Clarum loco citato vers. sed an licebit, Caraita in prag. 1. de exulib. nu. 32. & seq. omnino Farinac. in 3. vol. q. 103. à num. 107. cum sequentibus, Anna in Constit. terminum vitæ num. 146.
- Et parum infra** an quilibet pro inquisito, adde videndum D. de Franchis in decif. 314. cum ibi additis per me.
- In eadem nu. 4. ibi,** sed quid si occiderit veneno. Adde videndum Caraita in loco, & nu. supra alleg. Ioan. Grand. de bello exulum fol. 160. & Farinac. in d. q. 103. nu. 108. & seq.
- In eadem nu. 5. ibi** quid si Clericus. Adde videndum D. Vinc. de Franchis meritissimum Præsidem. & memoriæ recolendæ in decif. 463. vbi addo, & vltra Baiard. ad Clar. vbi supra num. 259. ad finem, & Farinac. in loco supra citato nu. 313. cum seq. et nu. 318. in fi. meminit de decif. prædicta.
- Et parum infra,** quid si occidit odio particulari, vide Caraitam vbi supra, et Farinac. loco citato nu. 199. et seq.
- Et an liceat** occidere bannitum mediāte pecunia D. Vinc. in decif. 276. nu. 4. Farinac. vbi supra num. 113. memini ad eundem D. in decif. 688. Carai. vbi supra nu. 37. et infra nu. 10. et Anna vbi supra.
- In eodem nu. ibi** quinimmo adde videndum D. Vinc. de Franchis in decif. 314. vbi more uo optime distinguit.
- In eo. nu. ibi,** et quid si aliquis, et num. 6. ibi, et quod præmium adde Clar. in d. fi. q. 29. vers. cæterum Caraita in d. prag. num. 124. et Farinac. in d. q. 103. nu. . . . et Baiardum ad Clar. vbi supra, & vide in cōclus. meis in ver. bannitus.
- Et parum infra** ibi, et quid si capiens, vide Clarū vbi supra vers. vnum tamen, et scripsi in d. conclus. vbi allego alios.
- Et parum infra,** ibi, et quid si aliquis occidat, vide Caraitā, in d. prag. nu. . . . Arno. in sing. 10. omnino Farinac. in d. q. 103. à nu. 289. et seq.
- Et in hoc eodem nu. 6. vers.** sed an licet occidere, vide Farinac. in d. q. 103. nu. 46. cum seqq.
- Et in vers. et in terminis,** vide Clarum in d. 5. homicidium vers. successiue quæro, et latissime Farinac. in loco sæpius citato.
- Et in eodem nu. ibi** an spolians mortuum, vide in conclusio. meis in ver. spolians mortuum.
- Et in vers. An bannitus,** vel condemnatus. Adde videndum Farinac. in d. quæst. 103. num. 302. et seq.
- In eodem nu. & ibi** etiam adde videndum Clarū in d. q. 29.
- In eo. nu. ibi** an interficiens vide Baiard. ad Clarum in d. 5. homicidium num. . . . et Farinac. in d. q. 103. nu. 293. et seq. qui loquitur de occidente bannitū, habentem saluū conductū.
- In eadem num. 10. ibi** bannitus ob causam, & ibi bannitus non potest, fupple, nec inquisitus potest officium, et iurisdictionem exercere l. reus delatus ff. de munerib. et honorib. l. reum criminis C. de Procurator. et late per Petr. Caball. in resolutio. Crimina. casu 121.
- In eadem nu. ibi,** et quod valeat Statutum, vide supra post nu. 6.
- In eadem nu. 8. ibi** sed quid si post bannum, dum allegat D. de Franchis decif. 312. accomoda. 213. nu. . . . vbi addo, & vltra D. Mastrill. in tract. de indultu cap. . . .
- In eadem nu. 9. ibi** foriudicatus qui pro mortuo, adde conclusionem meam in ver. foriudicatus.
- In eadem nu. 10. ibi** foriudicatus potest impune, addo ad D. de Franchis hic alleg. num. 1. et dixi supra, et infra ad finem.
- In eodem nu. ibi** foriudicatus nō existente in posse Curie, addo ad d. decif. 688. hic allegatam.
- In eadem nu. 12. in fine,** ibi quod fuerit occisus extra territorium, et allegat D. Vinc. in decif. 276. fupple vbi infinitos addo in additionibus

Horatij Visconti.

bus meis, & maximè Annam in d. Const.

Et ad ornatum præsentis Const. vide Baiardum, & fufius Farinacium in locis supra allegatis, & Annam in d. Const. terminum vitæ, & in d. conclus. mea in ver. foriudicatus.

Ad Const. foriudicatorum bona.

IN nu. 1. Adde videndum Farinac. in tit. de delictis, q. 125. nu. 139. & seq.

In eadem ibi, an iura conditionalia, vide omnino Clarum in §. fi. q. 78. vers. Item in fiscum, & latissimè Farinac. in tit. de delictis, & pænis nu. 142. & seq. vbi videndum est.

Et an nomina debitorum, iura, & actiones veniât in confiscatione, vide Clarum in d. q. 78. vers. successiue quæro, & Farinac. loco citato num. 109. & an veniant bona futura, vide eundem latissimè ibi nu. 138. & ad ornatum huius Const. vide omnino Farinac. supra allegatū vbi egregie more suo differit, quæ veniunt in confiscatione, & quæ non.

Ad Const. in locis demanij.

IN nu. 1. addo latè ad D. Vinc. de Franchis in decis. 138. hic allegata, & dixi etiam supra ad istum in Const. instrumentorum robur nu. 10.

In eadem nu. 2. ibi adde circa creationem, vide in conclusio. meis in ver. Notarius.

Ad Const. lege præsentis.

ADde quod Constitut. istam, & ritus M. C. Vicariæ 19. & 23. pauperibus carceratis, & alijs miserabilibus personis, sicut creatus, & creatur Aduocatus pauperum, vt pro illis gratis præstet patrocinium, & ab eis quicquam exigat, vt per Carautam in dd. Ritibus vtrobiq. in prima col. & quæ dicat̃ur miserabiles personæ, vide Carautam in d. Ritu 19. late Foller. super hac Const. fol. 103. & fufius Jacob. Menoch. de arbitr. iud. casu 66. in addit. insuper istis carceratis pauperibus datur panis per Regiam Curiam vt in prag. 3. de offic. Magistr. Instit. sumpta ex l. Iudices C. de Episcop. Audie vt animaduertit Dominus meus Scipio Rouitus ibi, & acta pro eis fiunt gratis, & ita seruat̃ur.

In eadem nu. 3. ad finem ibi etiam multos casus. Adde quibus personis alimenta prædicta litig. pendente debentur. vide late in conclusio. meis in ver. alimenta, seu expensæ litis, & an alimenta soluta: personis prædictis debent restitui in casu succumbentiæ, vide D. Vinc. de Franchis in decis. 336. nu. 5. & in d. conclus. mea vers. an alimenta.

Ad Const. officiales Reipublicæ.

AD scripta hic per D. Authorem nu. 25. vide D. Vinc. de Franchis in decis. 315. cum ibi per me additis in antiquis, & nouis additionibus, & Foller. in fragmentis num. 143. fol. 413.

In eadem num. 5. ibi an Fiscus prior, & seq. vide in conclusionibus meis in ver. pecunia vers. Itē non procedit.

Ad Const. statuimus.

IN principio ibi, & miserabilium personarum: Quæ autem dicat̃ur personæ miserabiles, vide Doctores per me allegatos supra in Const. lege præsentis.

In aum. 1. ibi adde quod licet, adde videndum

Carautam in Ritu 233. in 2. quæstio. D. Vinc. de Franchis in decis. 100. num. 20. vbi addo & vltra.

In eadem num. 5. ibi quod Clericus, Supple pro bonis Ecclesiasticis fori electionem habet, vt post Carautam, & alios tenet D. Vinc. de Franchis in decis. 234. nu. 4. & 597. num. 1.

Item etiam electio fori competit pro offensa in eius personam facta secundum eundem D. Vincentium in d. decis. 597. vbi addo alios, immo p. cap. Regni pro dicta offensione potest procedi ex officio per Curiam.

In eadem nu. 6. ibi quod pupillus, vide quæ addo ad Dominum Vinc. in d. decis. 100. sub num. 17. & vide decis. eiusdem 671.

In eadem nu. 7. ibi addo quod virgo, addo ad d. decis. in 2. addit. & num. 11.

In eadem num. 8. ibi, & quoties possit variari, addo supra num. 1.

Et parum infra: ibi pupillus tamen, dum allegat D. de Franchis in decis. 161. accomoda in decis. 671. de qua memini ad d. decis. 100. nu. 11.

Et parum infra: ibi quæ Const. concedit, an mulieri maritatę pro recuperatione suarum dotiū promissarum competat electio fori, vide Nouar. de elect. fori q. 47.

Quibus autem personis competat beneficium l. vnica hic allegata, & huius Const. vide Doctores per me remissiue additos ad D. de Franchis in d. decis. 100. in vltima addit. & in decis. 187. & an priuilegium declinandi forum, & eligendi forum Principis competat in prima instantia, vel in causa appellationis, vide per me ibidem in addit. ad d. decis. 187.

Ad Const. edictorum.

IN eadem num. 2. ibi an sit necessaria, vide in simili Ioan. Bapt. de Thoro in comp. decis. fol. 505. & 506. in nouis.

Et parū infra: ibi, & quid operetur, vide D. Vinc. de Franchis in decis. 457. vbi addo.

In eadem nu. 3. ibi, & quando res tangit, vide Carautam in Ritu 165. num. . .

In eadem nu. 4. ibi & quando quis possit, vide Robert. Marantam in tracta. Iudic. par. 6. in ver. citatio. nu. 82. cū seq. et Cauens. in prag. 2. num. 29. in tit. de ord. Iudic.

In eodem nu. 4. ibi, et citatio pupilli, adde videndum Cagnol. in l. 1. §. si Procurator nu. 32. ff. si quis ius dice. non obtempera. Muscatell. in prax. Sac. Conf. in glos. intimato nu. 37.

Et parum infra: ibi & nota quod contumax, adde D. Vinc. de Franchis in decis. 417. num. 1. vbi infinitos addo.

Et parum infra: ibi citatio per edictum, vt qui sua putauerit interesse, vide Muscatell. de appellatio. in glos. . .

In nu. 5. ibi citatio an requiratur. Adde videndum Viuium in opinione 412. par. 1. & in materia, vide in conclus. meis in ver. periti.

In eodem num. ibi citatio à Delegatō cum inserta forma. Adde eundem Annā in allegat. 143. & ante ipsum Alex. conf. 200. num. 11. vol. 1. Camill. Borrell. in conf. 68. col. 1. Mascard. in tracta. de probatio. vol. 2. conclus. 948. nu. 4. Maranta in tract. Iudic. par. 4. dist. 5. num.

Additiones nouissime

59. & seq. omnino Iacob. Menoch. de præstipio. lib. 2. cap. 15 & quid si Delegatus est probata vite, et in dignitate positus an teneatur facere fidem suæ delegationis, vide Menoch. in conf. 100. num. 77. qui tenet quod non, et testatur de veriori, et magis communi opinione allegat Roma. in conf. 59. num. 6. & quid si superior delegans est præsens in loco, vbi delegatus sine intertione suæ commissionis procedit: an credatur sibi, vide Dominum Caruita in prag. per extensionem §. 2. col. 1. in tit. de Senatus Cõsulto Macedo. post Grama. & alios quos allegat, & an delegatio requirat scripturam. Anna in alleg. 24. hic allegata, tenet quod sic, sequitur Marcell. Cala de modo Articul. num. . . . & an delegatio sit strictè intelligenda, vide in conclus. meis in ver. delegatio.

In num. 7. ibi, & ad materiam dum allegat Foller. accomoda. vel eos verbali, citati faciat fol. 40. & seq. in nouis.

In num. prædicto, ibi in hoc tamen Regno solet implorari adde vidèdū Petr. Foller. in hac Cõst. Et adde quod Const. ista dat terminum sexaginta dierum absenti extra Regnum citato ad cõparendum, verum non procedit quando absentia est affectata, vt post Isern. quem allegat tenet Paul. Fufcus in sing. 211. litera C. vbi ita iudicatum refert cõtra Ducem Amalfiæ. & cõuenit Caruita in Ritu 266. & seq. & additio mea ad D. Vinc. de Franchis in decif. 327.

Et de multiplici citatione, vide Rober. Marantam in d. ver. citatio.

Ad Const. Grandis utilitas.

IN nu. 1. ibi, & quid si sunt bona mobilia, vide Caruitam in Ritu 132. num. 3. 4. et ibi fructus pendentes, vide Tiraquell. de retractu cõfang. §. . . . Glof. . . . num. . . . & Foller. in praxi crim. in ver. annotentur bona num. 4. fol. 120. et infra post nu. 4. vers. et ad primum.

In eadè nu. 2. ibi idest ad Capitula, & in fine, ibi sequuta cõtumacia: super receptione Capitulum, quia citatio ad Capitula est præambulum sententiæ foriudicationis, & ab ea sumit robor, D. Vinc. de Franchis in decif. 322. num. . . . & 562.

In num. 3. ibi, & an Baronibus: adde Annam Sen. in sing. 52. & infinitos allego in conclus. meis in ver. Baro.

In eadem post nu. 4. ibi deniq; ad hanc Const. adde videndum pro ornatu ipsius Foller. in d. ver. annotentur bona fol. 120. & seq. & Bardiard. ad Clar. in q. 44. num. 8.

Et parum infra, ibi ipso citato, & cõtumace effecto, vide Foller. in loco supra citato. In eadem nu. 5. ibi actiones, vide Pinell. in Rub. C. de bonis Maternis in prima par. nu. . . . & Foller. in loco citato.

Et ad vers. & ad primum quæsitum, dum allegat Grama. in conf. 52. vide Campan. in c. Regni 209. num. 47. & Farinac. in tit. de delictis q. 25. à num. . . . cum sequentibus.

Et post num. 5. ibi, & nomina debitorum, adde videndum Foller. in d. vers. Annoten. bona num. . . . & in conclus. meis in ver. nomina debitorum.

Et parum infra ibi an publicatis, vel legatis bonis, vide in d. mea conclus.

Et parum infra: ibi adde tamen: adde D. Vinc. de Franchis in decif. 363. nu. 7. vbi latissime addo.

Ad Const. minorum.

IN principio ibi, an minor. Adde Vrsill. in decif. Affi. hic allegata, & parum infra ibi, & minor, dum allegat Affi. in decif. 283. Supple num. 5. vbi Grama. in addit. dicit procedere quando minor agit, secus si conuenitur vbi multos allegat, & an consensus Patris requiritur quando filius familias agit iudicio possessorio Neuiza. in conf. 19. in principio tenet quod non, vide tamen Ioseph. Ludouic. in decif. 13. & 16.

In eadem num. 2. ibi, sed quod in causa liquidationis, dum allegat Affi. adde D. Vinc. de Franchis in decif. 683. D. Rouit. & Thor. quos allego in additionibus nouis ad eundem D. de Franchis in decif. 668.

Et parum infra ibi personis hic enumeratis adde prag. Regni quæ incipit cursu dilationum, vbi Cauens. & alios cito in d. addit. versus finem.

In eadem nu. 3. ibi in primo & secundo beneficio licitum, vide omnino in d. mea addit. vbi Doctores, pro & contra allego.

In num. 4. ibi quid si maior. Adde Vrsill. ad Affi. in decif. hic allegatis.

In num. 5. Adde videndum D. Vinc. de Franchis in decif. 269. & D. Rouit. in d. prag. cursu dilationum num. 26. in nouis. & alios addo ad decif. prædictam.

In num. 7. ibi in præparatorijs adde Annam Sen. in alleg. 84. & Couarr. pract. qq. c. 26. post nu. 4.

In nu. 8. ibi quod non concedatur adde videndū D. Vinc. de Franchis in decif. 439. & ibi Doctores per me additos.

In nu. 10. ibi, & an possit Minor, dum allegat D. Vinc. de Franchis decif. 140. num. 6. vbi verbum nullum de hoc, credo quod voluit illum allegare in d. decif. 269. supra nu. 5. allegata.

Ad Const. probationum.

AD scripta hic per D. Authorem, vide Franc. Viuium in opinione 922. & 923. par. 3. secundum nouissimam editionem Aquilanam.

Ad Const. contumacem.

AD scripta hic per D. Authorem, vide supra in Const. post litem, vbi dixi in additionibus ad eum.

Ad Const. quisquis.

VLtra scripta per hunc locum hic, & supra in alia Const. quæ incipit quisquis, supple, & vide alios Doctores quos ibi addidi.

Ad Const. consuetudinem prauam.

IN num. 3. ad finè ibi, & an reddititia feudo, vide Vrsill. post Affi. in decif. 129. Frecc. de subfeud. lib. 2. in 4. Authorit. fol. 328. in nouis D. Reg. de Ponte in conf. 11. & omnino in tracta. de potesta. Proreg. fol. 111. & seq. D. Martrill. ad Petr. de Gregor. de concessio. feudi par. 2. fol. 51.

Ad Const. Monomachiam.

IN nu. 3. ibi astantes duello, vide omnino Ioseph. Ludo. in decif. Lucæ vñdecima.

Et

Horatij Visconti.

Et ad istam Const. & prag. allegatam hic in fi. vide in Conclusio. meis in ver. duellum, & vltra Quarantam in sua summa fol. 218. & Baiard. ad Clar. in §. si. quæst. 60. num. . .

Ad Const. Hosticæ.

IN num. 1. ibi fuerit renunciatum, adde de Iudice Roberto in præxi Instrum. 4. consideratio. nu. 65. In nu. 5. ad fi. ibi an cōtra Mulierē petentem dotem, vide D. Vinc. de Franchis in decif. 286. hic allegatam, & Petr. de Greg. in tracta. de concessio. feudi p. 8. q. 4. fol. 258. vbi multa in materia huius exceptionis hosticæ, & aliqua addo ad d. decif. 286.

Ad Const. cum per partes Apulia.

IN num. 1. ibi, & quod Mōtes, Aque, adde videndum D. Vinc. de Franchis in decif. 183. in principio vbi alios addo.

In eodem num. in fine ibi quomodo, adde videndum Affl & Vrsill. in decif. 254. Campan. in c. Regni 271. Couarr. practica qq c. 37. decif. Auenio 128. & D. Reg. Carolum de Tapia in 4. tom. Iuris Regni fol. 66.

An vniuersitates possint ad eorum libitum recedere à Communione Territoriorū, vide Auendan. de exequend. Manda. Regijs lib. 1. c. 4. num. 20. D. meum Consil. Rouitum in prag. de Pascuis super Rub. nu. 28. fol. 515. in nouis, & in prag. 1. num. 31. in tit. de Salario.

In num. 2. ibi quid sit fida, & ibi quauo Animalia, vide Frecc. in tracta. de subfeud in 46. Authorit. Vinc. Maxill. super consuetud. Bari fol. 261. 262. secundum nouissimam editionem Venetam, Campan. in c. Regni 189 & D. Consil. Rouitum in prag. 1. num. 4. in tit. de offic. Baiuli in nouis, & multa cumular. in materia D. Reg. Lanar. in conf. 98. & fida idem est quod ius herbagij secundum Lucam de Penna in l. nihil, vers. sed pone C. de palat. sacra larg. lib. 12. & quod si in priuilegijs, quæ Baronibus conceduntur adest clausula cum fids, & diffidis, vide Capic. in sua inuest. feud in ver. feudo. clausulæ, vers. cum fids, & diffidis, & hodie faciunt Domini prohibere per bannum, ne damnum detur in eorum locis, vt videtur sentire Iser. hic ibi secus si publicè.

In eadem num. 5. Adde qualiter pascua sint diuidenda, vide Iacob. Menoch. de Arbitra. Iudic. casu 245. & Thésaur. decif. 72.

In num. 6. ibi an autem transuersales. Adde videndum Nigrum Campan. in c. Regni ad hoc num. 96.

In num. 7. ibi an vniuersitas, vide D. Vinc. de Franchis in decif. 197.

Et parum infra ibi, an pascua, vide Vrsill. in decif. Affl 290. num. 12. decif. Auenio. supra citata num. 1. & alios allego ad D. Vinc. de Franchis in decif. 301. in principio.

In num. 8. ibi Ius pasculandi, adde videndum D. Lanar. in conf. 36. num. 1. & allego alios ad dictam decif. D. Vinc. 301. & in dd. additionibus meis antiquis, & nouis, vide multa in materia, & fufius in conclus. meis in ver. pascua.

Ad Const. varietates penarum.

IN nu. 1. dum allegat Anna. Adde D. Vinc. de Franchis in decif. 597. vbi Annam, & alios allego in additionibus meis.

In num. 3. ibi Ecclesiasticas, adde omnino videndum Capic. in inuest. feud. in ver. feudo. clausulæ fol. 128. vers. etiam, & iterum fol. 226. in principio. In num. 5. ibi de iniuria quæ fit per libellum famosū, vide omnino in cōclus. meis in ver. iniuria, vers. . . vbi ad faturitatem, & in materia huius Const. vide Foller. in fragmentis fol. 411. & seq. in nouis.

Ad Const. ea qua ad decus.

IN num. 1. dum allegantur DD. de Franchis, & Reg. Carolus Tapia, adde videndum insignem Consil. D. Scipionem Rouitum, nemini secundum in prag. 2. in tit. de iurisd. ad inuicem non turbandis, vbi à fol. 346. cum sequentibus reabsumpsit omnes Allegationes Doctorum factas in causa prædicta, & ego etiam addo ad decif. D. de Franchis hic allegatam in antiquis, & nouis additionibus.

Et ad istam Const. vide Affl. in decif. 122. vbi vendito, vel concessio Castro. cum iurisdictione de iure cōi, an veniat merum Imperium vbi Vrsill. à num. 1. cū seq. omnino D. Reg. de Ponte in decif. 2. à nu. 12. cum seq. post Petr. de Greg. in tracta. de concessio. feudi par. 7. q. 2. 3. à fol. 222 cum seq. & ibi D. Maltrill. in additionibus, & an veniant memora. flumina, & pascua. Vrsill. vbi supra num. 3. videatur D. Reg. Carolus de Tapia in sua sollemni repetitione l. si. cap. 2. fol. 121. & seq. ff. de Const. princip. & quid si fuit concessa iurisdictione alta, & bassa, vide Vrsill. loco citato post num. 5. & seq. D. Carol. de Tapia, vbi supra num. 45. fol. 128. à ter. & an concedendo omnimodam iurisdictionem censetur concessum merum Imperium, vide Glos. in Clem. 1. ver. omnimodam de foro compete. & Seraphin. in decif. 615.

In num. 2. ibi non tamen cēsetur abdicasse: quia causæ appellationum requirunt specialem, & expressā concessionem vt post multos Doctores quos allegat tenet D. Anna Iun. ad sing. sui Genitoris 388. D. de Franchis, decif. 370. num. 16. vbi addo alios. In eodem nu. ibi alterum vero, tamquam Rex vsq; ad num. 3. vide D. Vinc. de Franchis in decif. 275. & Grama. in voto 28.

In num. 3. ibi tamen in Regno vsu receptum est, vide in conclusio. meis in ver. appellatio.

Ad Const. legum asperitate.

IN num. 1. ibi quoad illud probandū, vide Mascard. in tracta. de probatio. conclus. 57. cum seq. vol. 1. & alios allego ad D. Vinc. de Franchis in decif. 184. in addit. 1. quæ incipit qualiter autē, & ex quibus præsumptionibus adulterium probetur, vide Iacob. Menoch, Farinac. & alios per me allegatos, qui eas latissimè congerunt.

In nu. 2. dum allegat D. Vinc. de Franchis decif. 94. supple vbi addo alios in addit. meis, & similiter in alijs decif. hic in fi. allegatis similiter addo.

Qua pena puniri debet adulter, vide tex. in l. quamuis la 2. C. de adulter vbi Doctor. & omnino D. Vinc. de Franchis in decif. 240. vbi addo, & quando liceat Marito, vel Patri occidere adulterum repperum cum filia, vel vxore. Iuxta istam Const. vide late in conclus. meis in ver. Maritus.

In num. 3. ibi Meretrix, quæ dicatur, addo latius ad D. Vinc. in decif. 68. hic allegata, vbi videndum est, hinc cum Meretrix sit Mulier inhonesta, debet expelli à vicinia honesta D. Vinc. de Franchis in decif. 316. vbi latissimè addo.

Additiones nouissime

In num. 4. ibi quod non credatur Mulieri, dum allegat Grama. in conf. 45. supple. & Campan. in c. Regni frequens num 75. addo Bal in conf. 377. vol. 2. Alex. in conf. 157. in primo, & secundo dubio vol. 5. Boer. in decif. 199. & M Anto. Natta in conf. 205. ante num. 3. Immo non facit talis confessio mulieris Indiciū, nec ad inquirendum secundum Octauia. Vulpell. in conf. 30. in principio, & conf. 93. num 3. 4. Honded. in conf. 98. num 14. & conf. 100. num. 6. vol. 1. & alios addo ad D. Vinc. de Franchis in decif. 333. vers. confessio stupratæ, & Sempron. Ascia. in determinatione 111. & 159. nu. 14. est bene verum quod creditur Mulieri de Virginitate cōtra delinquentem, vt tenet Alex. in conf. 229. num. 2. vol. 6. hic allegat meminit Foller. in praxi crim in ver capiat. informatio num. 21. & iterum de forma Capitulo. in adulterio num. 6. fol. 377. in nouis, & addo ad dictam decif. 333. An mulieri dicenti fuisse Virginem tempore stupri, & stup. ator negat, cui eorum sit credendum, vide Iul. Clar. in §. stuprum vers. Sed pone, & Paul. Fuscum in sing. 32. litera V.

An in crimine Adulterij possit ex officio procedi absque querela, vide D. Vinc. de Franchis in decif. 240. num. 3. vbi addo.

An cum Meretrice maritata committitur Adulterium, & si est punibile, vide Capicium in decif. 44. Foller. de censibus in ver. Nicolaus num. 184. Clar. in §. Adulterium vers. quarto, & Sépron. Ascia. deter. 92.

Ad Const. Capitalet panam.

In num. 1. Adde videndum Mascard. in tracta. de probatio. vol. 3. conclus. 1252. vol. 3. Farinac. in 4. vol. in tit. de delict. carnis, q. 145. & in conf. 33. qui multum eleganter loquitur, & latè scripsi in conclusio meis in ver. Raptus.

In num. 5. 7. vide omnino in d. mea conclusio vers. ab hac amen, & dum in d. num. 7. in fi. allegat D. de Franchis in decif. 70. vbi verbum nullum de hoc, & forsan processit ex errore, nec in volumine decif. dicti D. Vincentij porui inuenire.

Ad Const. serminum vira.

In eadem num. 1. ibi, sed etiam ad interesse, adde quod Iudices hoc facere debent in causis criminalibus absq; petitione, vt docet D. Vinc. de Franchis in decif. 333. post num. 6. vers. quod Iudices, vbi addo in antiquis, & nouis additionibus. & ad quid aliud tenetur homicida hæredibus occisi, vide Clarum in §. homicidium vers. tenetur etiam, vbi Baiard. à num. 67 cum seq. & alios allego in conclus. meis in ver. homicidium ex iracundia, col. fi.

In num. 2. ibi, & percutiens, ex quibus cognoscitur, quod homicida habuit animum occidendi, vel non, vide Farinac. in tit. de homicidio vol. 4. q. 126. & alios quos allego in d. conclusio.

In num. 3. ibi, & quando quis ex vulneribus, adde Clarum videndum in d. §. homicidiū vers. ... cum seq. Campan. latissime in cap. Regni ad peruersorum à num. ... cum seqq. & Farinac. in d. tit. de homicidio questio. ...

In num. 5. ibi pro limitatione, vide in d. mea conclus.

citata: & ex quibus causis homicida excusatur à pena ordinaria, & illa minoretur, vide Clar. Farinac. Campan. & alios Doctor. per me allegatos in d. conclusio.

In eadem num. 6. ibi nec habet locum, adde Annam Sen. in repetitione huius Const. à num. 101. cum seqq. quam sollempniter repetijt, & multa addidit Fabius eius doctissimus filius in addit.

In Const. humanitate.

In nu. 1. ibi, & deinceps Curia eum cum familia persequatur. Adde videndum D. Vinc. de Franchis in decif. 342. nu. 1. vbi latissime addo in antiquis, & nouis addit.

In num. 2. ibi quando autem inquisitus sit fideiussoribus relaxandus, vide omnino Petr. Foller. in praxi crim in ver. examinati liberent. sub fideiussor. fol. 150. in nouis Carauita in Ritu 41. num. 4. in fi cum seq.

In num. 3. vide omnino Carauitam in Ritu 160. hic allegato in 2. & 3. notabili & parum infra ibi, & pro liberatione captiuorum, vide Carauitā in Ritu 161. hic allegato.

In num. 4. Adde videndum Carauitam in Ritu 163. & qualiter fiat condemnatio principalis, & si afficit fideiussorem, idem Carauita in Ritu 164. & hodie accusatur poena fideiussionis contra principalem, & fideiussorem non comparētem & decernitur cōtra ipsos exequatur realiter, & personaliter, & ponantur in libro prouentuum. & ita practicatur, & an admittatur, morę purgatio si non comparent eodem sero iuxta Ritu 164. in principio, & infra quantum tempus, vide Carauitā in Ritu 163. supra citato in secundo notabili Muscatell. de fideiussor. modo. ... & satis pulchre D. Reg. de Tapia in 3. thomo iuris Regni.

Ad Const. iuris peritorum.

Ad scripta hic per D. Authorem num. 1. & seqq. adde latissime additionem meam in nouis ad D. de Franchis in decif. hic allegata 668.

Ad Const. dignum.

In num. 1. ibi non valere super parte, adde conclusio. meam in ver. assensus.

Ad Const. Amatoria poena.

Addo ad d. decif. D. de Franchis 592. hic allegatā, & vltra Farinac. in 4. vol. in tit. de homicidio, q. 122. à num. ... cum sequentibus.

Ad Const. communiter.

Adde videndum D. Reg. Lanarium in conf. 43. maxime num. 43. de quo meminit. Molfes. in conf. 16. num. 18. in 2. thomo. An officialibus sit licitum mercari, negotiare, & emere, vide eundem Molfes. latè in conf. supracitato per totum, & D. Confil. Rouitum in prag. 2. in tit. de mercatu official. prohib. secundum nouam compilationem.

FINIS LAUS DEO

